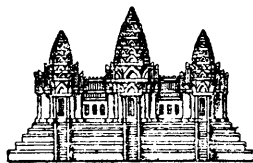

ព្រះ
ព្រះបិតាមហាវិហារ
និង
សេចក្តីប្រែប្រួលនានាខ្មែរ
អភិវឌ្ឍន៍ប្រជាជន
បង្គោល បឋមភាគ
៤៤

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព. ស. ២៥១០

អភិធម្មបិដកេ

បដ្ឋានស្ស បរិមោ ភាគោ

នមោ តស្ស កកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

មាតិកានិក្ខេបវិវា(១)

[១] ហេតុប្បដ្ឋានោ អារម្មណប្បដ្ឋានោ អនិ-
បតិប្បដ្ឋានោ អនន្តរប្បដ្ឋានោ សមនន្តរប្បដ្ឋានោ
សហជាតប្បដ្ឋានោ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋានោ និស្សយប្ប-
ដ្ឋានោ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋានោ បុរេជាតប្បដ្ឋានោ បន្ទា-
ជាតប្បដ្ឋានោ អាសវនប្បដ្ឋានោ កម្មប្បដ្ឋានោ វិចា-
កប្បដ្ឋានោ អាហារប្បដ្ឋានោ ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋានោ ឈា-
នប្បដ្ឋានោ មក្ខប្បដ្ឋានោ សម្បយុត្តប្បដ្ឋានោ វិប្ប-
យុត្តប្បដ្ឋានោ អត្ថប្បដ្ឋានោ នត្ថប្បដ្ឋានោ វិភតប្បដ្ឋ-
ានោ អវិភតប្បដ្ឋានោ ។

បច្ចយវិវាដ្ឋវិវា(២)

[២] ហេតុប្បដ្ឋានោតិ ហេតុ ហេតុសម្បយុត្ត-
កានំ នម្មានំ តំសម្មាសម្ពុទ្ធានក្ខំ រូបានំ ហេតុប្បដ្ឋ-
ានេន បដ្ឋានោតិ ។

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន បរិមាគ

សូមនមស្ការព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ។

មាតិកានិក្ខេបវិវរៈ

(១) ហេតុប្បដ្ឋយ អារម្មណប្បដ្ឋយ អធិបតិប្បដ្ឋយ អនន្ត-
ប្បដ្ឋយ សមនន្តប្បដ្ឋយ សហជាតប្បដ្ឋយ អញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយ និស្ស-
យប្បដ្ឋយ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ បុរេជាតប្បដ្ឋយ បច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ
អាសេវនប្បដ្ឋយ កម្មប្បដ្ឋយ វិបាកប្បដ្ឋយ អាហារប្បដ្ឋយ ឥន្ទ្រិយ-
ប្បដ្ឋយ ឈានប្បដ្ឋយ មគ្គប្បដ្ឋយ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វិប្បយុត្ត-
ប្បដ្ឋយ អត្ថប្បដ្ឋយ នតិប្បដ្ឋយ វិតតប្បដ្ឋយ អវិតតប្បដ្ឋយ ។

បឋមវិភង្គវិវរៈ

(២) ពាក្យថា ហេតុប្បដ្ឋយ បានដល់ហេតុ ជាបដ្ឋយ
នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយហេតុផល នៃពួករូបដែលតាំងឡើងអំពី
ធម៌នោះផង ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣] អារម្មណប្បដ្ឋយោតិ រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណាតតុយា តំសម្បយុត្តកានព្វា ធម្មានំ អារម្មណប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សទ្ទាយតនំ សោតវិញ្ញាណាតតុយា តំសម្បយុត្តកានព្វា ធម្មានំ អារម្មណប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ កន្ធាយតនំ យានវិញ្ញាណាតតុយា តំសម្បយុត្តកានព្វា ធម្មានំ អារម្មណប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ រសាយតនំ ជីវ្ហវិញ្ញាណាតតុយា តំសម្បយុត្តកានព្វា ធម្មានំ អារម្មណប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ដោដ្ឋញ្ចយតនំ កាយវិញ្ញាណាតតុយា តំសម្បយុត្តកានព្វា ធម្មានំ អារម្មណប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ រូបាយតនំ សទ្ទាយតនំ កន្ធាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋញ្ចយតនំ មនោនាតតុយា តំសម្បយុត្តកានព្វា ធម្មានំ អារម្មណប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សព្វេ ធម្មា មនោវិញ្ញាណាតតុយា តំសម្បយុត្តកានព្វា ធម្មានំ អារម្មណប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ យំ យំ ធម្មំ អារត្ត យេ យេ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ចិត្តចេតសិកា ធម្មា តេ តេ ធម្មា តេសំ តេសំ ធម្មានំ អារម្មណប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោតិ ។

អភិធម្មបិដក បដ្ឋាន

[៣] ពាក្យថា ការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ បានដល់រូបាយតនៈ ជា
 បច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណ-
 ធាតុនោះផង ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ សទ្ទាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 សោតវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយសោតវិញ្ញាណធាតុ
 នោះផង ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គន្ធាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃឃាន-
 វិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយឃានវិញ្ញាណធាតុនោះផង
 ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ រសាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុផង
 នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយការម្មណ្ឌ-
 ប្បច្ច័យ ផេដ្ឋញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួក
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយកាយវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយការម្មណ្ឌប្ប-
 ច្ច័យ រូបាយតនៈ សទ្ទាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផេដ្ឋញ្ញា-
 យតនៈ ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោ-
 ធាតុនោះផង ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ធម៌ទាំងពួង ជាបច្ច័យ នៃ
 មនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុ
 នោះផង ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ពួកធម៌ណា ៗ ប្រាវត្តនូវធម៌ណា ៗ
 ហើយកើតឡើង ពួកធម៌នោះ ៗ គឺចិត្តចេតសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពួកធម៌
 នោះ ៗ ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ។

បច្ចយវិវត្តវិញ្ញាណ

[៤] អធិបតិប្បច្ចយោតិ នន្ទាធិបតិ នន្ទសម្បយុត្តកា-
 កានំ ធម្មានំ តំសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ អធិបតិប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ វីរិយាធិបតិ វីរិយសម្បយុត្តកា-
 កានំ តំសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ចិត្តាធិបតិ ចិត្តសម្បយុត្តកា-
 កានំ ធម្មានំ តំសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វីរិ-
 យសាធិបតិ វីរិយសម្បយុត្តកា-
 កានំ ធម្មានំ តំសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ យំ យំ
 ធម្មំ កុំ កត្វា យេ យេ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ចិត្ត-
 េតេសីកា ធម្មា តេ តេ ធម្មា តេសំ តេសំ
 ធម្មានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

[៥] អនន្តរប្បច្ចយោតិ ចក្កវិញ្ញាណាធាតុ តំ-
 សម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោធាតុយា តំសម្បយុត្ត-
 កានានញ្ច ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ មនោ-
 ធាតុ តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោវិញ្ញាណាធាតុយា
 តំសម្បយុត្តកានានញ្ច ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សោតវិញ្ញាណាធាតុ តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោ-
 ធាតុយា តំសម្បយុត្តកានានញ្ច ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចយេន

បច្ច័យវិភង្គកៈ

[៤] ពាក្យថា អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ឆន្ទាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃ ពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយឆន្ទៈផង នៃពួករូបដែលកើតអំពីឆន្ទៈនោះផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ វិរិយាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយ វិរិយៈផង នៃពួករូបដែលកើតអំពីវិរិយៈនោះផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ចិត្តាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយចិត្តផង នៃពួករូបដែល កើតអំពីចិត្តនោះផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ វិមេសាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួក ធម៌ដែលប្រកបដោយវិមេសៈផង នៃពួករូប ដែលកើតអំពីវិមេសៈនោះផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ពួកធម៌ណាៗ ធ្វើនូវធម៌ណាៗ ឲ្យជាទីគោរព ហើយកើតឡើង ពួកធម៌នោះៗ គឺចិត្តចេតសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពួកធម៌ នោះៗ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៥] ពាក្យថា អនន្តរប្បច្ច័យ បានដល់ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុក្តី ពួក ធម៌ ដែលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុ ផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មនោធាតុក្តី ពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ សោតវិញ្ញាណធាតុក្តី ពួក ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិញ្ញាណធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ បដ្ឋានំ

បច្ចុយោ មនោធាតុ តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោ-
 វិញ្ញាណធាតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ អនន្ត-
 រប្បច្ចយេន បច្ចុយោ យានវិញ្ញាណធាតុ តំសម្ប-
 យុត្តកា ច ធម្មា មនោធាតុយា តំសម្បយុត្តកា-
 នញ្ច ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចុយោ មនោ-
 ធាតុ តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោវិញ្ញាណធា-
 តុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចុយោ ជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុ តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា
 មនោធាតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ អនន្ត-
 រប្បច្ចយេន បច្ចុយោ មនោធាតុ តំសម្បយុត្តកា
 ច ធម្មា មនោវិញ្ញាណធាតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច
 ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចុយោ កាយវិញ្ញាណ-
 ធាតុ តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោធាតុយា តំ-
 សម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
 មនោធាតុ តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោវិញ្ញាណ-
 ធាតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា កុសលា ធម្មា បច្ឆិមានំ បច្ឆិ-
 មានំ កុសលានំ ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចុយោ

អភិធម្មបិដក បដ្ឋាន

មនោធាតុក្តី ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ឃានវិញ្ញាណធាតុក្តី ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយឃានវិញ្ញាណធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មនោធាតុក្តី ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុក្តី ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មនោធាតុក្តី ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ កាយវិញ្ញាណធាតុក្តី ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយកាយវិញ្ញាណធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មនោធាតុក្តី ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកកុសលធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលធម៌ក្រោយៗ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកកុសលធម៌មុនៗ

បច្ចយវិវត្តវិញ

បុរិមា បុរិមា កុសលា ធម្មា បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ
 អព្យាកតាទំ ធម្មាទំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរិមា បុរិមា អកុសលា ធម្មា បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ
 អកុសលាទំ ធម្មាទំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា
 បុរិមា អកុសលា ធម្មា បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ អព្យាកតាទំ
 ធម្មាទំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អព្យា-
 កតា ធម្មា បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ អព្យាកតាទំ ធម្មា-
 ទំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អព្យា-
 កតា ធម្មា បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ កុសលាទំ ធម្មាទំ
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អព្យាកតា
 ធម្មា បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ អកុសលាទំ ធម្មាទំ
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ យេសំ យេសំ ធម្មាទំ
 អនន្តរា យេ យេ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ចិត្តចេតសិកា
 ធម្មា តេ តេ ធម្មា តេសំ តេសំ ធម្មាទំ អនន្ត-
 រប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

[៦] សមនន្តរប្បច្ចយោតិ ចក្ខុវិញ្ញាណជាតុ
 តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោជាតុយា តំសម្ប-
 យុត្តកានព្វា ធម្មាទំ សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ

បច្ច័យវិវត្តន៍៖

ជាបច្ច័យ នៃពួកអព្យាកតធម៌ក្រោយៗ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកអកុសល-
ធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុសលធម៌ក្រោយៗ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ
ពួកអកុសលធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអព្យាកតធម៌ក្រោយៗ ដោយ
អនន្តរប្បច្ច័យ ពួកអព្យាកតធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអព្យាកតធម៌
ក្រោយៗ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកអព្យាកតធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួក
កុសលធម៌ក្រោយៗ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកអព្យាកតធម៌មុនៗ ជា
បច្ច័យ នៃពួកអកុសលធម៌ក្រោយៗ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកធម៌ណាៗ
កើតឡើង ក្នុងលំដាប់នៃពួកធម៌ណាៗ ពួកធម៌នោះៗ គឺចិត្តចេតសិកធម៌
ជាបច្ច័យ នៃពួកធម៌នោះៗ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៦] ពាក្យថា សមនន្តរប្បច្ច័យ បានដល់ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុត្រី ពួក
ធម៌ដែលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណធាតុនោះត្រី ជាបច្ច័យ នៃមហេន្ទ្រាត្ថផល
នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមហេន្ទ្រាត្ថនោះផង ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ

មនោធាតុ តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោវិញ្ញាណ-
 ធាតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ សមនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ សោតវិញ្ញាណធាតុ តំសម្បយុត្តកា
 ច ធម្មា មនោធាតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ
 សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ មនោធាតុ តំសម្ប-
 យុត្តកា ច ធម្មា មនោវិញ្ញាណធាតុយា តំសម្ប-
 យុត្តកានញ្ច ធម្មានំ សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 យាវិញ្ញាណធាតុ តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោ-
 ធាតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ សមនន្តរប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ មនោធាតុ តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា
 មនោវិញ្ញាណធាតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ
 សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ជីវិតវិញ្ញាណធាតុ តំ-
 សម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោធាតុយា តំសម្បយុត្តកា-
 នញ្ច ធម្មានំ សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ មនោធាតុ
 តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោវិញ្ញាណធាតុយា តំ-
 សម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក បដ្ឋាន

មនោធាតុក្តី ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
 មនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុ
 នោះផង ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ សោតវិញ្ញាណធាតុក្តី ពួកធម៌ ដែល
 ប្រកបដោយសោតវិញ្ញាណធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃ
 ពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះផង ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ
 មនោធាតុក្តី ពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ
 នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណ-
 ធាតុនោះផង ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ យានវិញ្ញាណធាតុក្តី ពួក
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយយានវិញ្ញាណធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោ-
 ធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះផង ដោយសម-
 នន្តរប្បច្ច័យ មនោធាតុក្តី ពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោធាតុ
 នោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយមនោវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ជីវ្ហវិញ្ញាណ-
 ធាតុក្តី ពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុនោះក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះ
 ផង ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ មនោធាតុក្តី ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយ
 មនោធាតុនោះក្តី ជាបច្ច័យ នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌
 ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ

បច្ចយវិវត្តវិព

កាយវិញ្ញាណជាតុ តំសម្បយុត្តកា ច ធម្មា មនោ-
 ជាតុយា តំសម្បយុត្តកា ធម្មា ធម្មានន្តរ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ មនោជាតុ តំសម្បយុត្តកា ច
 ធម្មា មនោវិញ្ញាណជាតុយា តំសម្បយុត្តកា ធម្មា
 ធម្មានន្តរ-ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
 កុសលា ធម្មា បច្ឆិមា បច្ឆិមា កុសលានំ ធម្មានំ
 សមនន្តរ-ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា កុសលា
 ធម្មា បច្ឆិមា បច្ឆិមា អព្យាកតានំ ធម្មានំ សម-
 នន្តរ-ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អកុសលា
 ធម្មា បច្ឆិមា បច្ឆិមា អកុសលានំ ធម្មានំ សម-
 នន្តរ-ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អកុសលា ធម្មា
 បច្ឆិមា បច្ឆិមា អព្យាកតានំ ធម្មានំ សមនន្តរ-ប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អព្យាកតា ធម្មា បច្ឆិ-
 មា បច្ឆិមា អព្យាកតានំ ធម្មានំ សមនន្តរ-ប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អព្យាកតា ធម្មា បច្ឆិមា
 បច្ឆិមា កុសលានំ ធម្មានំ សមនន្តរ-ប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ បុរិមា បុរិមា អព្យាកតា ធម្មា បច្ឆិមា បច្ឆិ-
 មា អកុសលានំ ធម្មានំ សមនន្តរ-ប្បច្ចយេន បច្ចយោ

បច្ចយវិក្កងវារៈ

កាយវិញ្ញាណធាតុក្ដី ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយកាយវិញ្ញាណធាតុនោះក្ដី
 ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះ
 ផង ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ មនោធាតុក្ដី ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយ
 មនោធាតុនោះក្ដី ជាបច្ច័យ នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែល
 ប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ពួក
 កុសលធម៌មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលធម៌ក្រោយ ។ ដោយសមនន្ត-
 រប្បច្ច័យ ពួកកុសលធម៌មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកអព្យាកតធម៌ក្រោយ ។
 ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ពួកអកុសលធម៌មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 អកុសលធម៌ក្រោយ ។ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ពួកអកុសលធម៌
 មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកអព្យាកតធម៌ក្រោយ ។ ដោយសមនន្តរ-
 ប្បច្ច័យ ពួកអព្យាកតធម៌មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកអព្យាកតធម៌ក្រោយ ។
 ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ពួកអព្យាកតធម៌មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 កុសលធម៌ក្រោយ ។ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ពួកអព្យាកតធម៌មុន ។
 ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុសលធម៌ក្រោយ ។ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ បដ្ឋានំ

យេសំ យេសំ ធម្មានំ សមនន្តរា យេ យេ ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ចិត្តេចេតសីកា ធម្មា តេ តេ ធម្មា តេសំ
 តេសំ ធម្មានំ សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

[៧] សហជាតប្បច្ចយោតិ ចត្តារោ ធម្មា អរូបិណោ
 អញ្ញមញ្ញំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារោ
 មហាក្ខតា អញ្ញមញ្ញំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឡិក្កន្តិក្ខណោ នាមរូបំ អញ្ញមញ្ញំ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ចិត្តេចេតសីកា ធម្មា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ មហាក្ខតា ឧបាទា-
 រូបានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ រូបិណោ ធម្មា
 អរូបិនំ ធម្មានំ កញ្ចំ កាលំ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កញ្ចំ កាលំ នសហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោតិ ។

[៨] អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយោតិ ចត្តារោ ឧបា អរូបិ-
 ណោ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារោ មហា-
 ក្ខតា អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឡិក្កន្តិក្ខណោ
 នាមរូបំ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

អភិធម្មបិដក បដ្ឋាន

ពួកធម៌ណា ។ កើតឡើង ក្នុងលំដាប់ស្មើ នៃពួកធម៌ណា ។ ពួកធម៌
នោះ ។ គឺចិត្តចេតសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពួកធម៌នោះ ។ ដោយ
សមននរូបច្ច័យ ។

(៧) ពាក្យថា សហជាតប្បច្ច័យ បានដល់ពួកធម៌ ៤ ដែល
មិនមានរូប ជាបច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាក្ខត-
រូប ៤ ជាបច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា ដោយសហជាតប្បច្ច័យ នាមរូប ជា
បច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួក
ចិត្តចេតសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃរូបទាំងឡាយ ដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាក្ខតរូប ជាបច្ច័យ នៃឧបាទារូបទាំងឡាយ
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ចួនកាល ពួកធម៌ដែលមានរូប ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកធម៌ដែលមិនមានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ចួនកាល មិនមែន
ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យទេ ។

(៨) ពាក្យថា អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ បានដល់ខន្ធ ៤ ដែលមិន
មានរូប ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មហាក្ខតរូប ៤ ជាបច្ច័យ
ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ នាមរូប ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

បច្ចយវិភង្គវិញ

(៧) និស្សយប្បច្ចយោតិ ចត្តារោ ខន្ធា អរូបិយោ
អញ្ញមញ្ញំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារោ មហា-
ភូតា អញ្ញមញ្ញំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឌីក្កន្តិ-
ក្ខណោ នាមរូបំ អញ្ញមញ្ញំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ចិត្តចេតសិកា ធម្មា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបាទំ និស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ មហាភូតា ឧបាទារូបាទំ និស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្ខាយតទំ ចក្ខុវិញ្ញាណាតុយា
នំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មាទំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សោតាយតទំ សោតវិញ្ញាណាតុយា នំសម្បយុត្តកា-
នព្វំ ធម្មាទំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ យាណាយតទំ
យាណវិញ្ញាណាតុយា នំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មាទំ
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ជីវ្ហាយតទំ ជីវ្ហវិញ្ញាណា-
តុយា នំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មាទំ និស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ កាយាយតទំ កាយវិញ្ញាណាតុយា នំសម្ប-
យុត្តកានព្វំ ធម្មាទំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ យំ រូបំ
និស្សយ មនោធាតុ ច មនោវិញ្ញាណាតុ ច វត្ថន្តំ នំ
រូបំ មនោធាតុយា ច មនោវិញ្ញាណាតុយា ច នំសម្ប-
យុត្តកានព្វំ ធម្មាទំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

បច្ចយវិក្ករាវៈ

(៧) ពាក្យថា និស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ខន្ធ ៤ ដែលមិនមាន
 រូប ជាបច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ មហាក្ខត្រូប ៤ ជា
 បច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ នាមរូប ជាបច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា
 ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកចិត្តចេតសិកធម៌ ជា
 បច្ច័យ នៃរូបទាំងឡាយ ដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ
 មហាក្ខត្រូប ជាបច្ច័យ នៃឧបាទរូបទាំងឡាយ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ
 ចក្ខុយានៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយចក្ខុវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ សោតាយានៈ
 ជាបច្ច័យ នៃសោតវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយសោត-
 វិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ យានាយានៈ ជាបច្ច័យ
 នៃយានវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយយានវិញ្ញាណធាតុ
 នោះផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ជីវ្ហាយានៈ ជាបច្ច័យ នៃជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុ
 ផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ កាយាយានៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួក
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយកាយវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ
 មនោធាតុក្តី មនោវិញ្ញាណធាតុក្តី អាស្រ័យនូវរូបណា ហើយប្រព្រឹត្តទៅ
 រូបនោះ ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌
 ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(១០) ឧបនិស្សយប្បច្ចយោតិ បុរិមា បុរិមា កុសលា ធម្មា បន្តិមាទំ បន្តិមាទំ កុសលាទំ ធម្មាទំ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា កុសលា ធម្មា បន្តិមាទំ បន្តិមាទំ អកុសលាទំ ធម្មាទំ កេសត្វំ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា កុសលា ធម្មា បន្តិមាទំ បន្តិមាទំ អព្យាកតាទំ ធម្មាទំ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អកុសលា ធម្មា បន្តិមាទំ បន្តិមាទំ អកុសលាទំ ធម្មាទំ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អកុសលា ធម្មា បន្តិមាទំ បន្តិមាទំ កុសលាទំ ធម្មាទំ កេសត្វំ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អកុសលា ធម្មា បន្តិមាទំ បន្តិមាទំ អព្យាកតាទំ ធម្មាទំ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អព្យាកតា ធម្មា បន្តិមាទំ បន្តិមាទំ អព្យាកតាទំ ធម្មាទំ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អព្យាកតា ធម្មា បន្តិមាទំ បន្តិមាទំ អកុសលាទំ ធម្មាទំ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុគ្គលោបិ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ សេនាសនំបិ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

អភិធម្មបិដក បដ្ឋាន

[១០] ពាក្យថា ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ពួកកុសលធម៌មុនៗ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលធម៌ក្រោយៗ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ពួក
 កុសលធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុសលធម៌ក្រោយៗ ខ្លះ ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ ពួកកុសលធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអព្យាកតធម៌ក្រោយៗ
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ពួកអកុសលធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 អកុសលធម៌ក្រោយៗ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ពួកអកុសលធម៌មុនៗ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលធម៌ក្រោយៗ ខ្លះ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ពួក
 អកុសលធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអព្យាកតធម៌ក្រោយៗ ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ ពួកអព្យាកតធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអព្យាកតធម៌
 ក្រោយៗ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ពួកអព្យាកតធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ
 នៃពួកអកុសលធម៌ក្រោយៗ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បុគ្គល ក៏ជា
 បច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យដែរ សេនាសនៈ ក៏ជាបច្ច័យ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យដែរ ។

បច្ចយវិវត្តវិហារ

[១១] បុរេជាតប្បដ្ឋយេនំ ចក្ខុយនំ ចក្ខុវិញ្ញា-
 ណាតតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ បុរេជាតប្ប-
 ដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សោតាយនំ សោតវិញ្ញាណ-
 តតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ បុរេជាតប្ប-
 ដ្ឋយេន បដ្ឋយោ យាធាយនំ យាធិវិញ្ញាណតតុ-
 យា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ ជីវ្ហាយនំ ជីវ្ហវិញ្ញាណតតុយា តំសម្បយុត្ត-
 កានញ្ច ធម្មានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ កាយា-
 យនំ កាយវិញ្ញាណតតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច
 ធម្មានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វូចាយនំ ចក្ខុ-
 វិញ្ញាណតតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ បុរេជាត-
 ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សន្តាយនំ សោតវិញ្ញាណត-
 តុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ កន្ធាយនំ យាធិវិញ្ញាណតតុយា តំសម្ប-
 យុត្តកានញ្ច ធម្មានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ រសា-
 យនំ ជីវ្ហវិញ្ញាណតតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច
 ធម្មានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ដោដ្ឋញ្ចយនំ

បច្ច័យវិវត្តន៍:

(១១) ពាក្យថា បុរេជាតិប្បច្ច័យ បានដល់ច្បាយតនៈ ជា
 បច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុផង នៃតួកធម៌ ដែលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណ-
 ធាតុនោះផង ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ សោតាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃសោត-
 វិញ្ញាណធាតុផង នៃតួកធម៌ ដែលប្រកបដោយសោតវិញ្ញាណធាតុនោះផង
 ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ ឃានាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃឃានវិញ្ញាណធាតុផង
 នៃតួកធម៌ ដែលប្រកបដោយឃានវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយបុរេជាតិ-
 ប្បច្ច័យ ជីហ្គាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុផង នៃតួកធម៌ ដែល
 ប្រកបដោយជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ កាយាយ-
 តនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណធាតុផង នៃតួកធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 កាយវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ
 នៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុផង នៃតួកធម៌ ដែលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណធាតុនោះ
 ផង ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ សង្ខាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃសោតវិញ្ញាណ-
 ធាតុផង នៃតួកធម៌ ដែលប្រកបដោយសោតវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយ
 បុរេជាតិប្បច្ច័យ គន្ធាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃឃានវិញ្ញាណធាតុផង នៃតួក
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយឃានវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ
 រសាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុផង នៃតួកធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ ផោដ្ឋរាយតនៈ

អភិធម្មបិដកេ បដ្ឋានំ

កាយវិញ្ញាណជាតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ
 បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ រូបាយតនំ សន្តាយតនំ
 កន្ធាយតនំ រសាយតនំ ដោជ្ឈញ្ញាយតនំ មនោជាតុយា
 តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ច-
 យោ យំ រូបំ និស្សាយ មនោជាតុ ច មនោវិញ្ញាណ-
 ជាតុ ច វត្ថុន្តំ តំ រូបំ មនោជាតុយា តំសម្បយុត្តកា-
 នញ្ច ធម្មានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ មនោ-
 វិញ្ញាណជាតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ កញ្ចំ
 កាលំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ កញ្ចំ កាលំ
 នបុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោតិ ។

[១២] បច្ឆាជាតប្បដ្ឋយោតិ បច្ឆាជាតា ចិត្តចេ-
 តសិកា ធម្មា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស បច្ឆា-
 ជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោតិ ។

[១៣] អាសេវនប្បដ្ឋយោតិ បុរិមា បុរិមា កុសលា
 ធម្មា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ កុសលានំ ធម្មានំ អាសេវន-
 ប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អកុសលា ធម្មា បច្ឆិ-
 មានំ បច្ឆិមានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អាសេវនប្បដ្ឋយេន

អភិធម្មបិដក បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយកាយ-
 វិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ រូបុយតនៈ សទ្ធាយតនៈ
 គន្ធាយតនៈ វសាយតនៈ ដោយជញ្ជាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃ
 ពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះផង ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ មនោ-
 ធាតុក្តី មនោវិញ្ញាណធាតុក្តី អាស្រ័យនូវរូបណា ហើយប្រព្រឹត្តទៅ រូប
 នោះ ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោធាតុ
 នោះផង ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ ចួនកាល ជាបច្ច័យ នៃមនោវិញ្ញាណ-
 ធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយ
 បុរេជាតិប្បច្ច័យ ចួនកាល មិនមែនជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ ។

(១២) ពាក្យថា បច្ចាជាតិប្បច្ច័យ បានដល់ពួកចិត្តចេតសិកធម៌
 ដែលកើតក្រោយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ចា-
 ជាតិប្បច្ច័យ ។

(១៣) ពាក្យថា អាសេវនប្បច្ច័យ បានដល់ពួកកុសលធម៌មុនៗ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលធម៌ក្រោយៗ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ពួកអកុសល-
 ធម៌មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុសលធម៌ក្រោយៗ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ

បច្ចយវិក្កវិក្ក

បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា កិរិយាព្យាកតា ធម្មា បច្ចិមា
 បច្ចិមា កិរិយាព្យាកតា ធម្មា អាសេវនប្បដ្ឋ-
 យេន បច្ចយោតិ ។

(១៤) កម្មប្បដ្ឋយោតិ កុសលាកុសលំ កម្មំ
 វិបាកា ឧទ្ធានំ កជត្តា ច រូបា កម្មប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ វេតនាសម្បយុត្តកា ធម្មា តំសមុដ្ឋា-
 នានញ្ច រូបា កម្មប្បដ្ឋយេន បច្ចយោតិ ។

(១៥) វិបាកប្បដ្ឋយោតិ វិបាកា ចត្តារោ ឧទ្ធា
 អរូបិយោ អញ្ញមញ្ញំ វិបាកប្បដ្ឋយេន បច្ចយោតិ ។

(១៦) អាហារប្បដ្ឋយោតិ កតលីង្ការោ អាហា-
 រោ ឥមស្ស កាយស្ស អាហារប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
 អរូបិយោ អាហារោ សម្បយុត្តកា ធម្មា តំស-
 មុដ្ឋានានញ្ច រូបា អាហារប្បដ្ឋយេន បច្ចយោតិ ។

(១៧) ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយោតិ ចក្កុន្ទ្រិយំ ចក្កុ-
 វិញ្ញាណាតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មា ឥន្ទ្រិ-
 យប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សោតិធិន្ទ្រិយំ សោតិវិញ្ញាណា-
 តុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មា ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋ-
 យេន បច្ចយោ យានិធិន្ទ្រិយំ យានិវិញ្ញាណាតុយា

បច្ច័យវិវត្តវារៈ

ពួកកិរិយាព្យាករណ៍ធម៌មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកកិរិយាព្យាករណ៍ធម៌ក្រោយ ។
ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[១៤] ពាក្យថា កម្មប្បច្ច័យ បានដល់កុសលាកុសលកម្មក្តី
កដ្ឋកាម្មនៃវិបាកក្នុងទាំងឡាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃរូបទាំងឡាយ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយចេតនាផង
នៃរូបទាំងឡាយដែលកើតអំពីធម៌នោះផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[១៥] ពាក្យថា វិបាកប្បច្ច័យ បានដល់វិបាកក្នុង ដែលមិន
មានរូប ជាបច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

[១៦] ពាក្យថា អាហារប្បច្ច័យ បានដល់កតាលិង្គាហារ ជា
បច្ច័យ នៃកាយនេះ ដោយអាហារប្បច្ច័យ អាហារទាំងឡាយដែលមិន
មានរូប ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តធម៌ផង នៃរូបទាំងឡាយដែលកើតអំពី
សម្បយុត្តធម៌នោះផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[១៧] ពាក្យថា ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ បានដល់ចក្ខុន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ
នៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណធាតុនោះ
ផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ សោតិន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃសោតវិញ្ញាណ
ធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយសោតវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយ
ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ យានិន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃយានវិញ្ញាណធាតុផង

អភិធម្មបិដកេ បដ្ឋានំ

តំសម្មយុត្តកានំ ធម្មានំ សង្ក្ខិយប្បដ្ឋយេន បច្ច-
 យោ ជីវិត្តិយំ ជីវិត្តិកាណាទុយា តំសម្មយុត្តកានំ
 ធម្មានំ សង្ក្ខិយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ កាយិត្តិយំ
 កាយិត្តិកាណាទុយា តំសម្មយុត្តកានំ ធម្មានំ
 សង្ក្ខិយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ រូបជីវិត្តិយំ កេត្តាទានំ
 សង្ក្ខិយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ អរូបិណ សង្ក្ខិយ សម្ម-
 យុត្តកានំ ធម្មានំ តំសម្មដ្ឋានានំ រូបានំ សង្ក្ខិយ-
 ប្បដ្ឋយេន បច្ចយោតិ ។

(១៨) ឈានប្បដ្ឋយោតិ ឈានង្គានំ ឈាន-
 សម្មយុត្តកានំ ធម្មានំ តំសម្មដ្ឋានានំ រូបានំ
 ឈានប្បដ្ឋយេន បច្ចយោតិ ។

(១៩) មគ្គប្បដ្ឋយោតិ មគ្គង្គានំ មគ្គសម្មយុត្ត-
 កានំ ធម្មានំ តំសម្មដ្ឋានានំ រូបានំ មគ្គប្បដ្ឋ-
 យេន បច្ចយោតិ ។

(២០) សម្មយុត្តប្បដ្ឋយោតិ ចត្តារោ មគ្គា
 អរូបិណ អញ្ញមញ្ញំ សម្មយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោតិ ។

(២១) វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោតិ រូបិណ ធម្មា
 អរូបិណ ធម្មានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក បដិសេធ

នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយឈានវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ ជីវិន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃជីវិតវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែល
 ប្រកបដោយជីវិតវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ កាយ-
 ឥន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយ
 កាយវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ រូបជីវិតឥន្ទ្រិយ ជា
 បច្ច័យ នៃកដ្ឋត្តារូបទាំងឡាយ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ពួកឥន្ទ្រិយដែល
 មិនមានរូប ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តធម៌ផង នៃរូបទាំងឡាយដែល
 កើតអំពីសម្បយុត្តធម៌នោះផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[១៨] ពាក្យថា ឈានប្បច្ច័យ បានដល់អង្គឈានទាំង-
 ឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយឈានផង នៃរូបទាំង-
 ឡាយ ដែលកើតអំពីធម៌នោះផង ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

[១៩] ពាក្យថា មគ្គប្បច្ច័យ បានដល់អង្គមគ្គទាំងឡាយ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមគ្គផង នៃរូបទាំងឡាយដែលកើត
 អំពីធម៌នោះផង ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

[២០] ពាក្យថា សម្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់ខន្ធ ៤ ដែលមិន
 មានរូប ជាបច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[២១] ពាក្យថា វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់ពួកធម៌ដែល
 មានរូប ជាបច្ច័យ នៃពួកធម៌ដែលមិនមានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ

បច្ចយវិក្កវិហារ

អរូបំ ធម្មា រូបំ ធម្មា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោតិ ។

[២២] អត្ថិប្បដ្ឋយោតិ ចត្តារោ ខន្ធ អរូបំ ធម្មា
អញ្ញាមញ្ញំ អត្ថិប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ចត្តារោ មហា-
ក្ខតា អញ្ញាមញ្ញំ អត្ថិប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ធិក្កន្តិ-
ក្កុលោ នាមរូបំ អញ្ញាមញ្ញំ អត្ថិប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
ចិត្តិយេតសីកា ធម្មា ចិត្តិយេតសីកា នាម រូបំ អត្ថិ-
ប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ មហាក្ខតា ឧបាទានំ
អត្ថិប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ចក្កាយតំ ចក្កវិញ្ញាណា-
នាតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មា អត្ថិប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ សោតាយតំ សោតវិញ្ញាណានាតុយា
តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មា អត្ថិប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
យាធាយតំ យាធាវិញ្ញាណានាតុយា តំសម្បយុត្ត-
កានញ្ច ធម្មា អត្ថិប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ជីវ្ហា-
យតំ ជីវ្ហាវិញ្ញាណានាតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច
ធម្មា អត្ថិប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ កាយាយតំ កាយ-
វិញ្ញាណានាតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មា អត្ថិប្ប-
ដ្ឋយេន បច្ចយោ រូបាយតំ ចក្កវិញ្ញាណានាតុយា

បច្ច័យវិវត្តន៍វាៈ

ពួកធម៌មិនមានរូប ជាបច្ច័យ នៃពួកធម៌ដែលមានរូប ដោយវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ ។

(២២) ពាក្យថា អត្ថប្បច្ច័យ បានដល់ខន្ធ៤ ដែលមិនមានរូប
ជាបច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា ដោយអត្ថប្បច្ច័យ មហាក្ខត្រូប៤ ជាបច្ច័យ
នៃគ្នានិងគ្នា ដោយអត្ថប្បច្ច័យ នាមរូប ជាបច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា
ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកចិត្តចេតសិកធម៌ ជា
បច្ច័យ នៃរូបទាំងឡាយ ដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ
មហាក្ខត្រូប ជាបច្ច័យ នៃឧបាទារូបទាំងឡាយ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ
ចក្ខុយានៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកប
ដោយចក្ខុវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ សោតាយានៈ ជា
បច្ច័យ នៃសោតវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយសោត-
វិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ យានាយានៈ ជាបច្ច័យ
នៃយានវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយយានវិញ្ញាណ-
ធាតុនោះផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ជីវ្ហយានៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុ
នោះផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ កាយាយានៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ-
វិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយកាយវិញ្ញាណធាតុនោះ
ផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ រូបាយានៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុផង

អភិធម្មបិដកេ បដ្ឋានំ

តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សន្តាយេតនំ សោតវិញ្ញាណធាតុយា តំសម្ប-
 យុត្តកានញ្ច ធម្មានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 កត្វាយេតនំ យានវិញ្ញាណធាតុយា តំសម្បយុត្តកា-
 នញ្ច ធម្មានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ រសាយេតនំ
 ដ្យាវិញ្ញាណធាតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ដោដ្ឋព្វាយេតនំ កាយ-
 វិញ្ញាណធាតុយា តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ អត្ថ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ រូបាយេតនំ សន្តាយេតនំ កត្វា-
 យេតនំ រសាយេតនំ ដោដ្ឋព្វាយេតនំ មនោធាតុយា
 តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 យំ រូបំ និស្សាយ មនោធាតុ ច មនោវិញ្ញាណ-
 ធាតុ ច វត្ថុន្តំ តំ រូបំ មនោធាតុយា ច មនោ-
 វិញ្ញាណធាតុយា ច តំសម្បយុត្តកានញ្ច ធម្មានំ
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

(២៣) នត្ថប្បច្ចយោតិ សមនន្តវនិរុទ្ធា ចិត្តចេត-
 សិកា ធម្មា បច្ចប្បដ្ឋានំ ចិត្តចេតសិកានំ ធម្មានំ
 នត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

អភិធម្មបិដក បដ្ឋាន

នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ
 សទ្ធាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃសោតវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រ-
 កបដោយសោតវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ គន្ធាយតនៈ
 ជាបច្ច័យ នៃយានវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយយាន-
 វិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ រសាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃជីវា-
 វិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយជីវាវិញ្ញាណធាតុនោះផង
 ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណធាតុផង
 នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយកាយវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអត្តិប្ប-
 ច្ច័យ រូបាយតនៈ សទ្ធាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វ-
 ាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោ-
 ធាតុនោះផង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ មនោធាតុក្កិ មនោវិញ្ញាណធាតុក្កិ
 អាស្រ័យរូបណា ហើយប្រព្រឹត្តទៅ រូបនោះ ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុ
 ផង នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណ-
 ធាតុនោះផង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

(២៣) ពាក្យថា នត្តិប្បច្ច័យ បានដល់ពួកចិត្តចេតសិកធម៌
 ដែលរលត់ក្នុងលំដាប់ស្មើ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តចេតសិកធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន
 ដោយនត្តិប្បច្ច័យ ។

បច្ចយវិក្កវិកោ

(២៤) វិកតប្បច្ចយោតិ សមនន្តវិកតា ចិត្ត-
 ចេតសិកា ធម្មា បច្ចប្បដ្ឋានំ ចិត្តចេតសិកានំ
 ធម្មានំ វិកតប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

(២៥) អវិកតប្បច្ចយោតិ ចត្តារោ ខន្ធា អរូប-
 រោ អញ្ញាមញ្ញំ អវិកតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តារោ
 មហាក្ខតា អញ្ញាមញ្ញំ អវិកតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឡិក្ខន្តិកុលោ នាមរូបំ អញ្ញាមញ្ញំ អវិកតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ចិត្តចេតសិកា ធម្មា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
 រូចានំ អវិកតប្បច្ចយេន បច្ចយោ មហាក្ខតា ខន្ធា-
 នារូចានំ អវិកតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្ខុយុត្តនំ
 ចក្ខុវិញ្ញាណាធាតុយា តំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ
 អវិកតប្បច្ចយេន បច្ចយោ សោតាយុត្តនំ សោត-
 វិញ្ញាណាធាតុយា តំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ អវិ-
 កតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ហរាយុត្តនំ ហរវិញ្ញា-
 ណាធាតុយា តំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ អវិក-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ជីវាយុត្តនំ ជីវវិញ្ញាណាធាតុ-
 យា តំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ អវិកតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កាយាយុត្តនំ កាយវិញ្ញាណាធាតុយា

បច្ច័យវិភង្គិកៈ

(២៤) ពាក្យថា វិតតប្បច្ច័យ បានដល់ពួកចិត្តចេតសិកធម៌ ដែលទៅប្រាសក្នុងលំដាប់ស្មើ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តចេតសិកធម៌ ជា បច្ចុប្បន្ន ដោយវិតតប្បច្ច័យ ។

(២៥) ពាក្យថា អវិតតប្បច្ច័យ បានដល់ខន្ធ ៤ ដែលមិនមាន រូប ជាបច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា ដោយអវិតតប្បច្ច័យ មហាក្ខត្រូប ៤ ជាបច្ច័យ នៃគ្នានិងគ្នា ដោយអវិតតប្បច្ច័យ នាមរូប ជាបច្ច័យ នៃ គ្នានិងគ្នា ដោយអវិតតប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកចិត្ត- ចេតសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃរូបទាំងឡាយ ដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអវិតតប្បច្ច័យ មហាក្ខត្រូប ជាបច្ច័យ នៃឧបាទារូបទាំងឡាយ ដោយអវិតតប្បច្ច័យ ចក្ខុយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយ អវិតតប្បច្ច័យ សោតាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃសោតវិញ្ញាណ- ធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយសោតវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអវិតតប្បច្ច័យ យានាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃយានវិញ្ញាណ- ធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយយានវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអវិតតប្បច្ច័យ ជីវ្ហាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុ ផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយ អវិតតប្បច្ច័យ កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណធាតុផង

អភិធម្មបិដកេ បដ្ឋានំ

តំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ អវិកតប្បដ្ឋយេន បច្ច-
 យោ រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណាធាតុយា តំសម្ប-
 យុត្តកានព្វំ ធម្មានំ អវិកតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
 សឡាយតនំ សោតវិញ្ញាណាធាតុយា តំសម្បយុត្ត-
 កានព្វំ ធម្មានំ អវិកតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ កន្ទា-
 យតនំ យាធិវិញ្ញាណាធាតុយា តំសម្បយុត្តកានព្វំ
 ធម្មានំ អវិកតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ រសាយតនំ ជីវ្ហា-
 វិញ្ញាណាធាតុយា តំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ អវិ-
 កតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ កាយ-
 វិញ្ញាណាធាតុយា តំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ អវិក-
 តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ រូបាយតនំ សឡាយតនំ
 កន្ទាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ មនោធាតុ-
 យា តំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ អវិកតប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ យំ រូបំ និស្សាយ មនោធាតុ ច មនោ-
 វិញ្ញាណាធាតុ ច វត្ថុន្តំ តំ រូបំ មនោធាតុយា ច
 មនោវិញ្ញាណាធាតុយា ច តំសម្បយុត្តកានព្វំ ធម្មានំ
 អវិកតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោតិ ។

បច្ចយវិភង្គវិញ្ញាណំ និដ្ឋិតោ^(១) ។

អភិធម្មបិដក បដ្ឋាន

នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយកាយវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអវិគ-
តប្បច្ច័យ រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌
ដែលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអវិគតប្បច្ច័យ សទ្ទា-
យតនៈ ជាបច្ច័យ នៃសោតវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ដែលប្រកប
ដោយសោតវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអវិគតប្បច្ច័យ គន្ធាយតនៈ
ជាបច្ច័យ នៃយានវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយយាន-
វិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអវិគតប្បច្ច័យ រសាយតនៈ ជាបច្ច័យ
នៃជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយជីវ្ហវិញ្ញាណធាតុ
នោះផង ដោយអវិគតប្បច្ច័យ ផោជ្ឈព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ-
វិញ្ញាណធាតុផង នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយកាយវិញ្ញាណធាតុនោះ
ផង ដោយអវិគតប្បច្ច័យ រូបាយតនៈ សទ្ទាយតនៈ គន្ធាយតនៈ
រសាយតនៈ ផោជ្ឈព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃពួក
ធម៌ដែលប្រកបដោយមនោធាតុនោះផង ដោយអវិគតប្បច្ច័យ មនោ-
ធាតុក្តី មនោវិញ្ញាណធាតុក្តី អាស្រ័យនូវរូបណា ហើយប្រព្រឹត្ត
ទៅ រូបនោះ ជាបច្ច័យ នៃមនោធាតុផង នៃមនោវិញ្ញាណធាតុផង
នៃពួកធម៌ ដែលប្រកបដោយមនោវិញ្ញាណធាតុនោះផង ដោយអវិគ-
តប្បច្ច័យ ។

អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ^(១)

កុសលត្តិកំ^(២)

បដិច្ចវិវា^(៣)

[២៦] សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា កុស-
លំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អព្យា-
កតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា
កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា កុសលំ
ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អកុសលោ ច ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា កុសលំ ធម្មំ
បដិច្ច កុសលោ ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ
ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ម. អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. កុសលត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម.
បដិច្ចវិវាតិ ន ទិស្សតិ ។

អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

កុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវិរៈ

(២៦) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បី
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យ
កុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ កុសល-
ធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យ
កុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ កុសល-
ធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ កុសលធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌
ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

(២៧) សិយា អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុស-
 លោ ធម្មោ ឧប្បន្នេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា អ-
 កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ ឧប្បន្នេយ្យ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
 កតោ ធម្មោ ឧប្បន្នេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា
 អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អព្យាកតោ
 ច ធម្មោ ឧប្បន្នេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា
 អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ
 ច ធម្មោ ឧប្បន្នេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា អកុ-
 សលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អកុសលោ ច ធម្មោ
 ឧប្បន្នេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា អកុសលំ
 ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ
 ច ធម្មោ ឧប្បន្នេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(២៨) សិយា អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
 កតោ ធម្មោ ឧប្បន្នេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា
 អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ ឧប្បន្នេយ្យ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បន្នេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៧) អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ កុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌
 គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ អព្យាកតធម៌ អា-
 ស្រ័យអកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។
 កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អា-
 ស្រ័យអកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។
 កុសលធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ កុសលធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកត-
 ធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 ក៏មាន ។

(២៨) អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ គប្បីកើតឡើង

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ កុសលធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌
 គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ អា-
 ស្រ័យអព្យាកតធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវាស្ស^(១) ឧទ្ទេសោ

សិយា អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈេយ្យំ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈេយ្យំ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អកុសលោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈេយ្យំ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈេយ្យំ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(២៩) សិយា កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈេយ្យំ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈេយ្យំ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ឧទ្ទេសវិភោគិបិ បុព្វវិភោគិបិ បណ្ណត្ថិកវិភោគិបិ ។

កុសលត្ថិតៈ បដិច្ចវិរៈ ឧទ្ទេស

កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ គប្បីកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យ
 អព្យាកតធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ កុសល-
 ធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ កុសលធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី
 អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។

(២៩) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង
 គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យ
 កុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 ក៏មាន ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង
 គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកត-
 ធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសល-
 ធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

សិយា កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុស-
 លោ ច អកុសលោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យំ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា ។ សិយា កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 កុសលោ ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជេយ្យំ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៣០) សិយា អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច កុសលោ ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យ ហេតុប្បច្ចយា ។
 សិយា អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុ-
 សលោ ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យ ហេតុប្បច្ចយា ។ សិយា
 អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យ ហេតុប្បច្ចយា ។ សិយា អកុស-
 លញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អព្យា-
 កតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យំ ហេតុប្បច្ចយា ។ សិយា
 អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច
 អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជេយ្យំ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

កុសលធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌
ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ កុសលធម៌ក្តី
អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌
ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។

[៣០] កុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង
គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ អា-
ស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង
អព្យាកតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ កុ-
សលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកត-
ធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ អកុ-
សលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យា-
កតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវិស្ស ខឌ្ឍសោ

សិយា អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុស-
 លោ ច អកុសលោ ច ធម្មា ឧប្បន្នេយ្យំ ហេតុប្ប-
 ដ្ឋយា ។ សិយា អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច កុសលោ ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ
 ច ធម្មា ឧប្បន្នេយ្យំ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(៣១) សិយា កុសលញ្ច អកុសលញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច កុសលោ ធម្មា ឧប្បន្នេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
 សិយា កុសលញ្ច អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុ-
 សលោ ធម្មា ឧប្បន្នេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា
 កុសលញ្ច អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ធម្មា ឧប្បន្នេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា កុសលញ្ច
 អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អព្យាកតោ ច
 ធម្មា ឧប្បន្នេយ្យំ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា កុសលញ្ច
 អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យាក-
 តោ ច ធម្មា ឧប្បន្នេយ្យំ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សិយា
 កុសលញ្ច អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច
 អកុសលោ ច ធម្មា ឧប្បន្នេយ្យំ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវារៈ ខេស

កុសលធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យា-
កតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ កុសលធម៌
ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង
អព្យាកតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។

(៣១) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អកុសលធម៌ផង
គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យ
កុសលធម៌ផង អកុសលធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
ក៏មាន ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អកុសលធម៌ផង គប្បី
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកត-
ធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អកុសលធម៌ផង គប្បីកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យ
កុសលធម៌ផង អកុសលធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
ក៏មាន ។ កុសលធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌
ផង អកុសលធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តកប្បដ្ឋានំ

សិយា កុសលញ្ច អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុស-
 លោ ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈេយ្យំ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៣២) សិយា កុសលញ្ច អកុសលញ្ច អព្យា-
 កតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈេយ្យ
 ហេតុប្បច្ចយា ។ សិយា កុសលញ្ច អកុសលញ្ច
 អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បច្ចយា ។ សិយា កុសលញ្ច
 អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
 កតោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បច្ចយា ។
 សិយា កុសលញ្ច អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈេយ្យំ ហេតុប្បច្ចយា ។ សិយា កុសលញ្ច
 អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុ-
 សលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈេយ្យំ
 ហេតុប្បច្ចយា ។ សិយា កុសលញ្ច អកុសលញ្ច
 អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អកុ-
 សលោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈេយ្យំ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

កុសលធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ផង
អកុសលធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។

(៣២) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អកុសលធម៌
ផង អព្យាកតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។
អកុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌
ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ អព្យាកតធម៌
អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង គប្បីកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី
អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង គប្បី
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យា-
កតធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អកុសលធម៌ផង អព្យា-
កតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ កុសល-
ធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អកុសលធម៌ផង
អព្យាកតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវិវាស្ស ខន្ធសោ

សីលា កុសលញ្ច អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច កុសលោ ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ
 ច ធម្មា ឧប្បន្នេយ្យំ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣៣] សីលា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បន្នេយ្យ អារម្មណប្បដ្ឋយា ។ យថា ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយោ វិត្តាវិតោ ឯវំ អារម្មណប្បដ្ឋយោបិ វិត្តា-
 វេតតោ វាចនាមគ្គន ។

[៣៤] សីលា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បន្នេយ្យ អធិបតីប្បដ្ឋយា ។ អនន្តរប្បដ្ឋយា
 សមនន្តរប្បដ្ឋយា សហជាតប្បដ្ឋយា អញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋ-
 យា និស្សយប្បដ្ឋយា ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយា តុរេជាត-
 ប្បដ្ឋយា បន្តាជាតប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា កម្ម-
 ប្បដ្ឋយា វិចាកប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋយា ឥន្ទ្រិយ-
 ប្បដ្ឋយា ឈានប្បដ្ឋយា មគ្គប្បដ្ឋយា សម្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អត្ថិប្បដ្ឋយា នត្ថិប្បដ្ឋយា
 វិកតប្បដ្ឋយា ។

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវារៈ ឧទ្ទេស

កុសលធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌
ផង អកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋ័យ ក៏មាន ។

[៣៣] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង
ព្រោះការម្មណប្បដ្ឋ័យ ក៏មាន ។ ហេតុប្បដ្ឋ័យ ដែលលោកឲ្យពិស្តារ
ហើយយ៉ាងណា ឯការម្មណប្បដ្ឋ័យ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារ តាមបែប
ផែននៃការបង្រៀន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៣៤] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
អធិបតិប្បដ្ឋ័យ ក៏មាន ។ ព្រោះអនន្តរប្បដ្ឋ័យ សមនន្តរប្បដ្ឋ័យ សហ-
ជាតប្បដ្ឋ័យ អញ្ចាមញ្ញប្បដ្ឋ័យ និស្សយប្បដ្ឋ័យ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋ័យ
បុរេជាតប្បដ្ឋ័យ បច្ចុប្បន្នជាតប្បដ្ឋ័យ អាសេវនប្បដ្ឋ័យ កម្មប្បដ្ឋ័យ
វិបាកប្បដ្ឋ័យ អាហារប្បដ្ឋ័យ ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋ័យ ឈានប្បដ្ឋ័យ មគ្គ-
ប្បដ្ឋ័យ សម្បយុត្តប្បដ្ឋ័យ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋ័យ អត្ថិប្បដ្ឋ័យ នត្ថិប្បដ្ឋ័យ
និងវិតតប្បដ្ឋ័យ ។

អភិធម្មបដិកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(ក២) សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ អវិភតប្បច្ចយា ។ សិយា អកុ-
 សលំ ធម្មំ បដិច្ច ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ។
 កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ។ អកុ-
 សលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ។ កុសលញ្ច
 អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ។ កុសលញ្ច អកុ-
 សលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈេយ្យ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ អព្យ-
 ាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ កុសលោ ច អព្យ-
 ាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ អកុសលោ ច អព្យ-
 ាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ កុសលោ ច អកុ-
 សលោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ កុសលោ ច
 អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ
 អវិភតប្បច្ចយា ។ យថា ហេតុប្បច្ចយោ វិត្តាវិតោ
 ឯវំ អវិភតប្បច្ចយោបិ វិត្តាវេតញ្ច វាចនាមក្កេន ។

ឯកមូលកំ និដ្ឋិតំ^(១) ។

១ ម. ឯកមូលកំ និដ្ឋិតន្តំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣៥) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង

ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ក៏មាន ។ អា-

ស្រ័យអព្យាកតធម៌ ។ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ។

អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ។ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង

អកុសលធម៌ផង ។ កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អកុសលធម៌

ផង អព្យាកតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង អកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង

អព្យាកតធម៌ គប្បីកើតឡើង កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី គប្បីកើត

ឡើង អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី គប្បីកើតឡើង កុសលធម៌ក្តី អកុ-

សលធម៌ក្តី គប្បីកើតឡើង កុសលធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌

ក្តី គប្បីកើតឡើង ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ ។ ហេតុប្បច្ច័យ ដែលលោកឲ្យ

ពិស្តារហើយ យ៉ាងណា ឯអវិគតប្បច្ច័យ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារ តាម

បែបផែននៃការបង្រៀន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

កុសលគ្គិកេ បដិច្ចវាស្ស ខន្ទេសោ

[៣៦] សីយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា
 ។ ប ។ សីយា កុសលញ្ច អកុសលញ្ច អព្យាក-
 តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អកុសលោ ច
 អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈេយ្យំ ហេតុប្បដ្ឋយា
 អារម្មណប្បដ្ឋយា ។

[៣៧] សីយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា អធិបតីប្បដ្ឋយា
 ។ បេ ។ ហេតុប្បដ្ឋយា អនន្តរប្បដ្ឋយា ។ ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយា សមនន្តរប្បដ្ឋយា ។ ប ។ ហេតុប្បដ្ឋយា
 អវិគតប្បដ្ឋយា ។

ឧម្ពលកំ ។

[៣៨] សីយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា
 អធិបតីប្បដ្ឋយា ។ ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា
 អនន្តរប្បដ្ឋយា ។ ប ។ ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណ-
 ប្បដ្ឋយា អវិគតប្បដ្ឋយា ។

តិម្ពលកំ ។

កុសលភ្នំកៈ បដិច្ចវារៈ ឧទ្ទេស

(៣៦) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ បេ ។ កុសលធម៌ក្តី អកុសល-
ធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អកុសលធម៌ផង អព្យា-
កតធម៌ផង គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។

(៣៧) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ អធិបតិប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ បេ ។ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ អនន្ត-
រប្បដ្ឋយ ។ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ សមនន្តរប្បដ្ឋយ ។ បេ ។ ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ អវិគតប្បដ្ឋយ ។

ចប់ ទុម្ពលកៈ ។

(៣៨) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ អធិបតិប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ ព្រោះហេ-
តុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ អនន្តរប្បដ្ឋយ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
ការម្មណប្បដ្ឋយ អវិគតប្បដ្ឋយ ។

ចប់ តិម្ពលកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៣៩) សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បច្ចយា អារម្មណប្បច្ចយា
 អធិបតីប្បច្ចយា អនន្តរាប្បច្ចយា ។ បេ ។ ហេតុប្បច្ចយា
 អារម្មណប្បច្ចយា អធិបតីប្បច្ចយា អវិភតប្បច្ចយា ។

ចតុម្ពលកំ ។

(៤០) បញ្ចម្ពលកោទិកា សន្និគ្គា ។ ឯកម្ព-
 លកំ ឌុម្ពលកំ តិម្ពលកំ ចតុម្ពលកំ បញ្ចម្ពលកំ
 សព្វម្ពលកំ អសម្ពយ្យន្តេន វិគ្គារេតតំ ។

ហេតុម្ពលកំ និដ្ឋិតំ^(១) ។

(៤១) សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈេយ្យ អារម្មណប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា ។ អារម្ម-
 ណប្បច្ចយា អធិបតីប្បច្ចយា ។ បេ ។ អារម្មណប្បច្ចយា
 អវិភតប្បច្ចយា ។ សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ អធិបតីប្បច្ចយា អនន្តរាប្បច្ចយា សម-
 នន្តរាប្បច្ចយា សហជាតប្បច្ចយា អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា... ។
 អវិភតប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា ។ អវិភតប្បច្ចយា

១ ម. និដ្ឋិតន្តំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣៩) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ការម្មណប្បច្ច័យ អធិបតិប្បច្ច័យ អនន្តរាប្បច្ច័យ
 ក៏មាន ។ បេ ។ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ការម្មណប្បច្ច័យ អធិបតិប្បច្ច័យ
 អវិគតប្បច្ច័យ ។

ចប់ ចតុម្ពលកៈ ។

(៤០) ពួកមូលកៈ មានបញ្ចាមូលកៈជាដើម លោកបានបំប្រញ
 ហើយ ។ ឯកមូលកៈ ទុក្ខមូលកៈ តិមូលកៈ ចតុមូលកៈ បញ្ចាមូលកៈ
 សព្វមូលកៈ បុគ្គលអ្នកមិនវង្វេង គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ ហេតុមូលកៈ ។

(៤១) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
 ការម្មណប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ
 អធិបតិប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ អវិគតប្បច្ច័យ ។
 កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ
 អនន្តរាប្បច្ច័យ សមនន្តរាប្បច្ច័យ សហជាតប្បច្ច័យ អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ ក៏
 មាន... ។ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ ។ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ

កុសលគ្គិព បដិច្ចវាស្ស ឧទ្ទេសោ

អារម្មណប្បដ្ឋយា ។ អវិកតប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា ។
 អវិកតប្បដ្ឋយា វិកតប្បដ្ឋយា ។

(២២) សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ អវិកតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា
 អារម្មណប្បដ្ឋយា ។ អវិកតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា
 អធិបតិប្បដ្ឋយា ។ អវិកតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា
 អនន្តរប្បដ្ឋយា ។ អវិកតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា
 វិកតប្បដ្ឋយា ។

(២៣) សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ អវិកតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា
 អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា ។ អវិកតប្បដ្ឋយា
 ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អនន្តរប្បដ្ឋយា ... ។
 វិកតប្បដ្ឋយា ។

(២៤) ឯកេកស្ស បទស្ស ឯកម្វលកំ ធម្ម-
 លកំ តិម្វលកំ ចតុម្វលកំ បញ្ចម្វលកំ សត្វ-
 ម្វលកំ អសម្ពុយ្យន្តេន វិត្តារេតព្វំ ។

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវាៈ ឧទ្ទេស

ការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ។ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ អធិបតិប្បច្ច័យ ។ ព្រោះ
អវិគតប្បច្ច័យ វិគតប្បច្ច័យ ។

[៤២] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
អវិគតប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ ការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ ព្រោះ
អវិគតប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ អធិបតិប្បច្ច័យ ។ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ
ហេតុប្បច្ច័យ អនន្តប្បច្ច័យ ។ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ
វិគតប្បច្ច័យ ។

[៤៣] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
អវិគតប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ ការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ អធិបតិប្បច្ច័យ ក៏មាន ។
ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ ការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ អនន្តប្បច្ច័យ ...។
ព្រោះវិគតប្បច្ច័យ ។

[៤៤] ឯកមូលកៈ ទុមូលកៈ តិមូលកៈ ចតុមូលកៈ បញ្ច-
មូលកៈ សព្វមូលកៈ នៃបទមួយ ។ បុគ្គលអកមិនវង្វេង គប្បីឲ្យ
ពិស្តារចុះ ។

អធិធម្មបិដកេ អនុលោមម្ពិកប្បដ្ឋានំ

តិកកញ្ច បដ្ឋានំ ទុក្កតមំ

ទុក្កតិកញ្ចោ តិកទុក្កតញ្ច

តិកតិកញ្ចោ ទុក្កទុក្កតញ្ច

ន អនុលោមម្ពិ នយា សុត្ថម្ពិកា (១) ។

[៤៥] សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ នហេតុប្បដ្ឋយា ។ យថា អនុ-
លោមេ ហេតុប្បដ្ឋយោ វិត្តាវតោ ឯវំ បច្ចនិយេចិ
នហេតុប្បដ្ឋយោ វិត្តាវតញ្ច ។

[៤៦] សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ នអារម្មណប្បដ្ឋយា ។ នអធិបតិ-
ប្បដ្ឋយា នអនន្តរាប្បដ្ឋយា នសមនន្តរាប្បដ្ឋយា នសហ-
ជាតាប្បដ្ឋយា នអញ្ញាមញ្ញាប្បដ្ឋយា ននិស្សយាប្បដ្ឋយា
នឧបនិស្សយាប្បដ្ឋយា នបុរេជាតាប្បដ្ឋយា នបន្តាជា-
តាប្បដ្ឋយា នអាសេវនាប្បដ្ឋយា នកម្មប្បដ្ឋយា នវិ-
ចាកាប្បដ្ឋយា នអាហារាប្បដ្ឋយា នឥន្ទ្រិយាប្បដ្ឋយា
នឈានាប្បដ្ឋយា នមក្ខាប្បដ្ឋយា នសម្មយុត្តាប្បដ្ឋយា

១ ម. នយា សុត្ថម្ពិកាតី ទិស្សន្តិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

ន័យទាំង ៦ គឺ តិក(១)ប្បដ្ឋាន ដ៏ប្រសើរ ១
 ទុក(២)ប្បដ្ឋាន ដ៏ឧត្តម ១ ទុកតិក(៣)ប្បដ្ឋាន ១
 តិកទុក(៤)ប្បដ្ឋាន ១ តិកតិក(៥)ប្បដ្ឋាន ១
 ទុកទុក(៦)ប្បដ្ឋាន ១ ជាន័យដ៏ជ្រៅ ក្នុងអនុលោម ។

(៤៥) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បដ្ឋយ៍(៧) ក៏មាន ។ ហេតុប្បដ្ឋយ៍ ក្នុងអនុលោម លោកឲ្យ
 ពិស្តារហើយយ៉ាងណា ឯនហេតុប្បដ្ឋយ៍ ក្នុងបច្ចន័យប្បដ្ឋាន បណ្ឌិត
 គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

(៤៦) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
 នការម្មណប្បដ្ឋយ៍ ក៏មាន ។ ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ៍ នអនន្តរប្បដ្ឋយ៍
 នសមនន្តរប្បដ្ឋយ៍ នសហជាតប្បដ្ឋយ៍ នអកោមញ្ញប្បដ្ឋយ៍ ននិស្សៈ
 យប្បដ្ឋយ៍ នឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ៍ នបុរេជាតប្បដ្ឋយ៍ នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ៍
 នការសវនប្បដ្ឋយ៍ នកម្មប្បដ្ឋយ៍ នវិបាកប្បដ្ឋយ៍ នអាហារប្បដ្ឋយ៍
 នឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ៍ នឈានប្បដ្ឋយ៍ នមគ្គប្បដ្ឋយ៍ នសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ៍

១ តិកៈ មាន ២២ មានកុសលតិកៈជាដើម ។ ២ ទុកៈ មាន ១០០ មានហេតុទុកៈ
 ជាដើម ។ ៣ យក តិកៈ ២២ មកបញ្ចូលក្នុងទុកៈ ១០០ ។ ៤ យក ទុកៈ ១០០ មក
 បញ្ចូលក្នុងតិកៈ ២២ ។ ៥ យក តិកៈ ២២ មកបញ្ចូលក្នុងទុកៈ ២២ ។ ៦ យក ទុកៈ ១០០
 មកបញ្ចូលក្នុងទុកៈ ១០០ ។ ៧ នហេតុប្បដ្ឋយ៍ គឺធម៌ជាសត្រូវនិលំហេតុប្បដ្ឋយ៍ ហៅថា
 បច្ចន័យប្បដ្ឋាន ។

កុសលគ្គិពេ បដិច្ចវាស្ស ឧទ្ទេសោ

នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នោអត្ថប្បដ្ឋយា នោនត្ថប្បដ្ឋយា
នោវិគតប្បដ្ឋយា នោអវិគតប្បដ្ឋយា ។

[៤៧] សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋ-
យា ។ យថា អនុលោមេ ឯកេកស្ស បទស្ស
ឯកម្វលកំ ទុម្វលកំ តិម្វលកំ ចតុម្វលកំ យាវ
តេវិសតិម្វលកំ ឯវំ បច្ឆនីយេបិ វិត្តាវេតតំ ។

តិកក្ខ បដ្ឋានវំ ទុក្កត្ថមំ

ទុក្កត្ថិកក្ខោវ តិកក្ខត្ថិកក្ខ

តិកត្ថិកក្ខោវ ទុក្កត្ថិកក្ខ

ធម្មំ បច្ឆនីយម្ហិ នយា សុកម្ពិក ។

[៤៨] សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា ។
សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា ។ យថា
អនុលោមេ ហេតុប្បដ្ឋយោ វិត្តាវតោ ឯវំ អនុលោ-
មបច្ឆនីយេបិ បទំ វិត្តាវេតតំ ។

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវិរៈ ឧទេស

នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ នោអត្ថប្បច្ច័យ នោនត្ថប្បច្ច័យ នោវិតតប្បច្ច័យ នំន័
នោអវិតតប្បច្ច័យ ។

(៤៧) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
នហេតុប្បច្ច័យ នការម្មណប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ ឯកមូលកៈ ទុមូលកៈ
តិមូលកៈ ចតុមូលកៈ ដរាបដល់មូលកៈ ២៣ នៃបទមួយៗ ក្នុងអនុលោម
ដែលលោកឲ្យពិស្តារហើយ យ៉ាងណា ឯក្នុងបច្ចន័យៈ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យ
ពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

ន័យទាំង ៦ គឺ តិកប្បដ្ឋានដ៏ប្រសើរ ១

ទុកប្បដ្ឋានដ៏ឧត្តម ១ ទុកតិកប្បដ្ឋាន ១

តិកទុកប្បដ្ឋាន ១ តិកតិកប្បដ្ឋាន ១

ទុកទុកប្បដ្ឋាន ១ ជាន័យដ៏ជ្រៅ ក្នុងបច្ចន័យៈ ។

(៤៨) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ នការម្មណប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យកុស-
លធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នការម្មណប្បច្ច័យ ក៏មាន ។
ហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងអនុលោម លោកឲ្យពិស្តារហើយ យ៉ាងណា ឯបទក្នុង
អនុលោមប្បច្ចន័យៈ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(៤៩) សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតីប្បដ្ឋយា ។
 ហេតុប្បដ្ឋយា នអនន្តរប្បដ្ឋយា ។ បេ ។ ហេតុប្បដ្ឋ-
 យា នោអវិភត្តប្បដ្ឋយា ។

(៥០) សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា
 នអធិបតីប្បដ្ឋយា ។ ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា
 នអនន្តរប្បដ្ឋយា ។ បេ ។ ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណ-
 ប្បដ្ឋយា នោអវិភត្តប្បដ្ឋយា ។ ហេតុប្បដ្ឋយា អា-
 រម្មណប្បដ្ឋយា អធិបតីប្បដ្ឋយា នអនន្តរប្បដ្ឋយា ។
 ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិបតីប្បដ្ឋយា
 នោអវិភត្តប្បដ្ឋយា ។ ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា
 អធិបតីប្បដ្ឋយា អនន្តរប្បដ្ឋយា នសមនន្តរប្បដ្ឋយា ។
 ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិបតីប្បដ្ឋយា
 អនន្តរប្បដ្ឋយា នោអវិភត្តប្បដ្ឋយា ។ ហេតុប្បដ្ឋយា
 អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិបតីប្បដ្ឋយា អនន្តរប្បដ្ឋយា
 សមនន្តរប្បដ្ឋយា . . . សហជាតប្បដ្ឋយា អញ្ញាមញ្ញ-
 ប្បដ្ឋយា និស្សយប្បដ្ឋយា ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយា

អភិធម្មបិដក អនុណោមតិកប្បដ្ឋាន

(៤៩) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ នអធិបតិប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ នអនន្ត-
ប្បដ្ឋយ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ នោអវិតតប្បដ្ឋយ ។

(៥០) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ នអធិបតិប្បដ្ឋយ ក៏មាន ។ ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ នអនន្តប្បដ្ឋយ ។ បេ ។ ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ នោអវិតតប្បដ្ឋយ ។ ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ អធិបតិប្បដ្ឋយ នអនន្តប្បដ្ឋយ ។ ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ អធិបតិប្បដ្ឋយ នោអវិតតប្បដ្ឋយ ។
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ អធិបតិប្បដ្ឋយ អនន្តប្បដ្ឋយ ន-
សមនន្តប្បដ្ឋយ ។ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ អធិបតិប្បដ្ឋយ
អនន្តប្បដ្ឋយ នោអវិតតប្បដ្ឋយ ។ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណ-
ប្បដ្ឋយ អធិបតិប្បដ្ឋយ អនន្តប្បដ្ឋយ សមនន្តប្បដ្ឋយ ... សហ-
ជាតប្បដ្ឋយ អញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយ និស្សយប្បដ្ឋយ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវិវស្ស ឧទ្ទេសោ

បុរេជាតប្បដ្ឋយា បន្ទាជាតប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា
 កម្មប្បដ្ឋយា វិចារកប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋយា ឥន្ទ្រ-
 យប្បដ្ឋយា ឈានប្បដ្ឋយា មគ្គប្បដ្ឋយា សម្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អត្ថិប្បដ្ឋយា នត្ថិប្បដ្ឋយា
 វិកតប្បដ្ឋយា ... ឆោអវិកតប្បដ្ឋយា ។

[៥០] សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឱប្បវេជ្ជយ្យ អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា អនន្ត-
 រប្បដ្ឋយា ។ បេ ។ អវិកតប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា ។
 អវិកតប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា ។ បេ ។ អវិកតប្ប-
 ដ្ឋយា ឆោវិកតប្បដ្ឋយា ។ អវិកតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា
 នអារម្មណប្បដ្ឋយា អវិកតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា
 ឆោវិកតប្បដ្ឋយា ។ អវិកតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា
 អារម្មណប្បដ្ឋយា នអធិបតិប្បដ្ឋយា អវិកតប្បដ្ឋយា
 ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា ឆោវិកតប្បដ្ឋយា ។
 អវិកតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា
 អធិបតិប្បដ្ឋយា អនន្តរប្បដ្ឋយា សមនន្តរប្បដ្ឋយា
 សហជាតប្បដ្ឋយា ។ បេ ។ ... ឆោវិកតប្បដ្ឋយា ។

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវិវាទៈ ខន្តេស

បុរេជាតប្បជ្ជយ បច្ឆាជាតប្បជ្ជយ អាសេវនប្បជ្ជយ កម្មប្បជ្ជយ វិបាកប្ប-
ជ្ជយ អាហារប្បជ្ជយ ឥន្ទ្រិយប្បជ្ជយ ឈានប្បជ្ជយ មគ្គប្បជ្ជយ សម្ម-
យុត្តប្បជ្ជយ វិប្បយុត្តប្បជ្ជយ អត្ថប្បជ្ជយ នត្ថប្បជ្ជយ វិគតប្បជ្ជយ...
និងនោអវិគតប្បជ្ជយ ។

[៥១] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ តប្បវិក័តឡើង
ព្រោះការម្មណប្បជ្ជយ អធិបតិប្បជ្ជយ អនន្តប្បជ្ជយ ។ បេ ។
អវិគតប្បជ្ជយ និងនហេតុប្បជ្ជយ ក៏មាន ។ ព្រោះអវិគតប្បជ្ជយ ន-
ការម្មណប្បជ្ជយ ។ បេ ។ ព្រោះអវិគតប្បជ្ជយ និងនោអវិគតប្បជ្ជយ ។
ព្រោះអវិគតប្បជ្ជយ ហេតុប្បជ្ជយ នការម្មណប្បជ្ជយ អវិគតប្បជ្ជយ
ហេតុប្បជ្ជយ និងនោអវិគតប្បជ្ជយ ។ ព្រោះអវិគតប្បជ្ជយ ហេតុប្ប-
ជ្ជយ ការម្មណប្បជ្ជយ នអធិបតិប្បជ្ជយ អវិគតប្បជ្ជយ ហេតុ-
ប្បជ្ជយ ការម្មណប្បជ្ជយ និងនោអវិគតប្បជ្ជយ ។ ព្រោះអវិគតប្បជ្ជយ
ហេតុប្បជ្ជយ ការម្មណប្បជ្ជយ អធិបតិប្បជ្ជយ អនន្តប្បជ្ជយ
សមនន្តប្បជ្ជយ សហជាតប្បជ្ជយ ។ បេ ។ ... និងនោអវិគតប្បជ្ជយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកញ្ញដ្ឋានំ

តិកកញ្ច បដ្ឋានំ ទុក្កតមំ

ទុក្កតិកញ្ចេវ តិកទុក្កញ្ច

តិកតិកញ្ចេវ ទុក្កទុក្កញ្ច

ឆ អនុលោមបដ្ឋជ័យម្មំ នយា សុកម្ពិក ។

(៥២) សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ឆម្មោ ឧប្បន្នេយ្យ នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា ។
សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ឆម្មោ ឧប្ប-
ន្នេយ្យ នហេតុប្បដ្ឋយា អធិបតីប្បដ្ឋយា ។ បេ ។
នហេតុប្បដ្ឋយា អវិកតប្បដ្ឋយា ។

(៥៣) សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ឆម្មោ ឧប្បន្នេយ្យ នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា
អធិបតីប្បដ្ឋយា ។ បេ ។ នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណ-
ប្បដ្ឋយា អវិកតប្បដ្ឋយា ។ នហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
រម្មណប្បដ្ឋយា នអធិបតីប្បដ្ឋយា ... នអនន្តរប្បដ្ឋយា
សមនន្តរប្បដ្ឋយា ។ បេ ។ ឆោអត្ថិប្បដ្ឋយា ឆោនត្ថិ-
ប្បដ្ឋយា ឆោអវិកតប្បដ្ឋយា ... អវិកតប្បដ្ឋយា ។

(៥៤) សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ឆម្មោ ឧប្បន្នេយ្យ នអារម្មណប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ន័យទាំង ៦ គឺ តិកប្បដ្ឋាន ដ៏ប្រសើរ ១

ទុកប្បដ្ឋាន ដ៏ឧត្តម ១ ទុកតិកប្បដ្ឋាន ១

តិកទុកប្បដ្ឋាន ១ តិកតិកប្បដ្ឋាន ១

ទុកទុកប្បដ្ឋាន ១ ជាន័យដ៏ជ្រៅ ក្នុងអនុលោមបច្ចន័យ ។

[៥២] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
នហេតុប្បច្ច័យ និងការម្មណាប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ កុសលធម៌ អាស្រ័យ
កុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ និងអធិបតិប្បច្ច័យ
ក៏មាន ។ បេ ។ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ និងអវិគតប្បច្ច័យ ក៏មាន ។

[៥៣] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
នហេតុប្បច្ច័យ នការម្មណាប្បច្ច័យ អធិបតិប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះ
នហេតុប្បច្ច័យ នការម្មណាប្បច្ច័យ និងអវិគតប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ ព្រោះ
នហេតុប្បច្ច័យ នការម្មណាប្បច្ច័យ នអធិបតិប្បច្ច័យ . . . នអនន្តរ-
ប្បច្ច័យ សមនន្តរប្បច្ច័យ ។ បេ ។ នោអត្ថប្បច្ច័យ នោនត្ថប្បច្ច័យ
នោវិគតប្បច្ច័យ . . . និងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៥៤] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
នការម្មណាប្បច្ច័យ និងហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន ។

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវិស្ស ទទ្ទេសោ

[៥៥] សិយា កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈេយ្យ នអារម្មណាប្បច្ចយា អធិបតិប្បច្ចយា
 ។ បេ ។ នអារម្មណាប្បច្ចយា អវិកតប្បច្ចយា ។ បេ ។
 នោអវិកតប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា ។ នោអវិកតប្បច្ច-
 យា អារម្មណាប្បច្ចយា ។ បេ ។ នោអវិកតប្បច្ចយា
 វិកតប្បច្ចយា ។ នោអវិកតប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
 អារម្មណាប្បច្ចយា នោអវិកតប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
 វិកតប្បច្ចយា ។ នោអវិកតប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
 នអារម្មណាប្បច្ចយា . . . នអធិបតិប្បច្ចយា ។ បេ ។
 នោអតិប្បច្ចយា នោនតិប្បច្ចយា . . . វិកតប្បច្ចយា ។

តិកកញ្ច បដ្ឋានវំ ទុក្កត្ថមំ

ទុក្កតិកញ្ចេវ តិកកញ្ច

តិកកញ្ចេវ ទុក្កតិកញ្ច

ធម្មំ បដិច្ចនិយា នុលោមម្មំ នយា សុកម្មិកា^(១) ។

បណ្ណត្ថិកេ និដ្ឋិតោ^(២) ។

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវារៈ ឧទ្ទេស

[៥៥] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ គប្បីកើតឡើង ព្រោះ
នការម្មណប្បច្ច័យ អធិបតិប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ
អវិតតប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះនោអវិតតប្បច្ច័យ និន័ហេតុប្បច្ច័យ
កំមាន ។ ព្រោះនោអវិតតប្បច្ច័យ ការម្មណប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះ
នោអវិតតប្បច្ច័យ និន័វិតតប្បច្ច័យ ។ ព្រោះនោអវិតតប្បច្ច័យ នហេតុ-
ប្បច្ច័យ ការម្មណប្បច្ច័យ នោអវិតតប្បច្ច័យ នហេតុប្បច្ច័យ និន័វិតត-
ប្បច្ច័យ ។ ព្រោះនោអវិតតប្បច្ច័យ នហេតុប្បច្ច័យ នការម្មណ-
ប្បច្ច័យ . . . ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះនោអត្ថិប្បច្ច័យ
នោនត្ថិប្បច្ច័យ . . . និន័វិតតប្បច្ច័យ ។

ន័យទាំង ៦ គឺ តិកប្បដ្ឋានដ៏ប្រសើរ ១

ទុកប្បដ្ឋានដ៏ឧត្តម ១ ទុកតិកប្បដ្ឋាន ១

តិកទុកប្បដ្ឋាន ១ តិកតិកប្បដ្ឋាន ១

ទុកទុកប្បដ្ឋាន ១ ជាន័យដ៏ជ្រៅ ក្នុងបច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បណ្ឌិតវារៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

[៥៦] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ
 ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
 កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលេ
 ខន្ធោ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ កុសលំ ធម្មំ
 បដិច្ច កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ
 ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុ-
 សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលំ
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច
 ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។ អកុ-
 សលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធោ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។
 អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

(៥៦) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ^(១) គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យ
ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសល-
ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានុរូប អាស្រ័យ
កុសលក្ខន្ធាងឡាយ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យ
កុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្ត-
សមុជ្ជានុរូបក្តី អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុរូបក្តី
អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។
អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២
អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានុរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធាងឡាយ ។
អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុរូបក្តី អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធ ១

១ កុសលហេតុ ។ អដ្ឋកថា ។

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវាស្ស ឱទ្ធោសោ

តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
 ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។
 អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា វិចាកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
 តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច
 រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច
 រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចាកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ តយោ ខន្ធោ
 បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ ខន្ធោ បដិច្ច
 វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធោ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ
 មហាក្ខតា តយោ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្ខតំ
 ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តា រូបំ ឧបាទារូបំ ។
 កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា កុសលេ ខន្ធោ ច
 មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុស-
 លញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវិវរៈ និទ្ទេស

ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុបក្កិ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុ-
 ជ្ជានុបក្កិ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុបក្កិ
 អាស្រ័យវិបាកាព្យាកត នឹងកិរិយាព្យាកតក្នុង ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុ-
 បក្កិ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុបក្កិ អាស្រ័យខន្ធ ២
 ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតក្នុង ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ខន្ធ ១ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តារូបក្តី អា-
 ស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ខន្ធចាំងឡាយ អាស្រ័យ
 វត្ថុ មហាក្ខត្រូប ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ១ មហាក្ខត្រូប ១ អាស្រ័យ
 មហាក្ខត្រូប ៣ មហាក្ខត្រូប ២ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ២ ចិត្តសមុជ្ជានុប-
 កដត្តារូប ១ បាធារូប អាស្រ័យមហាក្ខត្រូបចាំងឡាយ ។ អព្យាកតធម៌ អា-
 ស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
 គឺ ចិត្តសមុជ្ជានុប អាស្រ័យកុសលក្នុងចាំងឡាយផង មហាក្ខត្រូបចាំង-
 ឡាយផង ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមន្តិកប្បវត្តានំ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធ ក មហា-
ក្ខតេ ក បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៥៧] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ អាម្ពណាប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច
តយោ ខន្ធ តយោ ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធ
ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ ។ អកុសលំ ធម្មំ
បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អាម្ពណាប្បច្ចយា
អកុសលំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ តយោ
ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ
ខន្ធ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ អាម្ពណាប្បច្ចយា វិចាកាព្យាកតំ កិរិយា-
ព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ តយោ
ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ
បដិសន្ធិត្តលោ វិចាកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច
តយោ ខន្ធ តយោ ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធ ទ្វេ
ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធ ។

[៥៨] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
អធិបតីប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺចិត្តសមុជ្ជានុប អាស្រ័យ
អកុសលក្ខន្ធាន្តរាយផង មហាក្ខត្រូបចំណាយផង ។

[៥៧] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យ
ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុ-
សលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
អកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។
អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ-
ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកាព្យាកត និងកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១
ខន្ធ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
វិបាក.ព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣
ខន្ធ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធាន្តរាយ អាស្រ័យវត្ថុ ។

[៥៨] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវាស្ស វិទ្យោសោ

តាយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធោ ។ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មា
 ឧប្បជ្ជតិ អធិបតីប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធោ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ អធិបតីប្បច្ចយា
 កុសលំ ឯកំ ខន្ធោ បដិច្ច តាយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នញ្ច រូបំ តាយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុស-
 លោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ អធិបតីប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ
 ខន្ធោ បដិច្ច តាយោ ខន្ធោ តាយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ
 ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។ អកុសលំ ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ អធិបតីប្បច្ចយា
 អកុសលេ ខន្ធោ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុ-
 សលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ អធិបតីប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធោ
 បដិច្ច តាយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តាយោ
 ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
 ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

កុសលត្ថិតៈ បដិច្ចវារៈ ឆិខេស

ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌
 អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌
 ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ
 ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តស-
 មុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ
 ខន្ធ ២ ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១
 អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យ
 អកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី
 អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
 ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 អធិបតិប្បច្ចយា វិចារាកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច
 រូបំ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទេ ខន្ធោ បដិច្ច ទេ ខន្ធោ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ
 មហាក្ខតា តយោ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហា-
 ក្ខតំ ទេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ទេ មហាក្ខតា មហា-
 ក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឧបាទារូបំ ។
 កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អធិបតិប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធោ ច
 មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុ-
 សលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អធិបតិប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធោ
 ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៥៩] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ អនន្តរប្បច្ចយា សមនន្តរប្បច្ចយា កុសលំ
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ។ អនន្តរិបិ សម-
 នន្តរិបិ អារម្មណាប្បច្ចយសទិសំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិ-
 ប្បវដ្ត គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុបក្កី អាស្រ័យវិបាកព្យាកត-
 កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុបក្កី អាស្រ័យខន្ធ ៣
 ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុបក្កី អាស្រ័យខន្ធ ២ មហាក្ខត្រូប ៣ អាស្រ័យ
 មហាក្ខត្រូប ១ មហាក្ខត្រូប ១ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ៣ មហាក្ខត្រូប ២
 អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ២ ចិត្តសមុជ្ជានុបក្កី និងឧបាទានុបក្កី អាស្រ័យមហាក្ខត្រូ-
 បទាំងឡាយ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បវដ្ត គឺ ចិត្តសមុជ្ជានុបក្កី អាស្រ័យ
 កុសលក្ខន្ធទាំងឡាយផង មហាក្ខត្រូបទាំងឡាយផង ។ អព្យាកតធម៌
 អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិប-
 តិប្បវដ្ត គឺ ចិត្តសមុជ្ជានុបក្កី អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយផង មហា-
 ក្ខត្រូបទាំងឡាយផង ។

(៥៩) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អនន្តរប្បវដ្ត និងសមនន្តរប្បវដ្ត គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១ ។
 អនន្តរប្បវដ្តក្តី សមនន្តរប្បវដ្តក្តី ប្រហែលគ្នានឹងការម្សឺណាប្បវដ្ត
 ដែរ ។

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវិវត្តិ សិទ្ធិសោ

[៦០] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ
 ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
 កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតប្បច្ចយា កុសលេ
 ខន្ធោ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ សហជា-
 តប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នញ្ច រូបំ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធោ
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ
 សហជាតប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច

កុសលត្ថិតៈ បដិច្ចវិរៈ និរុទ្ទេស

[៦០] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 សហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ពា
 ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យកុសល-
 ក្ខន្ធាន្តរាយ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី
 អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ពា
 ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យ
 អកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា អាស្រ័យ
 អកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ពា ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។
 អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជា-
 តប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធាន្តរាយ ។
 អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ
 អកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ពា

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

ឯកោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតប្បដ្ឋយា
 វិចាកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច
 ឯកោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចា-
 កាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ កដត្តា
 ច រូបំ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ កដត្តា
 ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ កដត្តា ច
 រូបំ ខន្ធោ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធោ ឯកំ ម-
 ហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា តយោ មហា-
 ក្កតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្កតំ ទ្វេ មហាក្កតេ បដិច្ច
 ទ្វេ មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 កដត្តា រូបំ ឧបាទារូបំ ពាហិរំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច
 តយោ មហាក្កតា តយោ មហាក្កតេ បដិច្ច ឯកំ
 មហាក្កតំ ទ្វេ មហាក្កតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្កតា មហាក្កតេ
 បដិច្ច ឧបាទារូបំ អាហារសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្កតំ
 បដិច្ច តយោ មហាក្កតា តយោ មហាក្កតេ បដិច្ច

អភិធម្មបិដក អនុណាមត្តិកប្បជ្ជាន

ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យ
 អព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ
 ខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តារូបក្តី
 អាស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ខន្ធចាំងឡាយ អាស្រ័យ
 វត្ថុ មហាក្ខត្រូប ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ១ មហាក្ខត្រូប ១ អាស្រ័យ
 មហាក្ខត្រូប ៣ មហាក្ខត្រូប ២ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ២ ចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូប កដត្តារូប ឧបាទារូប ពាហិរូប អាស្រ័យមហាក្ខត្រូបចាំងឡាយ
 មហាក្ខត្រូប ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ១ មហាក្ខត្រូប ១ អាស្រ័យ
 មហាក្ខត្រូប ៣ មហាក្ខត្រូប ២ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ២ ឧបាទារូប
 អាស្រ័យមហាក្ខត្រូបចាំងឡាយ មហាក្ខត្រូប ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ១
 ដែលមានអាហារជាសមុដ្ឋាន មហាក្ខត្រូប ១ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ៣

កុសលគ្គិកេ បដិច្ចវិវាស្ស និទ្ទេសោ

ឯកំ មហាក្កតំ ទ្វេ មហាក្កតេ បដិច្ច ទ្វេ មហា-
 ក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច ឧបាទារូបំ ឧត្តសមុដ្ឋានំ
 ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា តយោ
 មហាក្កតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្កតំ ទ្វេ មហាក្កតេ
 បដិច្ច ទ្វេ មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច ឧបាទារូបំ
 អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហា-
 ក្កតា តយោ មហាក្កតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្កតំ ទ្វេ
 មហាក្កតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច
 កដត្តា រូបំ ឧបាទារូបំ ។ កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតប្ប-
 ច្ចយា កុសលេ ខន្ធេ ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ សហជា-
 តប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធេ ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(៦០) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ
 ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

មហាក្ខត្រូប ២ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ២ ឧបាទាន អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប-
 រូបទាំងឡាយ មហាក្ខត្រូប ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ១ ដែលមានរដូវ
 ជាសមុជ្ជាន មហាក្ខត្រូប ១ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ៣ មហាក្ខត្រូប ២
 អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ២ ឧបាទាន អាស្រ័យមហាក្ខត្រូបទាំងឡាយ ម-
 ហាក្ខត្រូប ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មហាក្ខត្រូ-
 ប ១ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ៣ មហាក្ខត្រូប ២ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ២
 កងត្រូប ឧបាទាន អាស្រ័យមហាក្ខត្រូបទាំងឡាយ ។ អព្យាកត-
 ធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះស-
 ហជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយផង
 មហាក្ខត្រូបទាំងឡាយផង ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង
 អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ជាន-
 រូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយផង មហាក្ខត្រូបទាំងឡាយផង ។

(៦១) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អតាមញ្ញាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធទ អាស្រ័យ
 ខន្ធភ ខន្ធទ អាស្រ័យខន្ធទ ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អកុសលោ ធម្មោ ទុប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា
 អកុសលំ ឯកំ ទន្ធិំ បដិច្ច តយោ ទន្ធា
 តយោ ទន្ធិ បដិច្ច ឯកោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធិ បដិច្ច
 ទ្វេ ទន្ធា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ធម្មោ ទុប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា វិចាកាព្យាកតំ
 កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ទន្ធិំ បដិច្ច តយោ ទន្ធា
 តយោ ទន្ធិ បដិច្ច ឯកោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធិ បដិច្ច
 ទ្វេ ទន្ធា បដិសន្ធិក្ខណោ វិចាកាព្យាកតំ ឯកំ ទន្ធិំ
 បដិច្ច តយោ ទន្ធា វត្ថុ ច តយោ ទន្ធិ បដិច្ច
 ឯកោ ទន្ធា វត្ថុ ច ទ្វេ ទន្ធិ បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធា វត្ថុ
 ច ទន្ធិ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ទន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ
 បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា តយោ មហាក្ខតេ បដិច្ច
 ឯកំ មហាក្ខតំ ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខតា ។
 ពាហិរំ ។ អាហារវសមុដ្ឋានំ ។ ទុតុសមុដ្ឋានំ ។
 អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហា-
 ក្ខតា តយោ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្ខតំ ទ្វេ
 មហាក្ខតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខតា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ទើបកើតឡើង ព្រោះអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធ ១
 ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌
 អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
 អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក្តី វត្ថុក្តី អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ ក្តី វត្ថុក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី អាស្រ័យ
 ខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធ ទាំងឡាយ ខន្ធ ទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ មហា-
 ក្ខត្រូប ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ១ មហាក្ខត្រូប ១ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប-
 រូប ៣ មហាក្ខត្រូប ២ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ២ ។ ពាហិរូប អាហារ-
 សមុជ្ឈនរូប ។ ឧតុសមុជ្ឈនរូប ។ មហាក្ខត្រូប ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប-
 រូប ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មហាក្ខត្រូប ១ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ៣
 មហាក្ខត្រូប ២ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ២ ។

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវាស្ស ឆិទ្ទេសោ

[២២] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ និស្សយប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ ប-
ដិច្ច ។ និស្សយប្បច្ចយំ សហជាតប្បច្ចយសទិសំ ។

[២៣] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ឧបនិស្សយប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ។
ឧបនិស្សយប្បច្ចយំ អារម្មណប្បច្ចយសទិសំ ។

[២៤] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ បុរេជាតប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ
ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ វត្ថុំ បុរេជាតប្បច្ចយា ។
អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
បុរេជាតប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ
បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ វត្ថុំ បុរេជាតប្បច្ចយា ។ អព្យាក-
តំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ បុរេជា-
តប្បច្ចយា វិចាកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯ-
កោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ វត្ថុំ បុរេ-
ជាតប្បច្ចយា ។

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវិរៈ និទ្ទេស

(៦២) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
និស្សយប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ។ និស្សយប្បច្ច័យ ប្រហែល
គ្នានឹងសហជាតប្បច្ច័យដែរ ។

(៦៣) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ។ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
ប្រហែលគ្នានឹងអារម្មណប្បច្ច័យដែរ ។

(៦៤) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
បុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធ ១ អាស្រ័យ
ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ (ខន្ធចាំងឡាយ អាស្រ័យ) វត្ថុ
ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុ-
សលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
អកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២
(ខន្ធចាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ) ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជា-
តប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតភិរិយាព្យាក-
តក្ខន្ធទ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ (ខន្ធ
ចាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ) ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមន្តិកប្បជ្ឈានំ

[៦៥] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាសេវនប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ខន្ធោ ខន្ធោ បដិច្ច ខន្ធោ ខន្ធោ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាសេវនប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ខន្ធោ ខន្ធោ បដិច្ច ខន្ធោ ខន្ធោ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាសេវនប្បច្ចយា តិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ខន្ធោ ខន្ធោ បដិច្ច ខន្ធោ ខន្ធោ ។

[៦៦] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ កម្មប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តីណិ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច តីណិ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ កម្មប្បច្ចយា វិបាកាព្យាកតំ តិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច បដិសន្ធិកុសលោ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច វិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បជ្ឈាន

(៦៥) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យ
 ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសល-
 ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
 អកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។
 អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអាសេវន-
 ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យ
 ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(៦៦) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 កម្មប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១ ។ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
 អកុសលធម៌ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ គឺ (ខន្ធាវ័នឡាយ) អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតកិរិយា-
 ព្យាកតក្ខន្ធ ១ មហាក្ខត្រូប ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ១ ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ចិត្តសមុជ្ឈានរូប កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហា-
 ក្ខត្រូបចំណែកឡាយ មហាក្ខត្រូប ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត្រូប ១ របស់ពួក
 អសព្វាសត្វ កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខត្រូបចំណែកឡាយ ។

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវិស្សន្តំ និទ្ទេសោ

កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ កម្មប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធ ច មហាក្កតេ
 ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលញ្ច អព្យា-
 កតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 កម្មប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធ ច មហាក្កតេ ច
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៦៧] អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិចាកប្បច្ចយា វិចាកាព្យាកតំ ឯកំ
 ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ
 ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ
 ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ បដិ-
 សន្និក្ខុណោ វិចាកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធ កដត្តា ច រូបំ តយោ ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ
 ខន្ធ កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ
 កដត្តា ច រូបំ ខន្ធ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធ
 ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា តយោ
 មហាក្កតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្កតំ ទ្វេ មហាក្កតេ
 បដិច្ច ទ្វេ មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធាន័-
ឡាយផង មហាក្ខតរូបទាំងឡាយផង ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យ
អកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ
គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធាន័ឡាយផង មហាក្ខតរូប
ទាំងឡាយផង ។

(៦៧) អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យវិបាកាព្យា-
ភតក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យវិបាកា-
ព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣
ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ
ខន្ធទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ មហាក្ខតរូប ៣ អាស្រ័យមហាក្ខតរូប ១
មហាក្ខតរូប ១ អាស្រ័យមហាក្ខតរូប ៣ មហាក្ខតរូប ២ អាស្រ័យមហា-
ក្ខតរូប ២ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហា-
ក្ខតរូបទាំងឡាយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

(២៨) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អាហារប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តីណី ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អាហារប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ
 បដិច្ច តីណី ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាក-
 តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាហារប្បច្ចយា វិចាកាព្យាកតំ
 កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច បដិសន្ធិក្ខុលោ
 ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា មហាក្ខ-
 តេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ
 អាហារសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច មហាក្ខតេ
 បដិច្ច ឧបាទារូបំ ។ កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច ។ អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាហារប្បច្ចយា អកុ-
 សលេ ខន្ធេ ច មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២៩) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ សង្ខារប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តីណី ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច តីណី ។ អព្យាកតំ
 ធម្មំ បដិច្ច ។ បេ ។ អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ
 បដិច្ច ។ សង្ខារប្បច្ចយំ កម្មប្បច្ចយសទិសំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

(៦៨) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អាហារប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១ ។ អកុសលធម៌
 អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា
 អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធ ១ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ គឺ (ខន្ធតាំងឡាយ) អាស្រ័យវិបាកា-
 ព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ មហាកូតរូប ពា អាស្រ័យមហាកូតរូប ១ ក្នុង
 ខណៈវេនបដិសន្ធិ ចិត្តសមុជ្ឈនរូប កង្ខតរូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហា-
 កូតរូបតាំងឡាយ (មហាកូតរូបតាំងឡាយ) អាស្រ័យមហាកូតរូប ១
 ដែលមានអាហារជាសមុជ្ឈន ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាកូតរូបតាំង-
 ឡាយ ។ (អព្យាកតធម៌) អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ។
 អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ឈនរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធ
 តាំងឡាយផង មហាកូតរូបតាំងឡាយផង ។

(៦៩) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១ ។ ខន្ធ ពា អាស្រ័យ
 អកុសលធម៌ ។ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ។ បេ ។ អាស្រ័យមហាកូតរូប ១
 របស់ពួកអសព្វាសត្វ ។ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងកម្មប្បច្ច័យ
 ដែរ ។

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវិវឌ្ឍនីយោ

(៧០) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ឈានប្បច្ចយា ... មគ្គប្បច្ចយា ។ ឈាន-
ប្បច្ចយម្មំ មគ្គប្បច្ចយម្មំ ហេតុប្បច្ចយសទិសំ ។

(៧១) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ សម្បយុត្តប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ
បដិច្ច ។ សម្បយុត្តប្បច្ចយំ អារម្មណប្បច្ចយសទិសំ ។

(៧២) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច
តយោ ខន្ធ តយោ ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធ ទ្វេ
ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។
កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
វិប្បយុត្តប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
រូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ វិប្ប-
យុត្តប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ
ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ
ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ
ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ខន្ធ វត្ថុ វិប្បយុត្តប្ប-
ច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

(៧០) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ឈានប្បច្ច័យ... ព្រោះមគ្គប្បច្ច័យ ។ ឈានប្បច្ច័យក្តី មគ្គប្បច្ច័យក្តី
ប្រហែលគ្នានឹងហេតុប្បច្ច័យដែរ ។

(៧១) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
សម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ។ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ
ប្រហែលគ្នានឹងអារម្មណប្បច្ច័យដែរ ។

(៧២) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធ ១ អាស្រ័យ
ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ (ខន្ធទាំងឡាយ អាស្រ័យ) វត្ថុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យកុស-
លក្ខន្ធទាំងឡាយ (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ) ខន្ធទាំងឡាយ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យ
កុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តស-
មុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធទ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ
ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធទាំងឡាយ
(អាស្រ័យ) វត្ថុ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
(អាស្រ័យ) ខន្ធទាំងឡាយ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធោ
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ អកុសលំ
 ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធោ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 ខន្ធោ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុ-
 សលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសមុ-
 ដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធោ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 វិហាកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច
 ឯកោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធា បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធោ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣
 ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ (ខន្ធចាំងឡាយ អាស្រ័យ) វត្ថុ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ
 អកុសលក្ខន្ធចាំងឡាយ (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ) ខន្ធចាំងឡាយ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌
 ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ
 ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ
 ខន្ធ ២ ខន្ធចាំងឡាយ (អាស្រ័យ) វត្ថុ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (អាស្រ័យ) ខន្ធចាំងឡាយ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកត-
 ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អា-
 ស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធចាំងឡាយ (អាស្រ័យ) វត្ថុ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (អាស្រ័យ) ខន្ធចាំងឡាយ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ

កុសលគ្គិកេ បដិច្ចវិវស្ស និទ្ទេសោ

បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច
 ឯកោ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ ន្ទេ ខន្ធោ បដិច្ច ន្ទេ
 ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ ខន្ធោ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោ កដត្តា-
 រូបំ ខន្ធោ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោ ខន្ធោ បដិច្ច វត្ថុំ វត្ថុំ បដិច្ច
 ខន្ធោ ខន្ធោ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោ វត្ថុ ខន្ធោ វិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយោ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា
 តយោ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្ខតំ ន្ទេ មហា-
 ក្ខតេ បដិច្ច ន្ទេ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ខន្ធោ វិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយោ ។ កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោ កុ-
 សលេ ខន្ធោ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ ខន្ធោ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោ ។ អកុសលញ្ច អព្យា-
 កតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោ អកុសលេ ខន្ធោ ច មហាក្ខតេ ច
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធោ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោ ។

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវិវាទៈ ឆិទ្ទេស

ខន្ធ ៣ ក្តី កងតារូបក្តី អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ខន្ធ ១ ក្តី កងតារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី កងតា-
 រូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធចាំន់ឡាយ (អាស្រ័យ) វត្ថុ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ កងតារូប (អាស្រ័យ) ខន្ធចាំន់ឡាយ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធចាំន់ឡាយ ខន្ធចាំន់-
 ឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ខន្ធចាំន់ឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វត្ថុ (អាស្រ័យ) ខន្ធចាំន់ឡាយ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មហាក្ខតរូប ៣ អាស្រ័យមហាក្ខតរូប ១ មហាក្ខតរូប ១
 អាស្រ័យមហាក្ខតរូប ៣ មហាក្ខតរូប ២ អាស្រ័យមហាក្ខតរូប ២ ចិត្ត-
 សមុជ្ជានរូប កងតារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតរូប ៣ ខន្ធចាំន់ឡាយ
 (ចិត្តសមុជ្ជានរូប កងតារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យ) ខន្ធចាំន់ឡាយ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសល-
 ធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្ត-
 សមុជ្ជានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធចាំន់ឡាយផង មហាក្ខតរូប ៣ ខន្ធចាំន់ឡាយ
 ផង (ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យ) ខន្ធចាំន់ឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌
 ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យ
 អកុសលក្ខន្ធចាំន់ឡាយផង មហាក្ខតរូប ៣ ខន្ធចាំន់ឡាយផង (ចិត្តសមុជ្ជានរូប
 អាស្រ័យ) ខន្ធចាំន់ឡាយ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

(៧៣) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ

ឧប្បជ្ឈតិ អត្ថប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច

តយោ ខន្ធា ។ សន្និទ្ធីតំ ។ អត្ថប្បច្ចយំ សហជា-

តប្បច្ចយសទិសំ ។

(៧៤) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ

ឧប្បជ្ឈតិ នត្ថប្បច្ចយា ... វិភតប្បច្ចយា ។ នត្ថប្ប-

ច្ចយម្យំ វិភតប្បច្ចយម្យំ អារម្មណប្បច្ចយសទិសំ ។

(៧៥) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ

ឧប្បជ្ឈតិ អវិភតប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច

តយោ ខន្ធា ។ អវិភតប្បច្ចយំ សហជាតប្បច្ចយ-

សទិសំ ។

ឥមេ តេវីសតិ បច្ចយា សង្សារន្តេន វិន្ទារតញ្ចា ។

អភិធម្មចំណី អនុលោមត្តិកប្បជ្ឈាន

(៧៣) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

អត្ថិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភាព អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ។ សេចក្តីចំប្រញា ។

អត្ថិប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងសហគតប្បច្ច័យដែរ ។

(៧៤) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

នត្ថិប្បច្ច័យ គឺ... ព្រោះវិនិត្យប្បច្ច័យ ។ នត្ថិប្បច្ច័យក៏ វិនិត្យប្បច្ច័យក៏

ប្រហែលគ្នានឹងការមូលប្បច្ច័យដែរ ។

(៧៥) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

អវិនិត្យប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភាព អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ។ អវិនិត្យប្បច្ច័យ ប្រ-

ហែលគ្នានឹងសហគតប្បច្ច័យដែរ ។

បច្ច័យ ២៣ នេះ បុគ្គលអ្នកស្វាគម្យ គប្បីឲ្យពិស្តារចុះ ។

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវាស្ស និទ្ទេសោ

(៧២) ហេតុយា នវ អារម្មណេ ភីណិ អនិប-

ភិយា នវ អនន្តរេ ភីណិ សមនន្តរេ ភីណិ សហ-

ជាតេ នវ អញ្ញាមញ្ញេ ភីណិ និស្សយេ នវ ឧប្បនិស្ស-

យេ ភីណិ ចុរេជាតេ ភីណិ អាសេវនេ ភីណិ កក្កម្ម

នវ វិចាគេ ឯកំ អាហារេ នវ ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ

នវ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ ភីណិ វិប្បយុត្តេ នវ អត្តិយា

នវ នត្តិយា ភីណិ វិគតេ ភីណិ អវិគតេ នវ ។

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

[៧៦] វារៈ ៧^(១) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ វារៈ ៣^(២) ក្នុងការមូលប្បដ្ឋយ
 វារៈ ៧^(១) ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣^(២) ក្នុងអនន្តរាប្បដ្ឋយ វារៈ ៣^(២) ក្នុង
 សមនន្តរាប្បដ្ឋយ វារៈ ៧^(១) ក្នុងសហជាតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣^(២) ក្នុងអនាមញ្ញ
 ប្បដ្ឋយ វារៈ ៧^(១) ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ៣^(២) ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ
 វារៈ ៣^(២) ក្នុងបុរេជាតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣^(២) ក្នុងអារសវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៧^(១)
 ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ១^(៣) ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ៧^(១) ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ
 វារៈ ៧^(១) ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ ៧^(១) ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ៧^(១) ក្នុង
 មគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ៣^(២) ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ ៧^(១) ក្នុងវិប្បយុត្តប្ប-
 ដ្ឋយ វារៈ ៧^(១) ក្នុងអតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣^(២) ក្នុងនតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣^(២)
 ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ វារៈ ៧^(១) ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។

១ វារៈនៃការស្សានិងឆ្លើយ មាន ៩ គឺ កុសលកើតឡើង មួយអន្លើដោយកុសល ១
 អព្យាករៈកើតឡើង មួយអន្លើដោយកុសលធម៌ ១ កុសលនិងអព្យាករៈកើតឡើង មួយអន្លើ
 ដោយកុសល ១ អកុសលកើតឡើង មួយអន្លើដោយកុសល ១ អព្យាករៈកើតឡើង មួយអន្លើ
 ដោយអកុសល ១ អកុសលនិងអព្យាករៈកើតឡើង មួយអន្លើដោយអកុសល ១ អព្យាករៈកើត
 ឡើង មួយអន្លើដោយអព្យាករៈ ១ អព្យាករៈកើតឡើង មួយអន្លើដោយកុសលនិងអព្យា-
 ករៈ ១ អព្យាករៈកើតឡើង មួយអន្លើដោយអកុសលនិងអព្យាករៈ ១ ។

២ គឺកុសលកើតឡើង មួយអន្លើដោយកុសល ១ អកុសលកើតឡើង មួយអន្លើ
 ដោយអកុសល ១ អព្យាករៈកើតឡើង មួយអន្លើដោយអព្យាករៈ ១ ។

៣ អព្យាករៈកើតឡើង មួយអន្លើដោយអព្យាករៈតែម្យ៉ាង ។ អន្លើថា ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៧៧] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ តីណិ . . .

អធិបតីយា នវ អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ តីណិ
 សហជាតេ នវ អញ្ញាមញ្ញា តីណិ និស្សយេ នវ
 ឧបនិស្សយេ តីណិ បុរេជាតេ តីណិ អាសវនេ
 តីណិ កម្មេ នវ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ នវ ឥន្ទ្រិយេ
 នវ ឈានេ នវ មក្ខេ នវ សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្ប-
 យុត្តេ នវ អត្ថិយា នវ នត្ថិយា តីណិ វិគតេ តីណិ
 អវិគតេ នវ ។

[៧៨] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិប-

តិយា តីណិ . . . អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ តីណិ
 សហជាតេ តីណិ អញ្ញាមញ្ញា តីណិ និស្សយេ តីណិ
 ឧបនិស្សយេ តីណិ បុរេជាតេ តីណិ អាសវនេ តីណិ
 កម្មេ តីណិ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ
 តីណិ ឈានេ តីណិ មក្ខេ តីណិ សម្បយុត្តេ តីណិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៧៧) ក្នុងការម្សោប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ...
 ក្នុងអធិបត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរៈប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសម-
 នន្តរៈប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអពាមពា-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសវន-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
 សម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
 អត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

(៧៨) ក្នុងអធិបត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ និងអា-
 រម្មណប្បច្ច័យ... ក្នុងអនន្តរៈប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរៈប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហា-
 រៈប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវាស្ស និទ្ទេសោ

វិប្បយុត្តេ តីណិ អត្ថិយា តីណិ នត្ថិយា តីណិ វិគតេ
តីណិ អវិគតេ តីណិ ។

(៧៩) ហេតុប្បដ្ឋថា អារម្មណប្បដ្ឋថា អធិបតីប្ប-
ដ្ឋថា ... អនន្តរប្បដ្ឋថា សមនន្តរប្បដ្ឋថា សហជា-
តប្បដ្ឋថា អញមញ្ញប្បដ្ឋថា និស្សយប្បដ្ឋថា ឧប្ប-
និស្សយប្បដ្ឋថា បុរេជាតប្បដ្ឋថា អាសេវនប្បដ្ឋថា
កត្មេ តីណិ ... អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ តីណិ
ឈានេ តីណិ មក្កេ តីណិ សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្ប-
យុត្តេ តីណិ អត្ថិយា តីណិ នត្ថិយា តីណិ វិគតេ
តីណិ អវិគតេ តីណិ ។

(៨០) ហេតុប្បដ្ឋថា អារម្មណប្បដ្ឋថា ។ បេ ។
អាសេវនប្បដ្ឋថា កត្មប្បដ្ឋថា អាហារប្បដ្ឋថា ឥន្ទ្រិ-
យប្បដ្ឋថា ឈានប្បដ្ឋថា មក្កប្បដ្ឋថា សម្បយុត្ត-
ប្បដ្ឋថា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋថា អត្ថប្បដ្ឋថា នត្ថប្បដ្ឋថា
វិគតប្បដ្ឋថា អវិគតេ តីណិ ។

(៨១) ហេតុប្បដ្ឋថា អារម្មណប្បដ្ឋថា ។ បេ ។
បុរេជាតប្បដ្ឋថា កត្មប្បដ្ឋថា វិចាកប្បដ្ឋថា អា-
ហារេ ឯកំ ... ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ

កុសលត្ថិតៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្ថប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនត្ថ-
ប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ
មានវារៈ ៣ ។

(៧៩) ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ការម្មណប្បដ្ឋាយ អធិបតិប្បដ្ឋាយ...
ក្នុងកម្មប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ព្រោះអនន្តរប្បដ្ឋាយ សមនន្តរប្បដ្ឋាយ ស-
ហជ្ជាតប្បដ្ឋាយ អតាមតាប្បដ្ឋាយ និស្សយប្បដ្ឋាយ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ
បុរេជ្ជាតប្បដ្ឋាយ និងអាសវនប្បដ្ឋាយ ... ក្នុងអាហារប្បដ្ឋាយ មានវារៈ
៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងឈានប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុង
មគ្គប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្ត-
ប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្ថប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនត្ថប្បដ្ឋាយ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។

(៨០) ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ការម្មណប្បដ្ឋាយ ។ បេ ។ ក្នុងអវិគត-
ប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ព្រោះអាសវនប្បដ្ឋាយ កម្មប្បដ្ឋាយ អាហារ-
ប្បដ្ឋាយ ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ ឈានប្បដ្ឋាយ មគ្គប្បដ្ឋាយ សម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ អត្ថប្បដ្ឋាយ នត្ថប្បដ្ឋាយ និងវិគតប្បដ្ឋាយ ។

(៨១) ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ការម្មណប្បដ្ឋាយ ។ បេ ។ ក្នុង
អាហារប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ព្រោះបុរេជ្ជាតប្បដ្ឋាយ កម្មប្បដ្ឋាយ និងវិបាក-
ប្បដ្ឋាយ... ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងឈានប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកញ្ញដ្ឋានំ

មក្កេ ឯកំ សម្មយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្ថិយា
ឯកំ នត្ថិយា ឯកំ វិគតេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

[៨២] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា ។ បេ ។
បុរេជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិនាសប្បដ្ឋយា អាហា-
រប្បដ្ឋយា ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយា ឈានប្បដ្ឋយា មគ្គប្បដ្ឋយា
សម្មយុត្តប្បដ្ឋយា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អត្ថិប្បដ្ឋយា នត្ថិ-
ប្បដ្ឋយា វិគតប្បដ្ឋយា អវិគតេ ឯកំ ។

ហេតុមូលកកណាឆា^(១) និដ្ឋិតា ។

អារម្មណេ វិគតេន សព្វត្ថំ តីណិយេវ^(២) ។

[៨៣] អារម្មណប្បដ្ឋយា ហេតុយា តីណិ ...
អធិបតិយា តីណិ ។ បេ ។ អវិគតេ តីណិ ។ អធិប-
តិប្បដ្ឋយា ហេតុយា នវ៌ ... អារម្មណេ តីណិ ។ បេ ។
អវិគតេ នវ៌ ។ អនន្តរប្បដ្ឋយា សមនន្តរប្បដ្ឋយា ហេ-
តុយា តីណិ ។ បេ ។ អវិគតេ តីណិ ។ សហជា-
តប្បដ្ឋយា ហេតុយា នវ៌ ។ បេ ។ អញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយា
ហេតុយា តីណិ ។ និស្សយប្បដ្ឋយា ហេតុយា នវ៌ ។

១ ម. គណាតាហេតុមូលក ។ ២ ម. តីណេវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុង
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ក្នុងវិត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[៨២] ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ និងការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ក្នុង
អវិត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ វិបាក-
ប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ
សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្ថប្បច្ច័យ នត្ថប្បច្ច័យ និងវិត្ត-
ប្បច្ច័យ ។

ចប់ ហេតុមូលកគណនា ។

បុគ្គលអ្នកតាំងនៅ ក្នុងការម្មណ៍ (គប្បីដឹង) នូវបញ្ញា ៣ ក្នុងបទ
ទាំងអស់ ។

[៨៣] វារៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ ។ បេ ។ វារៈ ៣ ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ ។
វារៈ ៤ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុង
ការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ។ បេ ។ វារៈ ៤ ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ ។ វារៈ ៣ ក្នុង
ហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះអនន្តរប្បច្ច័យ និងសមនន្តរប្បច្ច័យ ។ បេ ។
វារៈ ៣ ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ ។ វារៈ ៤ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះ
សហជាតប្បច្ច័យ ។ បេ ។ វារៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះ
អពាមពាប្បច្ច័យ ។ វារៈ ៤ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនិស្សយប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិកេ បដិច្ចវិវាស្ស ឆិទ្ទេសោ

ឧបនិស្សយេប្បច្ចយា ហេតុយា តីណី ។ បុរេជា-
តប្បច្ចយា ហេតុយា តីណី ។

[៨៤] អាសេវនប្បច្ចយា ហេតុយា តីណី . . .
អាម្ពុណោ តីណី អធិបតិយា តីណី អនន្តរេ តីណី
សមនន្តរេ តីណី សហជាតេ តីណី អញ្ញាមញ្ញោ តីណី
និស្សយេ តីណី ឧបនិស្សយេ តីណី បុរេជាតេ តីណី
កក្កោ តីណី អាហារេ តីណី ឥន្ទ្រិយេ តីណី ឈានេ
តីណី មក្កេ តីណី សម្បយុត្តេ តីណី វិប្បយុត្តេ
តីណី អត្ថិយា តីណី នត្ថិយា តីណី វិកតេ តីណី
អវិកតេ តីណី ។ អាសេវនម្ពុលកេ វិចាកំ នត្ថិ ។
កម្មប្បច្ចយា ហេតុយា នវ ។

[៨៥] វិចាកប្បច្ចយា ហេតុយា ឯកំ . . . អាម្ពុ-
ណោ ឯកំ អធិបតិយា ឯកំ អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ
ឯកំ សហជាតេ ឯកំ អញ្ញាមញ្ញោ ឯកំ និស្សយេ
ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ បុរេជាតេ ឯកំ កក្កោ
ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ

កុសលត្ថិតៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

វារៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ។ វារៈ ៣ ក្នុង
ហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះបុរេជាតប្បដ្ឋយ ។

(៨៤) វារៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះភាសេវនប្បដ្ឋយ . . .

វារៈ ៣ ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុង
អនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ
វារៈ ៣ ក្នុងអតាមតាប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុង
ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងកម្ម-
ប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ ៣
ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ
វារៈ ៣ ក្នុងវិជ្ជយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងអត្ថប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនត្ថិ-
ប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងវិត្តប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងអវិត្តប្បដ្ឋយ ។ វិបាក-
ប្បដ្ឋយ មិនមានក្នុងភាសេវនមូលកៈទេ ។ វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ
ព្រោះកម្មប្បដ្ឋយ ។

(៨៥) វារៈ ១ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះវិបាកប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ១

ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ
វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុង
អតាមតាប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយ-
ប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ១
ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ

វិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

មក្កេ ឯកំ សម្មយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ
 អត្ថិយា ឯកំ នត្ថិយា ឯកំ វិភតេ ឯកំ អវិភតេ
 ឯកំ ។ វិចារកម្មលកេ អាសេវនំ នត្ថិ ។ អាហា.
 រវ្យច្ចយា ហេតុយា នវ ។ ឥន្ទ្រិយវ្យច្ចយា ហេតុយា
 នវ ។ ឈានវ្យច្ចយា ហេតុយា នវ ។ មគ្គវ្យច្ចយា
 ហេតុយា នវ ។ សម្មយុត្តវ្យច្ចយា ហេតុយា តីណិ ។
 វិប្បយុត្តវ្យច្ចយា ហេតុយា នវ ។ អត្ថិវ្យច្ចយា
 ហេតុយា នវ ។ នត្ថិវ្យច្ចយា ហេតុយា តីណិ ។
 វិភតវ្យច្ចយា ហេតុយា តីណិ ។

[៨៦] អវិភតវ្យច្ចយា ហេតុយា នវ . . . អាវម្មលោ
 តីណិ អធិបតិយា នវ នត្ថិយា តីណិ . . . អវិភតេ
 តីណិ ។

ឯកេកំ បច្ចយំ ម្យលំ^(១) កាត្វន សជ្ឈិយមក្កេន^(២)
 កលោតញាតិ ។

អនុលោមំ និដ្ឋិតំ ។

[៨៧] អក្កសលំ ធម្មំ បដិច្ច អក្កសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុវ្យច្ចយា វិចិត្តិញ្ញាសហគតេ
 ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធេ បដិច្ច វិចិត្តិញ្ញាសហគតោ

១ ម. ម្យលកំ ។ ២ ឧ. ម. សជ្ឈិយន្តេន ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។ អាសវនប្បច្ច័យ មិន
 មានក្នុងវិបាកមូលកៈទេ ។ វារៈ ៩ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះអាហារ-
 ប្បច្ច័យ ។ វារៈ ៩ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។ វារៈ ៩
 ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះឈានប្បច្ច័យ ។ វារៈ ៩ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ
 ព្រោះមគ្គប្បច្ច័យ ។ វារៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។
 វារៈ ៩ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ វារៈ ៩ ក្នុងហេតុ-
 ប្បច្ច័យ ព្រោះអត្ថប្បច្ច័យ ។ វារៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនត្ថ-
 ប្បច្ច័យ ។ វារៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះវិគតប្បច្ច័យ ។

[៨៦] វារៈ ៩ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ ... វារៈ ៣
 ក្នុងការមូណប្បច្ច័យ វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនត្ថ-
 ប្បច្ច័យ ... វារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

បណ្ឌិតតប្បវិធី នូវបច្ច័យមួយ ។ ឲ្យជាមូល ហើយរាប់តាមបែបផែន
 នៃការស្វាធាយ ។

បងអនុលោម ។

[៨៧] អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បច្ច័យ^(១) គឺ មោហៈ ច្រឡំដោយវិចិត្រិក្ខា ច្រឡំដោយទុដ្ឋច្ចៈ

១ គឺ កើតឡើង ដោយបច្ច័យនិរទេ ក្រៅអំពីហេតុប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិកេ បដិច្ចវិវាស្ស ឆិទ្ទេសោ

ឧទ្ធច្ចុសហគតោ មោហោ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេ-
 តុកំ វិចារកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច
 ឯកោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ អហេតុកប្បដិសន្ធិត្ថ-
 ណោ វិចារកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ
 កដត្តា ច រូបំ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ
 កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ កដត្តា
 ច រូបំ ខន្ធោ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធោ ឯកំ មហា-
 ភូតំ បដិច្ច តយោ មហាភូតា តយោ មហាភូតេ បដិច្ច
 ឯកំ មហាភូតំ ទ្វេ មហាភូតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាភូតា
 មហាភូតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ
 ឧបាទារូបំ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុស-
 មុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាភូតំ បដិច្ច
 តយោ មហាភូតា តយោ មហាភូតេ បដិច្ច ឯកំ
 មហាភូតំ ទ្វេ មហាភូតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាភូតា
 មហាភូតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្រច្នៃ ច្រឡំដោយឧទ្ធច្នៃ ។

អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុ-
 ប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យអហេតុកវិបាកាព្យា-
 កតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទ ខន្ធទក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធភ
 ខន្ធទក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធទ ខន្ធភក្តី កដត្តារូបក្តី
 អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទ កដខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ខន្ធទ
 ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធភ ខន្ធទក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យ
 ខន្ធទ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ខន្ធចាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ
 មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ មហាក្ខត ១ អាស្រ័យមហា-
 ក្ខត ៣ មហាក្ខត ២ អាស្រ័យមហាក្ខត ២ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តា-
 រូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតចាំងឡាយ ពាហិរូប ... អា-
 ហារសមុដ្ឋានរូប ... ឧត្តសមុដ្ឋានរូប ... មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យ
 មហាក្ខតរូប ១ របស់អសញ្ញាសត្វចាំងឡាយ មហាក្ខត ១ អាស្រ័យ
 មហាក្ខត ៣ មហាក្ខត ២ អាស្រ័យមហាក្ខត ២ កដត្តារូប ឧបា-
 ទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតចាំងឡាយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៨៨) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ន អារម្មណប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធ
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ន អារម្មណប្បច្ចយា
 អកុសលេ ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អព្យា-
 កតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ន-
 អារម្មណប្បច្ចយា វិចាគាព្យាកតេ កិរិយាព្យាកតេ
 ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចា-
 គាព្យាកតេ ខន្ធ បដិច្ច កដត្តារូបំ ខន្ធ បដិច្ច
 វត្ថុ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា តយោ
 មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្ខតំ ទ្វេ មហាក្ខតេ
 បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋា-
 នំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហា-
 ក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា តយោ មហាក្ខតេ បដិច្ច
 ឯកំ មហាក្ខតំ ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខតា
 មហាក្ខតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។ កុសលញ្ច
 អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ

អភិធម្មបិដក អនុណោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(៨៨) អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ឈានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធាន្តរាយ ។
អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណា
ប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ឈានរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធាន្តរាយ ។ អព្យា-
កតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណា-
ប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ឈានរូប អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ
វិបាករាយ កងត្តារូប អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធាន្តរាយ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធាន្តរាយ មហាក្ខត ៣ អា-
ស្រ័យមហាក្ខត ១ មហាក្ខត ១ អាស្រ័យមហាក្ខត ៣ មហាក្ខត ២
អាស្រ័យមហាក្ខត ២ ចិត្តសមុជ្ឈានរូប កងត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យ
មហាក្ខតវិបាករាយ ពាហិរូប . . . អាហារសមុជ្ឈានរូប . . . ឧត្ត-
សមុជ្ឈានរូប . . . មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួក
អសញ្ញាសត្វ មហាក្ខត ១ អាស្រ័យមហាក្ខត ៣ មហាក្ខត ២ អាស្រ័យ
មហាក្ខត ២ កងត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតវិបាករាយ ។
អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវាស្ស និទ្ទេសោ

នអាម្ពណាប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលញ្ច អព្យាក-
 តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអា-
 ម្ពណាប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ
 ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(៨៧) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតីប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធ តយោ ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធ ខន្ធ
 ខន្ធ បដិច្ច ខន្ធ ខន្ធ ។ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
 កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតីប្បច្ចយា កុសលេ
 ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិ-
 បតីប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ
 ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ខន្ធ ខន្ធ បដិច្ច ខន្ធ ខន្ធ
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតីប្បច្ចយា អកុ-
 សលំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ តយោ ខន្ធ
 បដិច្ច ឯកោ ខន្ធ ខន្ធ ខន្ធ បដិច្ច ខន្ធ ខន្ធ ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ ឆិខេស

ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធាន្ត-
 ឡាយផង មហាក្ខត្តាទាំងឡាយផង ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសល-
 ធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ គឺ
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធាន្តទាំងឡាយផង មហាក្ខត្តរូបទាំង-
 ឡាយផង ។

[៨៩] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះន-
 អធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣
 ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធាន្ត-
 ឡាយ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ
 កុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២
 ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យ
 អកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
 អកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

អភិធម្មកិដ្ឋកោ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ន-
អធិបតិប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
រូបំ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យា-
កតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ នអធិបតិប្បច្ចយា អកុសលំ
ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
តយោ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។ អព្យា-
កតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអ-
ធិបតិប្បច្ចយា វិចាកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ
ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ
ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ បដិ-
សន្ធិក្ខណោ វិចាកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ តយោ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ
ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា
កដត្តា ច រូបំ ខន្ធេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធា
ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា តយោ មហា-
ក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្ខតំ ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច
ទ្វេ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិប-
 តិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជានុបក្កំ អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ ។
 អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភក្តី ចិត្តសមុជានុបក្កំ អាស្រ័យអកុស-
 លក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសមុជានុបក្កំ អាស្រ័យខន្ធភក្តី ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្ត-
 សមុជានុបក្កំ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភក្តី ចិត្តសមុជានុបក្កំ
 អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសមុជានុប-
 ក្កំ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជានុបក្កំ អាស្រ័យខន្ធ ២
 ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ខន្ធ ១ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តា-
 រូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ខន្ធទាំងឡាយ
 អាស្រ័យវត្ថុ មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ មហាក្ខត ១ អាស្រ័យ
 មហាក្ខត ៣ មហាក្ខត ២ អាស្រ័យមហាក្ខត ២ ចិត្តសមុជានុបក្កំ

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវិវស្ស ឆិទ្ទេសោ

កដត្តារូបំ ឧទាទារូបំ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .
 ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ
 បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា តយោ មហាក្ខតេ បដិច្ច
 ឯកំ មហាក្ខតំ ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខតា
 មហាក្ខតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧទាទារូបំ ។ កុស-
 លញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធេ ច មហា-
 ក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលញ្ច
 អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 នអធិបតិប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធេ ច មហាក្ខតេ
 ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៧០] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ នអនន្តរវ្យច្ចយោ . . . នសមនន្តរវ្យច្ចយា កុស-
 លេ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ នអនន្តរវ្យច្ចយម្យ
 នសមនន្តរវ្យច្ចយម្យ ធម្មាម្យ ធម្មាម្យ ធម្មាម្យ ធម្មាម្យ ។

[៧១] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នអញ្ញាមញ្ញាវ្យច្ចយា កុសលេ ខន្ធេ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអញ្ញាមញ្ញាវ្យច្ចយោ

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

កងត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ពាហិរូប... អា-
ហារសមុជ្ជានរូប ... ឧត្តសមុជ្ជានរូប ... មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យ
មហាក្ខត ១ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងឡាយ មហាក្ខត ១ អាស្រ័យមហា-
ក្ខត ៣ មហាក្ខត ២ អាស្រ័យមហាក្ខត ២ កងត្តារូប ឧបាទារូប អា-
ស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង
អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ជា-
នរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។
អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធទាំង-
ឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

[៩០] អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នអនន្តរប្បច្ច័យ ... ព្រោះនសមនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អា-
ស្រ័យកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ ។ នអនន្តរប្បច្ច័យក្តី នសមនន្តរប្បច្ច័យក្តី
ប្រហែលគ្នានឹងនការម្មណប្បច្ច័យដែរ ។

[៩១] អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះន-
អញ្ញាប្បច្ច័យ គឺចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ ។ អព្យា-
កតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអញ្ញាប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

អកុសលេ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។
 អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 នអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា វិចាកាព្យាកតេ កិរិយាព្យាកតេ
 ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចា-
 កាព្យាកតេ ខន្ធេ បដិច្ច កដត្តារូបំ មហាក្ខតេ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ពាហិរេ
 មហាក្ខតេ បដិច្ច ឧបាទារូបំ អាហារសមុដ្ឋានេ មហា-
 ក្ខតេ បដិច្ច ឧបាទារូបំ ឧតុសមុដ្ឋានេ មហាក្ខតេ
 បដិច្ច ឧបាទារូបំ អសញ្ញាសត្តានំ មហាក្ខតេ បដិច្ច
 កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។ កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា
 កុសលេ ខន្ធេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ ។ អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាក-
 តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា អកុសលេ
 ខន្ធេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(៧២) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នឧបនិស្សយប្បដ្ឋយា កុសលេ ខន្ធេ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ នឧបនិស្សយប្បដ្ឋយំ នអារម្ម-
 ណប្បដ្ឋយសនិសំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធាំនឿយ ។ អព្យាកតធម៌
 អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ គឺ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតតិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាំនឿយ កដត្តា-
 រូប អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធាំនឿយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតាំងឿយ ឧបា-
 ទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតាំងឿយ ជាខាងក្រៅ ឧបាទារូប អាស្រ័យ
 មហាក្ខតាំងឿយ ដែលមានអាហារជាសមុដ្ឋាន ឧបាទារូប អាស្រ័យ
 មហាក្ខតាំងឿយ ដែលមានរដូវជាសមុដ្ឋាន កដត្តារូប ឧបាទារូប
 អាស្រ័យមហាក្ខតាំងឿយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ អព្យាកតធម៌
 អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអញ្ញ-
 មញ្ញប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធាំនឿយផង មហា-
 ក្ខតាំងឿយផង ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យា-
 កតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធាំនឿយផង មហាក្ខតាំងឿយផង ។

(៩២) អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធាំនឿយ ។
 នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងនការមណ្ឌប្បច្ច័យដែរ ។

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវិវត្តន្ត ឆិទ្ទេសោ

(៧៣) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ កុសលំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ
 ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។ កុសលំ ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតប្បច្ច-
 យា កុសលេ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។
 អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ
 ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា អកុ-
 សលេ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អព្យាកតំ
 ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាត-
 ប្បច្ចយា អរូបេ វិចាគាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ
 ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ វិចាគាព្យាកតេ
 កិរិយាព្យាកតេ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិ-
 សន្និក្ខុលោ វិចាគាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ តយោ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

[៧៣] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

នបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ៣ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ កងអរូបភព ខន្ធ១
 អាស្រ័យខន្ធ៣ ខន្ធ២ អាស្រ័យខន្ធ២ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យ
 កុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានុរូប
 អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធាន័ឡាយ ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ៣ អាស្រ័យអកុស-
 លក្ខន្ធទ កងអរូបភព ខន្ធ១ អាស្រ័យខន្ធ៣ ខន្ធ២ អាស្រ័យ
 ខន្ធ២ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានុរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធាន័ឡាយ ។
 អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាត-
 ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ៣ អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទ កង
 អរូបភព ខន្ធ១ អាស្រ័យខន្ធ៣ ខន្ធ២ អាស្រ័យខន្ធ២ ចិត្តស-
 មុជ្ជានុរូប អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាន័ឡាយ ខន្ធ៣ ភិ
 កងត្ថាវូត្តិ អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ១ ភិ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

កកដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ទ្វេ បដិច្ច ទ្វេ ទ្វា
 កកដត្តា ច រូបំ ទ្វេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ទ្វា
 ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា តយោ
 មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្ខតំ ទ្វេ មហាក្ខតេ
 បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ កកដត្តារូបំ ឧទាទារូបំ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋា-
 នំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហា-
 ក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា តយោ មហាក្ខតេ
 បដិច្ច ឯកំ មហាក្ខតំ ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ទ្វេ
 មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច កកដត្តារូបំ ឧទាទា-
 រូបំ ។ កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
 កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបរេជាតប្បច្ចយា កុសលេ
 ទ្វេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។
 អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបរេជាតប្បច្ចយា អកុសលេ ទ្វេ
 ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៧៤] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នបរេជាតប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ
 បដិច្ច ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

កងត្ថាប្បក្កំ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី កងត្ថាប្បក្កំ អាស្រ័យខន្ធ ២
 វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធចាំន់ឡាយ ខន្ធចាំន់ឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ មហាក្ខត ៣
 អាស្រ័យមហាក្ខត ១ មហាក្ខត ១ អាស្រ័យមហាក្ខត ៣ មហាក្ខត ២
 អាស្រ័យមហាក្ខត ២ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កងត្ថាប្ប ឧបាទារូប អាស្រ័យ
 មហាក្ខតចាំន់ឡាយ ពាហិរូប... អាហារសមុដ្ឋានរូប... ឧត្តសមុដ្ឋាន-
 រូប... មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មហា-
 ក្ខត ១ អាស្រ័យមហាក្ខត ៣ មហាក្ខត ២ អាស្រ័យមហាក្ខត ២ កងត្ថា-
 ប្ប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតចាំន់ឡាយ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យ
 កុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតិ-
 ប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធចាំន់ឡាយផង មហាក្ខត
 ចាំន់ឡាយផង ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកត-
 ធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធចាំន់ឡាយផង មហាក្ខតចាំន់ឡាយផង ។

(៩៤) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នបច្ចុប្បន្នជាតិប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។

កុសលត្តិកេ បដិច្ចវិវត្តន្ត ឆិទ្កេសោ

(៧៥) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នអាសេវនប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ
បដិច្ច ។ នបច្ឆាជាតប្បច្ចយម្បិ នអាសេវនប្បច្ចយម្បិ
នអធិបតីប្បច្ចយសទិសំ ។

(៧៦) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធ បដិច្ច កុស-
លា ចេតនា ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធ
បដិច្ច អកុសលា ចេតនា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា កិរិយាព្យា-
កតេ ខន្ធ បដិច្ច កិរិយាព្យាកតា ចេតនា ពាហិរំ...
អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្ខតំ
បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា តយោ មហាក្ខតេ បដិច្ច
ឯកំ មហាក្ខតំ ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ទ្វេ មហា-
ក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច ឧទាទារុបំ ។

(៧៧) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នវិចារកប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច
តីណិ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិចារកប្បច្ចយា ។ តីណិ ។

កុសលធម៌ៈ បដិច្ចវិវរៈ និទ្ទេស

(៩៥) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នអាសវនប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ។ នបច្ចាជាតប្បច្ច័យក្តី
នអាសវនប្បច្ច័យក្តី ប្រវេហលន្តានឹងនធម៌បតិប្បច្ច័យដែរ ។

(៩៦) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នកម្មប្បច្ច័យ គឺ កុសលចេតនា អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធចាំនឡាយ ។
អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ
គឺ អកុសលចេតនា អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធចាំនឡាយ ។ អព្យាកតធម៌
អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ កិរិយាព្យា-
កតចេតនា អាស្រ័យកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធចាំនឡាយ ពាហិរូប ... អាហា-
រសមុជ្ជានរូប ... មហាក្ខត៣ អាស្រ័យមហាក្ខត១ ដែលមានរដូវជា
សមុជ្ជាន មហាក្ខត១ អាស្រ័យមហាក្ខត៣ មហាក្ខត២ អាស្រ័យ
មហាក្ខត២ ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខត៣ចាំនឡាយ ។

(៩៧) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធស អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ។ អកុសលធម៌ អា-
ស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ ។ មានវិវរៈ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 នវិចាកប្បច្ចយា កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច
 ឯកោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច
 តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។ មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តស-
 មុដ្ឋានំ រូបំ ឧទាធារូបំ ពាហិរំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ...
 ឧតុសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច
 តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។ មហាក្ខតេ បដិច្ច កដត្តា-
 រូបំ ឧទាធារូបំ ។ កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិចាកប្បច្ចយា
 កុសលេ ខន្ធោ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នំ រូបំ ។ អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិចាកប្បច្ចយា អកុ-
 លេ ខន្ធោ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(៧៨) អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នអាហារប្បច្ចយា ពាហិរំ ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ...
 អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហា-
 ក្ខតា ។ បេ ។ មហាក្ខតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧទាធារូបំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាក-
 ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក៏ ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក៏ អាស្រ័យកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១
 ខន្ធ ១ ក៏ ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក៏ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក៏ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នរូបក៏ អាស្រ័យខន្ធ ២ មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ ។ បេ ។
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ពាហិរូប ...
 អាហារសមុដ្ឋានរូប ... ឧត្តសមុដ្ឋានរូប ... មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហា-
 ក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ បេ ។ កងត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យ
 មហាក្ខតទាំងឡាយ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យា-
 កតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។ អព្យាកត-
 ធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយផង
 មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

(៩៨) អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពាហិរូប ... ឧត្តសមុដ្ឋានរូប ... មហាក្ខត ៣
 អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ បេ ។ កងត្តារូប ឧបា-
 ទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។

កុសលគ្គិព បដិច្ចវាស្ស និទ្ទេសោ

(៧៧) អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នសង្ខារប្បដ្ឋយា ពាហិរំ . . . អាហារស-
 មុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ
 មហាក្ខតា ។ បេ ។ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឧបាទារូបំ
 អសញ្ញាសត្តានំ មហាក្ខតេ បដិច្ច រូបជីវិតិស្រ្តិយំ ។

(១០០) អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នណាឧប្បដ្ឋយា បញ្ចវិញ្ញាណសហ-
 កតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធោ
 បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ពា-
 ហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញា-
 សត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា
 ។ បេ ។ មហាក្ខតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

(១០១) អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នមគ្គប្បដ្ឋយា អហេតុកំ វិចាកាព្យា-
 កតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធា បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានញ្ច រូបំ អហេតុកប្បដិសន្ធិត្តុណោ វិចាកាព្យា-
 កតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវិវាទៈ និទ្ទេស

[៧៧] អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនង្គ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពាហិរូប ... អាហារសមុជ្ជានរូប ...
 មហាកូត ៣ អាស្រ័យមហាកូត ១ ដែលមានដូរជាសមុជ្ជាន ។ បេ ។
 ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាកូតទាំងឡាយ រូបដីវិក្ខិទ្ធិយ អាស្រ័យមហា-
 កូតទាំងឡាយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។

[១០០] អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នឈានប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយបញ្ចវិញ្ញាណ
 ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ពាហិរូប ... អា-
 ហារសមុជ្ជានរូប ... ឧត្តសមុជ្ជានរូប ... មហាកូត ៣ អាស្រ័យ
 មហាកូត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ បេ ។ កង្គារូប ឧបាទារូប
 អាស្រ័យមហាកូតទាំងឡាយ ។

[១០១] អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី អាស្រ័យអហេតុក-
 វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតកូន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី អា-
 ស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក្តី
 កង្គារូបក្តី អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតកូន្ធ ១ កូន្ធ ១ ណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

តយោ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ
 ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ ខន្ធេ
 បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធោ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច
 តយោ មហាក្ខតា តយោ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ
 មហាក្ខតំ មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តា-
 រូបំ ឧបាទារូបំ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .
 ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ
 បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។ មហាក្ខតេ បដិច្ច
 កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

[១០២] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ និសម្បយុត្តប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធេ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ និសម្បយុត្តប្បច្ចយសទិសំ ។

[១០៣] កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ និសម្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ
 ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ និសម្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ
 អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធេ
 បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ខន្ធ ១ ក្តី កងត្ថារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី កងត្ថារូបក្តី អាស្រ័យ
 ខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ខន្ធចាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ មហា-
 ភូត ៣ អាស្រ័យមហាភូត ១ មហាភូត ១ អាស្រ័យមហាភូត ៣ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប កងត្ថារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាភូតចាំងឡាយ ពាហិរ-
 រូប ... អាហារសមុដ្ឋានរូប ... ឧត្តសមុដ្ឋានរូប ... មហាភូត ៣
 អាស្រ័យមហាភូត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ បេ ។ កងត្ថារូប ឧបាទារូប
 អាស្រ័យមហាភូតចាំងឡាយ ។

(១០២) អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 និវេទន្តប្បញ្ញប្បវិធី គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធចាំងឡាយ ។
 (និវេទន្តប្បញ្ញប្បវិធី) ប្រហែលគ្នានឹងនិវេទន្តប្បញ្ញប្បវិធីដែរ ។

(១០៣) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 និវេទន្តប្បញ្ញប្បវិធី គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទី ក្នុងអរូបភព ខន្ធ ១
 អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុស-
 លធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនិវេទន្តប្បញ្ញប្បវិធី គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអកុ-
 សលក្ខន្ធទី ក្នុងអរូបភព ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

កុសលត្ថិកេ បដិព្វារស្ស និទ្ទេសោ

អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ វិចាកាព្យាកតំ កិរិយា-
 ព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ
 បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ពាហិរំ...
 អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញា-
 សត្តានំ ឯកំ មហាភូតំ បដិច្ច តយោ មហាភូតា
 ។ បេ ។ មហាភូតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧទាធារូបំ ។

(១០៤) កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នោនត្ថិប្បច្ចយា . . . នោវិគតប្បច្ចយា កុស-
 លេ ខន្ធោ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ នអារម្មណាប្ប-
 ច្ចយសទិសំ ។

(១០៥) នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណេ បញ្ច
 នអធិបតីយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច
 នអញ្ញមញ្ញោ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេដាតេ
 សត្ត នបច្ឆាដាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ វីណិ
 នវិចាកេ នវ នអាហារេ ឯកំ នស្រ្តិយេ ឯកំ នឈា-
 នេ ឯកំ នបក្កេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ
 វីណិ នោនត្ថិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្នុង
 អរូបភព ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ពាហិរ-
 រូប . . . អាហារសមុជ្ជានរូប . . . ឧត្តសមុជ្ជានរូប . . . មហាក្ខត ៣
 អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ បេ ។ កងតារូប ឧបា-
 ទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។

(១០៤) អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នោនតិប្បច្ច័យ . . . ព្រោះនោនតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យ
 កុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ ។ (នោនតិប្បច្ច័យ) ប្រហែលគ្នានឹងនការម្ម-
 ណាប្បច្ច័យដែរ ។

(១០៥) វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណាប្ប-
 ច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥
 ក្នុងនសមននរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអញ្ញាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចុប្បន្នជាត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧
 ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥
 ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោ-
 នតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១០៦] នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ ឯកំ . . .
 នអធិបតីយា ទ្វេ នអនន្តរេ ឯកំ នសមនន្តរេ ឯកំ
 នអញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ នឧបនិស្សយេ ឯកំ នបុរេជាតេ
 ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ នអាសេវនេ ទ្វេ នកម្មេ ឯកំ
 នវិចារកេ ទ្វេ នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ
 នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ
 នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្ថិយា ឯកំ នោវិគតេ ឯកំ ។

[១០៧] នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា
 នអធិបតីយា ឯកំ . . . នអនន្តរេ ឯកំ នសមនន្តរេ
 ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ នឧបនិស្សយេ ឯកំ នបុ-
 រេជាតេ ឯកំ នបច្ឆាជាតេ ឯកំ នអាសេវនេ ឯកំ
 នកម្មេ ឯកំ នវិចារកេ ឯកំ នអាហារេ ឯកំ
 នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ ន-
 សម្បយុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ឯកំ នោនត្ថិយា ឯកំ
 នោវិគតេ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

[១០៦] វារៈ ១ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ...
 វារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 នសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអតាមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
 វារៈ ២ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុង
 នវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១០៧] វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ នអា-
 រម្មណប្បច្ច័យ ... វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសមនន្ត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអតាមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 នអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 នឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោ-
 វិតតប្បច្ច័យ ។

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវិវាស្ស និទ្ទេសោ

[១០៨] នហេតុប្បដ្ឋថ្នយា នអារម្មណប្បដ្ឋថ្នយា
 នអធិបតីប្បដ្ឋថ្នយា . . . នអនន្តរេប្បដ្ឋថ្នយា នសមនន្ត-
 រេប្បដ្ឋថ្នយា នអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋថ្នយា នឧបនិស្សយេប្បដ្ឋថ្នយា
 នបុរេជានប្បដ្ឋថ្នយា នបច្ឆាជានប្បដ្ឋថ្នយា នអាសេវនេប្ប-
 ដ្ឋថ្នយា នកម្មប្បដ្ឋថ្នយា នវិចារកប្បដ្ឋថ្នយា នអាហារេប្ប-
 ដ្ឋថ្នយា នឥន្ទ្រិយេប្បដ្ឋថ្នយា នឈានេប្បដ្ឋថ្នយា នមត្តេប្បដ្ឋ-
 ថ្នយា នសម្បយុត្តេប្បដ្ឋថ្នយា នវិប្បយុត្តេប្បដ្ឋថ្នយា នោនត្ថិ-
 ប្បដ្ឋថ្នយា . . . នោវិគតេ ឯកំ ។

នហេតុមូលកំ និដ្ឋិតំ ។

[១០៩] នអារម្មណប្បដ្ឋថ្នយា នហេតុយា ឯកំ . . .
 នអធិបតីយា បញ្ច នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច
 នអញ្ញាមញ្ញ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេជានេ
 បញ្ច ន បច្ឆាជានេ បញ្ច នអាសេវនេ បញ្ច នកម្មេ
 ឯកំ នវិចារកេ បញ្ច នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ
 នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច ន-
 វិប្បយុត្តេ ឯកំ នោនត្ថិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១១០] នអារម្មណប្បដ្ឋថ្នយា នហេតុប្បដ្ឋថ្នយា ន-
 អធិបតីប្បដ្ឋថ្នយា នអនន្តរេ ឯកំ . . . នោនត្ថិយា ឯកំ
 នោវិគតេ ឯកំ ។

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវិរៈ និទេស

(១០៨) ព្រោះនរោត្តមបង្គំយ នគារមណ្ឌបង្គំយ និងនគរធិប-
តិបង្គំយ . . . ព្រោះនគរនុទរបង្គំយ នសមនុទរបង្គំយ នអញាមពា-
បង្គំយ នឧបនិស្សយបង្គំយ នបុរេជាតបង្គំយ នបច្ឆាជាតបង្គំយ
នអាសវានបង្គំយ នកម្មបង្គំយ នវិបាកបង្គំយ នភាហារបង្គំយ
នក្រន្ទិយបង្គំយ នឈានបង្គំយ នមគ្គបង្គំយ នសម្បយតបង្គំយ
នវិប្បយតបង្គំយ និងនានតិបង្គំយ . . . វរៈ១ កងនោវិតតបង្គំយ ។

ចប់ សហោតម្ភលកៈ ។

(១០៧) វារៈ ១ ក្នុងនហត្ថប្បច្ច័យ ព្រោះនការមូណប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ ៥ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងន-
 សមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអញ្ញាញប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនបច្ចុប្បន្នជាតប្បច្ច័យ
 វារៈ ៥ ក្នុងនកាលសវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនវិ-
 បាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ
 វារៈ ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

(១១០) វារៈ ១ ក្នុងន័យនៃប្បដិសន្ធិ ព្រោះនិរាសន្តរភាពប្បដិសន្ធិ
និរាសន្តរភាពប្បដិសន្ធិ និងនិរាសន្តរភាពប្បដិសន្ធិ ... វារៈ ១ ក្នុងន័យនៃប្បដិសន្ធិ វារៈ ១
ក្នុងន័យនៃប្បដិសន្ធិ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[១១១] នអធិបតិប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ . . .

នអារម្មណេ បញ្ច នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច
 នអញ្ញាមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេជាតេ
 សត្ត នបន្ទាជាតេ នវ នអាសវនេ នវ នកម្មេ តីណិ
 នវិចារកេ នវ នអាហារេ ឯកំ នសង្ខ្រិយេ ឯកំ ន-
 យានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្ប-
 យុត្តេ តីណិ នោនត្តិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១១២] នអធិបតិប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា ន-

អារម្មណេ ឯកំ . . . នអនន្តរេ ឯកំ នសមនន្តរេ ឯកំ
 នអញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ នឧបនិស្សយេ ឯកំ នបុរេជាតេ
 ទ្វេ នបន្ទាជាតេ ទ្វេ នអាសវនេ ទ្វេ នកម្មេ ឯកំ
 នវិចារកេ ទ្វេ នអាហារេ ឯកំ នសង្ខ្រិយេ ឯកំ
 នយានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ
 នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្តិយា ឯកំ នោវិគតេ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១១១] វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋាយ ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋាយ ...
 វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុង
 នសមនន្តរប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងនអតាមពាប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្ស-
 យប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៨ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ
 វារៈ ៨ ក្នុងនអាសវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ៨ ក្នុង
 នវិបាកប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ
 វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិប្បដ្ឋាយ
 វារៈ ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បដ្ឋាយ ។

[១១២] វារៈ ១ ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋាយ ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋាយ និង
 នហេតុប្បដ្ឋាយ ... វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនសមនន្ត-
 រប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនអតាមពាប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ
 វារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុង
 នអាសវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ
 វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុង
 នឈានប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ
 វារៈ ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនោនតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុង
 នោវិត្តប្បដ្ឋាយ ។

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវិវាស្ស និទ្ទេសោ

[១១៣] នអធិបតិប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា ន-
 អារម្មណប្បច្ចយា នអនន្តរេ ឯកំ (សព្វត្ថ ឯកំ) . . .
 នវិប្បយុត្តេ ឯកំ នោនត្តិយា ឯកំ នោវិតតេ ឯកំ ។

[១១៤] នអនន្តរប្បច្ចយា . . . នសមនន្តរប្បច្ចយា
 . . . នអញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា . . . នឧបទិស្សយប្បច្ចយា . . . ។
 នអារម្មណប្បច្ចយសទិសំ ។

[១១៥] នចុរជាតប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
 នអារម្មណេ បញ្ច នអធិបតិយា សត្ត នអនន្តរេ បញ្ច
 នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញ បញ្ច នឧបទិស្សយេ
 បញ្ច នបច្ឆាជាតេ សត្ត នអាសេវនេ សត្ត នកម្មេ
 តីណិ នវិចារកេ សត្ត នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ
 ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ
 បញ្ច ន វិប្បយុត្តេ តីណិ នោនត្តិយា បញ្ច នោវិតតេ
 បញ្ច ។

[១១៦] នចុរជាតប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
 នអារម្មណេ ឯកំ . . . នអធិបតិយា ទ្វេ នអ-
 នន្តរេ ឯកំ នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញមញ្ញ ឯកំ

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវិវាទៈ និទ្ទេស

[១១៣] វារៈ១ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ន-
 ហេតុប្បច្ច័យ និងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ (វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់) . . .
 វារៈ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
 នោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១១៤] ព្រោះនអនន្តរប្បច្ច័យ . . . ព្រោះនសមនន្តរប្បច្ច័យ . . .
 ព្រោះនអញ្ញាញប្បច្ច័យ . . . ព្រោះនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ។ ប្រហែល
 គ្មាននិងនការមណ្ឌប្បច្ច័យដែរ ។

[១១៥] វារៈ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងន-
 អនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនអញ្ញាញប្បច្ច័យ
 វារៈ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ វារៈ៧
 ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ
 វារៈ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
 នឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុង
 នោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១១៦] វារៈ១ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ និង
 នហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអនន្ត-
 រប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអញ្ញាញប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

នឧបទិស្សយេ ឯកំ នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ នអាសេវនេ
 ទ្វេ នកម្មេ ឯកំ នវិចារកេ ទ្វេ នអាហារេ ឯកំ
 នសង្ក្ខយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ
 នសម្បយុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្ថិយា
 ឯកំ នោវិគតេ ឯកំ ។

[១១៧] នបុរេជាតប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា ន-
 អារម្មណប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា ឯកំ . . . នអនន្តរេ
 ឯកំ [សព្វត្ថ ឯកំ] នោនត្ថិយា ឯកំ នោវិគតេ
 ឯកំ ។

[១១៨] នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា . . . នអាសេវនប្ប-
 ដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ . . . នអារម្មណេ បញ្ច នអ-
 ធិបតិយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច ន-
 អញ្ញមញ្ញេ បញ្ច នឧបទិស្សយេ បញ្ច នបុរេជាតេ
 សត្ត នបច្ឆាជាតេ នវ នកម្មេ តីណី នវិចារកេ នវ
 នអាហារេ ឯកំ នសង្ក្ខយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ
 នមក្កេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណី
 នោនត្ថិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១១៩] នអាសេវនប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា ន-
 អារម្មណេ ឯកំ . . . នអធិបតិយា ទ្វេ នអនន្តរេ ឯកំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុង
 នអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ
 ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈាន-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុង
 នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

(១១៧) វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ នហេ-
 តុប្បច្ច័យ និន្ននការម្មណប្បច្ច័យ ... វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ (វារៈ ១ ក្នុង
 បច្ច័យតាំងអស់) វារៈ ១ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

(១១៨) ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ... វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ
 ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ ... វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
 នអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្ប-
 ច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអត្តាមតាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
 នកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងន-
 បត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 វារៈ ៥ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

(១១៩) វារៈ ១ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ និន្ន
 នហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិក បដិច្ចវាស្ស និទ្ទេសោ

នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ នឧបនិស្សយេ
 ឯកំ នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ នកក្កដេ ឯកំ
 នវិចារកេ ទ្វេ នអាហារេ ឯកំ នវេទ្ធិយេ ឯកំ ន-
 ឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ ន-
 វិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្ថយា ឯកំ នោវិគតេ ឯកំ ។

[១២០] នអាសេវនប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា ន-
 អារម្មណប្បច្ចយា នអធិបតីយា ឯកំ . . . នសមនន្តរេ
 ឯកំ [សព្វត្ថ ឯកំ] . . . នោនត្ថយា ឯកំ នោវិគតេ
 ឯកំ ។

[១២១] នកក្កប្បច្ចយា នហេតុយា ឯកំ . . .
 នអារម្មណេ ឯកំ នអធិបតីយា តីណិ នសមនន្តរេ ឯកំ
 នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ នឧបនិស្សយេ
 ឯកំ នបុរេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ តីណិ នអាសេ-
 វានេ តីណិ នវិចារកេ តីណិ នអាហារេ ឯកំ នវេទ្ធិ-
 យេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ
 ឯកំ នវិប្បយុត្តេ តីណិ នោនត្ថយា ឯកំ នោវិគតេ
 ឯកំ ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ ឆិខេស

វារៈ១ ក្នុងនសមននប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអតាមពាប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជា-
តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
នអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

(១២០) វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ
នហេតុប្បច្ច័យ និន្ននការម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តរ-
(វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់) . . . វារៈ១ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ១
ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

(១២១) វារៈ១ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ . . . វារៈ១
ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអនន្តរ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសមននប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអតាមពាប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ៣
ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិ-
បាកប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

[១២២] នកក្ខប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
រម្មណោ ឯកំ . . . នអធិបតីយា ឯកំ [សត្វត្ថ ឯកំ]
នោនត្ថិយា ឯកំ នោវិគតេ ឯកំ ។

[១២៣] នវិចាកប្បដ្ឋយា នហេតុយា 'ទ្វ . . .
នអារម្មណោ បញ្ច នអធិបតីយា នវ នអនន្តេ បញ្ច
នសមនន្តេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញោ បញ្ច នឧបនិស្សយេ
បញ្ច នបុរេជានេ សត្ត នបច្ឆាជានេ នវ នអាសេវនេ
នវ នកម្មេ ភីណិ នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ
នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្ប-
យុត្តេ ភីណិ នោនត្ថិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១២៤] នវិចាកប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
រម្មណោ ឯកំ . . . នអធិបតីយា ទ្វេ នអនន្តេ ឯកំ
នសមនន្តេ ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញោ ឯកំ នឧបនិស្សយេ
ឯកំ នបុរេជានេ ទ្វេ នបច្ឆាជានេ ទ្វេ នអាសេវនេ
ទ្វេ នកម្មេ ឯកំ នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ
នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១២២] វារៈ១ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ និងន-
ហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ (វារៈ១ ក្នុងបច្ច័យទាំង-
អស់) វារៈ១ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១២៣] វារៈ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ ...
វារៈ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុង
នអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនអពាមពា-
ប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
វារៈ៧ ក្នុងបច្ចុប្បន្នជាតប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុង
នកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ
វារៈ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១២៤] វារៈ១ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ និង
នហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនបច្ចុ-
ប្បន្នជាតប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
នឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិក បដិច្ចវិវត្តន៍ និទ្ទេសោ

នវិប្បយុត្ត ទ្វេ គោនត្តិយា ឯកំ គោវិតតេ ឯកំ ។

(១២៥) នវិចារកប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
រម្មណប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា ឯកំ (សព្វត្ថ ឯកំ)
... គោនត្តិយា ឯកំ គោវិតតេ ឯកំ ។

(១២៦) នអាហារប្បដ្ឋយា ... នឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយា
... នឈានប្បដ្ឋយា ... នមក្ខប្បដ្ឋយា នហេតុយា
ឯកំ (សព្វត្ថ ឯកំ) ... គោនត្តិយា ឯកំ គោ-
វិតតេ ឯកំ ។

(១២៧) នសម្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុយា ឯកំ ...
នការម្មណោ បញ្ច ។ នការម្មណប្បដ្ឋយសធិសំ ។
... គោវិតតេ បញ្ច ។

(១២៨) នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ...
នការម្មណោ ឯកំ នអធិបតិយា តីណិ នអនន្តរ
ឯកំ នសមនន្តរ ឯកំ នអញ្ញមញ្ញ ឯកំ នឧប-
និស្សយេ ឯកំ នបុរោជាតេ តីណិ នបន្តាដាតេ តីណិ
នអាសេវនេ តីណិ នកម្មេ តីណិ នវិចារតេ តីណិ
នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ

កុសលត្ថិតៈ បដិច្ចវិវាទៈ និទ្ទេស

វារៈ២ ក្នុងនវិជ្ជយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនោនត្ថិប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុង
នោវិគតប្បដ្ឋយ ។

(១២៥) វារៈ១ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ ព្រោះនវិបាកប្បដ្ឋយ ន-
ហេតុប្បដ្ឋយ និងនការម្មណប្បដ្ឋយ (វារៈ១ ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់) ...
វារៈ១ ក្នុងនោនត្ថិប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ ។

(១២៦) ព្រោះនអាហារប្បដ្ឋយ ... ព្រោះនឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ ...
ព្រោះនឈានប្បដ្ឋយ ... វារៈ១ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះនមគ្គប្បដ្ឋយ
(វារៈ១ ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់) ... វារៈ១ ក្នុងនោនត្ថិប្បដ្ឋយ វារៈ១
ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ ។

(១២៧) វារៈ១ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ ...
វារៈ៥ ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋយ ។ (នសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ) ប្រវិហលគ្នា
និងនការម្មណប្បដ្ឋយដែរ ។ ... វារៈ៥ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ ។

(១២៨) វារៈ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះនវិជ្ជយុត្តប្បដ្ឋយ ...
វារៈ១ ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុង
នអនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនអពាមពា-
ប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ
វារៈ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនកាលវិនិប្បដ្ឋយ វារៈ៣
ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនអា-
ហារប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

នមក្កេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ ជោនត្ថិយា ឯកំ
 ជោវិតតេ ឯកំ ។

[១២៩] នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា ន-
 អារម្មណេ ឯកំ ... នអធិបតិយា ទ្វេ នអនន្តរេ ឯកំ
 នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ នឧបនិស្សយេ
 ឯកំ នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ នអាសវនេ
 ទ្វេ នកម្មេ ឯកំ នវិចារកេ ទ្វេ នអាយារេ ឯកំ
 នស្រ្តិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នសម្ប-
 យុត្តេ ឯកំ ជោនត្ថិយា ឯកំ ជោវិតតេ ឯកំ ។

[១៣០] នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា
 នអារម្មណប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា ឯកំ ... នអ-
 នន្តរេ ឯកំ [សព្វត្ថ ឯកំ] ជោនត្ថិយា ឯកំ ជោ-
 វិតតេ ឯកំ ។

[១៣១] ជោនត្ថិប្បដ្ឋយា ជោវិតតប្បដ្ឋយា
 នហេតុយា ឯកំ ... នអារម្មណេ បញ្ច នអធិប-
 តិយា បញ្ច នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច
 នអញ្ញាមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេជា-
 តេ បញ្ច នបច្ឆាជាតេ បញ្ច នអាសវនេ បញ្ច

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
នោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១២៩] វារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
នហេតុប្បច្ច័យ... វារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអតាមតាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជា-
តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ២
ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនភ័ន្តិយ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
នសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១៣០] វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
នហេតុប្បច្ច័យ និងនអារម្មណប្បច្ច័យ... វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ
(វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់) វារៈ ១ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
នោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១៣១] វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនោនតិប្បច្ច័យ និងនោ-
វិតតប្បច្ច័យ... វារៈ ៥ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ
វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
នអតាមតាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជា-
តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវិវាស្ស និទ្ទេសោ

នកក្ខេ ឯកំ នវិចារកេ បញ្ច នអាហារេ ឯកំ ន-
 ត្រ្យ័យេ ឯកំ នណេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្ម-
 យុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ឯកំ នោនត្ថិយា បញ្ច ។

[១៣២] នោវិគតប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា ន-
 អាម្ពុលោ ឯកំ ... នអធិបតិយា ឯកំ [សព្វត្ថ
 ឯកំ] ... នវិប្បយុត្តេ ឯកំ នោនត្ថិយា ឯកំ ។

បច្ចដិយំ និដ្ឋិតំ ។

[១៣៣] ហេតុប្បច្ចយា នអាម្ពុលោ បញ្ច ...
 នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច
 នអញ្ញាមញ្ញា បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេជានេ
 សត្ត នបច្ឆាជានេ នវ នអាសេវនេ នវ នកក្ខេ តីណិ
 នវិចារកេ នវ នសម្មយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ
 នោនត្ថិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១៣៤] ហេតុប្បច្ចយា អាម្ពុលាប្បច្ចយា នអធិ-
 បតិយា តីណិ ... នបុរេជានេ តីណិ នបច្ឆាជានេ
 តីណិ នអាសេវនេ តីណិ នកក្ខេ តីណិ នវិចារកេ
 តីណិ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវិវាទៈ និទ្ទេស

វារៈ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអាហារ-
ប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ១
ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ ។

[១៣២] វារៈ១ ក្នុងនអាម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនោវិតតប្បច្ច័យ
និងនហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ (វារៈ១ ក្នុងបច្ច័យទាំង-
អស់) ... វារៈ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ ។
ចប់ បច្ចនីយ ។

[១៣៣] វារៈ៥ ក្នុងនអាម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ...
វារៈ៨ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុង
នសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនអពាមពាបប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ៨ ក្នុងនបច្ច្ឆជាតប្បច្ច័យ
វារៈ៨ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ៨ ក្នុង
នវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១៣៤] វារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ អា-
ម្មណប្បច្ច័យ ... វារៈ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនបច្ច្ឆ-
ជាតប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
វារៈ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បវដ្តានំ

[១៣៥] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិ-
បតិប្បដ្ឋយា នបុរេជាតេ តីណី . . . នបច្ឆាជាតេ
តីណី នអាសេវនេ តីណី នកម្មេ តីណី នវិចារកេ
តីណី នវិប្បយុត្តេ តីណី ។

[១៣៦] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិ-
បតិប្បដ្ឋយា អនន្តរប្បដ្ឋយា សមនន្តរប្បដ្ឋយា សហ-
ជាតប្បដ្ឋយា អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា និស្សយប្បដ្ឋយា
ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយា បុរេជាតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ
តីណី . . . នអាសេវនេ តីណី នកម្មេ តីណី នវិចា-
រកេ តីណី ។

[១៣៧] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា បុរេ-
តប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ តីណី . . .
នកម្មេ តីណី នវិចារកេ តីណី ។

[១៣៨] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា បុរេ-
ជាតប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា អាហា-
រប្បដ្ឋយា ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយា លាភប្បដ្ឋយា មគ្គប្ប-
ដ្ឋយា សម្បយុត្តប្បដ្ឋយា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អត្ថិប្ប-
ដ្ឋយា នត្ថិប្បដ្ឋយា វិភតប្បដ្ឋយា អវិភតប្បដ្ឋយា
នបច្ឆាជាតេ តីណី . . . នវិចារកេ តីណី ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១៣៥] វារៈ ព ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ
 ការម្មណប្បដ្ឋាយ និងធម៌បតិប្បដ្ឋាយ . . . វារៈ ព ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ
 វារៈ ព ក្នុងនអាសវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ព ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ព ក្នុង
 នវិបាកប្បដ្ឋាយ វារៈ ព ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។

[១៣៦] វារៈ ព ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ
 ការម្មណប្បដ្ឋាយ ធម៌បតិប្បដ្ឋាយ អនន្តប្បដ្ឋាយ សមនន្តប្បដ្ឋាយ សហ-
 ជាតប្បដ្ឋាយ អញ្ញាប្បដ្ឋាយ និស្សយប្បដ្ឋាយ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ និង
 បុរេជាតប្បដ្ឋាយ . . . វារៈ ព ក្នុងនអាសវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ព ក្នុង
 នកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ព ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ ។

[១៣៧] វារៈ ព ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ
 ការម្មណប្បដ្ឋាយ បុរេជាតប្បដ្ឋាយ និងអាសវនប្បដ្ឋាយ . . . វារៈ ព ក្នុង
 នកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ព ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ ។

[១៣៨] វារៈ ព ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ
 ការម្មណប្បដ្ឋាយ បុរេជាតប្បដ្ឋាយ អាសវនប្បដ្ឋាយ កម្មប្បដ្ឋាយ អាហា-
 រេប្បដ្ឋាយ ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ ឈានប្បដ្ឋាយ មត្តប្បដ្ឋាយ សម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ អត្ថប្បដ្ឋាយ នត្ថប្បដ្ឋាយ វិត្តប្បដ្ឋាយ និងអវិត្តប្បដ្ឋាយ
 . . . វារៈ ព ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ ។

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវិវស្ស និទ្ទេសោ

[១៣៩] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា បុរេ-
ជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិចារកប្បដ្ឋយា នបច្ឆា-
ជាតេ ឯកំ . . . នអាសេវនេ ឯកំ ។

[១៤០] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា បុរេ-
ជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិចារកប្បដ្ឋយា អាហារ-
ប្បដ្ឋយា ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយា ឈានប្បដ្ឋយា មគ្គប្បដ្ឋយា
សម្បយុត្តប្បដ្ឋយា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អត្ថិប្បដ្ឋយា នត្ថិ-
ប្បដ្ឋយា វិភតប្បដ្ឋយា អវិភតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ
ឯកំ . . . នអាសេវនេ ឯកំ ។

[១៤១] អារម្មណប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
នអធិបតិយា តីណិ នបុរេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ
តីណិ នអាសេវនេ តីណិ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ
តីណិ នឈានេ ឯកំ នមគ្គេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ
តីណិ ។

[១៤២] អារម្មណប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអ-
ធិបតិយា តីណិ . . . នបុរេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ
តីណិ នអាសេវនេ តីណិ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ
តីណិ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។ អារម្មណមូលកំ យថា
ហេតុមូលកំ ឯវំ វិត្ថុរេតតំ ។

កុសលត្ថិតៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

[១៣៩] វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ បុរេជាតប្បដ្ឋយ កម្មប្បដ្ឋយ និងវិបាកប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ១ ក្នុងនកាសេវនប្បដ្ឋយ ។

[១៤០] វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ បុរេជាតប្បដ្ឋយ កម្មប្បដ្ឋយ វិបាកប្បដ្ឋយ អាហារប្បដ្ឋយ ត្រៃវិជ្ជាប្បដ្ឋយ ឈានប្បដ្ឋយ មគ្គប្បដ្ឋយ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ អត្ថប្បដ្ឋយ នត្ថប្បដ្ឋយ វិត្ថប្បដ្ឋយ និងអវិត្ថប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ១ ក្នុងនកាសេវនប្បដ្ឋយ ។

[១៤១] វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះការម្មណប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនកាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

[១៤២] វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ ព្រោះការម្មណប្បដ្ឋយ និងហេតុប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនកាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

ហេតុមូលកៈ យ៉ាងណា ការម្មណមូលកៈ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើឲ្យ តិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១៤៣] អធិបតិប្បដ្ឋយា ន អារម្មណេ បញ្ច ...

ន អនន្តរេ បញ្ច ន សមនន្តរេ បញ្ច ន អញ្ញាមញ្ញេ បញ្ច
ន ឧបនិស្សយេ បញ្ច ន បុរេជានេ សត្ត ន បច្ឆាជានេ
ន អាសវនេ ន ធកម្មេ ភីណិ នវិទានេ ន
ន សម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្ថយា
បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១៤៤] អធិបតិប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្ម-
ណប្បដ្ឋយា ន បុរេជានេ ភីណិ ... ន បច្ឆាជានេ ភីណិ
ន អាសវនេ ភីណិ ន ធកម្មេ ភីណិ នវិទានេ ភីណិ
នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។ អនន្តរប្បដ្ឋយា សមនន្តរប្បដ្ឋយា
យថា អារម្មណប្បដ្ឋយា វិវាទេតព្វា ។

[១៤៥] សហជាតប្បដ្ឋយា ន ហេតុយា ទ្វេ ...
ន អារម្មណេ បញ្ច ន អធិបតិយា ន អនន្តរេ បញ្ច
ន សមនន្តរេ បញ្ច ន អញ្ញាមញ្ញេ បញ្ច ន ឧបនិស្សយេ
បញ្ច ន បុរេជានេ សត្ត ន បច្ឆាជានេ ន អាសវនេ
ន ធកម្មេ ភីណិ នវិទានេ ន អាយាវេ វិវាទេ

អភិធម្មបដិក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(១៤៣) វារៈ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអតាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

(១៤៤) វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ និងការម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ការម្មណប្បច្ច័យ យ៉ាងណា អនន្តរប្បច្ច័យ សមនន្តរប្បច្ច័យ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

(១៤៥) វារៈ ២ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអតាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវិរស្ស អិទ្ធិសោ

នស្រ្តិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នស-
ម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណី នោនត្ថិយា បញ្ច
នោវិតតេ បញ្ច ។

[១៤៦] សហជាតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
រម្មណោ បញ្ច ... នអធិបតីយា នវ នអនន្តេ បញ្ច
នសមនន្តេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញា បញ្ច នឧបនិស្សយេ
បញ្ច នបុរេជានេ សត្ត នបច្ឆាជានេ នវ នអាសេ-
វនេ នវ នកម្មេ តីណី នវិចារកេ នវ នសម្ប-
យុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណី នោនត្ថិយា បញ្ច
នោវិតតេ បញ្ច ។

[១៤៧] សហជាតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អា-
រម្មណាប្បដ្ឋយា នអធិបតីយា តីណី ... នបុរេជានេ
តីណី នបច្ឆាជានេ តីណី នអាសេវនេ តីណី ន-
កម្មេ តីណី នវិចារកេ តីណី នវិប្បយុត្តេ តីណី ។
យថា ហេតុមូលកំ ។

[១៤៨] អញ្ញាបញ្ញាប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ ...
នអារម្មណោ ឯកំ នអធិបតីយា តីណី នអនន្តេ
ឯកំ នសមនន្តេ ឯកំ នឧបនិស្សយេ ឯកំ

ក្បួនលក្ខិកៈ បដិច្ចវិវាទៈ និទ្ទេស

វារៈ១ ក្នុងនក្រិយ្យប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

(១៤៦) វារៈ៥ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ និងហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

(១៤៧) វារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ និងអារម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ដូចជាៈហត្ថមូលកៈដែរ ។

(១៤៨) វារៈ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះអពាមពាប្បច្ច័យ . . . វារៈ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

នបុរេជានេ ភីណិ នបច្ឆាជានេ ភីណិ នអាសេវនេ
 ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ នអាហារេ
 ឯកំ នសង្ខារេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមគ្គេ ឯកំ
 នសម្មយុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្ថយា
 ឯកំ នោវិគតេ ឯកំ ។

[១៤៩] អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
 រម្មណា ឯកំ នអធិបតិយា ភីណិ នអនន្តរេ ឯកំ
 នសមនន្តរេ ឯកំ នឧបនិស្សយេ ឯកំ នបុរេជានេ
 ភីណិ នបច្ឆាជានេ ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ
 ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ នសម្មយុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ
 ភីណិ នោនត្ថយា ឯកំ នោវិគតេ ឯកំ ។

[១៥០] អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អា-
 រម្មណាប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា ភីណិ ... នបុរេជានេ
 ភីណិ នបច្ឆាជានេ ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ
 ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។ យថា
 ហេតុមូលកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣
 ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាក-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនត្រ័យប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

(១៤៩) វារៈ ១ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះអតោមពាប្បច្ច័យ នឹង
 ហេតុប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៣
 ក្នុងនបុរេជាតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងន-
 អាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

(១៥០) វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះអតោមពាប្បច្ច័យ ហេ-
 តុប្បច្ច័យ នឹងការម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតិប្បច្ច័យ
 វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣
 ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ ។ ដូចហេតុមូលកៈដែរ ។

កុសលគ្គិកេ បដិច្ចវិវាស្ស និទ្ទេសោ

[១៥១] និស្សយប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
នអារម្មណេ បញ្ច ។ និស្សយប្បច្ចយា . . . យថា
សហជាតម្វលកំ ។ ឧបនិស្សយប្បច្ចយា . . . យថា
អារម្មណម្វលកំ ។

[១៥២] បុរេជាតប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
នអធិបតីយា ភីណិ . . . នបច្ឆាជាតេ ភីណិ នអា-
សេវនេ ភីណិ នកក្កេ ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ
នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ ។

[១៥៣] បុរេជាតប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា នអធិ-
បតីយា ភីណិ . . . នបច្ឆាជាតេ ភីណិ នអាសេវនេ
ភីណិ នកក្កេ ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ ។ យថា
ហេតុម្វលកំ ឯវំ វិត្តារេតតំ ។

[១៥៤] អាសេវនប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
នអធិបតីយា ភីណិ នបុរេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ
ភីណិ នកក្កេ ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ នមក្កេ ឯកំ
នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

[១៥១] វារៈ២ ក្នុងនេហតុប្បច្ច័យ ព្រោះនិស្សយប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ៥ ក្នុងនការម្ពណ្ណប្បច្ច័យ ។ ព្រោះនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ដូចសហ-
 ជាតមូលកៈដែរ ។ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ដូចការម្ពណ្ណមូលកៈ
 ដែរ ។

[១៥២] វារៈ២ ក្នុងនេហតុប្បច្ច័យ ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ . . . វារៈ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ៣ ក្នុងនភាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុង
 នវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ ។

[១៥៣] វារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ និង
 ហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនភា-
 សេវនប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ។
 បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាហេតុមូលកៈដែរ ។

[១៥៤] វារៈ២ ក្នុងនេហតុប្បច្ច័យ ព្រោះភាសេវនប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុង
 នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ
 វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(១៥៥) អាសេវនប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអ-
 ធិបតីយា តីណី ... នបុរេជាតេ តីណី នបច្ឆាជាតេ
 តីណី នកម្មេ តីណី នវិចារកេ តីណី នវិប្បយុត្តេ
 តីណី ។ យថា ហេតុមូលកំ ។

(១៥៦) កម្មប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ ...
 នអារម្មណេ បញ្ច នអធិបតីយា នវ នអនន្តេ បញ្ច
 នសមនន្តេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ
 បញ្ច នបុរេជាតេ សត្ត នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវ-
 នេ នវ នវិចារកេ នវ នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ
 ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមគ្គេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ
 ឯកំ នវិប្បយុត្តេ តីណី នោនត្ថយា បញ្ច នោវិ-
 តតេ បញ្ច ។

(១៥៧) កម្មប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ
 បញ្ច ... នអធិបតីយា នវ នអនន្តេ បញ្ច នសម-
 នន្តេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច
 នបុរេជាតេ សត្ត នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១៥៥] វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះអាសវនប្បច្ច័យ និង
 ហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ចា-
 ជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ
 ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ដូចហេតុមូលកៈដែរ ។

[១៥៦] វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ . . . វារៈ
 ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងន-
 អនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអតាមតាប្ប-
 ច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧
 ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោ-
 នតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ ។

[១៥៧] វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ និង
 ហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្ត-
 រប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអតាមតា-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិកេ បដិក្ខវាស្ស និទ្ទេសោ

នវិចារកេ នវ នសម្មយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ
នោនត្តិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១៥៨] កម្មប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណ-
ប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា តីណិ . . . នចុរេជានេ តីណិ
នបច្ឆាជានេ តីណិ នអាសេវនេ តីណិ នវិចារកេ
តីណិ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។ យថា ហេតុមូលកំ ។

[១៥៩] វិចារកប្បដ្ឋយា នហេតុយា ឯកំ . . .
នអារម្មណេ ឯកំ នអធិបតិយា ឯកំ នអនន្តរេ ឯកំ
នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ នឧបនិស្សយេ
ឯកំ នចុរេជានេ ឯកំ នបច្ឆាជានេ ឯកំ នអាសេ-
វនេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្ម-
យុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ឯកំ នោនត្តិយា ឯកំ
នោវិគតេ ឯកំ ។

[១៦០] វិចារកប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្ម-
ណេ ឯកំ . . . នអធិបតិយា ឯកំ នអនន្តរេ ឯកំ
នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ នឧបនិស្ស-
យេ ឯកំ នចុរេជានេ ឯកំ នបច្ឆាជានេ ឯកំ

កុសលត្ថិតៈ បដិច្ចវិវាៈ និទ្ទេស

វារៈ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងន-
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

[១៥៨] វារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ ហេតុ-
ប្បច្ច័យ និងការម្សោប្បច្ច័យ . . . វារៈ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ៣
ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិបា-
កប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ដូចហេតុមូលកៈដែរ ។

[១៥៩] វារៈ១ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ . . .
វារៈ១ ក្នុងនការម្សោប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
នអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអពាមពា-
ប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនាបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ១
ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសម្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ១
ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

[១៦០] វារៈ១ ក្នុងនការម្សោប្បច្ច័យ ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ ហេតុ-
ប្បច្ច័យ . . . វារៈ១ ក្នុងនអធិ តិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ១
ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនាបនិ-
ស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

នអាសេវនេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ
ឯកំ នោនត្ថិយា ឯកំ នោវិគតេ ឯកំ ។

[១៦១] វិចាកប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា អារម្ម-
ណប្បច្ចយា នអធិបតិយា ឯកំ . . . នបុរេជាតេ ឯកំ
នបច្ឆាជាតេ ឯកំ នអាសេវនេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ
ឯកំ ។

[១៦២] វិចាកប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា អារម្ម-
ណប្បច្ចយា អធិបតិប្បច្ចយា នបុរេជាតេ ឯកំ . . .
នបច្ឆាជាតេ ឯកំ នអាសេវនេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ
ឯកំ ។

[១៦៣] វិចាកប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា អារម្ម-
ណប្បច្ចយា អធិបតិប្បច្ចយា អនន្តរប្បច្ចយា សមនន្ត-
រប្បច្ចយា សហជាតប្បច្ចយា អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា និស្ស័-
យប្បច្ចយា ឧបនិស្ស័យប្បច្ចយា បុរេជាតប្បច្ចយា
កម្មប្បច្ចយា អាហារប្បច្ចយា វេទ្រិយប្បច្ចយា ឈា-
នប្បច្ចយា មគ្គប្បច្ចយា សម្បយុត្តប្បច្ចយា វិប្បយុត្តប្ប-
ច្ចយា អត្ថិប្បច្ចយា នត្ថិប្បច្ចយា វិគតប្បច្ចយា អវិគ-
តប្បច្ចយា នបច្ឆាជាតេ ឯកំ . . . នអាសេវនេ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ១ ក្នុងនិកាយសាសនាប្បដ្ឋាន វារៈ ១ ក្នុងនិកាយសម្បយុត្តប្បដ្ឋាន វារៈ ១
ក្នុងនិកាយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាន វារៈ ១ ក្នុងនិកាយនត្តប្បដ្ឋាន វារៈ ១ ក្នុងនិកាយវិគ-
តប្បដ្ឋាន ។

[១៦១] វារៈ ១ ក្នុងនិកាយអធិបតិប្បដ្ឋាន ព្រោះវិបាកប្បដ្ឋាន ហេតុ-
ប្បដ្ឋាន និងការមណ្ឌប្បដ្ឋាន . . . វារៈ ១ ក្នុងនិកាយបុរេជានប្បដ្ឋាន វារៈ ១
ក្នុងនិកាយបច្ឆាជានប្បដ្ឋាន វារៈ ១ ក្នុងនិកាយសាសនាប្បដ្ឋាន វារៈ ១ ក្នុងនិកាយ-
យុត្តប្បដ្ឋាន ។

[១៦២] វារៈ ១ ក្នុងនិកាយបុរេជានប្បដ្ឋាន ព្រោះវិបាកប្បដ្ឋាន ហេតុ-
ប្បដ្ឋាន ការមណ្ឌប្បដ្ឋាន និងអធិបតិប្បដ្ឋាន . . . វារៈ ១ ក្នុងនិកាយបច្ឆាជាន-
ប្បដ្ឋាន វារៈ ១ ក្នុងនិកាយសាសនាប្បដ្ឋាន វារៈ ១ ក្នុងនិកាយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាន ។

[១៦៣] វារៈ ១ ក្នុងនិកាយបច្ឆាជានប្បដ្ឋាន ព្រោះវិបាកប្បដ្ឋាន
ហេតុប្បដ្ឋាន ការមណ្ឌប្បដ្ឋាន អធិបតិប្បដ្ឋាន អនន្តរប្បដ្ឋាន សមនន្ត-
រប្បដ្ឋាន សហជានប្បដ្ឋាន អពាមពាប្បដ្ឋាន និស្សយប្បដ្ឋាន ឧប-
និស្សយប្បដ្ឋាន បុរេជានប្បដ្ឋាន កម្មប្បដ្ឋាន អាហារប្បដ្ឋាន ឥន្ទ្រិយ-
ប្បដ្ឋាន ឈានប្បដ្ឋាន មគ្គប្បដ្ឋាន សម្បយុត្តប្បដ្ឋាន វិប្បយុត្តប្បដ្ឋាន
អត្ថិប្បដ្ឋាន នត្ថិប្បដ្ឋាន វិគតប្បដ្ឋាន និងអវិគតប្បដ្ឋាន . . . វារៈ ១
ក្នុងនិកាយសាសនាប្បដ្ឋាន ។

[១២៤] អាហារប្បដ្ឋយា ធមោតុយា ទ្វេ . . .

នអារម្មណេ បញ្ច នអធិបតីយា នវ នអនន្តេ បញ្ច
 នសមនន្តេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញ បញ្ច នឧបនិស្សយេ
 បញ្ច នបុរេជានេ សត្ត នបច្ឆាជានេ នវ នអាសវនេ
 នេ នវ នកម្មេ ភីណី នវិចារេ នវ នវ្រ្ម្មយេ ឯតំ
 នឈានេ ឯតំ នមត្តេ ឯតំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច ន
 វិប្បយុត្តេ ភីណី នោនត្ថយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១២៥] អាហារប្បដ្ឋយា ធមោតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ

បញ្ច . . . នអធិបតីយា នវ នអនន្តេ បញ្ច នសម-
 នន្តេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច
 នបុរេជានេ សត្ត នបច្ឆាជានេ នវ នអាសវនេ នវ
 នកម្មេ ភីណី នវិចារេ នវ នសម្បយុត្តេ បញ្ច
 នវិប្បយុត្តេ ភីណី នោនត្ថយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

កុសលត្ថិតៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

[១៦៤] វារៈ ២ ក្នុងនេហតុប្បច្ច័យ ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥
 ក្នុងនអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពា-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣
 ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥
 ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោ-
 នត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១៦៥] វារៈ ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ និង
 ហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្ត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ
 វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧
 ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
 នកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
 នោវិតតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(១៦៦) អាហារប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា នអធិបតីយា តីណី . . . នបុរេវាតេ តីណី នបច្ឆាវាតេ តីណី នអាសេវនេ តីណី នកកម្មេ តីណី នវិចារកេ តីណី នវិប្បយុត្តេ តីណី ។
យថា ហេតុមូលកំ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

(១៦៧) ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
នអារម្មណោ បញ្ច នអធិបតីយា នវំ នអនន្តរេ បញ្ច
នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញោ បញ្ច នឧបនិស្សយេ
បញ្ច នបុរេវាតេ សត្ត នបច្ឆាវាតេ នវំ នអាសេវនេ
នវំ នកកម្មេ តីណី នវិចារកេ នវំ នអាហារេ
ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ
បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណី នោនត្តិយា បញ្ច នោវិគតេ
បញ្ច ។

(១៦៨) ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណោ បញ្ច . . . នអធិបតីយា នវំ នអនន្តរេ បញ្ច
នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញោ បញ្ច នឧបនិស្សយេ
បញ្ច នបុរេវាតេ សត្ត នបច្ឆាវាតេ នវំ នអាសេវនេ នវំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

[១៦៦] វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ
 ហេតុប្បច្ច័យ នឹងអារម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
 វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣
 ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចហេតុមូលកៈដែរ ។

[១៦៧] វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ ៥ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
 នអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអញ្ចាមញ្ញ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្ប-
 ច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ
 វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអា-
 ហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមត្តប្បច្ច័យ
 វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥
 ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១៦៨] វារៈ ៥ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
 នឹងហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
 នអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអញ្ចាមញ្ញ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ

កុលាលត្តិកេ បដិក្ខវិវត្តិ សិទ្ធិសោ

នេកម្មេ ភីលិ នវីចារកេ នវ នសម្បយុត្តេ បញ្ច ន-
វិប្បយុត្តេ ភីលិ នោនត្ថយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១២៩] ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្ម-
ណប្បដ្ឋយា នេកជិបតិយា ភីលិ . . . នបុរេវាតេ
ភីលិ នបច្ឆាវាតេ ភីលិ នអាសេវនេ ភីលិ នេកម្មេ
ភីលិ នវីចារកេ ភីលិ នវិប្បយុត្តេ ភីលិ ។ យថា
ហេតុមូលកំ ឯវំ វិត្តារេតតំ ។

[១៣០] ឈានប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
នអារម្មណេ បញ្ច នេកជិបតិយា នវ នេកនន្តរេ បញ្ច
នសមនន្តរេ បញ្ច នេកញមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ
បញ្ច នបុរេវាតេ សត្ត នបច្ឆាវាតេ នវ នអាសេវនេ
នវ នេកម្មេ ភីលិ នវីចារកេ នវ នមត្តេ ឯកំ
នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីលិ នោនត្ថយា
បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១៣១] ឈានប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្ម-
ណេ បញ្ច . . . នេកជិបតិយា នវ នេកនន្តរេ បញ្ច

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ ឆិទ្ទេស

វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

[១៦៩] វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ និងអារម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិត គប្បីឱ្យពិស្តារ ដូចហេតុមូលកៈដែរ ។

[១៧០] វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះឈានប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៥ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអញមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

[១៧១] វារៈ ៥ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះឈានប្បច្ច័យ និងហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ

អភិធម្មបំណែក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ
 បញ្ច នបុរេជានេ សត្ត នបច្ឆាជានេ នវំ នអាសេវនេ
 នវំ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ នវំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច
 នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្ថិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១៧២] ឈានប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា អារម្មណ-
 ប្បច្ចយា នអធិបតីយា ភីណិ . . . នបុរេជានេ ភីណិ
 នបច្ឆាជានេ ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ
 ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។ យថា
 ហេតុមូលកំ ឯវំ វិត្តារេតតំ ។

[១៧៣] មត្តប្បច្ចយា នហេតុយា ឯកំ . . .
 នអារម្មណេ បញ្ច នអធិបតីយា នវំ នអនន្តរេ បញ្ច
 នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ
 បញ្ច នបុរេជានេ សត្ត នបច្ឆាជានេ នវំ នអាសេវនេ
 នវំ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ នវំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច
 នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្ថិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

វារៈ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនអតាមតាប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុង
 នទបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ៩ ក្នុងនបច្ឆា-
 ជាតប្បច្ច័យ វារៈ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
 វារៈ៩ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុង
 នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១៧២] វារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះឈានប្បច្ច័យ ហេតុ-
 ប្បច្ច័យ និងការម្សណប្បច្ច័យ . . . វារៈ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ៣
 ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនកម្ម-
 ប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។
 បណ្ឌិត គប្បីឱ្យពិស្តារ ដូចហេតុមូលកៈដែរ ។

[១៧៣] វារៈ១ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះមគ្គប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ៥ ក្នុងនការម្សណប្បច្ច័យ វារៈ៩ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុង
 នអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនអតាមតា-
 ប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនទបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
 វារៈ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុង
 នកម្មប្បច្ច័យ វារៈ៩ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុង
 នោវិតតប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិកេ បដិច្ចវិវាស្ស ឆិទ្ទេសោ

[១៧៤] មគ្គប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ-
 បញ្ច . . . នអធិបតីយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច នសម-
 នន្តរេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច
 នបុរេជានេ សត្ត នបច្ឆាជានេ នវ នអាសេវនេ នវ
 នកកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ នវ នសម្បយុត្តេ បញ្ច ន-
 វិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនតិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១៧៥] មគ្គប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណ-
 ប្បដ្ឋយា នអធិបតីយា ភីណិ . . . នបុរេជានេ ភីណិ
 នបច្ឆាជានេ ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកកម្មេ ភីណិ
 នវិចារកេ ភីណិ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។ យថា ហេតុ-
 បូលកំ វរំ វិត្តារេតព្វំ ។

[១៧៦] សម្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
 នអធិបតីយា ភីណិ នបុរេជានេ ភីណិ នបច្ឆាជានេ
 ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ
 ភីណិ នឈានេ ឯកំ នមគ្គេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ
 ភីណិ ។

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

[១៧៤] វារៈ ៥ ក្នុងនការម្សណប្បច្ច័យ ព្រោះមគ្គប្បច្ច័យ និង
ហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តប្បច្ច័យ
វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអតាមតាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
នទបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចា-
ជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ ។

[១៧៥] វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះមគ្គប្បច្ច័យ ហេតុ-
ប្បច្ច័យ និងការម្សណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣
ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្ម-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចហេតុមូលកៈដែរ ។

[១៧៦] វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះសម្បយុត្តប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
នបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្ម-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បជ្ឈានំ

[១៧៧] សម្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអ-
 ធិបតិយា តីណី . . . នបុរេជាតេ តីណី នបច្ឆាជាតេ
 តីណី នអាសវនេ តីណី នកម្មេ តីណី នវិចារកេ
 តីណី នវិប្បយុត្តេ តីណី ។ យថា ហេតុមូលកំ ។

[១៧៨] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
 នអារម្មណេ បញ្ច នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច
 នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ
 បញ្ច នបុរេជាតេ បញ្ច នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសវនេ
 នវ នកម្មេ តីណី នវិចារកេ នវ នឈានេ ឯកំ
 នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នោនត្ថយា បញ្ច
 នោវិតតេ បញ្ច ។

[១៧៩] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអ-
 រម្មណេ បញ្ច . . . នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច
 នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ
 បញ្ច នបុរេជាតេ បញ្ច នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសវនេ
 នវ នកម្មេ តីណី នវិចារកេ នវ នសម្បយុត្តេ បញ្ច
 នោនត្ថយា បញ្ច នោវិតតេ បញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

[១៧៧] វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះសម្បយុត្តប្បច្ច័យ និង
ហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាត-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣
ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ដូចហេតុមូលកៈដែរ ។

[១៧៨] វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
នអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអតាមពា-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣
ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
នោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១៧៩] វារៈ ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
និងហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអតាមពាប្បច្ច័យ
វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
នោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវាស្ស និទ្ទេសោ

[១៨០] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្ម-
ណប្បដ្ឋយា អធិបតិយា តីណី . . . នបុរេជាតេ
ឯកំ នបច្ឆាជាតេ តីណី នអាសេវនេ តីណី នកម្មេ
តីណី នវិចារកេ តីណី ។

[១៨១] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្ម-
ណប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ តីណី . . .
នអាសេវនេ តីណី នកម្មេ តីណី នវិចារកេ តីណី ។

[១៨២] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្ម-
ណប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា អនន្តរប្បដ្ឋយា សមនន្ត-
រប្បដ្ឋយា សហជាតប្បដ្ឋយា អញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយា និស្សៈ
យប្បដ្ឋយា ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយា បុរេជាតប្បដ្ឋយា
នបច្ឆាជាតេ តីណី . . . នអាសេវនេ តីណី នកម្មេ
តីណី នវិចារកេ តីណី ។

[១៨៣] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា បុរេ-
ជាតប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា អាហា-
រប្បដ្ឋយា អវិភតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ តីណី . . .
នវិចារកេ តីណី ។

កុសលត្ថិតៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

[១៨០] វារៈ ព្យា ក្នុងនិមិត្តបទ្បិយ ព្រោះវិប្បយុត្តបទ្បិយ
ហេតុបទ្បិយ និមិត្តបទ្បិយ . . . វារៈ ១ ក្នុងនិមិត្តបទ្បិយ
វារៈ ព្យា ក្នុងនិមិត្តបទ្បិយ វារៈ ព្យា ក្នុងនិមិត្តបទ្បិយ វារៈ ព្យា
ក្នុងនិមិត្តបទ្បិយ វារៈ ព្យា ក្នុងនិមិត្តបទ្បិយ ។

[១៨១] វារៈ ព្យា ក្នុងនិមិត្តបទ្បិយ ព្រោះវិប្បយុត្តបទ្បិយ
ហេតុបទ្បិយ និមិត្តបទ្បិយ និមិត្តបទ្បិយ . . . វារៈ ព្យា ក្នុងនិមិត្ត
បទ្បិយ វារៈ ព្យា ក្នុងនិមិត្តបទ្បិយ វារៈ ព្យា ក្នុងនិមិត្តបទ្បិយ ។

[១៨២] វារៈ ព្យា ក្នុងនិមិត្តបទ្បិយ ព្រោះវិប្បយុត្តបទ្បិយ
ហេតុបទ្បិយ និមិត្តបទ្បិយ និមិត្តបទ្បិយ និមិត្តបទ្បិយ សមន្តរ-
បទ្បិយ សហបទ្បិយ និមិត្តបទ្បិយ និមិត្តបទ្បិយ និមិត្តបទ្បិយ ឧបនិមិត្ត-
បទ្បិយ និមិត្តបទ្បិយ . . . វារៈ ព្យា ក្នុងនិមិត្តបទ្បិយ វារៈ ព្យា
ក្នុងនិមិត្តបទ្បិយ វារៈ ព្យា ក្នុងនិមិត្តបទ្បិយ ។

[១៨៣] វារៈ ព្យា ក្នុងនិមិត្តបទ្បិយ ព្រោះវិប្បយុត្តបទ្បិយ
ហេតុបទ្បិយ ឧបនិមិត្តបទ្បិយ និមិត្តបទ្បិយ ក្នុងនិមិត្តបទ្បិយ ក្នុងនិមិត្ត-
បទ្បិយ និមិត្តបទ្បិយ . . . វារៈ ព្យា ក្នុងនិមិត្តបទ្បិយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

[១៨៤] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា បុរេ-
ជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិចាកប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជា-
តេ ឯកំ . . . នអាសេវនេ ឯកំ ។

[១៨៥] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា បុរេជា-
តប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិចាកប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋ-
យា អវិភតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ ឯកំ . . . នអាសេ-
វនេ ឯកំ ។

[១៨៦] អត្ថប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ . . . នអា-
រម្មណោ បញ្ច នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច
នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញោ បញ្ច នឧបនិស្សយេ
បញ្ច នបុរេជាតេ សត្ត នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេ-
វនេ នវ នកម្មេ តីណិ នវិចាកេ នវ នអាហារេ
ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ
នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ នោនត្ថយា
បញ្ច នោវិភតេ បញ្ច ។

[១៨៧] អត្ថប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអាម្ម-
ណោ បញ្ច . . . នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច
នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញោ បញ្ច នឧបនិស្ស-
យេ បញ្ច នបុរេជាតេ សត្ត នបច្ឆាជាតេ នវ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១៨៤] វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
ហេតុប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ និងវិបាកប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ១ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ ។

[១៨៥] វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
ហេតុប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ
និងអវិគតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ ។

[១៨៦] វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះអត្ថិប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៥
ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ
វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧
ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
នកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
នមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ ។

[១៨៧] វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះអត្ថិប្បច្ច័យ និងហេតុប្ប-
ច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥
ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវិវាស្ស និទ្ទេសោ

នអាសេវនេ នវំ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវំ
នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ នោនត្ថយា
បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១៨៨] អត្ថិប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា អារម្មណប្ប-
ច្ចយា នអធិបតីយា តីណិ . . . នបុរេជានេ តីណិ
នបច្ឆាជានេ តីណិ នអាសេវនេ តីណិ នកម្មេ
តីណិ នវិចារកេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។ យថា
ហេតុមូលកំ ឯវំ វិត្តារេតតំ ។

[១៨៩] នត្ថិប្បច្ចយា . . . វិគតប្បច្ចយា នហេតុ-
យា ទ្វេ . . . នអធិបតីយា តីណិ នបុរេជានេ តីណិ
នបច្ឆាជានេ តីណិ នអាសេវនេ តីណិ នកម្មេ តី-
ណិ នវិចារកេ តីណិ នយានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ
នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។ យថា អារម្មណមូលកំ ឯវំ
វិត្តារេតតំ ។

[១៩០] អវិគតប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
នអារម្មណេ បញ្ច នអធិបតីយា នវំ នអនន្តរេ
បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញោ បញ្ច នឧប-
និស្សយេ បញ្ច នបុរេជានេ សត្ត នបច្ឆាជានេ នវំ

កុសលត្ថិតៈ បដិច្ចវិរៈ និទ្ទេស

វារៈ៧ ក្នុងនិរាសវិទ្យាច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនកម្មច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុង
 នវិបាកច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
 ច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនានតិច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោវិគតច្ច័យ ។

(១៨៨) វារៈ ៣ ក្នុងនគរវត្តប្បវ្វ័យ ព្រោះអត្ថប្បវ្វ័យ ហេតុ-
ប្បវ្វ័យ និងការមូលប្បវ្វ័យ ... វារៈ ៣ ក្នុងនបុរោជិតប្បវ្វ័យ វារៈ ៣
ក្នុងនបច្ឆាជិតប្បវ្វ័យ វារៈ ៣ ក្នុងនការសវនប្បវ្វ័យ វារៈ ៣ ក្នុង
នកម្មប្បវ្វ័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបុលប្បវ្វ័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្ប-
វ្វ័យ ។ បណ្ឌិត ឥប្បវិទ្យាស្ថាន ដូចហេតុមូលករដែរ ។

(១៨៧) ព្រោះនត្ថប្បច្ច័យ . . . វារៈ២ ក្នុងនហត្ថប្បច្ច័យ ព្រោះ
វិតតប្បច្ច័យ . . . វារៈ៣ ក្នុងនអធិបត្ថប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនបុរាណាត-
ប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនអារាសវិនប្បច្ច័យ
វារៈ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
នឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិជ្ជាយុត្ថប្បច្ច័យ ។
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចការមូលាមូលកៈដែរ ។

[១៩០] វារៈ ២ ក្នុងនិហេតុប្បថ្នយ ព្រោះអវិតតប្បថ្នយ ...

វារៈ ៥ ក្នុងនិការមណប្បថ្នយ វារៈ ៩ ក្នុងនិអធិបតិប្បថ្នយ

វារៈ ៤ ក្នុងនិអនន្តរប្បថ្នយ វារៈ ៥ ក្នុងនិសមនន្តរប្បថ្នយ

វារៈ ៥ ក្នុងនិអតោមពាប្បថ្នយ វារៈ ៥ ក្នុងនិទុបនិស្សយប្បថ្នយ

វារៈ ៧ ក្នុងនិបុរេជានប្បថ្នយ វារៈ ៩ ក្នុងនិបុរេជានប្បថ្នយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

នេអាសេវនេ នេ នកកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ នេ
 នអាហារេ ឯកំ នសង្ខយេ ឯកំ នណេ នេ ឯកំ
 នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ
 នោនត្ថយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

(១៧១) អវិគតប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា នេអាម្ម-
 លោ បញ្ច . . . នអធិបតិយា នេ នអនន្តេរេ បញ្ច
 នសមនន្តេរេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ
 បញ្ច នបុរេជានេ សត្ត នបច្ឆាជានេ នេ នេអាសេវនេ
 នេ នកកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ នេ នសម្បយុត្តេ បញ្ច
 នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្ថយា បញ្ច នោវិគតេ
 បញ្ច ។ យថា ហេតុម្បលកំ ឯវំ វិត្តារេតតំ ។

អនុលោមបញ្ចនីយគណនា និដ្ឋិតា ។

(១៧២) នហេតុប្បច្ចយា អាម្មលោ ទ្វេ . . .
 អនន្តេរេ ទ្វេ សមនន្តេរេ ទ្វេ សហជានេ ទ្វេ អញ្ញាមញ្ញេ
 ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ ទ្វេ បុរេជានេ ទ្វេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ៧ ក្នុងនិកាយសាវ័នប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
 នវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិកាយហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនតន្ត្រីយប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនិយានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
 នសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
 នោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១៧១] វារៈ ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះអវិតតប្បច្ច័យ និង
 ហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ
 វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអតាមតាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
 នទបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆា-
 ជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនសាវ័នប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣
 ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
 នោវិតតប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិត គប្បីឱ្យពិស្តារ ដូចហេតុមូលកៈដែរ ។

ចប់ អនុលោមបច្ចនីយគណនា ។

[១៧២] វារៈ ២ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនិហេតុប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ ២ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុង
 នហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនអតាមតាប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនទបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ

កុសលគ្គិកេ បដិច្ចវិវត្តន្ត ធិត្ថេសោ

អាសវនេ ទ្វេ កម្មេ ទ្វេ វិចារេក ឯតំ អាហារេ ទ្វេ
 ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ មត្តេ ឯតំ សម្បយុត្តេ ទ្វេ
 វិប្បយុត្តេ ទ្វេ អត្ថិយា ទ្វេ ធន្ថិយា ទ្វេ វិគតេ ទ្វេ
 អវិគតេ ទ្វេ ។

[១៧៣] និហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណប្បច្ចយា
 សហជាតេ ឯតំ . . . អញ្ញាមញ្ញា ឯតំ និស្សយេ
 ឯតំ កម្មេ ឯតំ វិចារេក ឯតំ អាហារេ ឯតំ
 ឥន្ទ្រិយេ ឯតំ ឈានេ ឯតំ វិប្បយុត្តេ ឯតំ
 អត្ថិយា ឯតំ អវិគតេ ឯតំ ។

[១៧៤] និហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណប្បច្ចយា ន-
 អធិបតីប្បច្ចយា នអនន្តរាប្បច្ចយា នសមនន្តរាប្បច្ចយា
 នអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយា សហជាតេ ឯតំ . . . និស្សយេ
 ឯតំ កម្មេ ឯតំ វិចារេក ឯតំ អាហារេ ឯតំ
 ឥន្ទ្រិយេ ឯតំ ឈានេ ឯតំ វិប្បយុត្តេ ឯតំ អត្ថិយា
 ឯតំ អវិគតេ ឯតំ (សព្វត្ថ ឯតំ) ។

កុសលត្ថិតៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

វារៈ ២ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងវិត្តតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអវិត្តតប្បច្ច័យ ។

(១៩៣) វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ នឹងនការម្ពណប្បច្ច័យ ... វារៈ ១ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិត្តតប្បច្ច័យ ។

(១៩៤) វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ នការម្ពណប្បច្ច័យ នអធិបតិប្បច្ច័យ នអនន្តរាប្បច្ច័យ នសមនន្តរាប្បច្ច័យ នឹងនការមញ្ញប្បច្ច័យ .. វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិត្តតប្បច្ច័យ (វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់) ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១៧៥] នហេតុច្បង្គយា នអារម្មណច្បង្គយា ន-
អធិបតីច្បង្គយា នអនន្តរច្បង្គយា នសមនន្តរច្បង្គយា
នអញ្ញាមញ្ញច្បង្គយា នឧបនិស្សយច្បង្គយា នបុរេជា-
តច្បង្គយា នបច្ឆាជិតច្បង្គយា នអាសេវនច្បង្គយា ។
យាវាសេវនា សត្វំ សទិសំ ។ នកម្មេ កណ៌តេ បញ្ច-
បញ្ញា ហោន្តិ ។ . . . នកម្មច្បង្គយា សហជាតេ
ឯកំ . . . និស្សយេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ អត្ថិយា
ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

[១៧៦] នហេតុច្បង្គយា នអារម្មណច្បង្គយា ន-
អធិបតីច្បង្គយា នអនន្តរច្បង្គយា នសមនន្តរច្បង្គយា
នអញ្ញាមញ្ញច្បង្គយា នឧបនិស្សយច្បង្គយា នបុរេជា-
តច្បង្គយា នបច្ឆាជិតច្បង្គយា នអាសេវនច្បង្គយា
នកម្មច្បង្គយា នវិចារកច្បង្គយា នអាហារច្បង្គយា
សហជាតេ ឯកំ . . . និស្សយេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ
អវិគតេ ឯកំ ។

[១៧៧] នហេតុច្បង្គយា នអារម្មណច្បង្គយា ន-
អធិបតីច្បង្គយា នអនន្តរច្បង្គយា នសមនន្តរច្បង្គយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១៩៥] ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ នអារម្មណប្បដ្ឋយ នអធិបតិ-
 ប្បដ្ឋយ នអនន្តរប្បដ្ឋយ នសមនន្តរប្បដ្ឋយ នអតាមតាប្បដ្ឋយ ន-
 ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ នបុរេជាតប្បដ្ឋយ នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ និងនអាសវន-
 ប្បដ្ឋយ ។ បច្ច័យទាំងអស់ ដកបដល់អាសវនប្បដ្ឋយ សុទ្ធតែដូច ។
 គ្នា ។ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ ដែលលោករាប់ហើយ មានបញ្ញា ៥ យ៉ាង ។
 . . . វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ១
 ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បដ្ឋយ
 វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។

[១៩៦] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ
 នអារម្មណប្បដ្ឋយ នអធិបតិប្បដ្ឋយ នអនន្តរប្បដ្ឋយ នសមនន្តរប្បដ្ឋយ
 នអតាមតាប្បដ្ឋយ នឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ នបុរេជាតប្បដ្ឋយ នបច្ឆា-
 ជាតប្បដ្ឋយ នអាសវនប្បដ្ឋយ នកម្មប្បដ្ឋយ នវិបាកប្បដ្ឋយ និង
 នអាហារប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្ប-
 ដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។

[១៩៧] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ
 នអារម្មណប្បដ្ឋយ នអធិបតិប្បដ្ឋយ នអនន្តរប្បដ្ឋយ នសមនន្តរប្បដ្ឋយ

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវិវាស្ស និទ្ទេសោ

នអញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា នឧបនិស្សយប្បច្ចយា នបុរេជា-
តប្បច្ចយា នបន្ទាជាតប្បច្ចយា នអាសេវនប្បច្ចយា
នកម្មប្បច្ចយា នវិចារកប្បច្ចយា នអាហារប្បច្ចយា
នឥន្ទ្រិយប្បច្ចយា នឈានប្បច្ចយា នមគ្គប្បច្ចយា ន-
សម្មយុត្តប្បច្ចយា នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា នោនតិប្បច្ចយា
នោវិគតប្បច្ចយា សហជាតេ ឯកំ ... និស្សយេ
ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

[១៩៨] នអារម្មណប្បច្ចយា ហេតុយា បញ្ច ...
អធិបតិយា បញ្ច សហជាតេ បញ្ច អញ្ញមញ្ញ ឯកំ
និស្សយេ បញ្ច កម្មេ បញ្ច វិចារកេ ឯកំ អាហារេ
បញ្ច ឥន្ទ្រិយេ បញ្ច ឈានេ បញ្ច មគ្គេ បញ្ច
វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា បញ្ច អវិគតេ បញ្ច ។

[១៩៩] នអារម្មណប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
សហជាតេ ឯកំ អញ្ញមញ្ញ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ
កម្មេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ
ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ
អវិគតេ ឯកំ ។ យថា នហេតុមូលកំ ។

កុសលត្ថិតៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

នព្វាមព្វាមប្បច្ច័យ នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ នបុរេជាតប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាត-
 ប្បច្ច័យ នអាសវនប្បច្ច័យ នកម្មប្បច្ច័យ នវិបាកប្បច្ច័យ នអាហារ-
 ប្បច្ច័យ នឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ នឈានប្បច្ច័យ នមគ្គប្បច្ច័យ នសម្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ នោនត្ថប្បច្ច័យ និន័នោវិតតប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិ-
 តតប្បច្ច័យ ។

[១៩៨] វារៈ ៥ ក្នុងនេហតុប្បច្ច័យ ព្រោះនេហាម្មណប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ ៥ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 អព្វាមព្វាមប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ
 វារៈ ៥ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងអ-
 វិតតប្បច្ច័យ ។

[១៩៩] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនេហាម្មណប្បច្ច័យ
 និន័នេហតុប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអព្វាមព្វាមប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហា-
 រប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។
 ដូចនេហតុមូលកៈដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២០០] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា នវ... អា-
 រម្មណោ ភីណិ អនន្តរេ ភីណិ សមមន្តរេ ភីណិ សហ-
 ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញោ ភីណិ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ
 ភីណិ បុរេជាតេ ភីណិ អាសេវនេ ភីណិ កម្មេ នវ
 វិចារកេ ឯកំ អាហារេ នវ ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ នវ
 មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ ភីណិ វិប្បយុត្តេ នវ អត្តិយា នវ
 នត្តិយា ភីណិ វិគតេ ភីណិ អវិគតេ នវ ។

[២០១] នអធិបតិប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា អា-
 រម្មណោ ទ្វេ ... អនន្តរេ ទ្វេ សមមន្តរេ ទ្វេ សហ-
 ជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញោ ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ
 ទ្វេ បុរេជាតេ ទ្វេ អាសេវនេ ទ្វេ កម្មេ ទ្វេ វិចារកេ
 ឯកំ អាហារេ ទ្វេ ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ មក្កេ
 ឯកំ សម្បយុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ ទ្វេ អត្តិយា ទ្វេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[២០០] វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនេអធិបតិប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ៣ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៣
 ក្នុងសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងអពា-
 មញ្ញាប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 វារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧
 ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងមគ្គ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[២០១] វារៈ ២ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនេអធិបតិប្បច្ច័យ និង
 នេហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ២ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសមនន្តរ-
 ាប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអពាមញ្ញាប្បច្ច័យ
 វារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុង
 បុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុង
 សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ

កុសលគ្គិកេ បដិច្ចវាស្ស និទ្ទេសោ

នត្ថិយា ទ្វេ វិគតេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

[២០២] នអធិបតិប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
នអារម្មណប្បច្ចយា សហជាតេ ឯកំ ... អញ្ញាមញ្ញា
ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កម្មេ ឯកំ វិនាគេ ឯកំ
អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ
ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។

[២០៣] នអនន្តរប្បច្ចយា ... នសមនន្តរប្បច្ច-
យា ... នអញ្ញាមញ្ញប្បច្ចយា ... នឧបនិស្សយប្បច្ចយា
ហេតុយា បញ្ច ... អធិបតិយា បញ្ច សហជាតេ
បញ្ច អញ្ញាមញ្ញ ឯកំ និស្សយេ បញ្ច កម្មេ បញ្ច
វិនាគេ ឯកំ អាហារេ បញ្ច ឥន្ទ្រិយេ បញ្ច ឈានេ
បញ្ច មត្តេ បញ្ច វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា បញ្ច
អវិគតេ បញ្ច ។

[២០៤] នឧបនិស្សយប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
សហជាតេ ឯកំ ... អញ្ញាមញ្ញ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ

កុលលត្តិកៈ បដិច្ចវិវាទៈ ឆិខ្មោល

វារៈ៤ ក្នុងនិក្ខប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងអវិគត-
ប្បច្ច័យ ។

[២០២] វារៈ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនិក្ខប្បច្ច័យ
និហត្ថប្បច្ច័យ និងនិក្ខាមណប្បច្ច័យ . . . វារៈ១ ក្នុងអនាមិកប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងវិបាក-
ប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១
ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[២០៣] ព្រោះនិក្ខន្តប្បច្ច័យ . . . និសមន្តប្បច្ច័យ . . .
និក្ខាមណប្បច្ច័យ . . . វារៈ៥ ក្នុងនិហត្ថប្បច្ច័យ ព្រោះនិក្ខប្បច្ច័យ-
ប្បច្ច័យ . . . វារៈ៥ ក្នុងនិក្ខប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងអនាមិកប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ៥
ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ
វារៈ៥ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងអ-
វិគតប្បច្ច័យ ។

[២០៤] វារៈ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនិក្ខប្បច្ច័យ និង
និហត្ថប្បច្ច័យ . . . វារៈ១ ក្នុងអនាមិកប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

កម្មេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ
 ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ
 អវិគតេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។

(២០៥) នបុរេជាតប្បដ្ឋយា ហេតុយា សត្វ...
 អារម្មណេ តីណិ អធិបតីយា សត្វ អនន្តរេ តីណិ
 សមនន្តរេ តីណិ សហជាតេ សត្វ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ
 ជិស្សយេ សត្វ ឧបជិស្សយេ តីណិ អាសេវនេ តីណិ
 កម្មេ សត្វ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ សត្វ ឥន្ទ្រិយេ
 សត្វ ឈានេ សត្វ មត្តេ សត្វ សម្បយុត្តេ តីណិ
 វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្តិយា សត្វ នត្តិយា តីណិ វិគតេ
 តីណិ អវិគតេ សត្វ ។

(២០៦) នបុរេជាតប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា
 អារម្មណេ ទ្វេ... អនន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ ទ្វេ សហជា-
 តេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញេ ទ្វេ ជិស្សយេ ទ្វេ ឧបជិស្សយេ ទ្វេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 វិជ្ជាយុតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។
 សេចក្តីបំប្រញ ។

[២០៥] វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ ៣ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
 អនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ
 វារៈ ៣ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ
 ៣ ក្នុងសម្បយុតប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងវិជ្ជាយុតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
 អត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ៧
 ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[២០៦] វារៈ ២ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ
 និងនេហតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ២ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសម-
 នន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញ
 ប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវិវាស្ស និទ្ទេសោ

អាសេវនេ ឯកំ កម្មេ ទ្វេ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ
 ទ្វេ ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ មគ្គេ ឯកំ សម្មយុត្តេ
 ទ្វេ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ទ្វេ ទត្តិយា ទ្វេ វិគតេ
 ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

(២០៧) នបុរេជាតប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា ន.
 អារម្មណប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ . . . អញ្ញមញ្ញ
 ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កម្មេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ
 អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្ប-
 យុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។ សុដ្ឋិតំ ។

(២០៨) នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយោ ហេតុយា នវ . . .
 អារម្មណេ ភីណិ អធិបតិយា នវ អនន្តរេ ភីណិ
 សមនន្តរេ ភីណិ សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ ភីណិ
 និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ ភីណិ បុរេជាតេ ភីណិ
 អាសេវនេ ភីណិ កម្មេ នវ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ នវ
 ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ នវ មគ្គេ នវ សម្មយុត្តេ ភីណិ

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

វារៈ ១ ក្នុងការសរសេរច្បាប់ វារៈ ២ ក្នុងកម្មច្បាប់ វារៈ ១ ក្នុងវិបាក-
ច្បាប់ វារៈ ២ ក្នុងអាហារច្បាប់ វារៈ ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយច្បាប់ វារៈ ២
ក្នុងឈានច្បាប់ វារៈ ១ ក្នុងមគ្គច្បាប់ វារៈ ២ ក្នុងសម្បយុត្ត-
ច្បាប់ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តច្បាប់ វារៈ ២ ក្នុងអត្ថច្បាប់ វារៈ ២ ក្នុង
នត្ថច្បាប់ វារៈ ២ ក្នុងវិគតច្បាប់ វារៈ ២ ក្នុងអវិគតច្បាប់ ។

(២០៧) វារៈ ១ ក្នុងសហជាតច្បាប់ ព្រោះនបុរេជាតច្បាប់
នហេតុច្បាប់ និងនការម្មណច្បាប់ . . . វារៈ ១ ក្នុងអនាមពាច្បាប់
វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយច្បាប់ វារៈ ១ ក្នុងកម្មច្បាប់ វារៈ ១ ក្នុងវិបាក-
ច្បាប់ វារៈ ១ ក្នុងអាហារច្បាប់ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយច្បាប់ វារៈ ១
ក្នុងឈានច្បាប់ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តច្បាប់ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថច្បាប់
វារៈ ១ ក្នុងអវិគតច្បាប់ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(២០៨) វារៈ ៩ ក្នុងហេតុច្បាប់ ព្រោះនបច្ចាជាតច្បាប់ . . .
វារៈ ៣ ក្នុងការម្មណច្បាប់ វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិច្បាប់ វារៈ ៣ ក្នុង
អនន្តច្បាប់ វារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តច្បាប់ វារៈ ៩ ក្នុងសហជាតច្បាប់
វារៈ ៣ ក្នុងអនាមពាច្បាប់ វារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយច្បាប់ វារៈ ៣
ក្នុងឧបនិស្សយច្បាប់ វារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតច្បាប់ វារៈ ៣ ក្នុង
ការសរសេរច្បាប់ វារៈ ៩ ក្នុងកម្មច្បាប់ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកច្បាប់
វារៈ ៩ ក្នុងអាហារច្បាប់ វារៈ ៩ ក្នុងឥន្ទ្រិយច្បាប់ វារៈ ៩ ក្នុង
ឈានច្បាប់ វារៈ ៩ ក្នុងមគ្គច្បាប់ វារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តច្បាប់

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បជ្ជាសំ

វិប្បយុត្តេ នវ អត្ថិយា នវ នត្ថិយា តីណី វិគតេ
តីណី អវិគតេ នវ ។

(២០៩) នបច្ឆាដាតប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
អារម្មណេ ទ្វេ . . . អនន្តេវ ទ្វេ សមនន្តេវ ទ្វេ
សហជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញា ទ្វេ ជិស្សយេ ទ្វេ ឧប-
ជិស្សយេ ទ្វេ បុរេជាតេ ទ្វេ អាសេវនេ ទ្វេ កម្មេ
ទ្វេ វិចាកេ ឯកំ អាហារេ ទ្វេ ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ
ឈានេ ទ្វេ មក្កេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ
ទ្វេ អត្ថិយា ទ្វេ នត្ថិយា ទ្វេ វិគតេ ទ្វេ អវិគតេ
ទ្វេ ។

(២១០) នបច្ឆាដាតប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
នអារម្មណប្បច្ចយា សហជាតេ ឯកំ . . . អញ្ញមញ្ញា
ឯកំ ជិស្សយេ ឯកំ កម្មេ ឯកំ វិចាកេ ឯកំ
អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្ប-
យុត្តេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។
សង្ខតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ៧ ក្នុងវិជ្ជាយុត្ថប្បថ្នយ វារៈ ៧ ក្នុងអត្ថប្បថ្នយ វារៈ ៧ ក្នុង
នត្ថប្បថ្នយ វារៈ ៣ ក្នុងវិគតប្បថ្នយ វារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បថ្នយ ។

(២០៩) វារៈ ២ ក្នុងការម្សាប្បថ្នយ ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បថ្នយ
និងនហេតុប្បថ្នយ . . . វារៈ ២ ក្នុងអនន្តប្បថ្នយ វារៈ ២ ក្នុងសមនន្ត-
ប្បថ្នយ វារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បថ្នយ វារៈ ២ ក្នុងអតាមតាប្បថ្នយ
វារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បថ្នយ វារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បថ្នយ វារៈ ២ ក្នុង
បុរេជាតប្បថ្នយ វារៈ ២ ក្នុងការសេវនប្បថ្នយ វារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បថ្នយ
វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បថ្នយ វារៈ ២ ក្នុងអាហារប្បថ្នយ វារៈ ២ ក្នុង
ឥន្ទ្រិយប្បថ្នយ វារៈ ២ ក្នុងឈានប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងមគ្គប្បថ្នយ
វារៈ ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បថ្នយ វារៈ ២ ក្នុងវិជ្ជាយុត្ថប្បថ្នយ វារៈ ២ ក្នុង
អត្ថប្បថ្នយ វារៈ ២ ក្នុងនត្ថប្បថ្នយ វារៈ ២ ក្នុងវិគតប្បថ្នយ វារៈ ២
ក្នុងអវិគតប្បថ្នយ ។

(២១០) វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បថ្នយ ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បថ្នយ
នហេតុប្បថ្នយ និងនការម្សាប្បថ្នយ . . . វារៈ ១ ក្នុងអតាមតាប្បថ្នយ
វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងវិបា-
កប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បថ្នយ វារៈ ១
ក្នុងឈានប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងវិជ្ជាយុត្ថប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថប្បថ្នយ
វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បថ្នយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវិវស្ស និទ្ទេសោ

[២០០] នកាសេវនប្បច្ចយា ហេតុយា នេ
 ... អារម្មណេ ភីណិ អនិបតិយា នេ អនន្តេរ
 ភីណិ សមនន្តេរ ភីណិ សហជាតេ នេ អញ្ញមញ្ញោ
 ភីណិ និស្សយេ នេ ឧបនិស្សយេ ភីណិ បុរេជាតេ
 ភីណិ កក្កេ នេ វិចាតេ ឯកំ អាហារេ ន-
 េត្រ្មិយេ នេ ឈានេ នេ មក្កេ នេ សម្បយុត្តេ
 ភីណិ វិប្បយុត្តេ នេ អត្ថិយា នេ នត្ថិយា ភីណិ
 វិគតេ ភីណិ អវិគតេ នេ ។

[២០២] នកាសេវនប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
 អារម្មណេ ទ្វេ ... អនន្តេរ ទ្វេ សមនន្តេរ ទ្វេ
 សហជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញោ ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧប-
 និស្សយេ ទ្វេ បុរេជាតេ ទ្វេ កក្កេ ទ្វេ វិចាតេ
 ឯកំ អាហារេ ទ្វេ េត្រ្មិយេ ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ
 មក្កេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ ទ្វេ

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

[២១១] វារៈ៧ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះនិសាសនប្បដ្ឋយ . . .
 វារៈ៣ ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុង
 អនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងសហជាតប្ប-
 ដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងអពាមពាប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ៣
 ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងកម្ម-
 ប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ វារៈ៧
 ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ
 វារៈ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ៧ ក្នុង
 អត្ថប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនត្ថប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ វារៈ៧
 ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។

[២១២] វារៈ២ ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋយ ព្រោះនិសាសនប្បដ្ឋយ និង
 នហេតុប្បដ្ឋយ . . . វារៈ២ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ
 វារៈ២ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងអពាមពាប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុង
 និស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងបុរេជាត-
 ប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងអាហា-
 រប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ១
 ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ២ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អត្ថិយា ទ្វេ នត្ថិយា ទ្វេ វិគតេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

(២១៣) នអាសេវនប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា
នអារម្មណប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ ... អញ្ញាមញ្ញា
ឯកំ ជិស្សយេ ឯកំ កម្មេ ឯកំ វិចារេត ឯកំ
អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្ប-
យុត្តេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។
សង្ខតំ ។

(២១៤) នកម្មប្បដ្ឋយា ហេតុយា តីណិ ... អា-
រម្មណេ តីណិ អធិបតិយា តីណិ អនន្តរេ តីណិ ស-
មនន្តរេ តីណិ សហជាតេ តីណិ អញ្ញាមញ្ញា តីណិ
ជិស្សយេ តីណិ ឧបជិស្សយេ តីណិ បុរេជាតេ
តីណិ អាសេវនេ តីណិ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ
តីណិ ឈានេ តីណិ មត្តេ តីណិ សម្បយុត្តេ
តីណិ វិប្បយុត្តេ តីណិ អត្ថិយា តីណិ នត្ថិយា
តីណិ វិគតេ តីណិ អវិគតេ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ២ ក្នុងអត្ថប្បថ្នយ វារៈ ២ ក្នុងនត្ថប្បថ្នយ វារៈ ២ ក្នុងវិតតប្បថ្នយ
វារៈ ២ ក្នុងអវិតតប្បថ្នយ ។

[២១៣] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បថ្នយ ព្រោះនិសាសវនប្បថ្នយ
និហតប្បថ្នយ និងនិសាសមណប្បថ្នយ . . . វារៈ ១ ក្នុងអតាមញ្ញប្បថ្នយ
វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងវិបាក-
ប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បថ្នយ វារៈ ១
ក្នុងឈានប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថប្បថ្នយ
វារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បថ្នយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[២១៤] វារៈ ៣ ក្នុងនិហតប្បថ្នយ ព្រោះនិកម្មប្បថ្នយ . . .
វារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បថ្នយ វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បថ្នយ វារៈ ៣ ក្នុង
អនន្តរាប្បថ្នយ វារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរាប្បថ្នយ វារៈ ៣ ក្នុងសហជាត-
ប្បថ្នយ វារៈ ៣ ក្នុងអតាមញ្ញប្បថ្នយ វារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បថ្នយ
វារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បថ្នយ វារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បថ្នយ វារៈ ៣ ក្នុង
អាសវនប្បថ្នយ វារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បថ្នយ វារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយ-
ប្បថ្នយ វារៈ ៣ ក្នុងឈានប្បថ្នយ វារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បថ្នយ វារៈ ៣
ក្នុងសម្បយុត្តប្បថ្នយ វារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បថ្នយ វារៈ ៣ ក្នុងអត្ថ-
ប្បថ្នយ វារៈ ៣ ក្នុងនត្ថប្បថ្នយ វារៈ ៣ ក្នុងវិតតប្បថ្នយ វារៈ ៣ ក្នុង
អវិតតប្បថ្នយ ។

កុសលគ្គិព បដិច្ចវិវស្ស និទ្ទេសោ

[២០៥] នកក្ខប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា អារម្ម-
ណោ ឯកំ ... អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ
សហជាតេ ឯកំ អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ
ឧបនិស្សយេ ឯកំ បុរេជាតេ ឯកំ អាសេវនេ ឯកំ
អាហារេ ឯកំ វស្ស្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ សម្ប-
យុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ នត្តិយា
ឯកំ វិគតេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

[២០៦] នកក្ខប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា នអា-
រម្មណប្បច្ចយា សហជាតេ ឯកំ ... អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ
និស្សយេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ អវិ-
គតេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។

[២០៧] នវិចាកប្បច្ចយា ហេតុយា នវ ...
អារម្មណោ ភីណិ អធិបតិយា នវ អនន្តរេ ភីណិ
សមនន្តរេ ភីណិ សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ ភីណិ
និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ ភីណិ បុរេជាតេ ភីណិ
អាសេវនេ ភីណិ កក្ខេ នវ អាហារេ នវ

កុសលត្ថិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

(២១៥) វារៈ ១ ក្នុងការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ និង
នហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្ត-
រប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតាមតាប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
បុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអារសវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

(២១៦) វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ នហេ-
តុប្បច្ច័យ និងនការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងអតាមតាប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(២១៧) វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ៣ ក្នុងការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
អនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសហជាត-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងអតាមតាប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ
៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
អារសវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ

អភិធម្មបដិកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ នវ មក្កេ នវ សម្មយុត្តេ ភីណិ
វិប្បយុត្តេ នវ អត្ថិយា នវ នត្ថិយា ភីណិ វិគតេ
ភីណិ អវិគតេ នវ ។

(២០៨) នវិចាកប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា អា-
រម្មណេ ទ្វេ... អនន្តេរ ទ្វេ សមនន្តេរ ទ្វេ សហ-
ជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញេ ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ
ទ្វេ ពុរជាតេ ទ្វេ អាសវនេ ទ្វេ កម្មេ ទ្វេ អាហារេ
ទ្វេ ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ មក្កេ ឯកំ សម្មយុត្តេ
ទ្វេ វិប្បយុត្តេ ទ្វេ អត្ថិយា ទ្វេ នត្ថិយា ទ្វេ វិគតេ
ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

(២០៩) នវិចាកប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា ន-
អាម្ពណប្បច្ចយា សហជាតេ ឯកំ . . . អញ្ញមញ្ញេ
ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កម្មេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ
ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្ថិយា
ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

វារៈ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងមគ្គ-
ប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
វារៈ៧ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ
វារៈ៧ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

[២១៤] វារៈ២ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ និង
នហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ២ ក្នុងអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងសមនន្តរ-
ប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអតាមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ២
ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងបុរេជាត-
ប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ២
ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ វារៈ២
ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

[២១៥] វារៈ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ
នហេតុប្បច្ច័យ និងនការម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ១ ក្នុងអតាមញ្ញប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអាហា-
រប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ១
ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ ។
សេចក្តីបំប្រញ ។

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវិវស្ស និទ្ទេសោ

[២២០] នអាហារប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ ...

អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កម្មេ ឯកំ ឥន្ទ្រិ-
យេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។

[២២១] នឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ ...

អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កម្មេ ឯកំ អាហារេ
ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។

[២២២] ននរោនប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ឯកំ ...

អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ
អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ
ចុរជាតេ ឯកំ កម្មេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ
ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ
ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ នត្ថិយា ឯកំ វិគតេ ឯកំ អវិ-
គតេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។

[២២៣] នមគ្គប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្ម-

ណេ ឯកំ ... អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

[២២០] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ ...

វារៈ ១ ក្នុងអតោមតាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។

[២២១] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ...

វារៈ ១ ក្នុងអតោមតាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។

[២២២] វារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ ...

វារៈ ១ ក្នុងអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងស-
ហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតោមតាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
វិគតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។

[២២៣] វារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ និងន-

ហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ ១ ក្នុងអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តប្បច្ច័យ

អភិធម្មបដិកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

សហជាតេ ឯកំ អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ
 ឧបនិស្សយេ ឯកំ បុរេជាតេ ឯកំ អាសេវនេ ឯកំ
 កម្មេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ
 ឯកំ ឈានេ ឯកំ សម្មយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ
 ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ នត្ថិយា ឯកំ វិគតេ ឯកំ
 អវិគតេ ឯកំ ។

(២២៤) នមត្ថប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
 រម្មណប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ . . . អញ្ញមញ្ញេ
 ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កម្មេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ
 អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្ប-
 យុត្តេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។
 សង្ខតំ ។

(២២៥) នសម្មយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុយា បញ្ច . . .
 អធិបតិយា បញ្ច សហជាតេ បញ្ច អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ
 និស្សយេ បញ្ច កម្មេ បញ្ច វិចារកេ ឯកំ អាហារេ
 បញ្ច ឥន្ទ្រិយេ បញ្ច ឈានេ បញ្ច មត្តេ បញ្ច
 វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា បញ្ច អវិគតេ បញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

វារៈ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
 និស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងបុរោជាត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១
 ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
 វារៈ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
 វិតតប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

[២២២] វារៈ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនមត្តប្បច្ច័យ នហ-
 តប្បច្ច័យ និននអាម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ១ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ
 វារៈ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងវិបាក-
 ប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១
 ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ
 វារៈ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[២២៥] វារៈ៥ ក្នុងហតុប្បច្ច័យ ព្រោះនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ៥ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
 អញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ
 វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងបក្កប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុង
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិកេ បដិច្ចវិវស្ស ឆិទ្ទេសោ

(២២៦) និសម្បយុត្តប្បដ្ឋយា និហេតុប្បដ្ឋយា
 សហជាតេ ឯកំ . . . អញ្ញាមញ្ញា ឯកំ ជិស្សយេ
 ឯកំ កក្កេ ឯកំ វិចាគេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ
 ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្ថិយា
 ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។ សន្និទ្ធីតំ ។

(២២៧) និវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុយា តីណិ
 . . . អារម្មណេ តីណិ អនិបតិយា តីណិ អនន្តរេ
 តីណិ សមនន្តរេ តីណិ សហជាតេ តីណិ អញ្ញា-
 មញ្ញា តីណិ ជិស្សយេ តីណិ ឧបជិស្សយេ តីណិ
 អាសេវនេ តីណិ កក្កេ តីណិ វិចាគេ ឯកំ អា-
 ហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ តីណិ ឈានេ តីណិ មត្តេ
 តីណិ សម្បយុត្តេ តីណិ អត្ថិយា តីណិ នត្ថិយា
 តីណិ វិគតេ តីណិ អវិគតេ តីណិ ។

(២២៨) និវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា និហេតុប្បដ្ឋយា អា-
 រម្មណេ ទ្វេ . . . អនន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ ទ្វេ សហជា-
 តេ ទ្វេ អញ្ញាមញ្ញា ទ្វេ ជិស្សយេ ទ្វេ ឧបជិស្សយេ ទ្វេ

កុសលត្ថិតៈ បដិច្ចវារៈ និទ្ទេស

(២២៦) វារៈ១ ក្នុងសហជាតប្បជ្ឈ ព្រោះនិសម្បយុត្តប្បជ្ឈ
 ព្រោះនិហេតុប្បជ្ឈ ... វារៈ១ ក្នុងអតាមតាប្បជ្ឈ វារៈ១ ក្នុង
 និស្សយប្បជ្ឈ វារៈ១ ក្នុងកម្មប្បជ្ឈ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បជ្ឈ វារៈ១
 ក្នុងអាហារប្បជ្ឈ វារៈ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បជ្ឈ វារៈ១ ក្នុងឈានប្បជ្ឈ
 វារៈ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បជ្ឈ វារៈ១ ក្នុងអត្ថប្បជ្ឈ វារៈ១ ក្នុងអវិគត-
 ប្បជ្ឈ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(២២៧) វារៈ៣ ក្នុងហេតុប្បជ្ឈ ព្រោះនិវិប្បយុត្តប្បជ្ឈ ...
 វារៈ៣ ក្នុងការម្មណប្បជ្ឈ វារៈ៣ ក្នុងអធិបតិប្បជ្ឈ វារៈ៣ ក្នុង
 អនន្តប្បជ្ឈ វារៈ៣ ក្នុងសមនន្តប្បជ្ឈ វារៈ៣ ក្នុងសហជាត-
 ប្បជ្ឈ វារៈ៣ ក្នុងអតាមតាប្បជ្ឈ វារៈ៣ ក្នុងនិស្សយប្បជ្ឈ
 វារៈ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បជ្ឈ វារៈ៣ ក្នុងអាសវនប្បជ្ឈ វារៈ៣
 ក្នុងកម្មប្បជ្ឈ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បជ្ឈ វារៈ៣ ក្នុងអាហារប្បជ្ឈ
 វារៈ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បជ្ឈ វារៈ៣ ក្នុងឈានប្បជ្ឈ វារៈ៣ ក្នុង
 មគ្គប្បជ្ឈ វារៈ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បជ្ឈ វារៈ៣ ក្នុងអត្ថប្បជ្ឈ វារៈ៣
 ក្នុងនត្ថប្បជ្ឈ វារៈ៣ ក្នុងវិគតប្បជ្ឈ វារៈ៣ ក្នុងអវិគតប្បជ្ឈ ។

(២២៨) វារៈ២ ក្នុងការម្មណប្បជ្ឈ ព្រោះនិវិប្បយុត្តប្បជ្ឈ
 ព្រោះនិហេតុប្បជ្ឈ ... វារៈ២ ក្នុងអនន្តប្បជ្ឈ វារៈ២ ក្នុងសម-
 នន្តប្បជ្ឈ វារៈ២ ក្នុងសហជាតប្បជ្ឈ វារៈ២ ក្នុងអតាមតា-
 ប្បជ្ឈ វារៈ២ ក្នុងនិស្សយប្បជ្ឈ វារៈ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បជ្ឈ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អាសេវនេ ឯកំ កក្កេ ទ្វេ អាហារេ ទ្វេ ឥន្ទ្រិយេ
 ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ មគ្គេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ទ្វេ អត្ថិយា
 ទ្វេ នត្ថិយា ទ្វេ វិគតេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

(២២៩) នវិញ្ញយុត្តប្បច្ចយា នបោតុប្បច្ចយា
 នអារម្មណប្បច្ចយា សហជាតេ ឯកំ . . . អញ្ញមញ្ញ
 ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ
 ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។
 សង្ខតំ ។

(២៣០) នោនត្ថិប្បច្ចយា . . . នោវិគតប្បច្ចយា
 បោតុយា បញ្ច . . . អធិបតិយា បញ្ច សហជាតេ
 បញ្ច អញ្ញមញ្ញ ឯកំ និស្សយេ បញ្ច កក្កេ បញ្ច
 វិហាកេ ឯកំ អាហារេ បញ្ច ឥន្ទ្រិយេ បញ្ច ឈានេ
 បញ្ច មគ្គេ បញ្ច វិញ្ញយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា បញ្ច អវិ-
 គតេ បញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

វារៈ១ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអាហារ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ១
 ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ
 វារៈ២ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអវិត-
 តប្បច្ច័យ ។

(២២៨) វារៈ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនវិជ្ជយុត្តប្បច្ច័យ
 ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ ... វារៈ១ ក្នុងអញ្ចាមញ្ចា-
 ប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១
 ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ
 វារៈ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីចម្រើន ។

(២៣០) ព្រោះនោនត្ថិប្បច្ច័យ ... វារៈ៥ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ
 ព្រោះនោវិតតប្បច្ច័យ ... វារៈ៥ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងស-
 ហជាតប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអញ្ចាមញ្ចាប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
 វារៈ៥ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងអាហារ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ៥
 ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងវិជ្ជយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ
 ៥ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

កុសលត្ថិកេ បដិច្ចវាស្ស និទ្ទេសោ

[២៣១] ឆោវិគតប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា សហ-
ជាតេ ឯកំ . . . អញ្ញាមញ្ញា ឯកំ និស្សយេ ឯកំ
កថ្មេ ឯកំ វិចាតេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ វេទ្ធ្និយេ
ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្ថយា ឯកំ
អវិគតេ ឯកំ ។

[២៣២] ឆោវិគតប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
រម្មណប្បដ្ឋយា នអធិបតិប្បដ្ឋយា នអនន្តរេប្បដ្ឋយា
នសមនន្តរេប្បដ្ឋយា នអញ្ញាមញ្ញាប្បដ្ឋយា សហជាតេ
ឯកំ . . . និស្សយេ ឯកំ កថ្មេ ឯកំ វិចាតេ ឯកំ
អាហារេ ឯកំ វេទ្ធ្និយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្ប-
យុត្តេ ឯកំ អត្ថយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

[២៣៣] ឆោវិគតប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា ។
សង្ខតំ ។ នកម្មប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ . . .
និស្សយេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ អត្ថយា ឯកំ វិគតេ
ឯកំ ។

កុសលត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ ឱទ្ទេស

(២៣១) វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនៅវិតតប្បច្ច័យ
 ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងអត្តាមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 និស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងវិជ្ជាយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគ-
 តប្បច្ច័យ ។

(២៣២) វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនៅវិតតប្បច្ច័យ
 ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ
 ព្រោះនអនន្តប្បច្ច័យ ព្រោះនសមនន្តប្បច្ច័យ ព្រោះនអត្តាមញ្ញប្បច្ច័យ
 . . . វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 វិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិជ្ជាយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្តិ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

(២៣៣) ព្រោះនៅវិតតប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តី
 បំប្រួញ ។ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្តិ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២៣៤] លោកិកតប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា ។
 សង្ខតំ ។ នកម្មប្បដ្ឋយា នវិចាកប្បដ្ឋយា នអាហារ-
 ប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ ... និស្សយេ ឯកំ អត្ថិ-
 យា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

[២៣៥] លោកិកតប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា ។
 សង្ខតំ ។ នកម្មប្បដ្ឋយា នវិចាកប្បដ្ឋយា នអាហារ-
 ប្បដ្ឋយា នសង្ខ្រយប្បដ្ឋយា នលាទប្បដ្ឋយា នមគ្គ-
 ប្បដ្ឋយា នសម្បយុត្តប្បដ្ឋយា នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នោ-
 នត្ថិប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ ... និស្សយេ ឯកំ
 អត្ថិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

បច្ចុទ្ទយានុលោមំ និដ្ឋិតំ ។

បដិច្ចវារោ និដ្ឋិតោ ។

សហជាតវារោ^(១)

[២៣៦] កុសលំ ធម្មំ សហជាតោ កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ
 សហជាតា តយោ ខន្ធ តយោ ខន្ធ សហជាតោ
 ឯកោ ខន្ធ ខន្ធ ខន្ធ សហជាតា ខន្ធ ខន្ធ ។

១ ម. សហជាតវារោ ន និស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៣៤) ព្រោះនោវិតតប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តី
បំប្រញ ។ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ ព្រោះ
នវិបាកប្បច្ច័យ ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

(២៣៥) ព្រោះនោវិតតប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តី
បំប្រញ ។ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ ព្រោះ
នវិបាកប្បច្ច័យ ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ ព្រោះនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ព្រោះ
នឈានប្បច្ច័យ ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ ព្រោះនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ព្រោះន-
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ព្រោះនោនតិប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បដិច្ចវារៈ ។

សហជាតិវារៈ

(២៣៦) កុសលធម៌ កើតជាមួយនឹងកុសលធម៌ រមែងកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ កើតជាមួយនឹងកុសលក្ខន្ធ ១
ខន្ធ ១ កើតជាមួយនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ កើតជាមួយនឹងខន្ធ ២ ។

កុសលត្ថិកេ សហជាតវិហ

កុសលំ ធម្មំ សហជាតោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធេ សហជាតំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ។ កុសលំ ធម្មំ សហជាតោ កុស-
 លោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ សហជាតា តយោ ខន្ធោ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធេ សហជាតោ ឯកោ ខន្ធោ
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ សហជាតា ទ្វេ ខន្ធោ
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

[២៣៧] អកុសលំ ធម្មំ សហជាតោ អកុស-
 លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ
 ខន្ធំ សហជាតា តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធេ សហ-
 ជាតោ ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធេ សហជាតា ទ្វេ
 ខន្ធោ ។ អកុសលំ ធម្មំ សហជាតោ អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលេ ខន្ធេ
 សហជាតំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលំ ធម្មំ
 សហជាតោ អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ
 សហជាតា តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ

កុសលត្ថិកៈ សហជាតវារៈ

អព្យាកតធម៌ កើតជាមួយនឹងកុសលធម៌ រមែងកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជានុប្ប កើតជាមួយនឹងកុសលក្ខន្ធាន្តរាយ ។
 កុសលធម៌ក្តី អកុសលធម៌ក្តី កើតជាមួយនឹងកុសលធម៌ រមែងកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភក្តី ចិត្តសមុជានុប្បក្តី កើតជាមួយនឹង
 កុសលក្ខន្ធ ខន្ធ ខន្ធភក្តី ចិត្តសមុជានុប្បក្តី កើតជាមួយនឹងខន្ធភក្តី ខន្ធ
 ក្តី ចិត្តសមុជានុប្បក្តី កើតជាមួយនឹងខន្ធ ។

(២៣៧) អកុសលធម៌ កើតជាមួយនឹងអកុសលធម៌ រមែងកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភក្តី កើតជាមួយនឹងអកុសលក្ខន្ធ ខន្ធ
 កើតជាមួយនឹងខន្ធភក្តី ខន្ធ កើតជាមួយនឹងខន្ធភក្តី ។ អព្យាកតធម៌
 កើតជាមួយនឹងអកុសលធម៌ រមែងកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្ត-
 សមុជានុប្ប កើតជាមួយនឹងអកុសលក្ខន្ធាន្តរាយ ។ អកុសលធម៌ក្តី
 អព្យាកតធម៌ក្តី កើតជាមួយនឹងអកុសលធម៌ រមែងកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភក្តី ចិត្តសមុជានុប្បក្តី កើតជាមួយនឹងអកុសលក្ខន្ធ ខន្ធ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

តយោ ខន្ធ សហជាតោ ឯកោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋា-
នញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ សហជាតា ទ្វេ ខន្ធ ចិត្តស-
មុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

(២៣៨) អព្យាកតំ ធម្មំ សហជាតោ អព្យាក-
តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា វិចាកាព្យាកតំ
កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ សហជាតា តយោ ខន្ធ
ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធ សហជាតោ ឯកោ
ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ សហជាតា ទ្វេ
ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចាកា-
ព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ សហជាតា តយោ ខន្ធ កដត្តា
ច រូបំ តយោ ខន្ធ សហជាតោ ឯកោ ខន្ធ កដត្តា
ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ សហជាតា ទ្វេ ខន្ធ កដត្តា ច
រូបំ ខន្ធ សហជាតំ វត្ថុ វត្ថុ សហជាតា ខន្ធ ឯកំ
មហាក្ខតំ សហជាតា តយោ មហាក្ខតា តយោ ម-
ហាក្ខតេ សហជាតំ ឯកំ មហាក្ខតំ ទ្វេ មហាក្ខតេ
សហជាតា ទ្វេ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ សហជាតំ
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

ខន្ធ ១ ក៏ ចិត្តសមុដានរូបក៏ កើតជាមួយនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក៏ ចិត្ត-
សមុដានរូបក៏ កើតជាមួយនឹងខន្ធ ២ ។

[២៣៨] អព្យាកតធម៌ កើតជាមួយនឹងអព្យាកតធម៌ រមែងកើត

ឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្មយ គឺ ខន្ធ ៣ ក៏ ចិត្តសមុដានរូបក៏ កើតជាមួយ
នឹងវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក៏ ចិត្តសមុដានរូបក៏ កើត
ជាមួយនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក៏ ចិត្តសមុដានរូបក៏ កើតជាមួយនឹងខន្ធ ២
ខន្ធ ៣ ក៏ កដតារូបក៏ កើតជាមួយនឹងវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ កងខណៈ
នៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ ក៏ កដតារូបក៏ កើតជាមួយនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក៏
កដតារូបក៏ កើតជាមួយនឹងខន្ធ ២ វត្ថុ កើតជាមួយនឹងខន្ធាន័ឡាយ
ខន្ធាន័ឡាយ កើតជាមួយនឹងវត្ថុ មហាក្ខត ៣ កើតជាមួយនឹងមហា-
ក្ខត ១ មហាក្ខត ១ កើតជាមួយនឹងមហាក្ខត ៣ មហាក្ខត ២ កើតជា
មួយនឹងមហាក្ខត ២ ចិត្តសមុដានរូប កដតារូប ឧបាទារូប កើតជា
មួយនឹងមហាក្ខត ៣ ។

កុសលត្ថិកេ សហជាតវិកេ

[២៣៨] កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ សហ-
ជាតោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
កុសលេ ខន្ធ ច មហាភូតេ ច សហជាតំ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ
សហជាតោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្ប-
ដ្ឋយា អកុសលេ ខន្ធ ច មហាភូតេ ច សហជាតំ
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

យថា បដិច្ចវារេ ឯវំ វិត្ថានេតតំ ។

[២៤០] ហេតុយា នវ អារម្មណេ ភីណិ . . .
អធិបតីយា នវ អនន្តរេ ភីណិ សមនន្តរេ ភីណិ
សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ ភីណិ និស្សយេ នវ
ឧបនិស្សយេ ភីណិ បុរេជាតេ ភីណិ អាសេវនេ
ភីណិ កម្មេ នវ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ នវ
ស្រ្តីយេ នវ ឈានេ នវ មត្តេ នវ សម្បយុត្តេ
ភីណិ វិប្បយុត្តេ នវ អតីយា នវ នត្តីយា ភីណិ
វិគតេ ភីណិ អវិគតេ នវ ។

អនុលោមំ ខិដ្ឋិតំ ។

យថា បដិច្ចវារកណាធា ឯវំ កណេតតំ ។

កុសលត្ថិតៈ សហជាតវារៈ

[២៣៩] អព្យាកតធម៌ កើតជាមួយនឹងកុសលធម៌ផង អព្យាកត-
 ធម៌ផង រមែងកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុជានុរូប កើត
 ជាមួយនឹងកុសលក្ខន្ធាវិជ្ជាយាមផង មហាក្ខត្តាវិជ្ជាយាមផង ។ អព្យា-
 កតធម៌ កើតជាមួយនឹងអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង រមែងកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុជានុរូប កើតជាមួយនឹងអកុស-
 លក្ខន្ធាវិជ្ជាយាមផង មហាក្ខត្តាវិជ្ជាយាមផង ។

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាក្នុងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[២៤០] វារៈ ៩ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណ-
 ប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ
 វារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុង
 អតាមពាប្បដ្ឋយ វារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយ-
 ប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងអារាសវនប្បដ្ឋយ
 វារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ៩ ក្នុងអាហារ-
 ប្បដ្ឋយ វារៈ ៩ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ៩
 ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយ វារៈ ៩ ក្នុងអតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុង
 វិតតប្បដ្ឋយ វារៈ ៩ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋយ ។

ចប់ អនុលោម ។

បណ្ឌិត គប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ ក្នុងបដិច្ចវារៈដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(២៤០) អកុសលំ ធម្មំ សហជាតោ អកុស-
 លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា វិចីក្ខាស-
 ហាគតេ ឧទ្ធច្ចសហាគតេ ខន្ធេ សហជាតោ វិចីក្ខា-
 សហាគតោ ឧទ្ធច្ចសហាគតោ មោហោ ។

(២៤២) អព្យាកតំ ធម្មំ សហជាតោ អព្យាក-
 តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា អហេតុកំ វិចា-
 កាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ សហជាតា
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធេ សហ-
 ជាតោ ឯកោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ន្ទេ ខន្ធេ
 សហជាតា ន្ទេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ អហេតុ-
 កប្បដិសន្ធិក្ខណោ វិចាកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ ស-
 ហជាតា តយោ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ តយោ ខន្ធេ
 សហជាតោ ឯកោ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ន្ទេ ខន្ធេ
 សហជាតា ន្ទេ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ខន្ធេ សហជា-
 តំ វត្ថុ វត្ថុំ សហជាតា ខន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ សហ-
 ជាតា តយោ មហាក្ខតា តយោ មហាក្ខតេ សហជាតំ
 ឯកំ មហាក្ខតំ ន្ទេ មហាក្ខតេ សហជាតា ន្ទេ មហា-
 ក្ខតា មហាក្ខតេ សហជាតំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ក-
 ដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .

អភិធម្មបិដក អនុណោមតិកប្បជ្ឈាន

[២២១] អកុសលធម៌ កើតជាមួយនឹងអកុសលធម៌ វមែនកើត
ឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ មោហៈ ដែលប្រឡំដោយវិចិក្ខុ ប្រឡំ
ដោយឧទ្ធច្ចៈ កើតជាមួយនឹងខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រឡំដោយវិចិក្ខុ
ប្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

[២២២] អព្យាកតធម៌ កើតជាមួយនឹងអព្យាកតធម៌ វមែនកើត
ឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភក្តិ ចិត្តសមុជានុបក្កិ កើតជាមួយ
នឹងអហេតុកវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទ ខន្ធទក្តិ ចិត្តសមុជានុបក្កិ
កើតជាមួយនឹងខន្ធភក្តិ ខន្ធទក្តិ ចិត្តសមុជានុបក្កិ កើតជាមួយនឹងខន្ធទ
ខន្ធភក្តិ កដត្តារូបក្តិ កើតជាមួយនឹងវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទ ក្នុងខណៈ
នៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ខន្ធទក្តិ កដត្តារូបក្តិ កើតជាមួយនឹងខន្ធភក្តិ
ខន្ធទក្តិ កដត្តារូបក្តិ កើតជាមួយនឹងខន្ធទក្តិ វត្ថុ កើតជាមួយនឹងខន្ធទ
ទាំងឡាយ ខន្ធទទាំងឡាយ កើតជាមួយនឹងវត្ថុ មហាក្ខត ៣ កើតជាមួយ
នឹងមហាក្ខត ១ មហាក្ខត ១ កើតជាមួយនឹងមហាក្ខត ៣ មហាក្ខត ២
កើតជាមួយនឹងមហាក្ខត ២ ចិត្តសមុជានុបក្កិ កដត្តារូប ឧបាទារូប កើត
ជាមួយនឹងមហាក្ខតទាំងឡាយ ពាហិរូប ... អាហារសមុជានុបក្កិ ...

កុសលគ្គិព្វ សហជាតវិញ

ឧតុសុត្ថដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសន្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ
សហជាតា តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។ មហាក្ខតេ
សហជាតំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

យថា បដិច្ចវារេ ឯកំ វិត្តារេតតំ ។

[២២៣] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណេ បញ្ច . . .
នអធិបតីយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ
បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច
នបុរេជាតេ សន្ត នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសវនេ
នវ នកម្មេ ភីណី នវិចារេ នវ នអាហារេ ឯកំ
នសង្ខារេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្ខេ ឯកំ ន-
សម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណី នោនត្ថយា
បញ្ច នោវិតតេ បញ្ច ។

បព្វធីយំ និដ្ឋិតំ ។

[២២៤] ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ បញ្ច . . .
នអធិបតីយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ
បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច

កុសលភ្នំកៈ សហគាតវារៈ

ឧតុសមុជ្ជានុប្ប . . . មហាក្ខត ៣ កើតជាមួយនឹងមហាក្ខត ១ របស់
ពួកអសព្វាសត្វ ។ បេ ។ កដ្ឋតារូប ឧបាទារូប កើតជាមួយនឹង
មហាក្ខតចំងឡាយ ។

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យវិស្ណុរ ដូចជាបដិច្ចវារៈដែរ ។

(២២៣) វារៈ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនការមូណប្ប-
ច្ច័យ . . . វារៈ៧ ក្នុងនអធិបតីប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ
វារៈ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនអតាមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ៥
ក្នុងនទបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុង
នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនកម្ម-
ប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១
ក្នុងនតន្ត្រីយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ
វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥
ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

ចប់ បច្ចនីយៈ ។

(២២៤) វារៈ៥ ក្នុងនការមូណប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ
៧ ក្នុងនអធិបតីប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសមន-
នរប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនអតាមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនទបនិស្សយប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមញ្ញកប្បដ្ឋានំ

នបុរេជាតេ សត្វ នបន្ទាជាតេ នវំ នអាសវនេ នវំ
នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ នវំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច ន-
វិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្ថយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

អនុលោមបច្ចនីយំ និដ្ឋិតំ ។

(២២៥) នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ទ្វេ ... អ-
នន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ ទ្វេ សហជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញេ
ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ ទ្វេ បុរេជាតេ ទ្វេ
អាសវនេ ទ្វេ កម្មេ ទ្វេ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ
ទ្វេ ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ មក្កេ ឯកំ សម្ប-
យុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ ទ្វេ អត្ថយា ទ្វេ នត្ថយា ទ្វេ
វិគតេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

បច្ចនីយានុលោមំ និដ្ឋិតំ ។

សហជាតវាហេ និដ្ឋិតោ ។

បដិច្ចត្ថំ នាម សហជាតត្ថំ
សហជាតត្ថំ នាម បដិច្ចត្ថំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

វារៈ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បជ្ជយ វារៈ៨ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បជ្ជយ វារៈ៩
 ក្នុងនអាសេវនប្បជ្ជយ វារៈ១០ ក្នុងនកម្មប្បជ្ជយ វារៈ៩ ក្នុងនវិបាក-
 ប្បជ្ជយ វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បជ្ជយ វារៈ១០ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បជ្ជយ
 វារៈ៥ ក្នុងនោនត្ថិប្បជ្ជយ វារៈ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បជ្ជយ ។

ចប់ អនុលោមបច្ចន័យៈ ។

[២៤៥] វារៈ២ ក្នុងការម្មណប្បជ្ជយ ព្រោះនហេតុប្បជ្ជយ ...
 វារៈ២ ក្នុងអនន្តរប្បជ្ជយ វារៈ២ ក្នុងសមនន្តរប្បជ្ជយ វារៈ២ ក្នុង
 សហជាតប្បជ្ជយ វារៈ២ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បជ្ជយ វារៈ២ ក្នុងនិស្សយ-
 ប្បជ្ជយ វារៈ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បជ្ជយ វារៈ២ ក្នុងបុរេជាតប្បជ្ជយ
 វារៈ២ ក្នុងអាសេវនប្បជ្ជយ វារៈ២ ក្នុងកម្មប្បជ្ជយ វារៈ១ ក្នុងវិបាក-
 ប្បជ្ជយ វារៈ២ ក្នុងអាហារប្បជ្ជយ វារៈ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បជ្ជយ វារៈ២
 ក្នុងឈានប្បជ្ជយ វារៈ១ ក្នុងមគ្គប្បជ្ជយ វារៈ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បជ្ជយ
 វារៈ២ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បជ្ជយ វារៈ២ ក្នុងអត្ថិប្បជ្ជយ វារៈ២ ក្នុងនត្ថិ-
 ប្បជ្ជយ វារៈ២ ក្នុងវិត្តប្បជ្ជយ វារៈ២ ក្នុងអវិត្តប្បជ្ជយ ។

ចប់ បច្ចន័យានុលោម ។

ចប់ សហជាតវារៈ ។

អត្ថរបស់សហជាតវារៈ ឈ្មោះថា អត្ថរបស់បដិច្ចវារៈ

អត្ថរបស់បដិច្ចវារៈ ឈ្មោះថា អត្ថរបស់សហជាតវារៈ ។

បច្ចយវិញ្ញាណ^(១)

[២៤៦] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ បច្ចយា ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ
ខន្ធោ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធោ ។ កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលេ
ខន្ធោ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ កុសលំ ធម្មំ
បច្ចយា កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ
ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានត្វា រូបំ តយោ ខន្ធោ បច្ចយា ឯកោ
ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានត្វា រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ បច្ចយា ទ្វេ
ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានត្វា រូបំ ។

[២៤៧] អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ
បច្ចយា តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ បច្ចយា ឯកោ
ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធោ ។ អកុសលំ ធម្មំ
បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា

បឋមវិវាទៈ

(២២៦) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង

ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ពឹង

ផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែក

នឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប

ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធាន្តរាយ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី

ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣

ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋាន

រូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹង

ខន្ធ ២ ។

(២២៧) អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើត

ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធ ១

ខន្ធ ១ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។ អព្យាក

តធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមញ្ញកប្បវត្តនំ

អកុសលេ ខន្ធេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធេ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធេ បច្ចយា ឯកោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

(២២៨) អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា វិចាកាព្យាកតំ តិវិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធេ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធេ បច្ចយា ឯកោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ បដិសន្ធិគូលោ វិចាកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធេ បច្ចយា តយោ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ តយោ ខន្ធេ បច្ចយា ឯកោ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ខន្ធេ បច្ចយា វត្ថុ វត្ថុ បច្ចយា ខន្ធា ឯកំ មហាភូតំ បច្ចយា តយោ មហាភូតា តយោ មហាភូតេ បច្ចយា ឯកំ មហាភូតំ ទ្វេ មហាភូតេ បច្ចយា ទ្វេ មហាភូតា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

គី ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធាវ្យាបយ ។ អកុសលធម៌
 កី អព្យាកតធម៌កី ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ កី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបកី ពឹងផ្អែកនឹងអកុស-
 លក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ កី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបកី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ កី
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបកី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។

(២២៨) អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ កី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបកី ពឹងផ្អែកនឹងវិបា-
 កាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ កី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបកី ពឹងផ្អែក
 នឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ កី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបកី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ខន្ធ ៣
 កី កដតារូបកី ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ២ កងខណៈនៃបដិ-
 សន្និ ខន្ធ ១ កី កដតារូបកី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ កី កដតារូប
 កី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ វត្ថុ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាវ្យាបយ ខន្ធាវ្យាបយ
 ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ មហាក្ខត ៣ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១ មហាក្ខត ១
 ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ៣ មហាក្ខតរូប ២ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតរូប ២

កុសលត្ថិកេ បច្ចយវារោ

មហាក្សតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ
 ឧបាទារូបំ វត្ថុំ បច្ចយា វិចារាកាព្យាកតា កិរិយាព្យា-
 កតា ខន្ធ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា វត្ថុំ បច្ចយា កុសលា
 ខន្ធ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា វត្ថុំ បច្ចយា អកុសលា ខន្ធ ។
 អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ច អព្យាកតោ ច
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា វត្ថុំ បច្ចយា កុសលា
 ខន្ធ មហាក្សតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អព្យា-
 កតំ ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា វត្ថុំ បច្ចយា អកុសលា
 ខន្ធ មហាក្សតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២២៩) កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចយោ
 កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា កុសលំ
 ឯតំ ខន្ធន្ទ វត្ថុញ្ទ បច្ចយា តយោ ខន្ទ តយោ ខន្ទ
 ច វត្ថុញ្ទ បច្ចយា ឯកោ ខន្ទ ទ្វេ ខន្ទ ច វត្ថុញ្ទ
 បច្ចយា ទ្វេ ខន្ទ ។ កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ
 បច្ចយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា

កុសលត្ថិកៈ បច្ចយវារៈ

ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្ថារូប ឧបាទារូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតទាំងឡាយ
 វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ កុសលធម៌ ពឹងផ្អែក
 នឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ កុសលក្ខន្ធទាំង-
 ឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ អកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹង
 វត្ថុ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ កុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹង
 វត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតទាំងឡាយ ។ អកុសលធម៌
 ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ អកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតទាំងឡាយ ។

[២២៧] កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកុស-
 លក្ខន្ធ ១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ១ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២
 ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុស-
 លធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

កុសលេ ខន្ធ ច មហាក្កតេ ច បច្ចយា ចិត្តស-
មុដ្ឋានំ រូបំ ។

កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា កុស-
លោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា
កុសលំ ឯកំ ខន្ធឯ វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា
តយោ ខន្ធ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ
ខន្ធ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា កុសលេ ខន្ធ ច
មហាក្កតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[២៥០] អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា
អកុសលោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលំ
ឯកំ ខន្ធឯ វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធ ច
វត្ថុញ្ច បច្ចយា ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា
ទ្វេ ខន្ធា ។ អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា
អព្យាកតោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលេ
ខន្ធ ច មហាក្កតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។
អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ
ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

គឺ ចិត្តសមុជ្ជានុរូប ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធាំឡាយផង មហាក្សត្រ
 ចាំឡាយផង ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌
 ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភា
 ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធទាំង វត្ថុផង ខន្ធទាំង ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធភា ផង
 វត្ថុផង ខន្ធទាំង ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទាំង ផង វត្ថុផង ចិត្តសមុជ្ជានុរូប ពឹង
 ផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធាំឡាយផង មហាក្សត្រចាំឡាយផង ។

[២៥០] អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌
 ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភា ពឹងផ្អែកនឹងអកុ-
 សលក្ខន្ធទាំង វត្ថុផង ខន្ធទាំង ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធភា ផង វត្ថុផង ខន្ធទាំង
 ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទាំង វត្ថុផង ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុ-
 សលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 គឺ ចិត្តសមុជ្ជានុរូប ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធាំឡាយផង មហាក្សត្រ
 ចាំឡាយផង ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ពឹងផ្អែកនឹង
 អកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

កុសលត្ថិកេ បច្ចយវិហ

អកុសលំ ឯកំ ខន្ធិញ្ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធិ
 តយោ ខន្ធិ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ឯកោ ខន្ធិ ទន្ធិ
 ខន្ធិ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទន្ធិ ខន្ធិ អកុសលេ ខន្ធិ
 ច មហាគ្រតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ វូបំ ។

(២៥០) កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធិ បច្ច-
 យា តយោ ខន្ធិ តយោ ខន្ធិ បច្ចយា ឯកោ
 ខន្ធិ ទន្ធិ បច្ចយា ទន្ធិ ខន្ធិ ។

(២៥២) អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធិ
 បច្ចយា តយោ ខន្ធិ តយោ ខន្ធិ បច្ចយា ឯកោ
 ខន្ធិ ទន្ធិ បច្ចយា ទន្ធិ ខន្ធិ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ
 បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា
 វិចាកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធិ បច្ចយា
 តយោ ខន្ធិ តយោ ខន្ធិ បច្ចយា ឯកោ ខន្ធិ ទន្ធិ
 ខន្ធិ បច្ចយា ទន្ធិ ខន្ធិ បដិសន្ធិត្ថលោ វិចាកាព្យ-
 ាកតំ ឯកំ ខន្ធិ បច្ចយា តយោ ខន្ធិ តយោ ខន្ធិ
 បច្ចយា ឯកោ ខន្ធិ ទន្ធិ បច្ចយា ទន្ធិ ខន្ធិ
 វត្ថុំ បច្ចយា ខន្ធិ ចក្ខាយតនំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ

កុសលត្ថិកៈ បច្ចយវារៈ

គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធទាំង ១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ១ ពឹងផ្អែកនឹង
 ខន្ធ ៣ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ចិត្តសមុប្បាទ
 រូប ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

(២៥១) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង

ព្រោះការមូលប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធទាំង ១ ខន្ធ ១ ពឹង
 ផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។

(២៥២) អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង

ព្រោះការមូលប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធទាំង ១ ខន្ធ ១
 ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹង
 ផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះការមូលប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
 ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទាំង ១ ខន្ធ ១ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣
 ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទាំង ១ ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២
 ខន្ធទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុយតនៈ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

សោតាយននំ បច្ចយា សោតវិញ្ញាណំ យា នាយននំ
 បច្ចយា យានវិញ្ញាណំ ជីវ្ហយននំ បច្ចយា ជីវ្ហវិញ្ញាណំ
 កាយាយននំ បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា
 វិចាកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធ ។

(២៥៣) អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា កុ-
 សលា ខន្ធ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា អកុស-
 លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា
 អកុសលា ខន្ធ ។

(២៥៤) កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា
 កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា កុ-
 សលំ ឯកំ ខន្ធន្ត វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធ
 ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធ ។

(២៥៥) អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ច-
 យា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា
 អកុសលំ ឯកំ ខន្ធន្ត វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ
 ខន្ធ ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ
 ខន្ធ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

សោតវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងសោតាយតនៈ ឃានវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹង
 ឃានាយតនៈ ជីវវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងជីវាយតនៈ កាយវិញ្ញាណ ពឹង
 ផ្អែកនឹងកាយាយតនៈ វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាងឡាយ ពឹង
 ផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

[២៥៣] កុសលធម៌ . ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះការមូណប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធាងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។
 អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះការមូណ-
 ប្បច្ច័យ គឺ អកុសលក្ខន្ធាងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

[២៥៤] កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌
 ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះការមូណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹង
 កុសលក្ខន្ធ ១ ផង វត្ថុផង ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង
 វត្ថុផង ។

[២៥៥] អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ផង អព្យាកត-
 ធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះការមូណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក
 នឹងអកុសលក្ខន្ធ ១ ផង វត្ថុផង ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង
 វត្ថុផង ។

កុសលគ្គិកេ បច្ចយវិវា

[២៥៦] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
 ភីណំ ។ អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ច-
 យា ភីណំ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាក-
 តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចយា វិចាកាព្យាកត-
 តំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា តយោ
 មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឧចា-
 នារូបំ វត្ថុំ បច្ចយា វិចាកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា
 ខន្ធា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា កុសលា ខន្ធា ។
 យថា ហេតុប្បច្ចយំ ឯវំ វិន្ទាវេតតំ ។

[២៥៧] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អនន្តរាប្បច្ចយា . . . សមនន្តរាប្បច្ចយា . . . ។
 យថា អារម្មណាប្បច្ចយំ ឯវំ វិន្ទាវេតតំ ។

កុសលត្ថិតៈ បច្ចយវារៈ

(២៥៦) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភាព ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធទ ។ អកុសល-
 ធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធភាព ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធទ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យា-
 កតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភាព ក្តី ចិត្តស-
 មជ្ជានុប្បត្តិ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទ មហាក្ខត ៣
 ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១ ចិត្តសមជ្ជានុប្ប ទបាទារូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត
 ទាំងឡាយ វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។
 កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ
 គឺ កុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ
 ដូចជាហេតុប្បច្ច័យដែរ ។

(២៥៧) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះអនន្តរប្បច្ច័យ . . . ព្រោះសមនន្តរប្បច្ច័យ . . . ។ បណ្ឌិត គប្បី
 ឲ្យពិស្តារ ដូចជាគោតម្យណប្បច្ច័យដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២៥៨] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
 តីណំ ។ អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា តីណំ ។ អព្យា-
 កតំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ សហ-
 ជាតប្បច្ចយា វិចាកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ
 ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ បដិ-
 សន្ធិក្ខុលោ ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា ពាហិរំ . . .
 អាហារសមុដ្ឋានំ . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ
 ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា ។ បេ ។ មហាក្ខតេ បច្ចយា
 កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ចក្ខាយតនំ បច្ចយា ចក្ខុ-
 វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ បច្ចយា កាយ-
 វិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា វិចាកាព្យាកតោ កិរិយាព្យា-
 កតោ ខន្ធា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា កុស-
 លា ខន្ធា ។ យថា ហេតុប្បច្ចយំ ឯវំ វិន្តារេតត្ថំ ។

[២៥៩] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា ឯកំ ។ អកុសលំ ធម្មំ
 បច្ចយា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៥៨) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះសហជាតប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធ ១ ។ ខន្ធ
 ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជន-
 រូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ពាហ៍រូប ពឹងផ្អែក
 នឹងមហាកូត ១ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . អាហារសមុជ្ជនរូប . . .
 ឧត្តសមុជ្ជនរូប . . . ពឹងផ្អែកនឹងមហាកូត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ បេ ។
 កដត្តារូប ទបាទារូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាកូតទាំងឡាយ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹង
 ផ្អែកនឹងចក្ខុយានៈ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយយានៈ
 វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ កុសល-
 ធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បដ្ឋាយ គឺ
 កុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូច
 ជាហេតុប្បដ្ឋាយដែរ ។

(២៥៩) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះអតោមញ្ញប្បដ្ឋាយ គឺ (ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធ ១ ។ អកុសល-
 ធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអតោមញ្ញប្បដ្ឋាយ

កុសលគ្គិព បច្ចយវាព

ឯកំ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា វិចាកាព្យាកតំ
 កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា
 ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិក្កុណោ
 វិចាកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា វត្ថុ
 ច ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា វត្ថុ ច ខន្ធេ
 បច្ចយា វត្ថុ វត្ថុ បច្ចយា ខន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា
 តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។ ទ្វេ មហាក្ខតេ បច្ចយា
 ទ្វេ មហាក្ខតា ពាហិរំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ...
 ឧតុសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ច-
 យា តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។ ទ្វេ មហាក្ខតេ បច្ចយា
 ទ្វេ មហាក្ខតា ចក្ខាយតនំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ
 ។ បេ ។ កាយាយតនំ បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុ
 បច្ចយា វិចាកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធា ។
 អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា វត្ថុ បច្ចយា កុសលា ខន្ធា ។
 យថា អារម្មណប្បច្ចយំ ឯវំ វិន័យេតតំ ។

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

គឺ (ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធ ១ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យា-
 កតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអព្យាមញ្ញប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹង
 វិបាកាព្យាកតករិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២
 ខន្ធ ៣ ក៏ វត្ថុក៏ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ក៏ វត្ថុក៏ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ វត្ថុ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធចាំង-
 ឡាយ ខន្ធចាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ មហាក្ខត ៣ ពឹងផ្អែកនឹងមហា-
 ក្ខត ១ ។ បេ ។ មហាក្ខត ២ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ២ ពាហិរូប ...
 អាហារសមុជ្ជានរូប ... ឧតុសមុជ្ជានរូប ... មហាក្ខត ៣ ពឹងផ្អែកនឹង
 មហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ បេ ។ មហាក្ខត ២ ពឹងផ្អែកនឹង
 មហាក្ខត ២ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុកាយតនៈ ។ បេ ។ កាយ-
 វិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយតនៈ វិបាកាព្យាកតករិយាព្យាកតក្ខន្ធចាំង-
 ឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះអព្យាមញ្ញប្បដ្ឋយ គឺ កុសលក្ខន្ធចាំងឡាយ ពឹងផ្អែក
 នឹងវត្ថុ ។ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាអារម្មណប្បដ្ឋយដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

[២៦០] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ និស្សយប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
តយោ ខន្ធោ ។ យថា សហជាតប្បច្ចយំ ឯវំ វិត្តោរេតតំ ។

[២៦១] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ឧបនិស្សយប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ
បច្ចយា ។ អារម្មណប្បច្ចយសទិសំ ។

[២៦២] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ បុរេជាតប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
តយោ ខន្ធោ ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធោ វត្ថុ
បុរេជាតប្បច្ចយា ។ អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អកុ-
សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ បុរេជាតប្បច្ចយា អកុសលំ
ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធោ ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធេ
បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធោ វត្ថុ បុរេជាតប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ
ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ បុរេជាតប្ប-
ច្ចយា វិចាកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ច-
យា តយោ ខន្ធោ ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធោ
វត្ថុ បុរេជាតប្បច្ចយា ចក្ខាយតនំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ
។ បេ ។ កាយាយតនំ បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុ
បច្ចយា វិចាកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធោ វត្ថុ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[២៦០] កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធ ១ ។ បណ្ឌិត
គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាសហជាតប្បច្ច័យដែរ ។

[២៦១] កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ (ខន្ធ ៣) ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធ ១ ។
(ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ) ប្រហែលគ្នានឹងអារម្មណប្បច្ច័យដែរ ។

[២៦២] កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។
ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ (ខន្ធចាំងឡាយ ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើត
ឡើង) ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសល-
ក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ (ខន្ធចាំងឡាយ ពឹងផ្អែក)
នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹង
ផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យាកតករិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែក
នឹងខន្ធ ២ (ខន្ធចាំងឡាយ ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
បុរេជាតប្បច្ច័យ ចក្កវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុយាននៈ ។ បេ ។ កាយ-
វិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយាននៈ វិបាកាព្យាកតករិយាព្យាកតក្ខន្ធចាំង-
ឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ខន្ធចាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ទើបកើតឡើង

កុសលត្ថិកេ បច្ចយារិកេ

បុរេជាតប្បដ្ឋយា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ បុរេជាតប្បដ្ឋយា វត្ថុំ បច្ចយា កុស-
 លា ខន្ធ វត្ថុំ បុរេជាតប្បដ្ឋយា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ
 បច្ចយា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ បុរេជាតប្បដ្ឋយា
 វត្ថុំ បច្ចយា អកុសលា ខន្ធ វត្ថុំ បុរេជាតប្បដ្ឋយា ។
 កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ បុរេជាតប្បដ្ឋយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ-
 ញ្ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធ ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធ
 ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធ វត្ថុំ បុរេជាតប្បដ្ឋយា ។
 អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ បុរេជាតប្បដ្ឋយា អកុសលំ ឯកំ
 ខន្ធញ្ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធ ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធ
 ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធ វត្ថុំ បុរេជាតប្បដ្ឋយា ។

[២៦៣] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អាសេវនប្បដ្ឋយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ ប-
 ច្ចយា ។ បេ ។ អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អកុស-
 លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាសេវនប្បដ្ឋយា អកុសលំ
 ឯកំ ខន្ធ បច្ចយា ។ បេ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ច-
 យា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាសេវនប្បដ្ឋយា

កុសលត្ថិកៈ បច្ចយវារៈ

ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ កុសលខន្ធចាំន់ឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ (ខន្ធចាំន់ឡាយ ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ អកុសលក្ខន្ធចាំន់ឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ (ខន្ធចាំន់ឡាយ ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធទ ផង វត្ថុផង ។ បេ ។ ខន្ធល ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធល ផង វត្ថុផង (ខន្ធចាំន់ឡាយ ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធទ ផង វត្ថុផង ។ បេ ។ ខន្ធល ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធល ផង វត្ថុផង (ខន្ធចាំន់ឡាយ ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[២៦៣] កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធទ ។ បេ ។ អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធទ ។ បេ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមញ្ញកប្បដ្ឋានំ

កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា
 តយោ ខន្ធេ បច្ចយា ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធេ បច្ច-
 យា ទ្វេ ខន្ធា វត្ថុំ បច្ចយា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធា ។
 អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 អាសេវនប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា កុសលា ខន្ធា ។
 អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 អាសេវនប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា អកុសលា ខន្ធា ។
 កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា ។ បេ ។
 អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អកុស-
 លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អាសេវនប្បច្ចយា អកុសលំ
 ឯកំ ខន្ធន្ត វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ។ បេ ។

[២៦៤] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ កម្មប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយោ
 តីណី ។ អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ កម្មប្បច្ចយា តីណី ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា
 អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ កម្មប្បច្ចយា វិចាកា-
 ព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា ។ បេ ។
 បដិសន្ធិក្ខណោ ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា ។ បេ ។
 អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣
 ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាន្តរាយ ពឹងផ្អែកនឹង
 វត្ថុ ។ កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អាសេវនប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធាន្តរាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អកុស-
 លធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ
 គឺ អកុសលក្ខន្ធាន្តរាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ពឹងផ្អែកនឹងកុសល-
 ធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ។ បេ ។ អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសល-
 ធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធទាំង ១ ផង វត្ថុផង ។ បេ ។

(២៦២) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធ ១ ។ អកុសល-
 ធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធ ៣ (ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធ ១) ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យា-
 កតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ គឺ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យា-
 កតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១ ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ។ បេ ។ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ បេ ។

កុសលត្ថិកេ បច្ចយវិពេ

មហាក្សត្រេ បច្ចយា កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ចក្ខាយ-
 តនំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ
 បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា វិចាកាព្យាក-
 តា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ច-
 យា កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ កម្មប្បច្ចយា វត្ថុំ
 បច្ចយា កុសលា ខន្ធ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ច-
 យា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ កម្មប្បច្ចយា វត្ថុំ
 បច្ចយា អកុសលា ខន្ធ ។ កុសលេវ អព្យាក-
 តេវ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ច អព្យាកតោ ច
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ កម្មប្បច្ចយា ។ បេ ។ អកុសលេវ
 អព្យាកតេវ ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ ច អព្យា-
 កតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ កម្មប្បច្ចយា អកុសលំ
 ឯកំ ខន្ធពវ វត្ថុវេវ បច្ចយា ។ បេ ។ អកុសលេ
 ខន្ធទេ ច មហាក្សត្រេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២៦៥) អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិចាកប្បច្ចយា វិចាកាព្យាកតំ ឯកំ
 ខន្ធពវ បច្ចយា ។ បេ ។ បដិសន្ធិក្ខណោ ឯកំ មហាក្សត្រំ
 បច្ចយា ។ បេ ។ ចក្ខាយតនំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញា-
 ណំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ

កុសលត្ថិតៈ បច្ចយវារៈ

កងតារូប ឧបាទារូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតទាំងឡាយ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹង
 ផ្អែកនឹងចក្ខុយានៈ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយានៈ
 វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ កុសល-
 ធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ គឺ
 កុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹង
 អព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ គឺ អកុសលក្ខន្ធទាំង-
 ឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ពឹងផ្អែកនឹង
 កុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ ។ បេ ។
 អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ផង អព្យាកត-
 ធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ គឺ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសល-
 ក្ខន្ធទាំង វត្ថុផង ។ បេ ។ ចិត្តសមុជ្ជានរូប ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធ
 ទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

[២៦៥] អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។
 ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹង
 ផ្អែកនឹងចក្ខុយានៈ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយានៈ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បជ្ឈានំ

វត្ថុ បច្ចុយា វិចារកាព្យាកតា ខន្ធ ។

[២៦៦] កុសលំ ធម្មំ បច្ចុយា កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ អាហារប្បច្ចុយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ បច្ចុយា
នីលំ ។ អកុសលំ ធម្មំ បច្ចុយា នីលំ ។ អព្យា-
កតំ ធម្មំ បច្ចុយា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អា-
ហារប្បច្ចុយា ។ បេ ។ បដិសន្ធិកូលោ ។ បេ ។ អា-
ហារសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្ខតំ ។ បេ ។ ចក្ខាយននំ
បច្ចុយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយាយននំ បច្ចុ-
យា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុ បច្ចុយា វិចារកាព្យាកតា
កិរិយាព្យាកតា ខន្ធ ។ បរិបុណ្ឌំ ។

[២៦៧] កុសលំ ធម្មំ បច្ចុយា កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ សន្តិយប្បច្ចុយា ។ បេ ។ អសញ្ញាសត្តានំ
ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចុយា ។ បេ ។ ចក្ខាយននំ បច្ចុ-
យា ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយាយននំ បច្ចុយា
កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុ បច្ចុយា វិចារកាព្យាកតា កិរិយា-
ព្យាកតា ខន្ធ សន្តិយប្បច្ចុយា ។ យថា កុម្មប្ប-
ច្ចុយា ឯវំ វិត្តារេតតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

វិបាកាព្យាកតក្ខន្ធាន្ទំឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

[២៦៦] កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធទ ។ ខន្ធ ៣
 ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ។ បេ ។ អាហារសមុជ្ឈនរូប មហាកូត១ ។ បេ ។ ចក្កវិញ្ញាណ ពឹង
 ផ្អែកនឹងចក្ខុយានៈ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយានៈ
 វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាន្ទំឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ បរិបូណ៌ ។

[២៦៧] កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ពឹងផ្អែកនឹងមហាកូត១ របស់ពួកអសញ្ញា-
 សត្វ ។ បេ ។ ចក្កវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុយានៈ ។ បេ ។ កាយ-
 វិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយានៈ វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាន្ទំ
 ឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។
 បណ្ឌិត គប្បីឱ្យពិស្តារ ដូចជាកម្មប្បច្ច័យដែរ ។

កុសលគ្គិកេ បច្ចយវារោ

(២៦៨) កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ឈានប្បច្ចយា មគ្គប្បច្ចយា ។ ឈានប្បច្ច-
 យាមិ មគ្គប្បច្ចយាមិ ។ យថា ហេតុប្បច្ចយា វេរីវិត្តា-
 រេតតំ ។

(២៦៩) កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ សម្បយុត្តប្បច្ចយា ។ អារម្មណប្បច្ចយ-
 សទិសំ ។

(២៧០) កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
 តយោ ខន្ធា ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា វត្ថុ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធេ
 បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធេ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។
 កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ច អព្យាកតោ ច
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ
 បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានេ រូបំ ។ បេ ។

កុសលត្ថិកៈ បច្ចយវារៈ

(២៦៨) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះឈានប្បច្ច័យ នឹងមគ្គប្បច្ច័យ ។ ព្រោះឈានប្បច្ច័យផង ព្រោះ
មគ្គប្បច្ច័យផង ។ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាហេតុប្បច្ច័យដែរ ។

(២៦៩) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ (សម្បយុត្តប្បច្ច័យ) ប្រហែលគ្នានឹងការម្ម-
ណប្បច្ច័យដែរ ។

(២៧០) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធទ ។ បេ ។
ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ (ខន្ធាវិជ្ជាពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ ព្រោះ
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងកុស-
លក្ខន្ធាវិជ្ជា (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប) ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាវិជ្ជា (ទើប
កើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌
ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធទ ។ បេ ។

អភិធម្មបដិកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
 ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 ខន្ធេ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។ អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
 អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អកុ-
 សលំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ។ បេ ។ ទ្វេ
 ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។ អ-
 កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អកុសលេ ខន្ធេ បច្ចយា ចិត្តស-
 មុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធេ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។ អកុសលំ ធម្មំ
 បច្ចយា អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជន្តិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធេ
 បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ខន្ធា វត្ថុំ វិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធេ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋ-
 យា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា វិចាកាព្យាកតំ កិរិយា-
 ព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តស-
 មុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយាទ្វេ ខន្ធា

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ខន្ធចាំងឡាយ (ពឹងផ្អែក)
នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (ពឹងផ្អែក)
នឹងខន្ធចាំងឡាយ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ អកុសល-
ធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ
ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២
(ខន្ធចាំងឡាយ ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។
អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្ត-
ប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធចាំងឡាយ (ចិត្តស-
មុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធចាំងឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្ត-
ប្បដ្ឋយ ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី
ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹង
ផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ខន្ធចាំងឡាយ (ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធចាំងឡាយ (ទើបកើត
ឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកត-
ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋាន-
រូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ក្តី

កុសលគ្គិព បច្ចយវិព

ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា បដិសន្ធិក្កណោ
 វិចាគាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ បច្ចយា តយោ ខន្ធ
 កដត្តា ច រូបំ ។ បេ ។ នេ ខន្ធ បច្ចយា នេ
 ខន្ធ កដត្តា ច រូបំ ខន្ធ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា
 កដត្តា រូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ខន្ធ បច្ចយា
 វត្ថុំ វត្ថុំ បច្ចយា ខន្ធ ខន្ធ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា
 វត្ថុំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា
 ។ បេ ។ មហាក្ខតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដ-
 ត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ចក្ខាយ-
 តនំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ
 បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា វិចាគាព្យាកតា
 កិរិយាព្យាកតា ខន្ធ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។

កុសលត្ថិកៈ បច្ចយវារៈ

ចិត្តសមុជានុរូបក្តី តឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ខន្ធចាំងឡាយ (តឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ
 (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ចិត្តសមុជានុរូប (តឹងផ្អែក) នឹង
 ខន្ធចាំងឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ពាក្យ កដត្តា-
 រូបក្តី តឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទ កដខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។
 ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តារូបក្តី តឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ខន្ធចាំងឡាយ (តឹងផ្អែក) នឹង
 វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ កដត្តារូប តឹងផ្អែកនឹងខន្ធចាំង-
 ឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វត្ថុ (តឹងផ្អែក) នឹងខន្ធ
 ចាំងឡាយ ខន្ធចាំងឡាយ តឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ខន្ធចាំងឡាយ (តឹងផ្អែក) នឹង
 វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វត្ថុ (តឹងផ្អែក) នឹងខន្ធចាំងឡាយ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ តឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត១ ។ បេ ។
 ចិត្តសមុជានុរូប កដត្តារូប ឧបាទារូប តឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតចាំងឡាយ
 (ចិត្តសមុជានុរូប កដត្តារូប ឧបាទារូប តឹងផ្អែក) នឹងខន្ធចាំង-
 ឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ចក្ខុវិញ្ញាណ តឹងផ្អែក
 នឹងចក្ខុយានៈ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ តឹងផ្អែកនឹងកាយាយានៈ
 វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធចាំងឡាយ តឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ (ខន្ធចាំង-
 ឡាយ តឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា កុសលា ខន្ធ វត្ថុ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា អកុស-
 លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា
 អកុសលា ខន្ធ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ
 ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជន្តិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា កុសលា ខន្ធ
 មហាក្កតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ វត្ថុ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្ប-
 ច្ចយា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ ច
 អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វត្ថុ
 បច្ចយា អកុសលា ខន្ធ មហាក្កតេ បច្ចយា ចិត្តស-
 មុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ កុសលញ្ច អព្យាក-
 តញ្ច ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិប្ប-
 យុត្តប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធឯ វត្ថុញ្ច បច្ចយា
 តយោ ខន្ធ តយោ ខន្ធ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ឯកោ
 ខន្ធា ទេ ខន្ធ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទេ ខន្ធា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ គឺ កុសលក្ខន្ធាវ័នឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ (កុសលក្ខន្ធាវ័នឡាយ ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។ អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ គឺ អកុសលក្ខន្ធាវ័នឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ (អកុសលក្ខន្ធាវ័នឡាយ ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ គឺ កុសលក្ខន្ធាវ័នឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត្តាវ័នឡាយ ខន្ធាវ័នឡាយ (ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធាវ័នឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ គឺ អកុសលក្ខន្ធាវ័នឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត្តាវ័នឡាយ ខន្ធាវ័នឡាយ (ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធាវ័នឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។ កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ពា ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធ ១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ១ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ពា ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង

កុសលត្ថិកេ បច្ចយវិពេ

វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។ កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច
 ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយា កុសលេ ខន្ធេ ច មហាក្ខតេ ច បច្ចយា
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធេ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។ កុស-
 លញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ច
 អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា កុ-
 សលំ ឯកំ ខន្ធឯ វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា
 តយោ ខន្ធេ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធេ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា កុសលេ ខន្ធេ
 ច មហាក្ខតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធា
 វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធេ វិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយា ។ អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ច-
 យា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា
 អកុសលំ ឯកំ ខន្ធឯ វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា
 ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធេ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា វត្ថុ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។ អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ
 បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋ-
 យា អកុសលេ ខន្ធេ ច មហាក្ខតេ ច បច្ចយា
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធេ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។

កុសលត្ថិកៈ បច្ចយវាវៈ

(ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។
 អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធាន្ត-
 ឡាយផង មហាក្ខតាំងឡាយផង (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធ
 តាំងឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ កុសលធម៌ក្តី
 អព្យាកតធម៌ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធទ ផង វត្ថុផង ខន្ធ
 ១ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធាន្តតាំងឡាយផង មហាក្ខតាំង-
 ឡាយផង ខន្ធាន្តតាំងឡាយ (ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធាន្តតាំងឡាយ (ទើបកើត
 ឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសល-
 ធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣
 ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធទ ផង វត្ថុផង ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២
 ផង វត្ថុផង (ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹង
 អកុសលក្ខន្ធាន្តតាំងឡាយផង មហាក្ខតាំងឡាយផង (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធាន្តតាំងឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មប្បដិកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អកុស-
 លោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ វិប្បយុត្តប្ប-
 ច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធឯ វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ
 ខន្ធា ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធទេ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា
 អកុសលេ ខន្ធទេ ច មហាក្ខតេ ច បច្ចយា ចិត្តស-
 មុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ ខន្ធទេ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

[២៧០] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈន្តិ អត្ថិប្បច្ចយា ។ បេ ។ អត្ថិប្បច្ចយា សហ-
 ជាតប្បច្ចយសទិសំ កាតតំ ។ នត្ថិប្បច្ចយា វិក-
 តប្បច្ចយា អារម្មណប្បច្ចយសទិសំ ។ អវិកតប្បច្ចយា
 សហជាតប្បច្ចយសទិសំ ។

[២៧២] ហេតុយា សត្តាស អារម្មណេ សត្ត
 អធិបតីយា សត្តាស អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត
 សហជាតេ សត្តាស អញ្ញាមញ្ញេ សត្ត និស្សយេ សត្ត-
 រាស ឧបនិស្សយេ សត្ត បុរេជាតេ សត្ត អាសេវនេ
 សត្ត កថ្មេ សត្តាស វិនាកេ ឯកំ អាហារេ សត្តាស
 ភ័ន្តិយេ សត្តាស ឈានេ សត្តាស មគ្គេ សត្តាស

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តកប្បវដ្តាន

អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ផង អព្យាកត-
 ធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក
 នឹងអកុសលក្ខន្ធទាំង ១ ផង វត្ថុផង ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង
 វត្ថុផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយផង មហា-
 ភូតទាំងឡាយផង ខន្ធទាំងឡាយ (ពឹងផ្អែក) នឹងវត្ថុ (ទើបកើតឡើង)
 ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធទាំងឡាយ
 (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[២៧១] កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះអត្ថប្បច្ច័យ ។ បេ ។ អត្ថប្បច្ច័យ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើឲ្យប្រហែលគ្នា
 នឹងសហជាតប្បច្ច័យដែរ ។ នត្ថប្បច្ច័យ វិតតប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹង
 អារម្មណប្បច្ច័យ ។ អវិតតប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងសហជាតប្បច្ច័យ ។

[២៧២] វារៈ ១៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
 វារៈ ១៧ ក្នុងអធិបត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសម-
 នន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអតាមពាប្ប-
 ច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ
 ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងកម្មប្ប-
 ច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអាហារាប្បច្ច័យ វារៈ ១៧
 ក្នុងន្រ្ទិយប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ

កុសលគ្គិព បច្ចយវិហ

សម្បយុត្តេ សត្ត វិប្បយុត្តេ សត្តរស អត្តិយា
 សត្តរស នត្តិយា សត្ត វិគតេ សត្ត អវិគតេ
 សត្តរស ។

[២៧៣] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ សត្ត . . .
 អធិបតិយា សត្តរស អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត
 សហជាតេ សត្តរស ។ បេ ។ អវិគតេ សត្តរស ។

[២៧៤] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិប-
 តិយា សត្ត (សព្វត្ថ សត្ត) . . . វិចារតេ ឯតំ អវិ-
 គតេ សត្ត ។

[២៧៥] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិប-
 តិប្បដ្ឋយា អនន្តរេប្បដ្ឋយា សមនន្តរេប្បដ្ឋយា សហជា-
 តប្បដ្ឋយា អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា ជិស្សយប្បដ្ឋយា ឧប-
 ជិស្សយប្បដ្ឋយា បុរេជាតប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា
 កក្កប្បេ សត្ត . . . អាហារេ សត្ត អវិគតេ សត្ត ។

[២៧៦] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា បុរេ-
 ជាតប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា កក្កប្បដ្ឋយា អាហា-
 រប្បដ្ឋយា វិគតប្បដ្ឋយា អវិគតេ សត្ត ។

កុសលត្តិកៈ ច្បងវារៈ

វារៈ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១៧
ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងវិត្តប្បច្ច័យ វារៈ
១៧ ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ ។

[២៧៣] វារៈ៧ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ...
វារៈ១៧ ក្នុងអធិបត្ថប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុង
សមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ។ បេ ។ វារៈ ១៧
ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ ។

[២៧៤] វារៈ៧ ក្នុងអធិបត្ថប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ និង
ការម្មណប្បច្ច័យ (វារៈ៧ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់) ... វារៈ ១ ក្នុង
វិបាកប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ ។

[២៧៥] វារៈ៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ការម្ម-
ណប្បច្ច័យ អធិបត្ថប្បច្ច័យ អនន្តរាប្បច្ច័យ សមនន្តរាប្បច្ច័យ សហជា-
តប្បច្ច័យ អត្តាប្បច្ច័យ និងស្វយប្បច្ច័យ ។ បេនិស្វយប្បច្ច័យ បុរេ-
ជាតប្បច្ច័យ និងអាសវនប្បច្ច័យ ... វារៈ៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ៧
ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ ។

[២៧៦] វារៈ៧ ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អា-
រម្មណប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ អាសវនប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ អាហារ-
ប្បច្ច័យ និងវិត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(២៧៧) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា បុរេ-
ជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិចាកប្បដ្ឋយា អាហារេ
ឯកំ . . . អវិគតេ ឯកំ ។

(២៧៨) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា បុរេ-
ជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិចាកប្បដ្ឋយា អាហារ-
ប្បដ្ឋយា វិគតប្បដ្ឋយា អវិគតេ ឯកំ ។

ហេតុមូលកំ ។

(២៧៩) អារម្មណប្បដ្ឋយា ហេតុយា សត្ត . . .
អធិបតីយា សត្ត ។ បេ ។ អារម្មណមូលកំ យថា
ហេតុមូលកំ ឯវំ វិត្ថាវេតងំ ។

(២៨០) អធិបតីប្បដ្ឋយា ហេតុយា សត្តរស ។
អនន្តរប្បដ្ឋយា . . . សមនន្តរប្បដ្ឋយា ហេតុយា សត្ត ។
សហជាតប្បដ្ឋយា . . . អញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយា និស្សយ-
ប្បដ្ឋយា ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយា បុរេជាតប្បដ្ឋយា . . .
អាសោវនប្បដ្ឋយា ហេតុយា សត្ត . . . អារម្ម-
ណេ សត្ត អធិបតីយា សត្ត អនន្តរេ សត្ត សម-
នន្តរេ សត្ត សហជាតេ សត្ត អញ្ញាមញ្ញេ សត្ត

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[២៧៧] វារៈ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អារម្មណប្បច្ច័យ បុរេជានប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ និងវិបាកប្បច្ច័យ . . . វារៈ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[២៧៨] វារៈ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អារម្មណប្បច្ច័យ បុរេជានប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ និងវិគតប្បច្ច័យ ។

ចប់ ហេតុមូលកៈ ។

[២៧៩] វារៈ៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ ។ បេ ។ អារម្មណមូលកៈ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាហេតុមូលកៈដែរ ។

[២៨០] វារៈ១៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ព្រោះអនន្តរប្បច្ច័យ . . . វារៈ៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះសមនន្តរប្បច្ច័យ ។ ព្រោះសហជានប្បច្ច័យ . . . អញ្ញាញប្បច្ច័យ និងស្វយប្បច្ច័យ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ និងបុរេជានប្បច្ច័យ . . . វារៈ៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះកាសេវនប្បច្ច័យ . . . វារៈ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងសហជានប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងអញ្ញាញប្បច្ច័យ ។

កុសលត្ថិក បច្ចយវិញ

និស្សយេ សត្វ ឧបនិស្សយេ សត្វ ចុរេជាតេ សត្វ
 កម្មេ សត្វ អាហារេ សត្វ ឥន្ទ្រិយេ សត្វ ឈានេ សត្វ
 មក្ខេ សត្វ សម្បយុត្តេ សត្វ វិប្បយុត្តេ សត្វ អត្ថិយា
 សត្វ នត្ថិយា សត្វ វិគតេ សត្វ អវិគតេ សត្វ ។

(២៨០) កុច្ឆប្បដ្ឋយា . . . វិចាកប្បដ្ឋយា ហេតុ-
 យា ឯកំ . . . អារម្មណេ ឯកំ អនិច្ចតិយា ឯកំ
 អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ
 អត្តាមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ
 ចុរេជាតេ ឯកំ កម្មេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ
 ឯកំ ឈានេ ឯកំ មក្ខេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ឯកំ
 វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ នត្ថិយា ឯកំ វិគតេ
 ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

(២៨២) អាហារប្បដ្ឋយា . . . ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយា
 ឈានប្បដ្ឋយា មក្ខប្បដ្ឋយា សម្បយុត្តប្បដ្ឋយា
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អត្ថប្បដ្ឋយា នត្ថប្បដ្ឋយា

កុសលត្ថិកៈ បច្ចយវារៈ

វារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
 បុរេជានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ
 ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
 អត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ៧
 ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

(២៨១) ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះ
 វិបាកប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអធិបតិប្ប-
 ច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងសហជានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងមតោមតាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងបុរេជានប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ
 ១ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

(២៨២) ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ . . . ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ឈានប្ប-
 ច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្ថប្បច្ច័យ នត្ថប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

វិភត្តប្បដ្ឋយា . . . អវិភត្តប្បដ្ឋយា ហេតុយា សត្ត-
រស . . . អារម្មណេ សត្ត វិភតេ សត្ត ។

បច្ចយវារេ អនុលោមំ និដ្ឋិតំ ។

[២៨៣] អត្ថុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អត្ថុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា វិចីក៏ន្នាសហគតេ
ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធេ បច្ចយា វិចីក៏ន្នាសហគតោ
ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា អហេតុ-
កំ វិចារកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ច-
យា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។ បេ ។
ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ
បច្ចយា តយោ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ។ បេ ។ ទ្វេ
ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ខន្ធេ បច្ច-
យា វត្ថុ វត្ថុំ បច្ចយា ខន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា
តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។ មហាក្ខតេ បច្ចយា
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧចារនារូបំ ពាហិរំ ...

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថកប្បវដ្តាន

នឹងវិគតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ៧ ក្នុងការមណប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ ។

ចប់ អនុលោម ក្នុងបច្ច័យវារៈ ។

[២៤៣] អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ រើបកើតឡើង
 ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខុតា ច្រឡំដោយ
 ឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែកនឹងឧទ្ធចាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខុតា ច្រឡំដោយ
 ឧទ្ធច្ចៈ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ រើបកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងនហេតុកវិ-
 បាកាព្យាកតករិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី
 ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១
 ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តារូបក្តី ពឹង
 ផ្អែកនឹងខន្ធ ២ វត្ថុ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធចាំងឡាយ ខន្ធចាំងឡាយ ពឹងផ្អែក
 នឹងវត្ថុ មហាក្ខត ៣ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១ ។ បេ ។ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 កដត្តារូប ឧបាទារូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតចាំងឡាយ ពាហិរូប . . .

កុសលគ្គិពេ បច្ចយវារោ

អាហារសមុជ្ជានំ . . . ឧតុសមុជ្ជានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ
 ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។
 មហាក្ខតេ បច្ចយា កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ចក្កាយ-
 តំ បច្ចយា ចក្កវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយាយតំ
 បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា អហេតុកវិ-
 បាកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធ ។ អព្យាក-
 តំ ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេ-
 តុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា វិចីក៏ច្ឆាសហគតោ ឧទ្ធច្ចុស-
 ហគតោ មោហោ ។ អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច
 ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុ-
 ប្បច្ចយា វិចីក៏ច្ឆាសហគតោ ឧទ្ធច្ចុសហគតោ ខន្ធ
 ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា វិចីក៏ច្ឆាសហគតោ ឧទ្ធច្ចុសហគ-
 តោ មោហោ ។

(២៨២) កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នអារម្មណប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធ បច្ចយា
 ចិត្តសមុជ្ជានំ រូបំ ។

យថា បដិច្ចវារេ នអារម្មណប្បច្ចយា ឯវំ វិត្តា-
 រេតតំ ។

កុសលត្ថិតៈ បច្ចយវារៈ

អាហារសម្មជានរូប . . ឧត្តសម្មជានរូប . . . មហាក្ខត្ត ៣ ពឹងផ្អែកនឹង
 មហាក្ខត្ត ១ របស់ពួកអសព្វាសត្ត ។ បេ ។ កងតារូប ឧបាទារូប ពឹង
 ផ្អែកនឹងមហាក្ខត្តទាំងឡាយ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុកាយតនៈ ។ បេ ។
 កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយតនៈ អហេតុកិប្បាកាព្យាកតកិរិយា-
 ព្យាកតក្ខន្ធទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹង
 អព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ មោហៈ ដែល
 ច្រឡំដោយវិចិកិត្តា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អកុសលធម៌
 ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បដ្ឋយ គឺ មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិកិត្តា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ
 ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិកិត្តា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ
 ផង វត្ថុផង ។

(២៨២) អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនការម្មណប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសម្មជានរូប ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធ
 ទាំងឡាយ ។ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជានការម្មណប្បដ្ឋយ កង
 បដិច្ចវារៈផងចុះ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២៨៥] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធិ បច្ចយា
 តីណី ។ អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា តីណី ។ អព្យា-
 កតំ ធម្មំ បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។ អព្យាក-
 តំ បរិបុណ្ណំ កាតតំ ពាហិរំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ...
 ឧតុសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ច-
 យា ។ បេ ។ ចក្ខាយតនំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ បេ ។
 កាយាយតនំ បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា
 វិហាកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធា ។ អព្យាក-
 តំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិប-
 តិប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា កុសលា ខន្ធា ។ បេ ។ យថា
 អនុលោមេ សហជាតប្បច្ចយំ ឯវំ គណេតតំ ។

[២៨៦] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអនន្តរវ្យច្ចយា ... នសមនន្តរវ្យច្ច-
 យា អញ្ញាមញ្ញាវ្យច្ចយា នឧបនិស្សយវ្យច្ចយា នបុ-
 រេជាតប្បច្ចយា ... ។ យថា បដិច្ចវារេ ឯវំ វិត្តារេតតំ ។

[២៨៧] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នបក្កាជាតប្បច្ចយា ... នអាសេវនប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៨៥) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនអធិបតីប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភាព ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធទ ។ ខន្ធភាព
 ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ។ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ក្នុងខណៈនៃបដិ-
 សន្និ ។ បេ ។ បណ្ឌិត គប្បីសំដែងអព្យាកតធម៌ ឲ្យបរិបូណ៌ ពាហិរ-
 រូប . . . អាហារសមុជ្ជានរូប . . . ឧត្តសមុជ្ជានរូប . . . (មហាក្ខត ៣)
 ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ
 ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុយតនៈ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយ-
 យតនៈ វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាន្តរាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។
 កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតី-
 ប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធាន្តរាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ បេ ។ បណ្ឌិត
 គប្បីរាប់ ដូចជាសហជាតប្បច្ច័យ ក្នុងអនុលោមដែរ ។

(២៨៦) អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនអនន្តរប្បច្ច័យ . . . ព្រោះនសមនន្តរប្បច្ច័យ នអញ្ញាប្បច្ច័យ
 នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ និងនបុរេជាតប្បច្ច័យ . . . ។ បណ្ឌិត គប្បីសំ-
 ដែងឲ្យពិស្តារ ដូចជាក្នុងបដិច្ចវារៈដែរ ។

(២៨៧) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនចច្ចាជាតប្បច្ច័យ . . . ព្រោះនអាសវនប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិកេ បច្ចយវាហ

ចក្ខុយនំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ នបច្ឆាជា-
តប្បច្ចយម្ភី នអាសេវនប្បច្ចយម្ភី បរិបុណ្ណំ សត្តរស ។
យថា អនុលោមេ សហជាតប្បច្ចយំ ឯវំ វិន្ទាវេតតំ ។

(២៨៨) កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធ
បច្ចយា កុសលា ចេតនា ។ អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា អកុស-
លេ ខន្ធ បច្ចយា អកុសលា ចេតនា ។ អព្យា-
កតំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
នកម្មប្បច្ចយា កិរិយាព្យាកតេ ខន្ធ បច្ចយា កិរិ-
យាព្យាកតា ចេតនា ពាហិរំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ
ឧតុសមុដ្ឋានំ ... ឯកំ មហាភូតំ បច្ចយា ។ បេ ។
មហាភូតេ បច្ចយា ឧបាទារូបំ វត្ថុំ បច្ចយា កិរិ-
យាព្យាកតា ចេតនា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា
កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ច-
យា កុសលា ចេតនា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ច-
យា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា វត្ថុំ
បច្ចយា អកុសលា ចេតនា ។ កុសលញ្ច អព្យា-
កតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ

កុសលត្ថិតៈ បច្ចយវារៈ

ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុយានៈ ។ បេ ។ នបច្ចាជាតប្បច្ច័យក្តី
 នអាសវនប្បច្ច័យក្តី បណ្ឌិត គប្បីសំដែងឲ្យបរិបូណ៌ សុទ្ធតែមានវារៈ
 ១៧ ។ បណ្ឌិត គប្បីសំដែងឲ្យពិស្តារ ដូចជាសហជាតប្បច្ច័យ ក្នុង
 អនុលោមវែរ ។

(២៨៨) កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ កុសលចេតនា ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធាន៍ឡាយ ។
 អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ
 គឺ អកុសលចេតនា ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលក្ខន្ធាន៍ឡាយ ។ អព្យាកត-
 ធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ
 កិរិយាព្យាកតចេតនា ពឹងផ្អែកនឹងកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាន៍ឡាយ ពាហិរ-
 រូប . . . អាហារសមុជ្ជនរូប . . . ឧតុសមុជ្ជនរូប . . . (មហាក្ខត ៣)
 ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១ ។ បេ ។ ឧបាទារូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១-
 ឡាយ កិរិយាព្យាកតចេតនា ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ កុសលធម៌ ពឹងផ្អែក
 នឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ កុសលចេតនា
 ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ អកុសលចេតនា ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។
 កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

នកម្មប្បដ្ឋយា កុសលេ ខន្ធ ច វត្ថុញ បច្ចយា
 កុសលា ចេតនា ។ អកុសលញ អព្យាកតញ
 ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្ប-
 ដ្ឋយា អកុសលេ ខន្ធ ច វត្ថុញ បច្ចយា អកុស-
 លា ចេតនា ។

[២៨៩] កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នវិចាកប្បដ្ឋយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ បច្ចយា
 តីណិ ។ អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា តីណិ ។ អព្យា-
 កតំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 នវិចាកប្បដ្ឋយា កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ បច្ចយា
 តយោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ។ បេ ។ ទ្វេ
 ខន្ធ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ឯកំ
 មហាក្ខតំ បច្ចយា តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។
 មហាក្ខតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឧបាទារូបំ
 ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . .
 អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា តយោ
 មហាក្ខតា ។ បេ ។ មហាក្ខតេ បច្ចយា កដត្តារូបំ
 ឧបាទារូបំ វត្ថុំ បច្ចយា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធ ។
 អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ កុសលចេតនា ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ផង វត្ថុ
ផង ។ អកុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង
ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ អកុសលចេតនា ពឹងផ្អែកនឹង
អកុសលក្ខន្ធាន៍ទ្បាយផង វត្ថុផង ។

[២៨៧] កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ៣ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធ ១ ។ ខន្ធ៣
ពឹងផ្អែកនឹងអកុសលធម៌ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើប
កើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹង
ផ្អែកនឹងកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ ខន្ធ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹង
ផ្អែកនឹងខន្ធ២ មហាក្ខត៣ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត១ ។ បេ ។ ចិត្តស-
មុដ្ឋានរូប និងឧបាទារូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត៣ទ្បាយ ពាហិរូប...
អាហារសមុដ្ឋានរូប ... ឧត្តសមុដ្ឋានរូប ... មហាក្ខត៣ ពឹងផ្អែក
នឹងមហាក្ខត១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ ។ បេ ។ កដ្ឋតារូប និងឧបាទា-
រូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត៣ទ្បាយ កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាន៍ទ្បាយ ពឹង
ផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ កុសលធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង

កុសលត្ថិកេ បក្ខយវិហារ

នវិចារកប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា កុសលា ទន្ធា ។
 វិចារកំ វេបេត្វា សព្វត្ថ វិត្តារេតតំ ។

[២៧០] អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអាហារប្បច្ចយា . . . នស្រ្តីយប្បច្ច-
 យា . . . នឈានប្បច្ចយា ចក្ខាយតនំ បច្ចយា ចក្ខុ-
 វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ បច្ចយា កាយវិញ្ញា-
 ណំ នឈានេ ឥមំ នាណករណំ ។ . . . នមគ្គប្បច្ចយា
 ចក្ខាយតនំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយា-
 យតនំ បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា អហោ-
 តុក្កវិចារកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា ទន្ធា នមគ្គ
 ឥមំ នាណករណំ ។ អវសេសំ យថា បដិច្ចវារេ បច្ច-
 ដ័យំ វិវំ វិត្តារេតតំ ។ នសម្បយុត្តប្បច្ចយា នវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ចយា នោនតិប្បច្ចយា ។ កុសលំ ធម្មំ បច្ច-
 យា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នោវិចារកប្បច្ចយា
 កុសលេ ទន្ធា បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ យថា
 បដិច្ចវារេ វិវំ វិត្តារេតតំ ។

[២៧១] នហេតុយា ចត្តារិ នអាវម្ពណោ បព្វ

កុសលត្ថិកៈ បច្ចយវារៈ

ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធាំឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។
បណ្ឌិត គប្បីសំដែងឲ្យពិស្តារ ក្នុងបច្ច័យទាំងពួងចុះ វៀរលែងតែវិបាក-
កប្បច្ច័យចេញ ។

[២៩០] អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ . . . ព្រោះនត្រ្រៃយប្បច្ច័យ . . . ព្រោះនឈា-
នប្បច្ច័យ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុយាននៈ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ
ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយាននៈ ការធ្វើឲ្យផ្សេងៗគ្នានេះ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ ។
. . . ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុយាននៈ ។ បេ ។
កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយាននៈ អហេតុកិបាកាព្យាកតកិរិយា-
ព្យាកតក្ខន្ធាំឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ការធ្វើឲ្យផ្សេងៗគ្នានេះ ក្នុងមគ្គ-
ប្បច្ច័យ ។ ពាក្យដ៏សេសសល់ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាបច្ច័យនេះ
ក្នុងបដិច្ចវារៈដែរ ។ ព្រោះនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ និង
នោនតិប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនោវិត្តប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានុប ពឹងផ្អែកនឹងកុសលក្ខន្ធាំឡាយ-
ឡាយ ។ បណ្ឌិត គប្បីសំដែងឲ្យពិស្តារ ដូចជាក្នុងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[២៩១] វារៈ៤ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

នអធិបតីយា សត្តរស នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ
 បញ្ច នអពាមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេ-
 ជាតេ សត្ត នបច្ឆាជាតេ សត្តរស នអាសេវនេ សត្ត-
 រស នកម្មេ សត្ត នវិចារកេ សត្តរស នអាហារេ
 ឯកំ នវដ្ឋិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្ខេ ឯកំ ន-
 សម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណី នោនត្ថយា បញ្ច
 នោវិគតេ បញ្ច ។

[២៧២] នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ ឯកំ ...

នអធិបតីយា ចត្តារិ នអនន្តរេ ឯកំ នសមនន្តរេ ឯកំ
 នអពាមញ្ញេ ឯកំ នឧបនិស្សយេ ឯកំ នបុរេជាតេ
 ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ ចត្តារិ នអាសេវនេ ចត្តារិ នកម្មេ
 ឯកំ នវិចារកេ ចត្តារិ នអាហារេ ឯកំ នវដ្ឋិយេ
 ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្ខេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ
 នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្ថយា ឯកំ នោវិគតេ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ១៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៥
 ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
 នឧបនិស្សយាប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតាប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងន-
 បច្ឆាជាតាប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនភាសេវនាប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្ម-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារាប្បច្ច័យ វារៈ
 ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

[២៩២] វារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណាប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ...
 វារៈ ៤ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 នសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឧប-
 និស្សយាប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតាប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនបច្ឆាជាតា-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនភាសេវនាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៤
 ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោ-
 នតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិព បច្ចយវាព

[២៩៣] នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា ន-
 អធិបតិយា ឯកំ ... នអនន្តរេ ឯកំ នសមនន្តរេ ឯកំ
 [សព្វត្ថ ឯកំ] ឆោនត្ថិយា ឯកំ ឆោវិគតេ ឯកំ ។

[២៩៤] នអារម្មណប្បដ្ឋយា នហេតុយា ឯកំ ...
 នអធិបតិយា បញ្ច នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច
 នអញ្ញាមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរោជាតេ
 បញ្ច នបច្ឆាជាតេ បញ្ច នអាសោវនេ បញ្ច នកម្មេ
 ឯកំ នវិគតេ បញ្ច នអហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ
 នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច
 នវិប្បយុត្តេ ឯកំ ឆោនត្ថិយា បញ្ច ឆោវិគតេ បញ្ច ។

[២៩៥] នអារម្មណប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា ន-
 អធិបតិយា ឯកំ ... ឆោវិគតេ ឯកំ ។

[២៩៦] នអធិបតិប្បដ្ឋយា នហេតុយា ចត្តារិ ...

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

[២៧៣] វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ និង
 នការម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសម-
 នន្តរាប្បច្ច័យ (វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់) វារៈ ១ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[២៧៤] វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ ៥ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
 នសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអញ្ញាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនបច្ចាជាត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៥
 ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
 នសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[២៧៥] វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ
 និងនហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[២៧៦] វារៈ ៤ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

នអាម្ពុណោ បញ្ច នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច
 នអញ្ញាមញ្ញោ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេជាតេ
 សត្វ នបច្ឆាជាតេ សត្តរស នអាសេវនេ សត្តរស
 នកម្មេ សត្វ នវិចារកេ សត្តរស នអាហារេ ឯកំ
 នន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ ន-
 សម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណី ចោនត្ថយា
 បញ្ច ចោវិគតេ បញ្ច ។

[២៩៧] នអធិបតិប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា ន-
 អាម្ពុណោ ឯកំ ... នអនន្តរេ ឯកំ នសមនន្តរេ
 ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញោ ឯកំ នឧបនិស្សយេ ឯកំ នបុរេ-
 ជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ ចត្តារិ នអាសេវនេ ចត្តារិ
 នកម្មេ ឯកំ នវិចារកេ ចត្តារិ នអាហារេ ឯកំ
 នន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ ន-
 សម្បយុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ចោនត្ថយា ឯកំ
 ចោវិគតេ ឯកំ ។

[២៩៨] នអធិបតិប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា នអា-
 រដ្ឋលាប្បច្ចយា នអនន្តរេ ឯកំ [សត្វត្ថ ឯកំ] ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

វារៈ៥ ក្នុងនការម្សាប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុង
 នសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនអតោមតាប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងនបច្ឆាជា-
 តប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
 វារៈ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
 នតន្ត្រីយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ
 វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥
 ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

(២៩៧) វារៈ ១ ក្នុងនការម្សាប្បច្ច័យ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ
 និននហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ១ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងន
 សមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអតោមតាប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
 វារៈ២ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុង
 នវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនតន្ត្រីយប្បច្ច័យ
 វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 នសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោនតិ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

(២៩៨) វារៈ ១ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ ព្រោះនធិបតិប្បច្ច័យ
 នហេតុប្បច្ច័យ និននការម្សាប្បច្ច័យ (វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យទាំងពួង) ។

កុសលត្ថិកេ បច្ចយវាហ

នអនន្តរប្បច្ចយា នសមនន្តរប្បច្ចយា នអញ្ញមញ្ញ-
ប្បច្ចយា នឧបនិស្សយប្បច្ចយា នអារម្មណប្បច្ចយ-
សនិសំ ។

(២៩៩) នបុរេជាតប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ ...
នអារម្មណេ បញ្ច នអធិបតីយា សត្ត នអនន្តរេ
បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញេ បញ្ច នឧប-
និស្សយេ បញ្ច នបច្ឆាជាតេ សត្ត នអាសវនេ
សត្ត នកក្កដេ ភីណិ នវិចារកេ សត្ត នអាហារេ
ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ
នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្ថយា
បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

(៣០០) នបុរេជាតប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា ន-
អារម្មណេ ឯកំ ... នអធិបតីយា ទ្វេ នអនន្តរេ ឯកំ
នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញមញ្ញេ ឯកំ នឧបនិស្សយេ
ឯកំ នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ នអាសវនេ ទ្វេ នកក្កដេ ឯកំ
នវិចារកេ ទ្វេ នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ

កុសលត្ថិតៈ បច្ច័យវារៈ

ព្រោះនអនន្តរប្បច្ច័យ នសមនន្តរប្បច្ច័យ នអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ និង
នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងនការម្មណប្បច្ច័យដែរ ។

[២៧៧] វារៈ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ ...

វារៈ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៥
ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងន-
អញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនបច្ច័-
ជាតប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនការសវនប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
វារៈ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
នឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ
វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិជ្ជយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥
ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣០០] វារៈ១ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ

និងនហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
នអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអញ្ញាមញ្ញ
ប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនបច្ច័ជាតប្បច្ច័យ
វារៈ២ ក្នុងនការសវនប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុង
នវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុហោមភិក្ខុប្បដ្ឋានំ

នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ
 នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ឆោនត្ថិយា ឯកំ ឆោវិគតេ ឯកំ ។
 នបុរេជាតប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណប្បច្ច-
 យា នអធិបតិយា ឯកំ (សព្វត្ថ ឯកំ) ... ឆោ-
 វិគតេ ឯកំ ។

[៣០១] នបច្ឆាជាតប្បច្ចយា ... នអាសេវនប្ប-
 ច្ចយា នហេតុយា ចត្តារិ ... នអារម្មណេ បញ្ច នអ-
 ធិបតិយា សត្តរស នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច
 នអញ្ញាមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេជាតេ
 សត្ត នបច្ឆាជាតេ សត្តរស នកក្ខេ សត្ត នវិចារកេ
 សត្តរស នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ
 ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ
 តីណិ ឆោនត្ថិយា បញ្ច ឆោវិគតេ បញ្ច ។

[៣០២] នអាសេវនប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
 នអារម្មណេ ឯកំ ... នអធិបតិយា ចត្តារិ នអ-
 នន្តរេ ឯកំ នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 នសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោ-
 នត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។ វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិ-
 ប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ នហតុប្បច្ច័យ និងនអារម្មណប្បច្ច័យ
 (វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យទាំងស្រុង) . . . វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

(៣០១) ព្រោះនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ២ ក្នុងនហតុ-
 ប្បច្ច័យ ព្រោះនអារសវនប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៥ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
 វារៈ ១៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
 នសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនបច្ចាជា-
 តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈាន-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣
 ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិត-
 តប្បច្ច័យ ។

(៣០២) វារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនអារសវនប្បច្ច័យ
 និងនហតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអនន្ត-
 រប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនបច្ចាជា-
 តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈាន-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣
 ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិត-
 តប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិព បច្ចយវាហ

នឧបនិស្សយេ ឯកំ នបុរេជានេ ទ្វេ នបច្ឆាជានេ
 ចត្តារិ នកម្មេ ឯកំ នវិចានេ ចត្តារិ នអាហារេ
 ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ
 នសម្បយុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ជោនត្ថិយា ឯកំ
 ជោវិតតេ ឯកំ ។ នអាសេវនប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ច-
 យា នអារម្មណប្បច្ចយា នអធិបតិយា ឯកំ (សព្វត្ថ
 ឯកំ) ... ជោវិតតេ ឯកំ ។

(៣០៣) នកម្មប្បច្ចយា នហេតុយា ឯកំ ...
 នអារម្មណ ឯកំ នអធិបតិយា សត្ត នអនន្តរេ ឯកំ
 នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញមញ្ញេ ឯកំ នឧបនិស្សយេ
 ឯកំ នបុរេជានេ តីណិ នបច្ឆាជានេ សត្ត នអាសេ-
 វនេ សត្ត នវិចានេ សត្ត នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិ-
 យេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នសម្ប-
 យុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ជោនត្ថិយា ឯកំ
 ជោវិតតេ ឯកំ ។ នកម្មប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
 នអារម្មណ ឯកំ (សព្វត្ថ ឯកំ) ជោវិតតេ ឯកំ ។

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវាៈ

វារៈ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនបុរេជានប្បច្ច័យ វារៈ២
 ក្នុងនបច្ចាជានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនវិបាក-
 ប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ
 ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសម្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ១
 ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។ វារៈ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះនអាសេវ-
 នប្បច្ច័យ នហេតុប្បច្ច័យ និន្ននការម្មណប្បច្ច័យ (វារៈ១ ក្នុងបច្ច័យ
 ទាំងពួង) . . . វារៈ ១ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

(៣០៣) វារៈ១ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ១ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអពាមពា-
 ក្យប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនបុរេជានប្បច្ច័យ
 វារៈ៧ ក្នុងនបច្ចាជានប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ៧
 ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ១
 ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោ-
 នត្ថប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។ វារៈ១ ក្នុងនការម្មណប្ប-
 ច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ និន្ននហេតុប្បច្ច័យ (វារៈ១ ក្នុងបច្ច័យទាំង
 ពួង) វារៈ១ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

(៣០៤) នវិចារកប្បដ្ឋយា នហេតុយា ចត្តារិ ...
 នអារម្មណេ បញ្ច នអធិបតីយា សត្តរស នអនន្តរេ
 បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញេ បញ្ច នឧប-
 និស្សយេ បញ្ច នបុរេជានេ សត្ត នបច្ឆាជានេ សត្ត-
 រស នអាសេវនេ សត្តរស នកម្មេ សត្ត នអាហារេ
 ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ
 នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ ចោនតិយា
 បញ្ច ចោវិគតេ បញ្ច ។

(៣០៥) នវិចារកប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
 រម្មណេ ឯកំ ... នអធិបតីយា ចត្តារិ នអនន្តរេ
 ឯកំ នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញមញ្ញេ ឯកំ នឧប-
 និស្សយេ ឯកំ នបុរេជានេ ទ្វេ នបច្ឆាជានេ ចត្តារិ
 នអាសេវនេ ចត្តារិ នកម្មេ ឯកំ នអាហារេ ឯកំ
 នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ ន-
 សម្បយុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ចោនតិយា ឯកំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

(៣០៤) វារៈ៤ ក្នុងនេហតុប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ . . .

វារៈ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៥
ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនអញ្ញា
មញ្ញាប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយាប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្ប
ច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងនចច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ
វារៈ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអាហារាប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
នតន្ត្រីយាប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ
វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥
ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

(៣០៥) វារៈ១ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ និង
នេហតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ៤ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអនន្ត
រាប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនឧបនិស្សយាប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ២
ក្នុងនចច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
នកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអាហារាប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនតន្ត្រីយាប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសម្ប
យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិកេ បច្ចយវិហេ

នោវិគតេ ឯកំ ។ នវិចាកប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា
នអារម្មណប្បដ្ឋយា នអធិបតីយា ឯកំ (សព្វត្ថ
ឯកំ) ... នោវិគតេ ឯកំ ។

[៣០៦] នអាហារប្បដ្ឋយា នហេតុយា ឯកំ
(សព្វត្ថ ឯកំ) ... នោវិគតេ ឯកំ ។ នឥន្ទ្រិយ-
ប្បដ្ឋយា នហេតុយា ឯកំ (សព្វត្ថ ឯកំ) ។
នឈានប្បដ្ឋយា នហេតុយា ឯកំ (សព្វត្ថ ឯកំ) ។
នមគ្គប្បដ្ឋយា នហេតុយា ឯកំ (សព្វត្ថ ឯកំ) ។
នសម្បយុត្តប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយសនិសំ ។

[៣០៧] នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ ...
នអារម្មណ ឯកំ នអធិបតីយា តីណិ នអនន្តរេ
ឯកំ នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញា ឯកំ នឧប-
និស្សយេ ឯកំ នបុរេវាតេ តីណិ នបច្ឆាវាតេ
តីណិ នអាសេវនេ តីណិ នកម្មេ តីណិ នវិចាកេ
តីណិ នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ
ឯកំ នមគ្គេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ នោនត្តិយា
ឯកំ នោវិគតេ ឯកំ ។

កុសលត្ថិកៈ បច្ចយវារៈ

វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។ វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះ
នវិបាកប្បច្ច័យ នហេតុប្បច្ច័យ និងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ (វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យ
ទាំងពួង) . . . វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

(៣០៦) វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ
(វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យទាំងពួង) . . . វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។
វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ (វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យ
ទាំងពួង) ។ វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ (វារៈ ១
ក្នុងបច្ច័យទាំងពួង) ។ វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ
(វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យទាំងពួង) ។ ប្រវេហលគ្នានឹងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ
ព្រោះនសម្បយុត្តប្បច្ច័យដែរ ។

(៣០៧) វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ១ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអញ្ញា-
មញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតិ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ
វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអា-
ហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
ទោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បវត្តនំ

(៣០៨) នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា
 នអារម្មណេ ឯកំ ... នអធិបតិយា ទ្វេ នអនន្តរេ
 ឯកំ នសមនន្តរេ ឯកំ នអញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ នឧប-
 និស្សយេ ឯកំ នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ
 នអាសេវនេ ទ្វេ នកម្មេ ឯកំ នវិចារកេ ទ្វេ នអា-
 ហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ
 នមគ្គេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ នោទត្តិយា ឯកំ
 នោវិគតេ ឯកំ ។ នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋ-
 យា នអារម្មណប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា ឯកំ (សព្វត្ថ
 ឯកំ) នោទត្តិប្បដ្ឋយា នោវិគតប្បដ្ឋយា នអារម្ម-
 ណប្បដ្ឋយេសទិសំ ។

បច្ចយវារេ បច្ចនីយំ និដ្ឋិតំ ។

(៣០៩) ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ បញ្ច ...
 នអធិបតិយា សត្តរាស នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ
 បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេ-
 ជាតេ សត្ត នបច្ឆាជាតេ សត្ត នអាសេវនេ សត្តរាស

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣០៨) វារៈ ១ ក្នុងនការម្មណាប្បច្ច័យ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 និន័នហត្ថប្បច្ច័យ ... វារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអនន្ត-
 រប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអតាមតាប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២
 ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 នកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 នមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ ។ វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះនវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ នហត្ថប្បច្ច័យ និន័នការម្មណាប្បច្ច័យ (វារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យ
 ទាំងពួង) ព្រោះនោនត្ថប្បច្ច័យ និន័នោវិគតប្បច្ច័យ ប្រវេហលត្ថានីន
 នការម្មណាប្បច្ច័យដែរ ។

ចប់ បច្ចុនីយៈ ក្នុងបច្ច័យវារៈ ។

(៣០៩) វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណាប្បច្ច័យ ព្រោះនហត្ថប្ប-
 ច្ច័យ ... វារៈ ១៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ
 វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអតាមតាប្បច្ច័យ
 វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ

កុសលគ្គិកេ បច្ចយវិហ

នកម្មេ សត្តំ នវិចារកេ សត្តរាស នសម្បយុត្តេ បញ្ច
នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្តិយា បញ្ច លោកិកតេ បញ្ច ។

[៣០០] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា នអនិ-
បតិយា សត្តំ ... នបុរេជានេ ភីណិ នបច្ឆាជានេ
សត្តំ នអាសេវនេ សត្តំ នកម្មេ សត្តំ នវិចារកេ
សត្តំ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។

[៣០១] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អនិប-
តិប្បដ្ឋយា អនន្តរប្បដ្ឋយា សមនន្តរប្បដ្ឋយា សហ-
ជាតប្បដ្ឋយា អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា និស្សយប្បដ្ឋយា
ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយា បុរេជាតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជានេ
សត្តំ ... នអាសេវនេ សត្តំ នកម្មេ សត្តំ នវិចារកេ
សត្តំ ។

[៣០២] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា បុរេ-
ជាតប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជានេ សត្តំ...
នកម្មេ សត្តំ នវិចារកេ សត្តំ ។

[៣០៣] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា បុរេ-
ជាតប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា អាហារ-
ប្បដ្ឋយា វេទ្ខិយប្បដ្ឋយា លាបនប្បដ្ឋយា មគ្គប្បដ្ឋយា

កុសលត្ថិកៈ បច្ចយវារៈ

វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
នសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោ-
នត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[៣១០] វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបត្ថិប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ និង
ការម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងន-
បច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣១១] វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
ការម្មណប្បច្ច័យ អធិបត្ថិប្បច្ច័យ អនន្តប្បច្ច័យ សមនន្តប្បច្ច័យ
សហជាតប្បច្ច័យ អត្រាមត្រាប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
និងបុរេជាតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
នកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៣១២] វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
ការម្មណប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ និងអាសេវនប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧
ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៣១៣] វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ការម្មណប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ អាសេវនប្បច្ច័យ កម្ម-
ប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

សម្បយុត្តប្បដ្ឋយា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អត្ថិប្បដ្ឋយា នត្ថិ-
ប្បដ្ឋយា វិកតប្បដ្ឋយា អវិកតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ
សត្ត . . . នវិចារកេ សត្ត ។

[៣០៤] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា ចុរេជា-
តប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិចារកប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ
ឯកំ . . . នអាសវនេ ឯកំ ។

[៣០៥] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា ចុរេ-
ជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិចារកប្បដ្ឋយា អាហារ-
ប្បដ្ឋយា ។ បេ ។ អវិកតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ ឯកំ
. . . នអាសវនេ ឯកំ ។

[៣០៦] អារម្មណប្បដ្ឋយា នហេតុយាចត្តារិ . . .
នអធិបតីយា សត្ត នចុរេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ
សត្ត នអាសវនេ សត្ត នកម្មេ សត្ត នវិចារកេ សត្ត
នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

[៣០៧] អារម្មណប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអ-
ធិបតីយា សត្ត . . . នចុរេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ
សត្ត នអាសវនេ សត្ត នកម្មេ សត្ត នវិចារកេ
សត្ត នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។ យថា ហេតុម្ហលកំ ឯវំ
កណោតតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុណោមន្តិកប្បដ្ឋាន

សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្ថប្បច្ច័យ នត្ថប្បច្ច័យ វិគតប្បច្ច័យ
និងអវិគតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ។

(៣១៤) វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជានប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
អារម្មណប្បច្ច័យ បុរេជានប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ និងវិបាកប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ១ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ ។

(៣១៥) ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អារម្មណប្បច្ច័យ បុរេជានប្បច្ច័យ
កម្មប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ និងអាហារប្បច្ច័យ ។ បេ ។ វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆា-
ជានប្បច្ច័យ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ ។

(៣១៦) វារៈ ៤ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
នបច្ឆាជានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្ម-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៣១៧) វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ
និងហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
នបច្ឆាជានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្ម-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។
បណ្ឌិត គប្បីរាប់ ដូចជាហេតុមូលកៈដែរ ។

កុសលត្ថិកេ បច្ចយវាតេ

[៣០៨] អធិបតីប្បច្ចយា ន អារម្មណោ បញ្ច . . .
 ន អនន្តរេ បញ្ច ន សមនន្តរេ បញ្ច ន អញ្ញមញ្ញោ បញ្ច
 ន ឧបនិស្សយេ បញ្ច ន បុរេជានេ សត្ត ន បច្ឆាជានេ
 សត្តរស ន អាសេវនេ សត្តរស ន កម្មេ សត្ត ន វិចារេ
 សត្តរស ន សម្បយុត្តេ បញ្ច ន វិប្បយុត្តេ ភីណិ
 នោនត្ថយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។ អធិបតីប្បច្ចយា
 ហេតុប្បច្ចយា ។ សង្ខតំ ។ អនន្តរេប្បច្ចយា ហេតុប្ប-
 ច្ចយា សមនន្តរេប្បច្ចយា យថា អារម្មណាមូលកំ ឯវ
 វិត្តារតតំ ។

[៣០៩] សហជាតប្បច្ចយា ន ហេតុយា ចត្តារិ . . .
 ន អារម្មណោ បញ្ច ន អធិបតីប្បច្ចយា សត្តរស ន អនន្ត-
 រេ បញ្ច ន សមនន្តរេ បញ្ច ន អញ្ញមញ្ញោ បញ្ច ន ឧប-
 និស្សយេ បញ្ច ន បុរេជានេ សត្ត ន បច្ឆាជានេ សត្ត-
 រស ន អាសេវនេ សត្តរស ន កម្មេ សត្ត ន វិចារេ
 សត្តរស ន អាហារេ ឯកំ ន វដ្តិយេ ឯកំ ន ឈានេ
 ឯកំ ន មត្តេ ឯកំ ន សម្បយុត្តេ បញ្ច ន វិប្បយុត្តេ
 ភីណិ នោនត្ថយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

កុសលត្ថិតៈ បច្ចយវារ

[៣១៨] វារៈ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ៥ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុង
 នអតាមតាប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនបុរេ-
 ជាតប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងនអាសវ-
 នប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ៥
 ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោ-
 នតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ នឹង
 ហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ព្រោះអនន្តរាប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ
 នឹងសមនន្តរាប្បច្ច័យ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាការមណ្ឌមូលកៈដែរ ។

[៣១៩] វារៈ៤ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៥
 ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនអតាមតា-
 ប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
 វារៈ១៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ៧
 ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ
 វារៈ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
 នមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

(៣២០) សហជាតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
 រម្មណោ បញ្ច ។ សង្ខតំ ។ នវិចារកេ សត្តរស ន-
 សម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្តិយា បញ្ច
 នោវិគតេ បញ្ច ។ សហជាតប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា
 អារម្មណប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។

(៣២១) អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា នហេតុយា ចត្តារិ . . .
 នអារម្មណោ ឯកំ នអធិបតីយា សត្ត នអនន្តរេ ឯកំ
 នសមនន្តរេ ឯកំ នឧបនិស្សយេ ឯកំ នបុរេជាតេ
 ភីណិ នបច្ឆាជាតេ សត្ត នអាសេវនេ សត្ត នកម្មេ
 សត្ត នវិចារកេ សត្ត នអាហារេ ឯកំ នវដ្ឋន្តិយេ ឯកំ
 នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ នវិប្ប-
 យុត្តេ ភីណិ នោនត្តិយា ឯកំ នោវិគតេ ឯកំ ។

(៣២២) អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្ម-
 ណោ ឯកំ . . . នអធិបតីយា សត្ត នអនន្តរេ ឯកំ ន-
 សមនន្តរេ ឯកំ នឧបនិស្សយេ ឯកំ នបុរេជាតេ ភីណិ
 នបច្ឆាជាតេ សត្ត នអាសេវនេ សត្ត នកម្មេ សត្ត

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣២០) វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណាប្បច្ច័យ ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ
និងហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ
វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥
ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។ ព្រោះសហជាត-
ប្បច្ច័យ ហេតុប្បច្ច័យ និងការម្មណាប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(៣២១) វារៈ ៤ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះអពាមពាប្បច្ច័យ ...
វារៈ ១ ក្នុងនការម្មណាប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆា-
ជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
នឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

(៣២២) វារៈ ១ ក្នុងនការម្មណាប្បច្ច័យ ព្រោះអពាមពាប្បច្ច័យ
និងហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
នអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆា-
ជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិកេ បច្ចយវារកេ

នវីចារកេ សត្តំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ តីណិ
 ឆោនត្ថយា ឯកំ ឆោវិគតេ ឯកំ ។ អញ្ញាមញ្ញប្បច្ចយា
 ហេតុប្បច្ចយា អារម្មណប្បច្ចយា នអធិបតីយា សត្តំ ។
 សង្ខតំ ។

(៣២៣) និស្សយប្បច្ចយា នហេតុយា ចត្តារិ ។
 និស្សយប្បច្ចយា យថា សហជាតប្បច្ចយា ។ ឧប .
 និស្សយប្បច្ចយា នហេតុយា ចត្តារិ ។ ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយា អារម្មណប្បច្ចយសទិសំ ។

(៣២៤) បុរេជាតប្បច្ចយា នហេតុយា ចត្តារិ ...
 នអធិបតីយា សត្តំ នបច្ឆាជានេ សត្តំ នអាសេវនេ
 សត្តំ នកក្ខេ សត្តំ នវិចារកេ សត្តំ នឈានេ ឯកំ
 នមក្កេ ឯកំ ។ បេ ។ បុរេជាតប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា
 ។ បេ ។

(៣២៥) អាសេវនប្បច្ចយា នហេតុយា ចត្តារិ ...
 នអធិបតីយា សត្តំ នបុរេជានេ តីណិ នបច្ឆាជានេ
 សត្តំ នកក្ខេ សត្តំ នវិចារកេ សត្តំ នមក្កេ ឯកំ
 នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣
 ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនោវត្ថ-
 តប្បច្ច័យ ។ វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះអត្តាមញ្ញប្បច្ច័យ
 ហេតុប្បច្ច័យ និងការម្មណប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។

(៣២៣) វារៈ ៤ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនិស្សយប្បច្ច័យ ។
 និស្សយប្បច្ច័យ ដូចជាសហជាតប្បច្ច័យដែរ ។ វារៈ ៤ ក្នុងនហេ-
 តុប្បច្ច័យ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ប្រហែល
 គ្នានឹងការម្មណប្បច្ច័យដែរ ។

(៣២៤) វារៈ ៤ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ...
 វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧
 ក្នុងនការសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាក-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ ។ បេ ។
 ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ និងហេតុប្បច្ច័យ ។ បេ ។

(៣២៥) វារៈ ៤ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះការសេវនប្បច្ច័យ ...
 វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
 នបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(៣២៦) អាសេវនប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា នអធិ-
បតិយា សត្ត . . . នប្បវេជាតេ តីណី នបច្ឆាជាតេ សត្ត
នកម្មេ សត្ត នវិចារកេ សត្ត នវិប្បយុត្តេ តីណី ។

(៣២៧) អាសេវនប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា អា-
រម្មណប្បច្ចយា នអធិបតិយា សត្ត ។ សង្ខតំ ។ អា-
សេវនប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា ។ បេ ។ ប្បវេជាតប្បច្ច-
យា កម្មប្បច្ចយា អាហារប្បច្ចយា ។ សង្ខតំ ។ . . .
អវិកតប្បច្ចយា នបច្ឆាជាតេ សត្ត . . . នវិចារកេ
សត្ត ។ បេ ។

(៣២៨) កម្មប្បច្ចយា នហេតុយា ចត្តារិ . . .
នអារម្មណេ បញ្ច នអធិបតិយា សត្តរស នអនន្តវេ
បញ្ច នសមនន្តវេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញេ បញ្ច នឧប-
និស្សយេ បញ្ច នប្បវេជាតេ សត្ត នបច្ឆាជាតេ
សត្តរស នអាសេវនេ សត្តរស នវិចារកេ សត្តរស
នអាហារេ ឯកំ នត្រ័យេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ
នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណី
នោនត្តិយា បញ្ច ចោវិកតេ បញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៣២៦] វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
 នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ
 វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣២៧] វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ
 ហេតុប្បច្ច័យ និងការមូណប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ព្រោះអាសេវ-
 នប្បច្ច័យ និងហេតុប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ
 និងអាហារប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជា-
 តប្បច្ច័យ ព្រោះអវិតតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ។ បេ ។

[៣២៨] វារៈ ៤ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ . . .
 វារៈ ៥ ក្នុងនការមូណប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥
 ក្នុងនអនននប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនននប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនអពា-
 មពាប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនអាសេវន-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
 នមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

កុសលត្ថិកេ បច្ចយវិកេ

[៣២៧] កម្មប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្ម-
ណោ បញ្ច ។ សង្ខតំ ។ . . . វិចារកេ សត្តរស
នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ លោនតិយា
បញ្ច លោវិតតេ បញ្ច ។ សង្ខតំ ។

[៣៣០] វិចារកប្បដ្ឋយា នហេតុយា ឯកំ . . .
នអារម្មណោ ឯកំ នអធិបតិយា ឯកំ នអនន្តរ
ឯកំ នសមនន្តរ ឯកំ នអញ្ញមញ្ញា ឯកំ នឧប-
និស្សយេ ឯកំ នបុរេជាតេ ឯកំ នបច្ឆាជាតេ ឯកំ
នអាសេវនេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ
នសម្បយុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ឯកំ លោនតិយា
ឯកំ លោវិតតេ ឯកំ ។

[៣៣១] វិចារកប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្ម-
ណោ ឯកំ . . . នអធិបតិយា ឯកំ នអនន្តរ ឯកំ
នសមនន្តរ ឯកំ នអញ្ញមញ្ញា ឯកំ នឧបនិស្ស-
យេ ឯកំ នបុរេជាតេ ឯកំ នបច្ឆាជាតេ ឯកំ
នអាសេវនេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ
ឯកំ លោនតិយា ឯកំ លោវិតតេ ឯកំ ។

កុសលត្ថិតៈ បច្ចយវារៈ

[៣២៨] វារៈ៥ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ និង
ហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។ . . . វារៈ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ
វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥
ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។

[៣៣០] វារៈ១ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ . . .
វារៈ១ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
នអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអតាមពា-
ប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
នឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
នោវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៣១] វារៈ១ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ និង
ហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអនន្ត-
ប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអតាមពាប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ១
ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣៣២] វិចារកប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។ ... បុរេជាតប្បដ្ឋយា ន. បច្ឆាជាតេ ឯកំ ... នអាសេវនេ ឯកំ ។ បេ ។

វិចារកប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។ បុរេជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។ ... អវិកតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ ឯកំ ... នអាសេវនេ ឯកំ ។ បេ ។

[៣៣៣] អាហារប្បដ្ឋយា នហេតុយា ចត្តារិ ... នអារម្មណេ បញ្ច នអធិបតិយា សត្តរស នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេជាតេ សត្ត នបច្ឆាជាតេ សត្តរស នអាសេវនេ សត្តរស នកម្មេ សត្ត នវិចារកេ សត្តរស នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមគ្គេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ នោនត្ថិយា បញ្ច នោវិកតេ បញ្ច ។

[៣៣៤] អាហារប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ បញ្ច ។ សង្ខតំ ។ ... នវិចារកេ សត្តរស

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

[៣៣២] ព្រោះវិបាកប្បដ្ឋាយ ហេតុប្បដ្ឋាយ និង ការម្មណប្បដ្ឋាយ ។
 សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . វារៈ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ ព្រោះបុរេជា-
 តប្បដ្ឋាយ . . . វារៈ១ ក្នុងនការសេវនប្បដ្ឋាយ ។ បេ ។ ព្រោះវិបាក-
 ប្បដ្ឋាយ និងហេតុប្បដ្ឋាយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ព្រោះបុរេជាតប្បដ្ឋាយ
 កម្មប្បដ្ឋាយ និង អាហារប្បដ្ឋាយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . វារៈ១
 ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ ព្រោះអវិគតប្បដ្ឋាយ . . . វារៈ១ ក្នុងនការ-
 សេវនប្បដ្ឋាយ ។ បេ ។

[៣៣៣] វារៈ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋាយ ព្រោះអាហារប្បដ្ឋាយ . . .
 វារៈ៥ ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋាយ វារៈ១៧ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ វារៈ៥
 ក្នុងនអនន្តប្បដ្ឋាយ វារៈ៥ ក្នុងនសមនន្តប្បដ្ឋាយ វារៈ៥ ក្នុងនអញ-
 មតាប្បដ្ឋាយ វារៈ៥ ក្នុងនទបនិស្សយប្បដ្ឋាយ វារៈ៧ ក្នុងនបុរេជាត-
 ប្បដ្ឋាយ វារៈ១៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ១៧ ក្នុងនការសេវនប្បដ្ឋាយ
 វារៈ៧ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ វារៈ១ ក្នុង
 នគន្ធិប្បដ្ឋាយ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋាយ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ
 វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ វារៈ៥
 ក្នុងនោនតិប្បដ្ឋាយ វារៈ៥ ក្នុងនាវិគតប្បដ្ឋាយ ។

[៣៣៤] វារៈ៥ ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋាយ ព្រោះអាហារប្បដ្ឋាយ និង
 ហេតុប្បដ្ឋាយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . វារៈ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ

កុសលគ្គិកេ បច្ចយវិព

នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ ឆោនត្ថយា
បញ្ច ឆោវិគតេ បញ្ច ។ សង្ខតំ ។

[៣៣៥] ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយា នហេតុយា ចត្តាវិ ...
នអារម្មណេ បញ្ច ។ បេ ។ នវិចារកេ សត្តរស នអា-
ហារេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នសម្ប-
យុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ ឆោនត្ថយា បញ្ច
ឆោវិគតេ បញ្ច ។ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា ។
សង្ខតំ ។

[៣៣៦] ឈានប្បច្ចយា នហេតុយា ចត្តាវិ ...
នអារម្មណេ បញ្ច ។ បេ ។ ... នវិចារកេ សត្តរស
នមក្កេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ
ឆោនត្ថយា បញ្ច ឆោវិគតេ បញ្ច ។ ឈានប្បច្ចយា
ហេតុប្បច្ចយា ។ សង្ខតំ ។

[៣៣៧] មក្កប្បច្ចយា នហេតុយា តីណិ ...
នអារម្មណេ បញ្ច នវិចារកេ សត្តរស នសម្បយុត្តេ
បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ ឆោនត្ថយា បញ្ច ឆោវិគតេ
បញ្ច ។ មក្កប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ
បញ្ច ។ សង្ខតំ ។ សម្បយុត្តប្បច្ចយា អារម្មណប្ប-
ច្ចយសនិសំ ។

កុសលត្ថិតៈ បច្ចយវារៈ

វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥
ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[៣៣៥] វារៈ៤ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ...

វារៈ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ។ បេ ។ វារៈ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ

វារៈ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង

នមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-

ប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ និងហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[៣៣៦] វារៈ៤ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះឈានប្បច្ច័យ ...

វារៈ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ... វារៈ១៧ ក្នុងនវិបាក-

ប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ

៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោ-

វិត្តប្បច្ច័យ ។ ព្រោះឈានប្បច្ច័យ និងហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[៣៣៧] វារៈ៣ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះមគ្គប្បច្ច័យ . .

វារៈ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ៥

ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោ-

នត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។ វារៈ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ

ព្រោះមគ្គប្បច្ច័យ និងហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ សម្បយុត្ត-

ប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងការម្មណប្បច្ច័យដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៣៣៨) វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុយា ចត្តារិ...
 នការម្មណោ បញ្ច នអធិបតីយា សត្តរស នអនន្តរេ
 បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញោ បញ្ច នឧប-
 និស្សយេ បញ្ច នបុរេជានេ បញ្ច នបច្ឆាជានេ សត្ត-
 រស នអាសេវនេ សត្តរស នកក្កេ សត្ត នវិចារកេ
 សត្តរស នឈានេ ឯកំ នម ត្ថ ឯកំ នសម្បយុត្តេ
 បញ្ច នោនត្ថយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

(៣៣៩) វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
 រម្មណោ បញ្ច ... នអធិបតីយា សត្តរស នអនន្តរេ
 បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញោ បញ្ច នឧបនិស្ស-
 យេ បញ្ច នបុរេជានេ បញ្ច នបច្ឆាជានេ សត្តរស
 នអាសេវនេ សត្តរស នកក្កេ សត្ត នវិចារកេ
 សត្តរស នសម្បយុត្តេ បញ្ច នោនត្ថយា បញ្ច
 នោវិគតេ បញ្ច ។

(៣៤០) វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា ការម្ម-
 ណាប្បដ្ឋយា នអធិបតីយា សត្ត ... នបុរេជានេ ឯកំ
 នបច្ឆាជានេ សត្ត នអាសេវនេ សត្ត នកក្កេ សត្ត
 នវិចារកេ សត្ត ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៣៣៨] វារៈ ៤ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ...
 វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋយ វារៈ ១៧ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៥
 ក្នុងនអនន្តរាប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរាប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនអពា-
 មពាប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជាត-
 ប្បដ្ឋយ វារៈ ១៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ១៧ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ
 វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងន-
 ឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 វារៈ ៥ ក្នុងនោនត្ថិប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បដ្ឋយ ។

[៣៣៩] វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋយ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 និន្ទហេតុប្បដ្ឋយ ... វារៈ ១៧ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្ត-
 រាប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរាប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បដ្ឋយ
 វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ១៧
 ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ១៧ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងន-
 កម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 វារៈ ៥ ក្នុងនោនត្ថិប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បដ្ឋយ ។

[៣៤០] វារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 ហេតុប្បដ្ឋយ និងការម្មណប្បដ្ឋយ ... វារៈ ១ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ
 វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៧
 ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ ។

កុសលត្តិក បច្ចយវិហ

[៣៤១] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា ធម្មាជានេ សត្ត . . . ធម្មាសេវនេ សត្ត ធនេស្ថេ សត្ត ធនិទានេ សត្ត ។

[៣៤២] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អធិបតិប្បដ្ឋយា បុរេជានប្បដ្ឋយា អាសេវនប្បដ្ឋយា ធម្មាជានេ សត្ត . . . ធនេស្ថេ សត្ត ធនិទានេ សត្ត ។

[៣៤៣] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា ។ បេ ។ អាសេវនប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋយា អវិភត្តប្បដ្ឋយា ធម្មាជានេ សត្ត . . . ធនិទានេ សត្ត ។

[៣៤៤] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។ . . . បុរេជានប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិទាកប្បដ្ឋយា ធម្មាជានេ ឯកំ . . . ធម្មាសេវនេ ឯកំ ។

[៣៤៥] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា ។ បេ ។ បុរេជានប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិទាកប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋយា អវិភត្តប្បដ្ឋយា ធម្មាជានេ ឯកំ . . . ធម្មាសេវនេ ឯកំ ។ បេ ។

កុសលត្តិកៈ ច្បងវារៈ

[៣៤១] វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 ហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ និងអធិបតិប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ៧ ក្នុង
 នភាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ ។

[៣៤២] វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 ហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ អធិបតិប្បដ្ឋយ បុរេជាតប្បដ្ឋយ និងភា-
 សេវនប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ ។

[៣៤៣] ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ និងហេតុប្បដ្ឋយ ។ បេ ។
 វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះភាសេវនប្បដ្ឋយ កម្មប្បដ្ឋយ អា-
 ហារប្បដ្ឋយ និងអវិគតប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ ។

[៣៤៤] ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ហេតុប្បដ្ឋយ និងការម្មណប្បដ្ឋយ ។
 សេចក្តីបំប្រួញ ។ . . . វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះបុរេជាត-
 ប្បដ្ឋយ កម្មប្បដ្ឋយ និងវិបាកប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ១ ក្នុងនភាសេវនប្បដ្ឋយ ។

[៣៤៥] ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ បេ ។
 វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះបុរេជាតប្បដ្ឋយ កម្មប្បដ្ឋយ វិបា-
 កប្បដ្ឋយ អាហារប្បដ្ឋយ និងអវិគតប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ១ ក្នុងនភាសេវ-
 នប្បដ្ឋយ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៣៤៦] អត្ថិប្បច្ចយា សហជាតប្បច្ចយ សទិសំ ។
 នត្ថិប្បច្ចយា វិគតប្បច្ចយា អារម្មណប្បច្ចយ សទិសំ ។
 អវិគតប្បច្ចយា សហជាតប្បច្ចយ សទិសំ ។

បច្ចយវាវេ អនុលោមបច្ចនីយំ និដ្ឋិតំ ។

[៣៤៧] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ចត្តារិ ...
 អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ សហជាតេ ចត្តារិ
 អញ្ញមញ្ញេ ចត្តារិ និស្សយេ ចត្តារិ ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ
 បុរេជាតេ ចត្តារិ អាសេវនេ ចត្តារិ កម្មេ ចត្តារិ
 វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ ចត្តារិ ឈានេ
 ចត្តារិ មគ្គេ តីណិ សម្បយុត្តេ ចត្តារិ វិប្បយុត្តេ ចត្តារិ
 អត្ថិយា ចត្តារិ នត្ថិយា ចត្តារិ វិគតេ ចត្តារិ អវិគតេ
 ចត្តារិ ។

[៣៤៨] នហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណប្បច្ចយា
 សហជាតេ ឯកំ ... អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ
 កម្មេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ
 ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ
 អវិគតេ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣៤៦) ព្រោះអត្ថប្បដ្ឋយ ប្រវែហលគ្នានឹងសហជាតប្បដ្ឋយ ។
 ព្រោះនត្ថប្បដ្ឋយ និងវិតតប្បដ្ឋយ ប្រវែហលគ្នានឹងអារម្មណប្បដ្ឋយ ។
 ព្រោះអវិតតប្បដ្ឋយ ប្រវែហលគ្នានឹងសហជាតប្បដ្ឋយដែរ ។

ចប់ អនុលោមបច្ចដ្ឋយៈ ក្នុងបច្ចយវារៈ ។

(៣៤៧) វារៈ៤ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ...
 វារៈ៤ ក្នុងអនន្តរាប្បដ្ឋយ វារៈ៤ ក្នុងសមនន្តរាប្បដ្ឋយ វារៈ៤ ក្នុង
 សហជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៤ ក្នុងអតាមញាប្បដ្ឋយ វារៈ៤ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ
 វារៈ៤ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ៤ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៤ ក្នុង
 អាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ៤ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ
 វារៈ៤ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ វារៈ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ៤ ក្នុង
 ឈានប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ៤ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 វារៈ៤ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ៤ ក្នុងអត្ថប្បដ្ឋយ វារៈ៤ ក្នុងនត្ថ-
 ប្បដ្ឋយ វារៈ៤ ក្នុងវិតតប្បដ្ឋយ វារៈ៤ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋយ ។

(៣៤៨) វារៈ១ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ និង
 នអារម្មណប្បដ្ឋយ ... វារៈ១ ក្នុងអតាមញាប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនិស្ស-
 យប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុង
 អាហារប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ១
 ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងអត្ថប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋយ ។

កុសលគ្គិព បច្ចយវិហារ

[៣៤៩] និហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា នអ-
 ធិបតីប្បដ្ឋយា នអនន្តរប្បដ្ឋយា នសមនន្តរប្បដ្ឋយា
 នអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ . . . និស្សយេ
 ឯកំ កម្មេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រ-
 យេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ
 អវិគតេ ឯកំ ។

[៣៥០] និហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា នអ-
 ធិបតីប្បដ្ឋយា នអនន្តរប្បដ្ឋយា នសមនន្តរប្បដ្ឋយា
 នអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយា នឧបនិស្សយប្បដ្ឋយា នបុរេជា-
 តប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា នអាសេវនប្បដ្ឋយា
 នកម្មប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ . . . និស្សយេ ឯកំ
 អាហារេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

[៣៥១] និហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា
 នកម្មប្បដ្ឋយា នវិចារកប្បដ្ឋយា នអាហារប្បដ្ឋយា
 សហជាតេ ឯកំ . . . និស្សយេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ
 វិគតេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

[៣៥២] និហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា
 នកម្មប្បដ្ឋយា នវិចារកប្បដ្ឋយា នអាហារប្បដ្ឋយា
 នឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។ . . . នោវិគតប្បដ្ឋយា

កុសលត្ថិកៈ បក្ខយវារៈ

[៣៤៩] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ ន-
 ភារម្មណប្បច្ច័យ នអធិបតិប្បច្ច័យ នអនន្តរាប្បច្ច័យ នសមនន្តរាប្បច្ច័យ
 និងនកម្មញ្ញប្បច្ច័យ ... វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្ម-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៥០] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ
 នភារម្មណប្បច្ច័យ នអធិបតិប្បច្ច័យ នអនន្តរាប្បច្ច័យ នសមនន្តរាប្បច្ច័យ
 នកម្មញ្ញប្បច្ច័យ នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ នបុរេជាតប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាត-
 ប្បច្ច័យ នអាសវនប្បច្ច័យ និងនកម្មប្បច្ច័យ ... វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១
 ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៥១] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ ន-
 ភារម្មណប្បច្ច័យ នកម្មប្បច្ច័យ នវិបាកប្បច្ច័យ និងនអាហារប្បច្ច័យ ...
 វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិគត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៥២] ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ នភារម្មណប្បច្ច័យ នកម្មប្បច្ច័យ
 នវិបាកប្បច្ច័យ នអាហារប្បច្ច័យ និងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។
 ... វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ ...

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

សហជាតេ ឯកំ . . . និស្សយេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ
អវិគតេ ឯកំ ។

[៣៥៣] ន អារម្មណប្បដ្ឋយា ហេតុយា បញ្ច . . .
អធិបតីយា បញ្ច សហជាតេ បញ្ច អញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ
និស្សយេ បញ្ច កក្កេ បញ្ច វិចារកេ ឯកំ អាហារេ
បញ្ច ឥន្ទ្រិយេ បញ្ច ឈានេ បញ្ច មក្កេ បញ្ច វិប្ប-
យុត្តេ បញ្ច អត្តិយា បញ្ច អវិគតេ បញ្ច ។

[៣៥៤] ន អារម្មណប្បដ្ឋយា ន ហេតុប្បដ្ឋយា
សហជាតេ ឯកំ . . . អញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ
កក្កេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ
ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ
អវិគតេ ឯកំ ។ សុខ្ខីតំ ។

[៣៥៥] ន អធិបតីប្បដ្ឋយា ហេតុយា សត្តរស . . .
អារម្មណ សត្ត អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត ស-
ហជាតេ សត្តរស អញ្ញាមញ្ញេ សត្ត និស្សយេ សត្តរស
ឧបនិស្សយេ សត្ត បុរាជាតេ សត្ត អាសេវនេ សត្ត

អភិធម្មចិនិត អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគ-
តប្បច្ច័យ ។

[៣៥៣] វារៈ ៥ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនិការម្ពណប្បច្ច័យ ...
វារៈ ៥ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
អតាមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងឥន្ទ្រិយ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុង
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៥៤] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនិការម្ពណប្បច្ច័យ
និងនិហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ ១ ក្នុងអតាមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
អាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគ-
តប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[៣៥៥] វារៈ ១៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនិការម្ពណប្បច្ច័យ ...
វារៈ ៧ ក្នុងនិការម្ពណប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
សមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអតា-
មញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិការសវនប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិកេ បច្ចយវិរា

កក្កេ សត្តរស វិចារកេ ឯកំ អាហារេ សត្តរស ឥន្ទ្រិ-
យេ សត្តរស ឈានេ សត្តរស មក្កេ សត្តរស សម្ម-
យុត្តេ សត្ត វិប្បយុត្តេ សត្តរស អត្ថិយា សត្តរស
នត្ថិយា សត្ត វិគតេ សត្ត អវិគតេ សត្តរស ។

(៣៥៦) នអធិបតីប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា អា-
រម្មណោ ចត្តារិ . . . អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ
សហជាតេ ចត្តារិ អញ្ញមញ្ញេ ចត្តារិ និស្សយេ ចត្តារិ
ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ បុរេជាតេ ចត្តារិ អាសេវនេ
ចត្តារិ កក្កេ ចត្តារិ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ចត្តារិ
ឥន្ទ្រិយេ ចត្តារិ ឈានេ ចត្តារិ មក្កេ តិណិ សម្ម-
យុត្តេ ចត្តារិ វិប្បយុត្តេ ចត្តារិ អត្ថិយា ចត្តារិ នត្ថិ-
យា ចត្តារិ វិគតេ ចត្តារិ អវិគតេ ចត្តារិ ។ នអធិ-
បតីប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណប្បច្ចយា
សហជាតេ ឯកំ ។ សង្កតំ ។ . . . អវិគតេ ឯកំ ។

(៣៥៧) នអនន្តរប្បច្ចយា នសមនន្តរប្បច្ចយា
នអញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា នឧបនិស្សយប្បច្ចយា នអារម្ម-
ណប្បច្ចយេសនិសំ ។

កុសលត្ថិតៈ បច្ចយវារៈ

វារៈ១៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងអាហារ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ
 ១៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ៧
 ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ១៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៥៦] វារៈ៤ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនេកធិបតិប្បច្ច័យ និង
 នេហតុប្បច្ច័យ ... វារៈ៤ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ
 វារៈ៤ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងអតាមតាប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុង
 និស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងបុរេជាត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងការសវនប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១
 ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
 វារៈ៤ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងសម្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ៤
 ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។
 វារៈ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនេកធិបតិប្បច្ច័យ នេហតុប្បច្ច័យ និង
 នការម្មណប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។ ... វារៈ១ ក្នុងនវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៥៧] ព្រោះនេកនន្តរប្បច្ច័យ នសមនន្តរប្បច្ច័យ នអតាមតា-
 ប្បច្ច័យ និងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ប្រវេហលក្ខានឹងនការម្មណប្បច្ច័យដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៣៥៨] ឧបុរេជាតប្បដ្ឋយា ហេតុយា សត្ត...
 អារម្មណេ តីណិ អធិបតីយា សត្ត អនន្តរេ តីណិ
 សមនន្តរេ តីណិ សហជាតេ សត្ត អញ្ញាមញ្ញេ តីណិ
 ជិស្សយេ សត្ត ឧបជិស្សយេ តីណិ អាសវនេ តីណិ
 កម្មេ សត្ត វិចារកេ ឯកំ អាហារេ សត្ត ឥន្ទ្រិយេ
 សត្ត ឈានេ សត្ត មគ្គេ សត្ត សម្មយុត្តេ តីណិ
 វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា សត្ត ធន្ថិយា តីណិ វិគតេ
 តីណិ អវិគតេ សត្ត ។

[៣៥៩] ឧបុរេជាតប្បដ្ឋយា ឧហេតុប្បដ្ឋយា
 អារម្មណេ ទ្វេ ... អនន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ ទ្វេ
 សហជាតេ ទ្វេ អញ្ញាមញ្ញេ ទ្វេ ជិស្សយេ ទ្វេ ឧប-
 ជិស្សយេ ទ្វេ អាសវនេ ឯកំ កម្មេ ទ្វេ វិចារកេ
 ឯកំ អាហារេ ទ្វេ ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ មគ្គេ
 ឯកំ សម្មយុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្ថិយា
 ទ្វេ ធន្ថិយា ទ្វេ វិគតេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៣៤៨] វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ ...

វារៈ ៣ ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុង
អនន្តរប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋាយ
វារៈ ៣ ក្នុងអតោមពាប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុង
ឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងអាសវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋាយ
វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិ-
យប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងឈានប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣
ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ វារៈ ៥ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុងអត្ថប្ប-
ដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងវិតតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៧ ក្នុង
អវិតតប្បដ្ឋាយ ។

[៣៤៩] វារៈ ២ ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋាយ ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ
និងនហេតុប្បដ្ឋាយ ... វារៈ ២ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងសម-
នន្តរប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងអតោមពាប្បដ្ឋាយ
វារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ វារៈ ១
ក្នុងអាសវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋាយ
វារៈ ២ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុង
ឈានប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ
វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងអត្ថប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុង
នតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងវិតតប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋាយ ។

កុសលត្ថិកេ បច្ចយវិហេ

នបុរេជាតប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្ប-
ដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។ អវិកតេ ឯកំ ។

[៣៦០] នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា នហេតុយា សត្ត-
រស . . . អារម្មណេ សត្ត អធិបតីយា សត្តរស អនន្តរ
សត្ត សមនន្តរេ សត្ត សហជាតេ សត្តរស អញ្ញ-
មញ្ញេ សត្ត និស្សយេ សត្តរស ឧបនិស្សយេ សត្ត
បុរេជាតេ សត្ត អាសវនេ សត្ត កម្មេ សត្តរស
វិបាកេ ឯកំ អាហារេ សត្តរស វេទ្យាយេ សត្តរស
ណានេ សត្តរស មត្តេ សត្តរស សម្បយុត្តេ សត្ត
វិប្បយុត្តេ សត្តរស អត្ថិយា សត្តរស នត្ថិយា សត្ត
វិកតេ សត្ត អវិកតេ សត្តរស ។

[៣៦១] នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា អា-
រម្មណេ ចត្តារិ . . . អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ ស-
ហជាតេ ចត្តារិ អញ្ញមញ្ញេ ចត្តារិ និស្សយេ ចត្តារិ ឧប-
និស្សយេ ចត្តារិ បុរេជាតេ ចត្តារិ អាសវនេ ចត្តារិ កម្មេ
ចត្តារិ វិបាកេ ឯកំ អាហារេ ចត្តារិ វេទ្យាយេ ចត្តារិ

កុសលត្ថិតៈ បច្ចយវារៈ

វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនការមណ្ឌប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

(៣៦០) វារៈ ១៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ ...

វារៈ ៧ ក្នុងការមណ្ឌប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអត្តាប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនិស្សយាប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយាប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអាសេវនាប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអាហារាប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយាប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងឈានាប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងមគ្គាប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងវិជ្ជយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

(៣៦១) វារៈ ៤ ក្នុងការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ និងនហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ ៤ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអត្តាប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនិស្សយាប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងឧបនិស្សយាប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអាសេវនាប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអាហារាប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយាប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

ឈានេ ចត្តារិ មក្កេ តីណិ សម្បយុត្តេ ចត្តារិ
 វិប្បយុត្តេ ចត្តារិ អត្ថិយា ចត្តារិ នត្ថិយា ចត្តារិ
 វិកតេ ចត្តារិ អវិកតេ ចត្តារិ ។ នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា
 នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ ។
 សង្ខតំ ។ ... អវិកតេ ឯកំ ។

(៣៦២) នអាសេវនប្បដ្ឋយា ហេតុយា សត្តរស ...
 អារម្មណេ សត្ត អធិបតិយា សត្តរស អនន្តរេ សត្ត
 សមនន្តរេ សត្ត សហជាតេ សត្តរស អញ្ញាមញ្ញា
 សត្ត និស្សយេ សត្តរស ឧបនិស្សយេ សត្ត ចុរេ-
 ជាតេ សត្ត កម្មេ សត្តរស វិចារកេ ឯកំ អាហារេ
 សត្តរស វេទ្ខិយេ សត្តរស ឈានេ សត្តរស មក្កេ
 សត្តរស សម្បយុត្តេ សត្ត វិប្បយុត្តេ សត្តរស
 អត្ថិយា សត្តរស នត្ថិយា សត្ត វិកតេ សត្ត អវិ-
 កតេ សត្តរស ។

(៣៦៣) នអាសេវនប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា អា-
 រម្មណេ ចត្តារិ ... អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ៤ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងសម្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៤
 ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងវិត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ ។
 វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុ-
 ប្បច្ច័យ ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . វារៈ ១
 ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ ។

(៣៦២) វារៈ ១៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនការសេវនប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
 អនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងសហជាត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអត្តាមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧
 ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ
 វារៈ ១៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុង
 មគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 វារៈ ១៧ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងវិត្តប្ប-
 ច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ ។

(៣៦៣) វារៈ ៤ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនការសេវនប្បច្ច័យ និង
 នហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៤ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិក បច្ចយវាហ

សហជាតេ ចត្តារិ អញ្ញាមញ្ញា ចត្តារិ និស្សយេ ចត្តារិ
 ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ បុរេជាតេ ចត្តារិ កម្មេ ចត្តារិ
 វិហាកេ ឯកំ អាហារេ ចត្តារិ វេទ្រិយេ ចត្តារិ ឈានេ
 ចត្តារិ មក្កេ តីណំ សម្បយុត្តេ ចត្តារិ វិច្ឆយុត្តេ
 ចត្តារិ អត្ថិយា ចត្តារិ នត្ថិយា ចត្តារិ វិគតេ ចត្តារិ
 អវិគតេ ចត្តារិ ។ នអាសេវនច្បច្ចយា នហេតុច្បច្ចយា
 នអារម្មណច្បច្ចយា សហជាតេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។ ...
 អវិគតេ ឯកំ ។

[៣៦៤] នកម្មច្បច្ចយា ហេតុយា សត្ត ...

អារម្មណេ សត្ត អនិច្ចតិយា សត្ត អនន្តរេ សត្ត
 សមនន្តរេ សត្ត សហជាតេ សត្ត អញ្ញាមញ្ញា សត្ត
 និស្សយេ សត្ត ឧបនិស្សយេ សត្ត បុរេជាតេ សត្ត
 អាសេវនេ សត្ត អាហារេ សត្ត វេទ្រិយេ សត្ត
 ឈានេ សត្ត មក្កេ សត្ត សម្បយុត្តេ សត្ត វិច្ឆ-
 យុត្តេ សត្ត អត្ថិយា សត្ត នត្ថិយា សត្ត វិគតេ
 សត្ត អវិគតេ សត្ត ។

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

វារៈ៤ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងអពាមពាបប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុង
 និស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងបុរេជា-
 តប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ៤
 ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ
 វារៈ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ៤
 ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។ វារៈ១ ក្នុងសហជាត-
 ប្បច្ច័យ ព្រោះនិសាសនប្បច្ច័យ និហេតុប្បច្ច័យ និងនិការមណ្ឌប្បច្ច័យ ។
 សេចក្តីបំប្រញា ។ . . . វារៈ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

(៣៦៤) វារៈ៧ ក្នុងនិហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនិកម្មប្បច្ច័យ . . .

វារៈ៧ ក្នុងនិការមណ្ឌប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុង
 អនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ
 វារៈ៧ ក្នុងអពាមពាបប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុង
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនិសាសន-
 ប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ៧
 ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 វារៈ៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនត្ថ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បជ្ឈានំ

[៣៦៥] នកម្មប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណោ ឯកំ . . . អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ អញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ ចុរេជាតេ ឯកំ អាសវានេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ សម្មយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ នត្តិយា ឯកំ វិនតេ ឯកំ អវិនតេ ឯកំ ។

[៣៦៦] នកម្មប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ . . . អញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ អវិនតេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។

[៣៦៧] នវិចាកប្បដ្ឋយា ហេតុយា សត្តរស . . . អារម្មណោ សត្ត អធិបតីយា សត្តរស អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត សហជាតេ សត្តរស អញ្ញាមញ្ញេ សត្ត និស្សយេ សត្តរស ឧបនិស្សយេ សត្ត ចុរេជាតេ សត្ត អាសវានេ សត្ត កម្មេ សត្តរស អាហារេ សត្តរស ឥន្ទ្រិយេ សត្តរស ឈានេ សត្តរស

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

[៣៦៥] វារៈ ១ ក្នុងការម្សណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ និង
នហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតាមញាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
និស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងបុរេជាត-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៦៦] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ នហេ-
តុប្បច្ច័យ និងនកម្មម្សណ្ឌប្បច្ច័យ ... វារៈ ១ ក្នុងអតាមញាប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[៣៦៧] វារៈ ១៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ ...
វារៈ ៧ ក្នុងការម្សណ្ឌប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
អនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងសហជា-
តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអតាមញាប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
វារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧
ក្នុងអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអាហា-
រប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិកេ បច្ចយវិហេ

មក្កេ សត្តរស សម្បយុត្តេ សត្ត វិប្បយុត្តេ សត្តរស
អត្ថិយា សត្តរស នត្ថិយា សត្ត វិគតេ សត្ត អវិគ-
តេ សត្តរស ។

(៣៦៨) នវិចារកប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា អា-
រម្មណោ ចត្តារិ . . . អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ
សហជាតេ ចត្តារិ អញ្ញមញ្ញេ ចត្តារិ និស្សយេ ចត្តារិ
ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ បុរេជាតេ ចត្តារិ អាសេវនេ
ចត្តារិ កក្កេ ចត្តារិ អាហារេ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ
ចត្តារិ ឈានេ ចត្តារិ មក្កេ តីណិ សម្បយុត្តេ ចត្តារិ
វិប្បយុត្តេ ចត្តារិ អត្ថិយា ចត្តារិ នត្ថិយា ចត្តារិ
វិគតេ ចត្តារិ អវិគតេ ចត្តារិ ។

(៣៦៩) នវិចារកប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា នអា-
រម្មណប្បច្ចយា សហជាតេ ឯកំ . . . អញ្ញមញ្ញេ
ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ
ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្ថិយា
ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។

កុសលត្ថិកៈ បច្ចយវារៈ

វារៈ ១៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១៧
ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ
វារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៦៨] វារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ និង
នហត្ថប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៤ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងសមនន្តរ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៤
ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងបុរេ-
ជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអារសវនប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៤
ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ
វារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៤
ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៦៩] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ
នហត្ថប្បច្ច័យ និងនអារម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហា-
រប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។
សេចក្តីបំប្រញ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣៧០] នអាហារច្បង្គយា សហជាតេ ឯកំ . . .

អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ
ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។

[៣៧១] នឥន្ទ្រិយច្បង្គយា សហជាតេ ឯកំ . . .

អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ អា-
ហារេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។

[៣៧២] នឈានច្បង្គយា អារម្មណេ ឯកំ . . .

អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ
អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ
ចុរជាតេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ
ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ឯកំ វិច្ចយុត្តេ
ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ នត្ថិយា ឯកំ វិគតេ ឯកំ
អវិគតេ ឯកំ ។

[៣៧៣] នឈានច្បង្គយា នហេតុច្បង្គយា នអា-

រម្មណច្បង្គយា សហជាតេ ឯកំ . . . អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

[៣៧០] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ១ ក្នុងអតោមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[៣៧១] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ១ ក្នុងអតោមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[៣៧២] វារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងស-
ហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតោមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសម្បយតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយត្ត-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
វិតតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

[៣៧៣] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ

នហេតុប្បច្ច័យ និន័នអារម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងអតោមពាប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិកេ បច្ចយវាពេ

និស្សយេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ
ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

(៣៧៤) នមត្ថប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ...
អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ
អញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ
បុរជាតេ ឯកំ អាសវនេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ វិទាតេ
ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ
សម្បយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ
នត្ថិយា ឯកំ វិគតេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

(៣៧៥) នមត្ថប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា នអារម្ម-
ណប្បច្ចយា សហជាតេ ឯកំ ... អញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ
និស្សយេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ វិទាតេ ឯកំ អាហារេ
ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ
អត្ថិយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។

កុសលត្ថិតៈ បច្ចយវារៈ

វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
អវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៧៤] វារៈ ១ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ១ ក្នុងអនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសហ-
ជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអព្យាមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងពារស-
វនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
អាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
អត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៧៥] វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ ន-
ហេតុប្បច្ច័យ និងនិការម្មណប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងអព្យាមញ្ញប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាក-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

[៣៧៦] នសម្មយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុយា បញ្ច...
 អធិបតិយា បញ្ច សហជាតេ បញ្ច អញ្ញមញ្ញោ ឯកំ
 និស្សយេ បញ្ច កក្កេ បញ្ច វិចារកេ ឯកំ អាហារេ
 បញ្ច ឥន្ទ្រិយេ បញ្ច ឈានេ បញ្ច មក្កេ បញ្ច
 វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា បញ្ច អវិគតេ បញ្ច ។
 នសម្មយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា សហជាតេ
 ឯកំ ។ សង្ខតំ ។ . . . អវិគតេ ឯកំ ។

[៣៧៧] នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុយា តីណិ...
 អារម្មណេ តីណិ អធិបតិយា តីណិ អនន្តរេ តីណិ
 សអនន្តរេ តីណិ សហជាតេ តីណិ អញ្ញមញ្ញោ តីណិ
 និស្សយេ តីណិ ឧបនិស្សយេ តីណិ អាសេវនេ
 តីណិ កក្កេ តីណិ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ តីណិ
 ឥន្ទ្រិយេ តីណិ ឈានេ តីណិ មក្កេ តីណិ សម្ម-
 យុត្តេ តីណិ អត្ថិយា តីណិ នត្ថិយា តីណិ
 វិគតេ តីណិ អវិគតេ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣៧៦) វារៈ៥ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ . . .

វារៈ៥ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុង
អពាមពាប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ
វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងឥន្ទ្រិ-
យប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុង
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងអត្ថប្បដ្ឋយ វារៈ៥ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។
វារៈ១ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ ព្រោះនហេ-
តុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីប្រញ ។ . . . វារៈ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។

(៣៧៧) វារៈ៣ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ . . .

វារៈ៣ ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុង
អនន្តរាប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងសមនន្តរាប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងសហជាតប្ប-
ដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងអពាមពាប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ៣
ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងអាសវនប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងកម្ម-
ប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ វារៈ៣
ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ
វារៈ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងអត្ថប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុង
នត្ថប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។

កុសលត្ថិកេ បច្ចយវាពេ

[៣៧៨] ឆប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា
 អាម្ពុណោ ទ្វេ ... អនន្តេ ទ្វេ សមនន្តេ ទ្វេ
 សហជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញោ ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ
 ឧបនិស្សយេ ទ្វេ អាសវនេ ឯកំ កម្មេ ទ្វេ អា-
 ហារេ ទ្វេ ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ មត្តេ ឯកំ
 សម្បយុត្ត ទ្វេ អត្ថិយា ទ្វេ នត្ថិយា ទ្វេ វិតតេ ទ្វេ
 អវិតតេ ទ្វេ ។

[៣៧៩] ឆប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអា-
 ម្ពុណាប្បដ្ឋយា សហជាតេ ឯកំ ... អញ្ញមញ្ញោ
 ឯកំ និស្សយេ ឯកំ កម្មេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ
 ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ អវិតតេ ឯកំ ។
 សង្ខតំ ។ នោនត្ថប្បដ្ឋយា នោវិតតប្បដ្ឋយា អាម្ពុ-
 ណាប្បដ្ឋយសទីសំ ។

បច្ចយវាពេ បច្ចនីយានុលោមំ និដ្ឋិតំ ។

បច្ចយវាពេ និដ្ឋិតោ ។

កុសលត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

[៣៧៨] វារៈ២ ក្នុងការម្សោយប្បច្ច័យ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
និងនហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ២ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងសមនន្ត-
រប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអត្តាប្បច្ច័យ វារៈ២
ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអាសេ-
វនប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ២
ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ
២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ
វារៈ២ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៧៩] វារៈ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
នហេតុប្បច្ច័យ និងនការម្សោយប្បច្ច័យ ... វារៈ១ ក្នុងអត្តាប្បច្ច័យ
វារៈ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអាហា-
រប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ វារៈ១ ក្នុង
អវិគតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ព្រោះនោនត្តិប្បច្ច័យ និងនោវិគ-
តប្បច្ច័យ ប្រវេហលត្ថានឹងការម្សោយប្បច្ច័យដែរ ។

ចប់ បច្ចដិយានុលោម ក្នុងបច្ចយវារៈ ។

ចប់ បច្ចយវារៈ ។

និស្សយវិវាទ^(១)

[៣៨០] កុសលំ ធម្មំ និស្សាយ កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ
និស្សាយ តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ និស្សាយ ឯ-
កោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ និស្សាយ ទ្វេ ខន្ធោ ។ កុសលំ
ធម្មំ និស្សាយ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធោ និស្សាយ ចិត្តសមុដ្ឋានំ
រូបំ ។ កុសលំ ធម្មំ និស្សាយ កុសលោ ច អព្យា-
កតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ
ឯកំ ខន្ធំ និស្សាយ តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច
រូបំ តយោ ខន្ធោ និស្សាយ ឯកោ ខន្ធោ ចិត្តស-
មុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ និស្សាយ ទ្វេ ខន្ធោ
ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

[៣៨១] អកុសលំ ធម្មំ និស្សាយ អកុ-
សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលំ
ឯកំ ខន្ធំ និស្សាយ តយោ ខន្ធោ ។ បេ ។
ទ្វេ ខន្ធោ និស្សាយ ទ្វេ ខន្ធោ ។ អកុសលំ
ធម្មំ និស្សាយ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ

និស្សយវិវរៈ

(៣៨០) កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

ហេតុប្បដ្ឋិយ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធទ អាស្រ័យខន្ធភ

ខន្ធល អាស្រ័យខន្ធល ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើប

កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានុប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ

ទាំងឡាយ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យកុសលធម៌ ទើប

កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ គឺ ខន្ធភក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុបក្តី អា-

ស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធទក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុបក្តី អាស្រ័យខន្ធភ ខន្ធល

ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុបក្តី អាស្រ័យខន្ធល ។

(៣៨១) អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធទ ។ បេ។ ខន្ធល

អាស្រ័យខន្ធល ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង

កុសលគ្គិពេ និស្សយវិពេ

ហេតុប្បដ្ឋយា អកុសលេ ខន្ធ និស្សាយ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលំ ធម្មំ និស្សាយ អកុសលោ
 ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 អកុសលំ ឯកំ ខន្ធ និស្សាយ តយោ ខន្ធ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធ និស្សាយ ទ្វេ ខន្ធ
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

(៣៨២) អព្យាកតំ ធម្មំ និស្សាយ អព្យាកតោ
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា វិចារកាព្យាកតំ តត្ថ-
 វិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ និស្សាយ តយោ ខន្ធ
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ ខន្ធ និស្សាយ ឯកោ
 ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ និស្សាយ
 ទ្វេ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ
 វិចារកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ និស្សាយ តយោ ខន្ធ
 កដត្តា ច រូបំ តយោ ខន្ធ និស្សាយ ឯកោ
 ខន្ធ កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ និស្សាយ ទ្វេ ខន្ធ
 កដត្តា ច រូបំ ខន្ធ និស្សាយ វត្ថុ វត្ថុ និស្សាយ
 ខន្ធ ឯកំ មហាក្ខតំ និស្សាយ តយោ មហាក្ខតា
 តយោ មហាក្ខតេ និស្សាយ ឯកំ មហាក្ខតំ
 ទ្វេ មហាក្ខតេ និស្សាយ ទ្វេ មហាក្ខតា

កុសលត្ថិតៈ និស្សយវារៈ

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធាំន៍-

ឡាយ ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី

អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អា-

ស្រ័យខន្ធ ២ ។

(៣៨២) អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យវិបាកាព្យាកត-

កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២

ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យ

វិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យ

ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធាំន៍-

ឡាយ ខន្ធាំន៍ឡាយអាស្រ័យវត្ថុ មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១

មហាក្ខត ១ អាស្រ័យមហាក្ខត ៣ មហាក្ខត ២ អាស្រ័យមហាក្ខត ២

អភិធម្មបំណែ អនុលោមតិកយុទ្ធជាតំ

មហាក្ខតេ និស្សាយ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ
 ឧបាទារូបំ វត្ថុំ និស្សាយ វិចាកាព្យាកតា តិរិយា-
 ព្យាកតា ខន្ធ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ និស្សាយ កុ-
 សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ និស្សាយ
 កុសលា ខន្ធ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ និស្សាយ អកុ-
 សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ និស្សាយ
 អកុសលា ខន្ធ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ និស្សាយ
 កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា វត្ថុំ និស្សាយ កុសលា ខន្ធ មហាក្ខតេ
 និស្សាយ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ និស្សា-
 យ អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ
 ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ និស្សាយ អកុសលា ខន្ធ មហា-
 ក្ខតេ និស្សាយ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៣៨៣] កុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ និស្សាយ
 កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ
 ខន្ធឯ វត្ថុញ្ច និស្សាយ តយោ ខន្ធ ។ បេ ។ ទេ ខន្ធ
 ច វត្ថុញ្ច និស្សាយ ទេ ខន្ធ ។ កុសលញ្ច អព្យាក-
 តញ្ច ធម្មំ និស្សាយ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ចិត្តសមុជ្ឈានរូប កដត្ថារូប និងឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ
វិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ។ កុសលធម៌
អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធ
ទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ អកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ អាស្រ័យ
វត្ថុ ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ
ចិត្តសមុជ្ឈានរូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យា-
កតធម៌ក្តី អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
គឺ អកុសលក្ខន្ធទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ចិត្តសមុជ្ឈានរូប អាស្រ័យ
មហាក្ខតទាំងឡាយ ។

[៣៨៣] កុសលធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធ ១
ផង វត្ថុផង ។ បេ ។ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។
អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង

កុសលត្តិកា និស្សយវិហា

ហេតុប្បដ្ឋយា កុសលេ ខន្ធេ ច មហាក្ខតេ ច
និស្សាយ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ កុសលេវា អព្យាក-
តេវា ធម្មំ និស្សាយ កុសលោ ច អព្យាកតោ ច
ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធឱវា
វត្ថុវា និស្សាយ តយោ ខន្ធា ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធទេ ច
វត្ថុវា និស្សាយ ទ្វេ ខន្ធា កុសលេ ខន្ធទេ ច មហា-
ក្ខតេ ច និស្សាយ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលេវា
អព្យាកតេវា ធម្មំ និស្សាយ អកុសលោ ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធឱវា វត្ថុវា
និស្សាយ តយោ ខន្ធា ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធទេ ច វត្ថុវា
និស្សាយ ទ្វេ ខន្ធា ។ អកុសលេវា អព្យាកតេវា
ធម្មំ និស្សាយ អព្យាកតោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្ប-
ដ្ឋយា អកុសលេ ខន្ធទេ ច មហាក្ខតេ ច និស្សាយ
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អកុសលេវា អព្យាកតេវា ធម្មំ
និស្សាយ អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធឱវា វត្ថុវា
និស្សាយ តយោ ខន្ធា ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធទេ ច វត្ថុវា
និស្សាយ ទ្វេ ខន្ធា អកុសលេ ខន្ធទេ ច មហាក្ខតេ
ច និស្សាយ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

កុសលត្ថិកៈ និស្សយវារៈ

ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធាំណឡាយផង
មហាក្ខត្តាំណឡាយផង ។ កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី អាស្រ័យ
កុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធ ៣ អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធទ ផង វត្ថុផង ។ បេ ។ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ
ខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យកុសលក្ខន្ធាំណឡាយផង
មហាក្ខត្តាំណឡាយផង ។ អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យា-
កតធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
អកុសលក្ខន្ធទ ផង វត្ថុផង ។ បេ ។ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង
វត្ថុផង ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអកុស-
លក្ខន្ធាំណឡាយផង មហាក្ខត្តាំណឡាយផង ។ អកុសលធម៌ក្តី អព្យា-
កតធម៌ក្តី អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកតធម៌ផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធទ ផង វត្ថុផង ។ បេ ។
ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអកុសលក្ខន្ធ
ចំណឡាយផង មហាក្ខត្តាំណឡាយផង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(៣៨៤) ហេតុយា សត្តរស អារម្មណេ សត្ត អ-
 ធិបតីយា សត្តរស អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត
 សហជាតេ សត្តរស អញ្ញមញ្ញេ សត្ត និស្សយេ
 សត្តរស ឧបនិស្សយេ សត្ត បុរេជាតេ សត្ត អាសេ-
 វនេ សត្ត កកម្មេ សត្តរស វិចារកេ ឯកំ អាហារេ
 សត្តរស ត្ប្រិយេ សត្តរស ឈានេ សត្តរស មក្កេ
 សត្តរស សម្បយុត្តេ សត្ត វិប្បយុត្តេ សត្តរស
 អត្ថិយា សត្តរស នត្ថិយា សត្ត វិគតេ សត្ត អវិគតេ
 សត្តរស ។

និស្សយវិជ អនុលោមំ និដ្ឋិតំ ។

(៣៨៥) អកុសលំ ធម្មំ និស្សយេ អកុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា វិចីកិញ្ញាសហគតេ
 ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធេ និស្សយេ វិចីកិញ្ញាសហគតោ
 ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ និស្ស-
 យេ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា អ-
 ហេតុកំ វិចារកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ
 និស្សយេ តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ តយោ
 ខន្ធេ និស្សយេ ឯកោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៣៨២] វារៈ ១៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្ប-
 ច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអធិបត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៧
 ក្នុងសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
 អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ
 វារៈ ១៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអា-
 ហារប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ
 វារៈ ១៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុង
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៧
 ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

ចប់ អនុលោម ក្នុងនិស្សយវារៈ ។

[៣៨៥] អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្រា ច្រឡំដោយ
 ឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យឧទ្ធចាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្រា ច្រឡំដោយ
 ឧទ្ធច្ចៈ ។ អព្យាកតធម៌ អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភក្កី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្កី អាស្រ័យអហេតុកវិបាកា-
 ព្យាកតកិរិយាព្យាកតទុក្ខ ខន្ធទក្កី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្កី អាស្រ័យខន្ធភ

កុសលគ្គិកេ និស្សយវិហារ

ទ្វេ ខន្ធ និស្សាយ ទ្វេ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 អហេតុកម្មជិសង្កត្តុណោ វិចារកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ
 និស្សាយ តយោ ខន្ធ កដត្តា ច រូបំ ។ បេ ។ ទ្វេ
 ខន្ធ និស្សាយ ទ្វេ ខន្ធ កដត្តា ច រូបំ ខន្ធ និស្សាយ
 វត្ថុ វត្ថុ និស្សាយ ខន្ធ ឯកំ មហាក្ខតំ និស្សាយ
 តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។ មហាក្ខតេ និស្សាយ
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ពាហិរំ . . .
 អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញសត្តានំ
 ឯកំ មហាក្ខតំ និស្សាយ តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។
 មហាក្ខតេ និស្សាយ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ចក្ខាយ-
 តនំ និស្សាយ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ
 និស្សាយ កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុ និស្សាយ អហេតុកា
 វិចារកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធ ។ អព្យាកតំ
 ជន្មំ និស្សាយ អត្តសលោ ជន្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុ-
 ប្បច្ចយា វត្ថុ និស្សាយ វិចិត្តិក្ខាសហគតោ ឧទ្ធច្ចស-
 ហគតោ មោហោ ។

កុសលត្តិកៈ និស្សយវារៈ

ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជានុរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូបក្តី

អាស្រ័យវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទ កងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។ បេ ។

ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ

ខន្ធទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ មហាក្ខត៣ អាស្រ័យមហាក្ខត១ ។ បេ ។

ចិត្តសមុជានុរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ

ពាហិរូប . . . រាហាសមុជានុរូប . . . ឧត្តសមុជានុរូប . . . មហា-

ក្ខត៣ អាស្រ័យមហាក្ខត១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ បេ ។ កដត្តារូប

និងឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុ-

យតនៈ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ អាស្រ័យកាយាយតនៈ អហេតុកវិបាក-

កាព្យាកតតិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ។ អកុសលធម៌

អាស្រ័យអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ មោហៈ

ដែលច្រឡំដោយវិចិត្រិច្ចា ច្រឡំដោយទទួច្ចៈ អាស្រ័យវត្ថុ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវត្តនំ

[៣៨៦] អកុសលញ្ច អព្យាកតញ្ច ធម្មំ និស្សាយ
អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា វិចីកំប្លា-
សហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធេ ច វត្ថុញ្ច និស្សាយ
វិចីកំប្លាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។

[៣៨៧] នហេតុយា ចត្តារិ នអារម្មណោ បញ្ច
នអធិបតីយា សត្តរស នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ
បញ្ច នអញ្ញមញ្ញោ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេ-
ជានេ សត្ត នបច្ឆាជានេ សត្តរស នអាសវនេ សត្ត-
រស នកម្មេ សត្ត នវិចារកេ សត្តរស នអាហារេ ឯកំ
នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នសម្ម-
យុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្ថិយា បញ្ច នោ-
វិគតេ បញ្ច ។

និស្សយវាស្ស បច្ចនីយំ និដ្ឋិតំ ។

[៣៨៨] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ បញ្ច . . .
នអធិបតីយា សត្តរស នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ
បញ្ច នអញ្ញមញ្ញោ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៣៨៦] អកុសលធម៌ អាស្រ័យអកុសលធម៌ផង អព្យាកត-
ធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ មោហៈ ដែលច្រឡំ
ដោយវិចិត្តិកា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំ
ដោយវិចិត្តិកា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈផង វត្ថុផង ។

[៣៨៧] វារៈ ៤ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនការម្ម-
ណាប្បដ្ឋយ វារៈ ១៧ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ
វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បដ្ឋយ វារៈ ៥
ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ១៧ ក្នុង
នបច្ចាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ១៧ ក្នុងនអាសវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្ម-
ប្បដ្ឋយ វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ
វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុង
នមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
ប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនោនតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បដ្ឋយ ។

ចប់ និស្សយវារៈ បច្ចុដ្ឋយៈ ។

[៣៨៨] វារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណាប្បដ្ឋយ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ... វារៈ
១៧ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនសម-
នន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បដ្ឋយ វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ

កុសលគ្គិកេ និស្សយវារោ

នបុរេជានេ សត្ត នបន្តាជានេ សត្តរស នអាសេវនេ
 សត្តរស នកម្មេ សត្ត នវិចារកេ សត្តរស នសម្ម.
 យុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ ចោនត្ថយា បញ្ច
 ចោវិគតេ បញ្ច ។

និស្សយវាស្ស អនុលោមបក្ខន័យំ និដ្ឋិតំ ។

(៣៨៩) នបោតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ចត្តារិ ...

អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ សហជានេ ចត្តារិ
 អពាមពោ ចត្តារិ និស្សយេ ចត្តារិ ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ
 បុរេជានេ ចត្តារិ អាសេវនេ ចត្តារិ កម្មេ ចត្តារិ
 វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ចត្តារិ វេទ្រន្តយេ ចត្តារិ ឈានេ
 ចត្តារិ មគ្គេ តីណិ សម្មយុត្តេ ចត្តារិ វិប្បយុត្តេ ចត្តារិ
 អត្ថយា ចត្តារិ នត្ថយា ចត្តារិ វិគតេ ចត្តារិ អវិគតេ
 ចត្តារិ ។

និស្សយវារោ (១) បក្ខន័យានុលោមំ និដ្ឋិតំ (២) ។

កុសលត្ថិតៈ និស្សយវារៈ

វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១៧
 ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១៧ ក្នុងនវិបា-
 កប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

ចប់ និស្សយវារៈ អនុលោមបច្ចនីយៈ ។

(៣៨៧) វារៈ ៤ ក្នុងនអាម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ...

វារៈ ៤ ក្នុងននន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុង
 សហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនព្វាមព្វាប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនិស្សយ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
 វារៈ ៤ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនវិបា-
 កប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ៤
 ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 វារៈ ៤ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនត្ថប្ប-
 ច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនវិតតប្បច្ច័យ វារៈ ៤ ក្នុងនវិតតប្បច្ច័យ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ក្នុងនិស្សយវារៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ
 បច្ចយន្តំ នាម និស្សយន្តំ
 និស្សយន្តំ នាម បច្ចយន្តំ ។
 និស្សយវិហារេ និដ្ឋិតោ ។

សំសង្ករិកោ^(១)

[៣៩០] កុសលំ ធម្មំ សំសង្ការោ កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ សំសង្ការោ
 តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ សំសង្ការោ ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ
 ខន្ធោ សំសង្ការោ ទ្វេ ខន្ធោ ។ អកុសលំ ធម្មំ សំសង្ការោ
 អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលំ
 ឯកំ ខន្ធំ សំសង្ការោ តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ សំសង្ការោ
 ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ សំសង្ការោ ទ្វេ ខន្ធោ ។ អព្យា-
 កតំ ធម្មំ សំសង្ការោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បច្ចយា វិចារកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ
 ខន្ធំ សំសង្ការោ តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ សំសង្ការោ
 ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ សំសង្ការោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិ-
 សន្ធិក្ខណោ វិចារកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ សំសង្ការោ
 តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ សំសង្ការោ ឯកោ ខន្ធោ
 ទ្វេ ខន្ធោ សំសង្ការោ ទ្វេ ខន្ធោ ។

១ ម. សំសង្ករិកោ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

អត្ថ របស់និស្សយវារៈ ឈ្មោះថា អត្ថ របស់បច្ច័យវារៈ

អត្ថ របស់បច្ច័យវារៈ ឈ្មោះថា អត្ថ របស់និស្សយវារៈដែរ ។

ចប់ និស្សយវារៈ ។

សំណួរ៖

(៣៧០) កុសលធម៌ ច្រឡំនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភ ច្រឡំនឹងកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធទ ច្រឡំនឹងខន្ធភ

ខន្ធល ច្រឡំនឹងខន្ធល ។ អកុសលធម៌ ច្រឡំនឹងអកុសលធម៌ ទើប

កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភ ច្រឡំនឹងអកុសលក្ខន្ធទ

ខន្ធទ ច្រឡំនឹងខន្ធភ ខន្ធល ច្រឡំនឹងខន្ធល ។ អព្យាកតធម៌

ច្រឡំនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភ

ច្រឡំនឹងវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទ ខន្ធទ ច្រឡំនឹងខន្ធភ ខន្ធល

ច្រឡំនឹងខន្ធល ខន្ធភ ច្រឡំនឹងវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទ ក្នុងខណៈនៃ

បដិសន្ធិ ខន្ធទ ច្រឡំនឹងខន្ធភ ខន្ធល ច្រឡំនឹងខន្ធល ។

កុសលត្ថិកេ សំសង្ខារោ

(៣៩០) កុសលំ ធម្មំ សំសង្ខារោ កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា . . . អធិបតីប្បច្ច-
 យា . . . អធិបតី បដិសន្ធិក្ខណោ នត្ថំ ។ អនន្ត-
 រប្បច្ចយា សមនន្តរប្បច្ចយា សហជាតប្បច្ចយា អញ្ញ-
 មញ្ញប្បច្ចយា ជិស្សយប្បច្ចយោ ឧបជិស្សយប្បច្ចយា
 សញ្ញានិ បទានិ ហេតុម្បលកកសទីសានិ ។

(៣៩២) កុសលំ ធម្មំ សំសង្ខារោ កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ បុរេជាតប្បច្ចយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធ
 សំសង្ខារោ តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធទេ សំសង្ខារោ
 ឯកោ ខន្ធា ទេ ខន្ធទេ សំសង្ខារោ ទេ ខន្ធា វត្ថុ
 បុរេជាតប្បច្ចយា ។ អកុសលំ ធម្មំ សំសង្ខារោ អកុ-
 សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ បុរេជាតប្បច្ចយា អកុសលំ
 ឯកំ ខន្ធ សំសង្ខារោ តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធទេ
 សំសង្ខារោ ឯកោ ខន្ធា ទេ ខន្ធទេ សំសង្ខារោ ទេ ខន្ធា
 វត្ថុ បុរេជាតប្បច្ចយា ។ អព្យាកកំ ធម្មំ សំសង្ខារោ
 អព្យាកកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ បុរេជាតប្បច្ចយោ

កុសលគ្លីកៈ សំសង្ការៈ

[៣៩១] កុសលធម៌ ច្រឡំនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ... អធិបតិប្បច្ច័យ ... អធិបតិប្បច្ច័យ មិនមាន ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិទេ ។ បទទាំងអស់ ប្រហែលគ្នានឹងហេតុមូលកៈ ព្រោះ
 អនន្តរប្បច្ច័យ សមនន្តរប្បច្ច័យ សហជាតប្បច្ច័យ អពាមពាប្បច្ច័យ
 និស្សយប្បច្ច័យ និងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៩២] កុសលធម៌ ច្រឡំនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 បុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភា ច្រឡំនឹងកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធទ ច្រឡំនឹង
 ខន្ធភា ខន្ធល ច្រឡំនឹងខន្ធល (ខន្ធទាំងឡាយ) ច្រឡំនឹងវត្ថុ (ទើប
 កើតឡើង) ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ច្រឡំនឹងអកុស-
 លធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភា ច្រឡំនឹង
 អកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធទ ច្រឡំនឹងខន្ធភា ខន្ធល ច្រឡំនឹងខន្ធល (ខន្ធទាំង
 ឡាយ) ច្រឡំនឹងវត្ថុ ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។
 អព្យាកតធម៌ ច្រឡំនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ

អភិធម្មប្រដិកេ អនុលោមត្តិវប្បដ្ឋានំ

វិចារកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា
តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ សំសដ្ឋោ ឯកោ ខន្ធោ
ន្ធោ ខន្ធោ សំសដ្ឋា ន្ធោ ខន្ធោ វត្ថុំ បុរេជាតប្បច្ចយា ។

[៣៧៣] កុសលំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ ។ បេ ។
អកុសលំ ធម្មំ ។ បេ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អាសេវនប្បច្ចយា
កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា ។ បេ ។

[៣៧៤] កុសលំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ កក្កប្បច្ចយា ។ អកុសលំ ធម្មំ
សំសដ្ឋោ ។ បេ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ ។ បេ ។
អព្យាកតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
វិចារកប្បច្ចយា វិចារកាព្យាកតំ ។ បេ ។

[៣៧៥] កុសលំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អាហារប្បច្ចយា ... ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយា
ឈានប្បច្ចយា មក្កប្បច្ចយា សម្មយុត្តប្បច្ចយា ឥមាធិ
បទាធិ ហេតុប្បច្ចយសទិសាធិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំនឹងវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ច្រឡំនឹង
ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ច្រឡំនឹងខន្ធ ២ (ខន្ធចាំងឡាយ) ច្រឡំនឹងវត្ថុ (ទើប
កើតឡើង) ព្រោះបុរេជាតប្បដ្ឋយ ។

(៣៩៣) ច្រឡំនឹងកុសលធម៌ ។ បេ ។ នឹងអកុសលធម៌
។ បេ ។ អព្យាកតធម៌ ច្រឡំនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
អាសេវនប្បដ្ឋយ គឺ (ខន្ធ ៣) ច្រឡំនឹងកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។

(៣៩៤) កុសលធម៌ ច្រឡំនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
កម្មប្បដ្ឋយ ។ ច្រឡំនឹងអកុសលធម៌ ។ បេ ។ ច្រឡំនឹងអព្យាកតធម៌
។ បេ ។ អព្យាកតធម៌ ច្រឡំនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
វិបាកប្បដ្ឋយ គឺ វិបាកាព្យាកតៈ ។ បេ ។

(៣៩៥) កុសលធម៌ ច្រឡំនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
អាហារប្បដ្ឋយ . . . វត្ថុប្បដ្ឋយ ឈានប្បដ្ឋយ មគ្គប្បដ្ឋយ និង
សម្បយុត្តប្បដ្ឋយ បទចាំងនេះ ប្រហែលគ្នានឹងហេតុប្បដ្ឋយដែរ ។

កុសលគ្គិពេ សំសង្ការីកា

[៣៧៦] កុសលំ ធម្មំ សំសង្ការំ កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយោ កុសលំ ឯកំ ខន្ធ
 សំសង្ការំ តយោ ខន្ធ ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធ សំសង្ការំ
 ទ្វេ ខន្ធ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយោ ។ អកុសលំ ធម្មំ
 ។ បេ ។ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយោ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ
 ។ បេ ។ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយោ ។

[៣៧៧] កុសលំ ធម្មំ សំសង្ការំ កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អត្ថិប្បច្ចយោ ... ធម្មិប្បច្ចយោ ...
 វិភត្តប្បច្ចយោ ... អវិភត្តប្បច្ចយោ ... ហេតុប្បច្ចយ-
 សទិសំ ។

[៣៧៨] ហេតុយា ភីណិ អារម្មណេ ភីណិ
 អធិបតីយា ភីណិ អនន្តរេ ភីណិ សមនន្តរេ
 ភីណិ សហជាតេ ភីណិ អញ្ញមញ្ញេ ភីណិ និស្សយេ
 ភីណិ ឧបនិស្សយេ ភីណិ បុរេជាតេ ភីណិ អា-
 សេវនេ ភីណិ កក្កេ ភីណិ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ
 ភីណិ ឥន្ទ្រិយេ ភីណិ ឈានេ ភីណិ មន្តេ
 ភីណិ សម្បយុត្តេ ភីណិ វិប្បយុត្តេ ភីណិ

កុសលត្ថិកៈ សំសង្ខារៈ

(៣៧៦) កុសលធម៌ ច្រឡំនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំនឹងកុសលក្ខន្ធទ ។ បេ ។ ខន្ធ ២
 ច្រឡំនឹងខន្ធ ២ (ខន្ធចាំងឡាយ) ច្រឡំនឹងវត្ថុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ នឹងអកុសលធម៌ ។ បេ ។ (ខន្ធចាំងឡាយ) ច្រឡំ
 នឹងវត្ថុ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ នឹងអព្យាកតធម៌ ។ បេ ។
 (ខន្ធចាំងឡាយ) ច្រឡំនឹងវត្ថុ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៣៧៧) កុសលធម៌ ច្រឡំនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះអត្ថិប្បច្ច័យ . . . នត្ថិប្បច្ច័យ . . . វិនតប្បច្ច័យ . . . អវិនត-
 ប្បច្ច័យ . . . ប្រហែលគ្នានឹងហេតុប្បច្ច័យដែរ ។

(៣៧៨) វារៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
 វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
 សមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងអញ្ចាញ
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 វារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
 កម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ
 វារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
 មគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

អត្ថិយា តីណិ នត្ថិយា តីណិ វិគតេ តីណិ អវិគតេ
 តីណិ ។ ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ តីណិ ។ ហេតុ-
 មូលកំ វិត្តារេតតំ ។

[៣៩៩] អាសេវនប្បដ្ឋយា ហេតុយា តីណិ ...

អារម្មណេ តីណិ អធិបតិយា តីណិ អនន្តរេ តីណិ
 សមនន្តរេ តីណិ សហជាតេ តីណិ អញ្ញាមញ្ញា តីណិ
 ជិស្សយេ តីណិ ឧបជិស្សយេ តីណិ ចុរេជាតេ តីណិ
 កក្កេ តីណិ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ តីណិ ឈានេ
 តីណិ មគ្គេ តីណិ សម្មយុត្តេ តីណិ វិប្បយុត្តេ
 តីណិ អត្ថិយា តីណិ នត្ថិយា តីណិ វិគតេ តីណិ
 អវិគតេ តីណិ ។

[៤០០] វិចាកប្បដ្ឋយា ហេតុយា ឯកំ ... អារម្ម-
 ណេ ឯកំ អធិបតិយា ឯកំ អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ
 ឯកំ សហជាតេ ឯកំ អញ្ញាមញ្ញា ឯកំ ជិស្សយេ
 ឯកំ ឧបជិស្សយេ ឯកំ ចុរេជាតេ ឯកំ កក្កេ
 ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ព ក្នុងអត្ថប្បថ្នយ វារៈ ព ក្នុងនត្ថប្បថ្នយ វារៈ ព ក្នុងវិតតប្បថ្នយ
វារៈ ព ក្នុងអវិតតប្បថ្នយ ។ វារៈ ព ក្នុងអារម្មណប្បថ្នយ ព្រោះ
ហេតុប្បថ្នយ ។ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចហេតុមូលកៈដែរ ។

[៣៩៩] វារៈ ព ក្នុងហេតុប្បថ្នយ ព្រោះអារសវនប្បថ្នយ . . .
វារៈ ព ក្នុងអារម្មណប្បថ្នយ វារៈ ព ក្នុងអធិបត្ថប្បថ្នយ វារៈ ព ក្នុង
អនន្តរប្បថ្នយ វារៈ ព ក្នុងសមនន្តរប្បថ្នយ វារៈ ព ក្នុងសហជា-
តប្បថ្នយ វារៈ ព ក្នុងអពាមពាប្បថ្នយ វារៈ ព ក្នុងនិស្សយប្បថ្នយ
វារៈ ព ក្នុងឧបនិស្សយប្បថ្នយ វារៈ ព ក្នុងបុរេជាតប្បថ្នយ វារៈ ព
ក្នុងកម្មប្បថ្នយ វារៈ ព ក្នុងអាហារប្បថ្នយ វារៈ ព ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បថ្នយ
វារៈ ព ក្នុងឈានប្បថ្នយ វារៈ ព ក្នុងមគ្គប្បថ្នយ វារៈ ព ក្នុងសម្ប-
យុត្តប្បថ្នយ វារៈ ព ក្នុងវិប្បយុត្តប្បថ្នយ វារៈ ព ក្នុងអត្ថប្បថ្នយ
វារៈ ព ក្នុងនត្ថប្បថ្នយ វារៈ ព ក្នុងវិតតប្បថ្នយ វារៈ ព ក្នុង
អវិតតប្បថ្នយ ។

[៤០០] វារៈ ១ ក្នុងហេតុប្បថ្នយ ព្រោះវិបាកប្បថ្នយ . . . វារៈ ១
ក្នុងអារម្មណប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងអធិបត្ថប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្ប-
ថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បថ្នយ វារៈ ១
ក្នុងអពាមពាប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយ-
ប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងបុរេជាតប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុង
អាហារប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បថ្នយ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បថ្នយ

កុសលត្ថិកេ សំសង្ការិកេ

មក្កេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា
ឯកំ នត្តិយា ឯកំ វិគតេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

សំសង្ការិកេ អនុលោមំ និដ្ឋិតំ ។

[២០០] អកុសលំ ធម្មំ សំសង្ការំ អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា វិចីក្ខាសហគតេ
ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធ សំសង្ការំ វិចីក្ខាសហគតោ
ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។ អព្យាក្កតំ ធម្មំ សំ-
សង្ការំ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា
អហេតុកំ វិចីក្ខាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ
សំសង្ការំ តយោ ខន្ធ តយោ ខន្ធ សំសង្ការំ ឯកោ
ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ សំសង្ការំ ទ្វេ ខន្ធ អហេតុកប្បដិ-
សន្ធិក្កុលោ វិចីក្ខាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ សំសង្ការំ
តយោ ខន្ធ តយោ ខន្ធ សំសង្ការំ ឯកោ ខន្ធ
ទ្វេ ខន្ធ សំសង្ការំ ទ្វេ ខន្ធ ។

[២០២] កុសលំ ធម្មំ សំសង្ការំ កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា . . . នបុរោជាតប្បច្ចយា
អារុហ្មេ កុសលំ ឯកំ ខន្ធ សំសង្ការំ តយោ ខន្ធ
។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធ សំសង្ការំ ទ្វេ ខន្ធ ។

កុសលត្តិកៈ សំសធិវារៈ

វារៈ: ១ កងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ: ១ កងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ: ១ កងវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ: ១ កងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ: ១ កងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ: ១ កង
វិតតប្បច្ច័យ វារៈ: ១ កងអវិតតប្បច្ច័យ ។

ចប់ អនុលោម ក្នុងសំសធិវារៈ ។

[៤០១] អកុសលធម៌ ច្រឡំនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហៈ ច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ច្រឡំដោយទុច្ចតៈ
ច្រឡំនឹងខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ច្រឡំដោយទុច្ចតៈ ។
អព្យាកតធម៌ ច្រឡំនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំនឹងអហេតុកិប្បាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទ ខន្ធ ១
ច្រឡំនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ច្រឡំនឹងខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ច្រឡំនឹងវិបាកាព្យា-
កតក្ខន្ធទ កងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ខន្ធ ១ ច្រឡំនឹងខន្ធ ៣
ខន្ធ ២ ច្រឡំនឹងខន្ធ ២ ។

[៤០២] កុសលធម៌ ច្រឡំនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នអធិបត្ថិប្បច្ច័យ ... ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំនឹង
កុសលក្ខន្ធទ កងអរូបកត ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ច្រឡំនឹងខន្ធ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៤០៣) អកុសលំ ធម្មំ ។ បេ ។ អព្យាកតំ
ធម្មំ ។ បេ ។ កុសលំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នបច្ឆាជាតប្បច្ចយា ... តីណិ ... ។ ...
នអាសេវនប្បច្ចយា ... តីណិ ។

(៤០៤) កុសលំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា កុសលេ ខន្ធ
សំសដ្ឋោ កុសលា ចេតនា ។ អកុសលំ ធម្មំ
សំសដ្ឋោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា
អកុសលេ ខន្ធ សំសដ្ឋោ អកុសលា ចេតនា ។
អព្យាកតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា កិរិយាព្យាកតេ ខន្ធ សំសដ្ឋោ
កិរិយាព្យាកតា ចេតនា ។

(៤០៥) កុសលំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ ។ បេ ។ អកុ-
សលំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ ។ បេ ។ អព្យាកតំ ធម្មំ សំ-
សដ្ឋោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិចារកប្បច្ចហេ
កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធ សំសដ្ឋោ តយោ ខន្ធ ។
សំសដ្ឋវារេ បច្ចុនិយវិកដ្ឋេ នកម្មេ ច នវិចារកេ ច
បដិសន្ធិ នត្ថិ អវិសេសេសុ សព្វត្ថ អត្ថិ ។

អភិធម្មបិដក- អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៤០៣] នឹងអកុសលធម៌ ។ បេ ។ នឹងអព្យាកតធម៌ ។ បេ ។

កុសលធម៌ ច្រឡំនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបច្ឆាជាតប្ប-
ច្ច័យ . . . វារៈ ៣ . . . ។ . . . ព្រោះនសាសេវនប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៣ ។

[៤០៤] កុសលធម៌ ច្រឡំនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នកម្មប្បច្ច័យ គឺ កុសលចេតនា ច្រឡំនឹងកុសលក្ខន្ធាវ្យាយ ។ អកុ-
សលធម៌ ច្រឡំនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ
កុសលចេតនា ច្រឡំនឹងអកុសលក្ខន្ធាវ្យាយ ។ អព្យាកតធម៌ ច្រឡំ
នឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ កិរិយាព្យាកត-
ចេតនា ច្រឡំនឹងកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាវ្យាយ ។

[៤០៥] ច្រឡំនឹងកុសលធម៌ ។ បេ ។ ច្រឡំនឹងអកុសលធម៌
។ បេ ។ អព្យាកតធម៌ ច្រឡំនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ ច្រឡំនឹងកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទ ។ បដិសន្ធិ ក្នុង
នកម្មប្បច្ច័យ និងក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មិនមាន ក្នុងបច្ចុប្បន្នវិភង្គ ត្រង់
សំសដ្ឋវារៈទេ មានតែក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ដ៏សេសសល់ ។

កុសលត្តិកេ សំសដ្ឋានិ

(២០៦) អព្យាកតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នយានប្បច្ចយា បញ្ចវិញ្ញាណសហ-
 កតំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ។ បេ ។ ទ្វេ
 ខន្ធេ សំសដ្ឋា ទ្វេ ខន្ធា ។

(២០៧) អព្យាកតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នមត្តប្បច្ចយា អហេតុកំ វិចាកាព្យា-
 កតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ
 ខន្ធា ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធេ សំសដ្ឋា ទ្វេ ខន្ធា អហេ-
 តុកប្បដិសន្ធិត្ថុណោ ។

(២០៨) កុសលំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អារុប្បេ កុសលំ
 ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធេ សំ-
 សដ្ឋា ទ្វេ ខន្ធា ។ អកុសលំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អកុស-
 លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អារុប្បេ អកុ-
 សលំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ។ បេ ។
 ទ្វេ ខន្ធេ សំសដ្ឋា ទ្វេ ខន្ធា ។ អព្យាកតំ ធម្មំ
 សំសដ្ឋោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយា អារុប្បេ វិចាកាព្យាកតំ កិរិយាព្យា-
 កតំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ។ បេ ។

កុសលត្ថិកៈ សំសង្ខារៈ

(៤៤៦) អព្យាកតធម៌ ច្រឡំនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលច្រឡំនឹងបញ្ច-
វិញ្ញាណ ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ច្រឡំនឹងខន្ធ ២ ។

(៤៤៧) អព្យាកតធម៌ ច្រឡំនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ច្រឡំនឹងអហេតុកវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាក-
តក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ច្រឡំនឹងខន្ធ ២ ក្នុងខណៈនៃអហេតុ-
កប្បជិសន្តិ ។

(៤៤៨) កុសលធម៌ ច្រឡំនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំនឹងកុសលក្ខន្ធ ១ ក្នុងអរូបភព ។ បេ ។
ខន្ធ ២ ច្រឡំនឹងខន្ធ ២ ។ អកុសលធម៌ ច្រឡំនឹងអកុសលធម៌ ទើប
កើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំនឹងអកុសលក្ខន្ធ ១
ក្នុងអរូបភព ។ បេ ។ ខន្ធ ២ ច្រឡំនឹងខន្ធ ២ ។ អព្យាកតធម៌
ច្រឡំនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ
៣ ច្រឡំនឹងវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្នុងអរូបភព ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បជ្ឈានំ

ទ្វេ ទទ្វេ សំសដ្ឋា ទ្វេ ទទ្វា ។ នវិប្បយុត្តេ
បដិសន្ធិ នត្ថិ ។

[២០៧] នហេតុយា ទ្វេ នអធិបតីយា តីណិ
នបុរេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ តីណិ នអាសវនេ
តីណិ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ តីណិ នឈានេ
ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

[២០៨] នហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតីយា ទ្វេ ...
នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ នអាសវនេ ទ្វេ
នកម្មេ ឯកំ នវិចារកេ ទ្វេ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ
ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។

[២០៩] នហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតីប្បដ្ឋយា
នបុរេជាតេ ទ្វេ ... នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ នអាសវនេ
ទ្វេ នកម្មេ ឯកំ នវិចារកេ ទ្វេ នឈានេ ឯកំ
នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។

[២១០] នហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតីប្បដ្ឋយា នបុ-
រេជាតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ ... នអាសវនេ ទ្វេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

ខន្ធ២ ប្រឡំនឹងខន្ធ២ ។ បដិសន្ធិ មិនមាន ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយទេ ។

[២០៩] វរៈ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ វរៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ
 វរៈ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វរៈ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វរៈ៣
 ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វរៈ៣ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ វរៈ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ
 វរៈ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ វរៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វរៈ៣
 ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

[២១០] វរៈ២ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ...
 វរៈ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វរៈ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វរៈ២ ក្នុង
 នអាសេវនប្បដ្ឋយ វរៈ១ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ វរៈ២ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ
 វរៈ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ វរៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វរៈ២ ក្នុងន-
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

[២១១] វរៈ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ និង
 នអធិបតិប្បដ្ឋយ ... វរៈ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វរៈ២ ក្នុងន-
 អាសេវនប្បដ្ឋយ វរៈ១ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ វរៈ២ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ
 វរៈ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ វរៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វរៈ២ ក្នុងនវិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយ ។

[២១២] វរៈ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ
 នអធិបតិប្បដ្ឋយ និងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ ... វរៈ២ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ

កុសលត្ថិកេ សំសង្ការោ

នកម្មេ ឯកំ នវិចារកេ ទ្វេ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ
ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។

(២០៣) នហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិប្បដ្ឋយា នបុ-
រេជាតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា នអាសេវនប្ប-
ដ្ឋយា នកម្មេ ឯកំ ... នវិចារកេ ទ្វេ នមក្កេ ឯកំ
នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។

(២០៤) នហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិប្បដ្ឋយា នបុ-
រេជាតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា នអាសេវនប្ប-
ដ្ឋយា នកម្មប្បដ្ឋយា នវិចារកេ ឯកំ ... នមក្កេ
ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ឯកំ ។

(២០៥) នហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិប្បដ្ឋយា
នកម្មប្បដ្ឋយា នវិចារកប្បដ្ឋយា នមក្កប្បដ្ឋយា
នវិប្បយុត្តេ ឯកំ ។

(២០៦) នអធិបតិប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ ...
នបុរេជានេ តីណិ នបច្ឆាជានេ តីណិ នអាសេវនេ
តីណិ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ តីណិ នឈានេ
ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

កុសលត្តិកៈ សំសង្ការៈ

វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈា-
នប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៤១៣] វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ នអ-
ធិបតិប្បច្ច័យ នបុរេជាតប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ និងនភាសេវនប្បច្ច័យ
... វារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុង
នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៤១៤] វារៈ ១ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ នអ-
ធិបតិប្បច្ច័យ នបុរេជាតប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ នភាសេវនប្បច្ច័យ
និងនកម្មប្បច្ច័យ ... វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ ។

[៤១៥] វារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ នអ-
ធិបតិប្បច្ច័យ នកម្មប្បច្ច័យ នវិបាកប្បច្ច័យ និងនមគ្គប្បច្ច័យ ។

[៤១៦] វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ...
វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣
ក្នុងនភាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាក-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៣
ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តកប្បដ្ឋាន

(៤១៧) វារៈ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋាយ
និងនហេតុប្បដ្ឋាយ . . . វារៈ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ២ ក្នុង
នអាសវនប្បដ្ឋាយ វារៈ១ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ២ ក្នុងនវិបាក-
ប្បដ្ឋាយ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋាយ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ វារៈ២
ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។

(៤១៨) វារៈ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋាយ ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ . . .
វារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ វារៈ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ៣
ក្នុងនអាសវនប្បដ្ឋាយ វារៈ៣ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ៣ ក្នុងនវិបាក-
ប្បដ្ឋាយ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។

(៤១៩) វារៈ២ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ និង
នហេតុប្បដ្ឋាយ . . . វារៈ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ២ ក្នុងនអាស-
វនប្បដ្ឋាយ វារៈ១ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ២ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ វារៈ១
ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ វារៈ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(៤២០) ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ . . . វារៈ២ ក្នុងនហេតុ-
ប្បដ្ឋាយ ព្រោះនអាសវនប្បដ្ឋាយ . . . វារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ
វារៈ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ៣
ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋាយ
វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។

កុសលត្ថិកេ សំសដ្ឋិវិកេ

[២២១] នអាសេវនប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា
 នអធិបតិយា ទ្វេ ... នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ
 ទ្វេ នកម្មេ ឯកំ នវិចារកេ ទ្វេ នឈានេ ឯកំ
 នមន្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។ សង្ខតំ ។

[២២២] នកម្មប្បច្ចយា នហេតុយា ឯកំ ...
 នអធិបតិយា ភីណិ នបុរេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ
 ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ នមន្តេ
 ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។

[២២៣] នកម្មប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា នអធិ-
 បតិយា ឯកំ ... នបុរេជាតេ ឯកំ នបច្ឆាជាតេ ឯកំ
 នអាសេវនេ ឯកំ នវិចារកេ ឯកំ នមន្តេ ឯកំ
 នវិប្បយុត្តេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។

[២២៤] នវិចារកប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ ...
 នអធិបតិយា ភីណិ នបុរេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ
 ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នមន្តេ
 ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។

កុសលត្តិកៈ សំសង្ឃារៈ

[៤២១] វារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ ព្រោះនអាសវនប្បដ្ឋយ នឹង
នហតុប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជា
តប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ១
ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។
សេចក្តីបំប្រញ ។

[៤២២] វារៈ ១ ក្នុងនហតុប្បដ្ឋយ ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋយ . . .
វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣
ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិ-
បាកប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

[៤២៣] វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋយ នឹងន-
ហតុប្បដ្ឋយ . . . វារៈ ១ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាត-
ប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនអាសវនប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ១
ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[៤២៤] វារៈ ២ ក្នុងនហតុប្បដ្ឋយ ព្រោះនវិបាកប្បដ្ឋយ . . .
វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុង
នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្ម-
ប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២២៥] នវិចារកប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអធិ-
បតិប្បដ្ឋយា នបុរេជាតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា
នអាសវនប្បដ្ឋយា នកក្កេ ឯកំ ... នមក្កេ ឯកំ
នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។

[២២៦] នឈានប្បដ្ឋយា នហេតុយា ឯកំ ន-
អធិបតិយា ឯកំ នបច្ឆាជាតេ ឯកំ នអាសវនេ
ឯកំ នមក្កេ ឯកំ ។

[២២៧] នឈានប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអ-
ធិបតិប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា នអាសវនប្បដ្ឋយា
នមក្កេ ឯកំ ។

[២២៨] នមក្កប្បដ្ឋយា នហេតុយា ឯកំ ...
នអធិបតិយា ឯកំ នបុរេជាតេ ឯកំ នបច្ឆាជាតេ
ឯកំ នអាសវនេ ឯកំ នកក្កេ ឯកំ នវិចារកេ ឯកំ
នឈានេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ឯកំ ។ សន្និទ្ធីត្ថំ ។

[២២៩] នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ ...
នអធិបតិយា តីណិ នបុរេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ
តីណិ នអាសវនេ តីណិ នកក្កេ តីណិ នវិចារកេ
តីណិ នមក្កេ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(៤២៥) វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ ន-
ហេតុប្បច្ច័យ នអធិបតិប្បច្ច័យ នបុរេជាតប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
និងនកាសេវនប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុង
នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៤២៦) វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនកាសេ-
វនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ ។

(៤២៧) វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ នហេ-
តុប្បច្ច័យ នអធិបតិប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ និងនកាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៤២៨) វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនកាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនកម្ម-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(៤២៩) វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្ម-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ ។

កុសលត្ថិកេ សំសង្ករាមេ

[២៣០] នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា ន-
 អធិបតិយា ទ្វេ . . . នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ
 ទ្វេ នអាសវនេ ទ្វេ នកម្មេ ឯកំ នវិចារកេ ទ្វេ
 នមក្ខេ ឯកំ ។

[២៣១] នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអ-
 ធិបតិប្បដ្ឋយា នបុរេជាតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា
 នអាសវនប្បដ្ឋយា នកម្មប្បដ្ឋយា នវិចារកប្បដ្ឋយា
 នមក្ខេ ឯកំ ។

បច្ចុដ្ឋិយំ និដ្ឋិតំ ។

[២៣២] ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា តីណី . . .
 នបុរេជាតេ តីណី នបច្ឆាជាតេ តីណី នអាសវនេ
 តីណី នកម្មេ តីណី នវិចារកេ តីណី នវិប្បយុត្ត
 តីណី ។

[២៣៣] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា នអ-
 ធិបតិយា តីណី . . . នបុរេជាតេ តីណី នបច្ឆាជាតេ
 តីណី នអាសវនេ តីណី នកម្មេ តីណី នវិចារកេ
 តីណី នវិប្បយុត្ត តីណី ។

កុសលត្តិកៈ សំសង្ខារៈ

[៤៣០] វារៈ ២ ក្នុងនិរុទ្ធិបទ្បិយ ព្រោះនិរុទ្ធិបទ្បិយ
និងនិរុទ្ធិបទ្បិយ ... វារៈ ២ ក្នុងនិរុទ្ធិបទ្បិយ វារៈ ២ ក្នុងនិរុទ្ធិ-
បទ្បិយ វារៈ ២ ក្នុងនិរុទ្ធិបទ្បិយ វារៈ ១ ក្នុងនិរុទ្ធិបទ្បិយ
វារៈ ២ ក្នុងនិរុទ្ធិបទ្បិយ វារៈ ១ ក្នុងនិរុទ្ធិបទ្បិយ ។

[៤៣១] វារៈ ១ ក្នុងនិរុទ្ធិបទ្បិយ ព្រោះនិរុទ្ធិបទ្បិយ និ-
រុទ្ធិបទ្បិយ និរុទ្ធិបទ្បិយ និរុទ្ធិបទ្បិយ និរុទ្ធិបទ្បិយ
និរុទ្ធិបទ្បិយ និរុទ្ធិបទ្បិយ និងនិរុទ្ធិបទ្បិយ ។

ចប់ បច្ចនិយៈ ។

[៤៣២] វារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធិបទ្បិយ ព្រោះនិរុទ្ធិបទ្បិយ ...
វារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធិបទ្បិយ វារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធិបទ្បិយ វារៈ ៣
ក្នុងនិរុទ្ធិបទ្បិយ វារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធិបទ្បិយ វារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធិបទ្បិយ
វារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធិបទ្បិយ ។

[៤៣៣] វារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធិបទ្បិយ ព្រោះនិរុទ្ធិបទ្បិយ និង
និរុទ្ធិបទ្បិយ ... វារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធិបទ្បិយ វារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធិបទ្បិយ
វារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធិបទ្បិយ វារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធិបទ្បិយ
វារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធិបទ្បិយ វារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធិបទ្បិយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

[២៣៤] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អនិ-
 តប្បដ្ឋយា នបុរេជាតេ តីណី . . . នបច្ឆាជាតេ តីណី
 នអាសវនេ តីណី នកក្ខេ តីណី នវិចារកេ តីណី
 នវិប្បយុត្តេ តីណី ។

[២៣៥] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា អនិ-
 បតិប្បដ្ឋយា អនន្តរប្បដ្ឋយា សមនន្តរប្បដ្ឋយា ស-
 ហជាតប្បដ្ឋយា អញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយា និស្សយប្បដ្ឋយា
 ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយា បុរេជាតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ
 តីណី . . . នអាសវនេ តីណី នកក្ខេ តីណី
 នវិចារកេ តីណី ។

[២៣៦] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា ។
 សង្ខតំ ។ . . . បុរេជាតប្បដ្ឋយា អាសវនប្បដ្ឋយា
 នបច្ឆាជាតេ តីណី . . . នកក្ខេ តីណី នវិចារកេ
 តីណី ។

[៣៣៧] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា ។
 សង្ខតំ ។ . . . បុរេជាតប្បដ្ឋយា អាសវនប្បដ្ឋយា
 កម្មប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។ . . . អវិ-
 តប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ តីណី . . . នវិចារកេ តីណី ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

[៤៣៤] វារៈ ព ក្នុងនបុរេជាតប្បជ្ជយ ព្រោះហេតុប្បជ្ជយ ព្រោះការម្មណប្បជ្ជយ ព្រោះអធិបតិប្បជ្ជយ . . . វារៈ ព ក្នុងនបច្ឆា-
ជាតប្បជ្ជយ វារៈ ព ក្នុងនអាសេវនប្បជ្ជយ វារៈ ព ក្នុងនកម្មប្បជ្ជយ
វារៈ ព ក្នុងនវិបាកប្បជ្ជយ វារៈ ព ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បជ្ជយ ។

[៤៣៥] វារៈ ព ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បជ្ជយ ព្រោះហេតុប្បជ្ជយ
ការម្មណប្បជ្ជយ អធិបតិប្បជ្ជយ អនន្តរាប្បជ្ជយ សមនន្តរាប្បជ្ជយ សហ-
ជាតប្បជ្ជយ អញ្ញាមញ្ញាប្បជ្ជយ និស្សយប្បជ្ជយ ទបនិស្សយប្បជ្ជយ
និងបុរេជាតប្បជ្ជយ . . . វារៈ ព ក្នុងនអាសេវនប្បជ្ជយ វារៈ ព ក្នុង
នកម្មប្បជ្ជយ វារៈ ព ក្នុងនវិបាកប្បជ្ជយ ។

[៤៣៦] ព្រោះហេតុប្បជ្ជយ និងការម្មណប្បជ្ជយ ។ សេចក្តី
បំប្រែញ ។ . . . វារៈ ព ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បជ្ជយ ព្រោះបុរេជាតប្បជ្ជយ
និងអាសេវនប្បជ្ជយ . . . វារៈ ព ក្នុងនកម្មប្បជ្ជយ វារៈ ព ក្នុងនវិបា-
កប្បជ្ជយ ។

[៤៣៧] ព្រោះហេតុប្បជ្ជយ និងការម្មណប្បជ្ជយ ។ សេចក្តី
បំប្រែញ ។ . . . ព្រោះបុរេជាតប្បជ្ជយ អាសេវនប្បជ្ជយ កម្មប្បជ្ជយ
និងអាហារាប្បជ្ជយ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ . . . វារៈ ព ក្នុងនបច្ឆាជា-
តប្បជ្ជយ ព្រោះអវិគតប្បជ្ជយ . . . វារៈ ព ក្នុងនវិបាកប្បជ្ជយ ។

កុសលត្ថិកោ សំសង្ការិកោ

[២៣៨] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា ។
សង្ខតំ ។ . . . បុរេជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិចា-
កប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ ឯកំ . . . នអាសេវនេ ឯកំ ។

[២៣៩] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា ។
សង្ខតំ ។ . . . បុរេជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា វិចា-
កប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។ . . . អវិគ-
តប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ ឯកំ . . . នអាសេវនេ ឯកំ ។

[២៤០] អារម្មណប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
នអធិបតីយា តីណិ នបុរេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ
តីណិ នអាសេវនេ តីណិ នកម្មេ តីណិ នវិចាកេ
តីណិ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ
តីណិ ។ អារម្មណប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិប-
តីយា តីណិ ។ សង្ខតំ ។

[២៤១] អធិបតីប្បដ្ឋយា នបុរេជាតេ តីណិ . . .
នបច្ឆាជាតេ តីណិ នអាសេវនេ តីណិ នកម្មេ តីណិ
នវិចាកេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។ អធិបតីប្បដ្ឋយា
ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។ . . . អនន្តរប្បដ្ឋយា
សមនន្តរប្បដ្ឋយា សហជាតប្បដ្ឋយា អញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយា

កុសលត្ថិកៈ សំសង្ខារៈ

(២៣៨) ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ នឹងការម្មណប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តី
បំប្រញា ។ . . . វារៈ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះបុរេជាតប្បដ្ឋយ
កម្មប្បដ្ឋយ និងវិបាកប្បដ្ឋយ . . . វារៈ១ ក្នុងនកាសេវនប្បដ្ឋយ ។

(២៣៩) ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ នឹងការម្មណប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តី
បំប្រញា ។ . . . ព្រោះបុរេជាតប្បដ្ឋយ កម្មប្បដ្ឋយ វិបាកប្បដ្ឋយ និង
អាហារប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។ . . . វារៈ១ ក្នុងនបច្ឆាជាត-
ប្បដ្ឋយ ព្រោះអវិគតប្បដ្ឋយ . . . វារៈ១ ក្នុងនកាសេវនប្បដ្ឋយ ។

(២៤០) វារៈ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះការម្មណប្បដ្ឋយ . . .
វារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុង
នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនកាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនកម្ម-
ប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ វារៈ១
ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ វារៈ៣ ក្នុងនអធិប-
តិប្បដ្ឋយ ព្រោះការម្មណប្បដ្ឋយ ហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។

(២៤១) វារៈ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ ព្រោះអធិបតិប្បដ្ឋយ . . .
វារៈ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនកាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុង
នកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។
ព្រោះអធិបតិប្បដ្ឋយ និងហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។ . . . ព្រោះ
អនន្តរប្បដ្ឋយ សមនន្តរប្បដ្ឋយ សហជាតប្បដ្ឋយ អតាមតាប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បវត្តានំ

និស្សយេ ប្បច្ចយា ឧបនិស្សយេ ប្បច្ចយា ។ យថា អារម្ម-
ណាមូលកំ ឯវំ វិត្តាវេតតំ ។

(២២២) បុរេជាតប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ ...
នអធិបតិយា ភីណិ នបច្ឆាជានេ ភីណិ នអាសេវនេ
ភីណិ នកក្កេ ភីណិ នវិចាគេ ភីណិ នឈានេ ឯកំ
នមត្តេ ឯកំ ។

(២២៣) បុរេជាតប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា នអធិ-
បតិយា ភីណិ ... នបច្ឆាជានេ ភីណិ នអាសេវនេ
ភីណិ នកក្កេ ភីណិ នវិចាគេ ភីណិ ។ សង្ខតំ ។

(២២៤) អាសេវនប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ ...
នអធិបតិយា ភីណិ នបុរេជានេ ភីណិ នបច្ឆាជានេ
ភីណិ នកក្កេ ភីណិ នវិចាគេ ភីណិ នមត្តេ ឯកំ
នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។

(២២៥) អាសេវនប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា នអ-
ធិបតិយា ភីណិ ... នបុរេជានេ ភីណិ នបច្ឆាជានេ
ភីណិ នកក្កេ ភីណិ នវិចាគេ ភីណិ នវិប្បយុត្តេ
ភីណិ ។ សង្ខតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

និស្សយប្បច្ច័យ និងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូច
អារម្មណមូលកៈវិសេ ។

(២២២) វារៈ២ ក្នុងនិហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ...

វារៈ៣ ក្នុងនិរតិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងនិបបាជាតប្បច្ច័យ វារៈ៥
ក្នុងនិរតិសាវនប្បច្ច័យ វារៈ៦ ក្នុងនិកម្មប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនិវិបាក-
ប្បច្ច័យ វារៈ៨ ក្នុងនិយានប្បច្ច័យ វារៈ៩ ក្នុងនិមគ្គប្បច្ច័យ ។

(២២៣) វារៈ៣ ក្នុងនិរតិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ
និហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ៤ ក្នុងនិបបាជាតប្បច្ច័យ វារៈ៥ ក្នុង
និរតិសាវនប្បច្ច័យ វារៈ៦ ក្នុងនិកម្មប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនិវិបាក-
ប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

(២២៤) វារៈ២ ក្នុងនិហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះនិរតិសាវនប្បច្ច័យ ...
វារៈ៣ ក្នុងនិរតិបតិប្បច្ច័យ វារៈ៤ ក្នុងនិបបាជាតប្បច្ច័យ វារៈ៥
ក្នុងនិរតិសាវនប្បច្ច័យ វារៈ៦ ក្នុងនិកម្មប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនិវិបាក-
ប្បច្ច័យ វារៈ៨ ក្នុងនិមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៩ ក្នុងនិវិបាកប្បច្ច័យ ។

(២២៥) វារៈ៣ ក្នុងនិរតិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះនិរតិសាវនប្បច្ច័យ
និហេតុប្បច្ច័យ ... វារៈ៤ ក្នុងនិបបាជាតប្បច្ច័យ វារៈ៥
ក្នុងនិរតិសាវនប្បច្ច័យ វារៈ៦ ក្នុងនិកម្មប្បច្ច័យ វារៈ៧ ក្នុងនិវិបាក-
ប្បច្ច័យ វារៈ៨ ក្នុងនិមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ៩ ក្នុងនិវិបាកប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

កុសលត្ថិកេ សំសង្ខារិកេ

(២២៦) កម្មប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ ... នអ-
 ធិបតិយា ភីណិ នបុរេជានេ ភីណិ នបច្ឆាជានេ ភីណិ
 នអាសេវនេ ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ នឈានេ ឯកំ
 នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។ កម្មប្បដ្ឋយា
 ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា ភីណិ ។ សង្ខីតំ ។

(២២៧) វិចារកប្បដ្ឋយា នហេតុយា ឯកំ ...
 នអធិបតិយា ឯកំ នបុរេជានេ ឯកំ នបច្ឆាជានេ
 ឯកំ នអាសេវនេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ
 នវិប្បយុត្តេ ឯកំ ។ វិចារកប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា
 នអធិបតិយា ឯកំ ។ សង្ខីតំ ។

(២២៨) អាហារប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ ...
 នអធិបតិយា ភីណិ នបុរេជានេ ភីណិ នបច្ឆាជានេ
 ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ
 ភីណិ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ
 ភីណិ ។ អាហារប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា
 ភីណិ ។ សង្ខីតំ ។

កុសលត្ថិកៈ សំសង្ខារៈ

[៤៤៦] វារៈ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះកម្មប្បដ្ឋយ . . .
 វារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៣
 ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុង
 នវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ
 វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ វារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ ព្រោះ
 កម្មប្បដ្ឋយ និងហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[៤៤៧] វារៈ១ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះវិបាកប្បដ្ឋយ . . .
 វារៈ១ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ១
 ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងន-
 ឈានប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។
 វារៈ១ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ ព្រោះវិបាកប្បដ្ឋយ និងហេតុប្បដ្ឋយ ។
 សេចក្តីបំប្រញ ។

[៤៤៨] វារៈ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះអាហារប្បដ្ឋយ . . .
 វារៈ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុង
 នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនកម្ម-
 ប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ វារៈ១
 ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ វារៈ៣ ក្នុងនអធិ-
 បតិប្បដ្ឋយ ព្រោះអាហារប្បដ្ឋយ និងហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២២៩] ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
 នអធិបតិយា ភីណិ នបុរេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ
 ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ
 ភីណិ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ
 ភីណិ ។ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា
 ភីណិ ។ សង្ខតំ ។

[២៣០] ឈានប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ . . . នអ-
 ធិបតិយា ភីណិ . . . នបុរេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ
 ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ
 ភីណិ នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។ ឈានប្ប-
 ច្ចយា ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា ភីណិ ។ សង្ខតំ ។

[២៣១] មក្កប្បច្ចយា នហេតុយា ឯកំ . . .
 នអធិបតិយា ភីណិ នបុរេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ
 ភីណិ នអាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ
 ភីណិ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។ មក្កប្បច្ចយា ហេតុប្ប-
 ច្ចយា នអធិបតិយា ភីណិ ។ សង្ខតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

[៤៤៩] វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋាយ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ ...
 វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុង
 នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្ម-
 ប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋាយ វារៈ ១
 ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនអធិប-
 តិប្បដ្ឋាយ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ និង ហេតុប្បដ្ឋាយ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

[៤៥០] វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋាយ ព្រោះឈានប្បដ្ឋាយ ...
 វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ ... វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣
 ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងន-
 កម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣
 ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។ វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ ព្រោះឈាន-
 ប្បដ្ឋាយ និងហេតុប្បដ្ឋាយ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

[៤៥១] វារៈ ១ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋាយ ព្រោះមគ្គប្បដ្ឋាយ ...
 វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣
 ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុង
 នកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ
 វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ ព្រោះមគ្គប្បដ្ឋាយ និងហេតុប្បដ្ឋាយ ។
 សេចក្តីបំប្រែញ ។

កុសលគ្គិកេ សំសង្ខារោ

[២៥២] សម្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
 នអធិបតិយា ភីណិ នបុរេជាតេ ភីណិ នបន្ទាជាតេ
 ភីណិ នអាសវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ
 ភីណិ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្ត
 ភីណិ ។ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិប-
 តិយា ភីណិ ។ សង្ខតំ ។

[២៥៣] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុយា ទ្វេ . . .
 នអធិបតិយា ភីណិ នបុរេជាតេ ឯកំ នបន្ទាជាតេ
 ភីណិ នអាសវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ
 ភីណិ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ ។

[២៥៤] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិ-
 បតិយា ភីណិ . . . នបុរេជាតេ ឯកំ នបន្ទាជាតេ
 ភីណិ នអាសវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ
 ភីណិ ។

[២៥៥] វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្ម-
 ណប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា ភីណិ . . . នបុរេជាតេ ឯកំ

កុសលត្ថិតៈ សំសង្ខារៈ

[៤៥២] វារៈ ២ ក្នុងនហត្ថប្បច្ច័យ ព្រោះសម្បយុត្តប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣
ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
នកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ វារៈ ៣
ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះសម្បយុត្តប្បច្ច័យ និងនហត្ថប្បច្ច័យ ។ សេចក្តី
បំប្រញ ។

[៤៥៣] វារៈ ២ ក្នុងនហត្ថប្បច្ច័យ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣
ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុង
នកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ ។

[៤៥៤] វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ

និងនហត្ថប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ចា-
ជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៤៥៥] វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ

ហត្ថប្បច្ច័យ និងការម្សណ្ឌប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

នបច្ឆាជាតេ តីណី នអាសេវនេ តីណី នកក្កេ
 តីណី នវិចារកេ តីណី ។ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយា អាម្ពណប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។ . . . បុរេជា-
 តប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ តីណី . . . នអាសេវនេ តីណី
 នកក្កេ តីណី នវិចារកេ តីណី ។ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា
 ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។ . . . បុរេជាតប្បដ្ឋយា
 អាសេវនប្បដ្ឋយា កម្មប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋយា ។
 សង្ខតំ ។ . . . អវិគតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ តីណី
 . . . នវិចារកេ តីណី ។ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុប្ប-
 ដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។ . . . បុរេជាតប្បដ្ឋយា កម្មប្ប-
 ដ្ឋយា វិចារកប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។
 . . . អវិគតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ ឯកំ . . . នអា-
 សេវនេ ឯកំ ។

(២៥៦) អត្ថប្បដ្ឋយា នត្ថប្បដ្ឋយា វិគតប្បដ្ឋយា
 អវិគតប្បដ្ឋយា ។ យថា^(១) អាម្ពណម្ពលកំ ឯវំ
 វិគ្គំ តត្ថំ ។

អនុលោមបច្ចនីយំ និដ្ឋិតំ ។

១ ឧ. យថា ន អាម្ពណម្ពលកំ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ព ក្នុងនបច្ចាជានប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងនសាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ព
 ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ។ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 ហេតុប្បច្ច័យ និងការម្សណប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ . . . វារៈ ព
 ក្នុងនបច្ចាជានប្បច្ច័យ ព្រោះបុរេជានប្បច្ច័យ . . . វារៈ ព ក្នុងនសា-
 សេវនប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ។
 ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ និងហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ . . . ព្រោះ
 បុរេជានប្បច្ច័យ សាសេវនប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ និងសាហារប្បច្ច័យ ។
 សេចក្តីបំប្រែញ ។ . . . វារៈ ព ក្នុងនបច្ចាជានប្បច្ច័យ ព្រោះអវិ-
 គតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ព ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ។ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 និងហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ . . . ព្រោះបុរេជានប្បច្ច័យ
 កម្មប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ និងសាហារប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ . . .
 វារៈ ខ ក្នុងនបច្ចាជានប្បច្ច័យ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ . . . វារៈ ខ ក្នុង
 នសាសេវនប្បច្ច័យ ។

(២៤៦) ព្រោះអត្ថប្បច្ច័យ នត្ថប្បច្ច័យ វិគតប្បច្ច័យ និងអវិគ-
 តប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចការម្សណមូលកៈដែរ ។

កុសលត្ថិកេ សំសង្ករិកេ

[២៥៧] នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ទ្វេ . . .
 អនន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ ទ្វេ សហជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញេ
 ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ ទ្វេ បុរេជាតេ ទ្វេ
 អាសវនេ ទ្វេ កក្កេ ទ្វេ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ទ្វេ
 ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ មគ្គេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ទ្វេ
 វិប្បយុត្តេ ទ្វេ អត្ថិយា ទ្វេ នត្ថិយា ទ្វេ វិកតេ ទ្វេ
 អវិកតេ ទ្វេ ។

[២៥៨] នហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិប្បដ្ឋយា
 អារម្មណេ ទ្វេ ។ សង្ខតំ ។ . . . អវិកតេ ទ្វេ
 [សព្វត្ថ ទ្វេ] ។

[២៥៩] នហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិប្បដ្ឋយា
 នបុរេជាតប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ទ្វេ . . . អនន្តរេ ទ្វេ
 សមនន្តរេ ទ្វេ សហជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញេ ទ្វេ
 និស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ ទ្វេ អាសវនេ ឯកំ
 កក្កេ ទ្វេ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ទ្វេ ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ

កុសលត្ថិតៈ សំសង្ឃារៈ

(៤៥៧) វារៈ ២ ក្នុងការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ ...

វារៈ ២ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអញ្ញាប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងការសវនប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

(៤៥៨) វារៈ ២ ក្នុងការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ និងនអធិបតិប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ... វារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ (វារៈ ២ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់) ។

(៤៥៩) វារៈ ២ ក្នុងការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ នអធិបតិប្បច្ច័យ និងនបុរេជាតប្បច្ច័យ ... វារៈ ២ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអញ្ញាប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងការសវនប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បជ្ឈានំ

ឈានេ ទ្វេ មក្កេ ឯកំ សម្មយុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ
ឯកំ អត្ថិយា ទ្វេ នត្ថិយា ទ្វេ វិគតេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

[៤៦០] នហេតុប្បច្ចយា នអធិបតីប្បច្ចយា នបុរេ-
ជាតប្បច្ចយា នបច្ឆាជាតប្បច្ចយា នអាសវនប្បច្ចយា
នកម្មប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ . . . អនន្តរេ ឯកំ
សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ អញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ
និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ
វត្ថុនិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ សម្មយុត្តេ ឯកំ
អត្ថិយា ឯកំ នត្ថិយា ឯកំ វិគតេ ឯកំ អវិគតេ
ឯកំ (សព្វត្ថេ ឯកំ) ។

[៤៦១] នហេតុប្បច្ចយា នអធិបតីប្បច្ចយា នបុរេ-
ជាតប្បច្ចយា នបច្ឆាជាតប្បច្ចយា នអាសវនប្បច្ចយា
នកម្មប្បច្ចយា នវិចាកប្បច្ចយា នមគ្គប្បច្ចយា នវិប្ប-
យុត្តប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ . . . អនន្តរេ ឯកំ
សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ អញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ
និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ២ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ២
ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងវិត្តប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ ។

[២៦០] វារៈ ១ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ ន-
អធិបតិប្បច្ច័យ នបុរេជាតប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ នភាសវនប្បច្ច័យ
និងនកម្មប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្ត-
រប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហា-
រប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងវិត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ (វារៈ ១ ក្នុង
បច្ច័យទាំងអស់) ។

[២៦១] វារៈ ១ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ នអ-
ធិបតិប្បច្ច័យ នបុរេជាតប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ នភាសវនប្បច្ច័យ
នកម្មប្បច្ច័យ នវិបាកប្បច្ច័យ នមគ្គប្បច្ច័យ និងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ . . .
វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
សហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិកេ សំសង្ការិកោ

ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ឯកំ អត្ថិ-
យា ឯកំ នត្ថិយា ឯកំ វិគតេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។
នវិចារកំ នមក្កំ នវិប្បយុត្តំ នកម្មប្បច្ចយសទិសំ ។

(២៦២) នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា តីណិ ...
អារម្មណេ តីណិ ។ សង្ខតំ ។ . . . អវិគតេ តីណិ ។
នអធិបតិប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ទ្វេ ។
សង្ខតំ ។ . . . អវិគតេ ទ្វេ ។ ន^(១) អធិបតិម្បលកំ
នហេតុម្ភិ វិគតេន នហេតុម្បលកសទិសំ កាតព្វំ ។

(២៦៣) នបុរេជាតប្បច្ចយា ហេតុយា តីណិ ...
អារម្មណេ តីណិ ។ សង្ខតំ ។ . . . អាសេវនេ តីណិ
កម្មេ តីណិ វិចារកេ ឯកំ ។ សព្វានិ បទានិ វិត្ថា-
រេតព្វានិ ។ ឥមានិ អលិង្គិតេសុ បទេសុ តីណិ
បញ្ញា ។ នបុរេជាតម្បលកេ នហេតុយា វិគតេន
អាសេវនេ ច មក្កេ ច ឯកោ បញ្ញា កាតព្វោ ។
អវសេសានិ នហេតុប្បច្ចយសទិសានិ ។ នបញ្ញា-
ជាតប្បច្ចយា បរិបុណ្ណំ នអធិបតិប្បច្ចយសទិសំ ។

កុសលត្តិកៈ សំសង្ឃារៈ

វារៈ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងសម្ប-
យុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងអត្ថប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនត្ថប្បដ្ឋយ វារៈ១
ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។ នវិបាកប្បដ្ឋយ នមគ្គ-
ប្បដ្ឋយ នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ប្រវេហលគ្នានឹងនកម្មប្បដ្ឋយដែរ ។

(៤៦២) វារៈ៣ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ ...
វារៈ៣ ក្នុងការម្សណប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ... វារៈ៣ ក្នុង
អវិគតប្បដ្ឋយ ។ វារៈ២ ក្នុងការម្សណប្បដ្ឋយ ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ
និងនហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ... វារៈ២ ក្នុងអវិគ-
តប្បដ្ឋយ ។ នអធិបតិមូលកៈ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើឲ្យប្រវេហលគ្នានឹងនហេ-
តុមូលកៈ តាមវារៈ ដែលតាំងនៅ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយដែរ ។

(៤៦៣) វារៈ៣ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ ...
វារៈ៣ ក្នុងការម្សណប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ... វារៈ៣ ក្នុង
អាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ៣ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ ។
បទទាំងអស់ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។ បញ្ញាទាំង ៣ នេះ មាន
ក្នុងបទទាំងឡាយ ដែលលោកមិនបានសរសេរទុកហើយ ។ ប្រសា ១
ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋយ និងក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ តាមវារៈ ដែល
តាំងនៅ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ ក្នុងនបុរេជាតមូលកៈផងចុះ ។ ប្រសាគ្រៅ
ពីនេះ ប្រវេហលគ្នានឹងនហេតុប្បដ្ឋយដែរ ។ នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ ពេញ
គ្រប់គ្រាន់ ប្រវេហលគ្នានឹងនអធិបតិប្បដ្ឋយដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

[២២២] នកម្មប្បច្ចយា ហេតុយា ភីណិ . . .
 អារម្មណេ ភីណិ អធិបតីយា ភីណិ អនន្តរេ ភីណិ
 សមនន្តរេ ភីណិ សហជាតេ ភីណិ អព្វាមព្វា ភីណិ
 និស្សយេ ភីណិ ឧបនិស្សយេ ភីណិ បុរេជាតេ ភីណិ
 អាសេវនេ ភីណិ អាហារេ ភីណិ ឥន្ទ្រិយេ ភីណិ
 ឈានេ ភីណិ មគ្គេ ភីណិ សម្មយុត្តេ ភីណិ វិប្ប-
 យុត្តេ ភីណិ អត្តិយា ភីណិ នត្តិយា ភីណិ វិគតេ
 ភីណិ អវិគតេ ភីណិ ។

[២២៥] នកម្មប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា អារម្ម-
 ណេ ឯកំ . . . អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ
 សហជាតេ ឯកំ អព្វាមព្វា ឯកំ និស្សយេ ឯកំ
 ឧបនិស្សយេ ឯកំ បុរេជាតេ ឯកំ អាសេវនេ ឯកំ
 អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ សម្ម-
 យុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ នត្តិយា
 ឯកំ វិគតេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

[៤៦៤] វារៈ ព ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋយ ... វារៈ
 ព ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងអ-
 នន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ
 វារៈ ព ក្នុងអពាមពាប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុង
 ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងអាសេវន-
 ប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ ព
 ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 វារៈ ព ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងអតិប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុង
 នតិប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងវិតតប្បដ្ឋយ វារៈ ព ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋយ ។

[៤៦៥] វារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋយ នឹង
 នហេតុប្បដ្ឋយ ... វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្ប-
 ដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងអពាមពាប្បដ្ឋយ វារៈ ១
 ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងបុរេជា-
 តប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ វារៈ ១
 ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងអតិប្បដ្ឋយ វារៈ ១
 ក្នុងនតិប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងវិតតប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋយ ។

កុសលត្ថិកេ សំសដ្ឋិវាពេ

[២២៦] នកម្មប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា នអនិ-
 បតិប្បច្ចយា នបុរេជាតប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ . . .
 អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ
 អញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ
 អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ សម្ប-
 យុត្តេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ នត្ថិយា ឯកំ វិគតេ ឯកំ
 អវិគតេ ឯកំ ។ អវសេសានិ បទានិ ឯតេន ឧចា-
 យេន វិត្តារេតញ្ចានិ ។ សង្ខតំ ។

[២២៧] នវិចាកប្បច្ចយា ហេតុយា តីណិ ។
 សង្ខតំ ។ បរិបុណ្ណំ ។ . . . អវិគតេ តីណិ ។ នវិចា-
 កប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា នអនិបតិប្បច្ចយា នបុ-
 រេជាតប្បច្ចយា អារម្មណេ ទ្វេ . . . អនន្តរេ ទ្វេ សម-
 នន្តរេ ទ្វេ សហជាតេ ទ្វេ អញ្ញាមញ្ញេ ទ្វេ និស្សយេ
 ទ្វេ ឧបនិស្សយេ ទ្វេ អាសេវនេ ឯកំ កម្មេ ទ្វេ
 អាហារេ ទ្វេ ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ មត្តេ ឯកំ
 សម្បយុត្តេ ទ្វេ អត្ថិយា ទ្វេ នត្ថិយា ទ្វេ វិគតេ ទ្វេ

កុសលត្ថិតៈ សំសង្ខារៈ

(៤៦៦) វារៈ ១ ក្នុងការមូណប្បជ្ឈិយ ព្រោះនកម្មប្បជ្ឈិយ
 នហេតុប្បជ្ឈិយ នអធិបតិប្បជ្ឈិយ និងនបុរេជាតប្បជ្ឈិយ . . . វារៈ ១ ក្នុង
 អនន្តប្បជ្ឈិយ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តប្បជ្ឈិយ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បជ្ឈិយ
 វារៈ ១ ក្នុងអតាមញ្ញប្បជ្ឈិយ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បជ្ឈិយ វារៈ ១ ក្នុង
 ឧបនិស្សយប្បជ្ឈិយ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បជ្ឈិយ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយ-
 ប្បជ្ឈិយ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បជ្ឈិយ វារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បជ្ឈិយ វារៈ ១
 ក្នុងអត្ថប្បជ្ឈិយ វារៈ ១ ក្នុងនត្ថប្បជ្ឈិយ វារៈ ១ ក្នុងវិតតប្បជ្ឈិយ វារៈ ១
 ក្នុងអវិតតប្បជ្ឈិយ ។ បទទាំងឡាយដ៏សេស បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ
 ដោយឧបាយ នេះចុះ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(៤៦៧) វារៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បជ្ឈិយ ព្រោះនវិបាកប្បជ្ឈិយ ។
 សេចក្តីបំប្រញ ។ ពាក្យគ្រប់គ្រាន់ ។ . . . វារៈ ៣ ក្នុងអវិតតប្បជ្ឈិយ
 វារៈ ២ ក្នុងការមូណប្បជ្ឈិយ ព្រោះនវិបាកប្បជ្ឈិយ នហេតុប្បជ្ឈិយ
 នអធិបតិប្បជ្ឈិយ និងនបុរេជាតប្បជ្ឈិយ . . . វារៈ ២ ក្នុងអនន្តប្បជ្ឈិយ
 វារៈ ២ ក្នុងសមនន្តប្បជ្ឈិយ វារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បជ្ឈិយ វារៈ ២ ក្នុង
 អតាមញ្ញប្បជ្ឈិយ វារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បជ្ឈិយ វារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្ស-
 យប្បជ្ឈិយ វារៈ ១ ក្នុងអាសវនប្បជ្ឈិយ វារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បជ្ឈិយ វារៈ ២
 ក្នុងអាហារប្បជ្ឈិយ វារៈ ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បជ្ឈិយ វារៈ ២ ក្នុងឈា-
 នប្បជ្ឈិយ វារៈ ១ ក្នុងមគ្គប្បជ្ឈិយ វារៈ ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បជ្ឈិយ វារៈ
 ២ ក្នុងអត្ថប្បជ្ឈិយ វារៈ ២ ក្នុងនត្ថប្បជ្ឈិយ វារៈ ២ ក្នុងវិតតប្បជ្ឈិយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អវិភតេ ទ្វេ ។ នវិចារកម្មលកំ ឥមំ នាវាភរណំ ។
 អវសេសានិ យថា នហេតុម្មលកំ^(១) ។

[២៦៨] នយានប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ឯកំ . . .
 អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ
 អញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ
 បុរេជាតេ ឯកំ កម្មេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ
 ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ
 អត្ថិយា ឯកំ នត្ថិយា ឯកំ វិភតេ ឯកំ អវិភតេ
 ឯកំ ។

[២៦៩] នយានប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា នអធិ-
 បតិប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា នអាសវនប្បដ្ឋយា
 នមត្តប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ឯកំ . . . អនន្តរេ ឯកំ
 សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ អញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ
 និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ បុរេជាតេ ឯកំ
 កម្មេ ឯកំ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ
 ឯកំ សម្បយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ
 នត្ថិយា ឯកំ វិភតេ ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។ នវិបាកមូលកៈនេះ មានការធ្វើឲ្យផ្សេងៗ
គ្នា ។ (បទទាំងឡាយ) ដ៏សេស ដូចជានហេតុមូលកៈដែរ ។

(២៦៨) វារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ . . .

វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងស-
ហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារាប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
វិគតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

(២៦៩) វារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ ន-
ហេតុប្បច្ច័យ នអធិបតិប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ នអាសវនប្បច្ច័យ
និងនមគ្គប្បច្ច័យ . . . វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្ត-
រាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ១
ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងបុរេជា-
តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុង
អាហារាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនត្ថ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

កុសលត្ថិកេ សំសង្ករិកោ

[២៧០] នមក្កប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ . . .
 អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ
 អញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ
 បុរេជាតេ ឯកំ អាសេវនេ ឯកំ កក្កេ ឯកំ វិចា-
 កេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ
 ឯកំ សម្បយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ
 នត្តិយា ឯកំ វិគតេ ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

[២៧១] នមក្កប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា នអធិប-
 តិប្បច្ចយា នបុរេជាតប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ . . .
 អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ
 អញ្ញាមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ឯកំ
 កក្កេ ឯកំ វិចាកេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ
 ឯកំ ឈានេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ
 អត្តិយា ឯកំ នត្តិយា ឯកំ វិគតេ ឯកំ អវិគតេ
 ឯកំ ។ នមក្កប្បច្ចយា នហេតុប្បច្ចយា ។ សង្ខតំ ។

កុសលត្ថិតៈ សំសធិការៈ

[៤៧០] វារៈ ១ ក្នុងការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ ...

វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអញ្ញាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

[៤៧១] វារៈ ១ ក្នុងការមណ្ឌប្បច្ច័យ ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ នហេតុប្បច្ច័យ នអធិបតិប្បច្ច័យ និងនបុរេជាតប្បច្ច័យ ... វារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអញ្ញាប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ និងនហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(២៧២) នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ហេតុយា ភីណី ...

អារម្មណេ ភីណី អធិបតីយា ភីណី អនន្តរេ ភីណី

សមនន្តរេ ភីណី សហជាតេ ភីណី អញ្ញាមញ្ញា ភីណី

និស្សយេ ភីណី ឧបនិស្សយេ ភីណី អាសវនេ ភីណី

កម្មេ ភីណី វិចារកេ ភីណី អាហារេ ភីណី ឥន្ទ្រិ-

យេ ភីណី ឈានេ ភីណី មក្កេ ភីណី សម្បយុត្តេ

ភីណី អត្ថិយា ភីណី នត្ថិយា ភីណី វិគតេ ភីណី

អវិគតេ ភីណី ។

(២៧៣) នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា នហេតុប្បដ្ឋយា

អារម្មណេ ទ្វេ ... អនន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ ទ្វេ សហ-

ជាតេ ទ្វេ អញ្ញាមញ្ញា ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្ស-

យេ ទ្វេ អាសវនេ ឯកំ កម្មេ ទ្វេ អាហារេ ទ្វេ

ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ មក្កេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ទ្វេ

អត្ថិយា ទ្វេ នត្ថិយា ទ្វេ វិគតេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៧២) វរៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ...

វរៈ ៣ ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋយ វរៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ វរៈ ៣
 ក្នុងអនន្តរាប្បដ្ឋយ វរៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរាប្បដ្ឋយ វរៈ ៣ ក្នុងសហជាតិ-
 ប្បដ្ឋយ វរៈ ៣ ក្នុងអតាមតាប្បដ្ឋយ វរៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ
 វរៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ វរៈ ៣ ក្នុងការសវនប្បដ្ឋយ វរៈ ៣
 ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ វរៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ វរៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ
 វរៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វរៈ ៣ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វរៈ ៣ ក្នុង
 មគ្គប្បដ្ឋយ វរៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វរៈ ៣ ក្នុងអត្ថិប្បដ្ឋយ
 វរៈ ៣ ក្នុងនតិប្បដ្ឋយ វរៈ ៣ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ វរៈ ៣ ក្នុងអវិគ-
 តប្បដ្ឋយ ។

(២៧៣) វរៈ ២ ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋយ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 និន្ទហេតុប្បដ្ឋយ ... វរៈ ២ ក្នុងអនន្តរាប្បដ្ឋយ វរៈ ២ ក្នុងសមនន្ត-
 រាប្បដ្ឋយ វរៈ ២ ក្នុងសហជាតិប្បដ្ឋយ វរៈ ២ ក្នុងអតាមតាប្បដ្ឋយ
 វរៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វរៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ វរៈ ១
 ក្នុងការសវនប្បដ្ឋយ វរៈ ២ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ វរៈ ២ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ
 វរៈ ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វរៈ ២ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ វរៈ ១ ក្នុង
 មគ្គប្បដ្ឋយ វរៈ ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វរៈ ២ ក្នុងអត្ថិប្បដ្ឋយ វរៈ ២
 ក្នុងនតិប្បដ្ឋយ វរៈ ២ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ វរៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។

កុសលត្ថិកេ សម្មយុត្តវាព

[២៧២] នវិប្បយុត្តប្បទ្វយា នហេតុប្បទ្វយា នអ-
 ធិបតិប្បទ្វយា នបុរេជាតប្បទ្វយា នបច្ឆាជាតប្បទ្វយា
 នអាសវនប្បទ្វយមូលកម្មំ នហេតុមូលកសនិសំ ។
 នកម្មប្បទ្វយា នវិចាតប្បទ្វយា នមគ្គប្បទ្វយា ឥមាទិ
 តិណិ មូលានិ ឯកសនិសានិ ។ . . . អារម្មណេ
 ឯកំ អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ
 ឯកំ អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ
 ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ
 សម្មយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ នត្តិយា ឯកំ វិគតេ
 ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ និដ្ឋិតំ ។

សំសង្ករាពេ និដ្ឋិតោ ។

សម្មយុត្តវាព^(១)

[២៧៥] កុសលំ ធម្មំ សម្មយុត្តោ កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទ្វយា កុសលំ ឯកំ ខន្ធំ
 សម្មយុត្តា តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធន្ធី សម្មយុត្តោ
 ឯកោ ខន្ធន្ធី ខន្ធន្ធី សម្មយុត្តា ខន្ធន្ធី ខន្ធន្ធី ។

១ ម. សម្មយុត្តវាពំ ន ទិស្សតិ ។

កុសលត្តិកៈ សម្មយុត្តិវារៈ

[៤៧៤] ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ នហេតុប្បដ្ឋយ នអធិបតិប្បដ្ឋយ
 នបុរេជាតប្បដ្ឋយ និន្ទនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ នអាសវនប្បដ្ឋយមូលកៈ ប្រ-
 វៃហលគ្នានឹងនហេតុមូលកៈដែរ ។ ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋយ នវិបាកប្បដ្ឋយ
 និន្ទនមគ្គប្បដ្ឋយ មូលទាំង ៣ នេះ ប្រវៃហល ។ គ្នាតែបែបមួយ ។ . . .
 វារៈ១ ក្នុងការមណ្ឌប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងស-
 មនន្តវប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងអពាមពាប្បដ្ឋយ
 វារៈ១ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុង
 អាហារប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ
 វារៈ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងអតិប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងនតិ-
 ប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ វារៈ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ សំសង្ការៈ ។

សម្មយុត្តិវារៈ

[៤៧៥] កុសលធម៌ ប្រកបនឹងកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ប្រកបនឹងកុសលខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ប្រកបនឹង
 ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ប្រកបនឹងខន្ធ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកញ្ញដ្ឋានំ

[២៧៦] អកុសលំ ធម្មំ សម្បយុត្តោ អកុស-
 លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា អកុសលំ ឯកំ
 ខន្ធំ សម្បយុត្តោ តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ សម្បយុ-
 ត្តោ ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ សម្បយុត្តោ ទ្វេ ខន្ធោ ។

[២៧៧] អព្យាកតំ ធម្មំ សម្បយុត្តោ អព្យាក-
 តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា វិចាកាព្យាកតំ
 កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ សម្បយុត្តោ តយោ ខន្ធោ
 តយោ ខន្ធោ សម្បយុត្តោ ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ
 សម្បយុត្តោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិសន្ធិកូលោ វិចាកាព្យាកតំ
 ឯកំ ខន្ធំ សម្បយុត្តោ តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ
 សម្បយុត្តោ ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ សម្បយុត្តោ ទ្វេ
 ខន្ធោ ។ សន្ធិត្ថំ ។

[២៧៨] ហេតុយា តីណិ អាម្ពុលោ តីណិ អ-
 ធិបតិយា តីណិ អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ តីណិ
 សហជាតេ តីណិ អញ្ញាមញ្ញា តីណិ ជិស្សយេ តីណិ
 ឧបជិស្សយេ តីណិ បុរេជាតេ តីណិ អាសេវនេ
 តីណិ កម្មេ តីណិ វិចាកេ ឯកំ អាហារេ តីណិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៤៧៦) អកុសលធម៌ ប្រកបនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ប្រកបនឹងអកុសលក្ខន្ធទ ខន្ធ ១ ប្រកប
នឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ប្រកបនឹងខន្ធ ២ ។

(៤៧៧) អព្យាកតធម៌ ប្រកបនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ប្រកបនឹងវិបាកាព្យាកតកិរិយាព្យាក-
តក្ខន្ធទ ខន្ធ ១ ប្រកបនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ប្រកបនឹងខន្ធ ២ ខន្ធ ៣
ប្រកបនឹងវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ ប្រកបនឹង
ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ប្រកបនឹងខន្ធ ២ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(៤៧៨) វារៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងការមូណ-
ប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ៣
ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងអញ-
មញ្ញប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ
វារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៣
ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ

កុសលត្ថិកេ សម្មយុត្តវិហ

ស្រ្តីយេ ភីណិ ឈានេ ភីណិ មន្តេ ភីណិ សម្មយុត្តេ
 ភីណិ វិប្បយុត្តេ ភីណិ អន្តយា ភីណិ ធន្តយា
 ភីណិ វិគតេ ភីណិ អវិគតេ ភីណិ ។

អនុលោមំ និដ្ឋិតំ ។

[២៧៩] អក្កុសលំ ធម្មំ សម្មយុត្តោ អក្កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា វិចីក៏ញ្ញាសហគតេ
 ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធេ សម្មយុត្តោ វិចីក៏ញ្ញាសហគតោ
 ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។

[២៨០] អព្យាកតំ ធម្មំ សម្មយុត្តោ អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ វិចីកា-
 ព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ សម្មយុត្តោ តយោ
 ខន្ធោ តយោ ខន្ធេ សម្មយុត្តោ ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ
 ខន្ធេ សម្មយុត្តោ ទ្វេ ខន្ធោ អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ
 វិចីកាព្យាកតំ ឯកំ ខន្ធំ សម្មយុត្តោ តយោ ខន្ធោ
 តយោ ខន្ធេ សម្មយុត្តោ ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធេ
 សម្មយុត្តោ ទ្វេ ខន្ធោ ។ សង្ខតំ ។

[២៨១] នហេតុយា ទ្វេ នអធិបតិយា ភីណិ

កុសលត្ថិកៈ សម្បយុត្តវារៈ

វារៈ ព ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងឈានប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុង
មគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
វារៈ ព ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងវិតត-
ប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ ។

ចប់ អនុលោម ។

(២៧៩) អកុសលធម៌ ប្រកបនឹងអកុសលធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខុ ច្រឡំដោយ
ឧទ្ធច្ចៈ ប្រកបនឹងឧទ្ធជាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខុ ច្រឡំដោយ
ឧទ្ធច្ចៈ ។

(២៨០) អព្យាកតធម៌ ប្រកបនឹងអព្យាកតធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព ប្រកបនឹងអហេតុកវិបាកាព្យាកតកិរិយា-
ព្យាកតក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ១ ប្រកបនឹងខន្ធ ព ខន្ធ ២ ប្រកបនឹងខន្ធ ២ ខន្ធ ព
ប្រកបនឹងវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ខន្ធ ១
ប្រកបនឹងខន្ធ ព ខន្ធ ២ ប្រកបនឹងខន្ធ ២ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(២៨១) វារៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ វារៈ ព ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

នបុរេជាតេ តីណី នបច្ឆាជាតេ តីណី នអាសេវនេ
 តីណី នកម្មេ តីណី នវិចារកេ តីណី នឈានេ ឯកំ
 នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ តីណី ។

បច្ចនីយំ និដ្ឋិតំ ។

(២៨២) ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា តីណី ...
 នបុរេជាតេ តីណី នបច្ឆាជាតេ តីណី នអាសេវនេ
 តីណី នកម្មេ តីណី នវិចារកេ តីណី នវិប្បយុត្តេ
 តីណី ។

អនុលោមបច្ចនីយំ និដ្ឋិតំ ។

(២៨៣) នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ទ្វេ ... អ·
 នន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ ទ្វេ សហជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញេ
 ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ ទ្វេ បុរេជាតេ ទ្វេ
 អាសេវនេ ទ្វេ កម្មេ ទ្វេ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ទ្វេ
 សង្ក្ខយេ ទ្វេ ឈានេ ឯកំ មក្កេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ទ្វេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣
 ក្នុងនអាសវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាក-
 ប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣
 ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។

ចប់ បច្ចនីយៈ ។

[៤៨២] វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ...
 វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣
 ក្នុងនអាសវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាក-
 ប្បដ្ឋាយ វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។

ចប់ អនុលោមបច្ចនីយៈ ។

[៤៨៣] វារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋាយ ព្រោះនេហតុប្បដ្ឋាយ ...
 វារៈ ២ ក្នុងននន្តរប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុង
 នេហតុប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនកញ្ញាប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនិស្សយ-
 ប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ
 វារៈ ២ ក្នុងនអាសវនប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនវិបាក-
 ប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនាហារប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនត្រ័យប្បដ្ឋាយ វារៈ ១
 ក្នុងនឈានប្បដ្ឋាយ វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ វារៈ ២ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ

កុសលគ្គិពេ បញ្ញាវិហារ

វិញ្ញយុត្តោ ទ្វេ អត្តិយា ទ្វេ ធន្តិយា ទ្វេ វិគតេ ទ្វេ
អវិគតេ ទ្វេ ។

បច្ចនីយានុលោមំ និដ្ឋិតំ ។

សម្មយុត្តវាហ និដ្ឋិតោ ។

សំសដ្ឋន្តំ នាម សម្មយុត្តន្តំ

សម្មយុត្តន្តំ នាម សំសដ្ឋន្តំ ។

បញ្ញាវិហារ^(១)

[២៨២] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ កុសលា ហេតុ^(២) សម្មយុត្ត-
កានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ កុសលោ
ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
កុសលា ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបានំ ហេតុប្បដ្ឋ-
យេន បដ្ឋយោ ។ កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ច
អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
កុសលា ហេតុ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
នានញ្ច រូបានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

១ ម. បញ្ញាវិហារី ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. កុសលោ ហេតុ ។

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

វារៈ២ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងនត្ថ-
ប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ២ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ ។

ចប់ បច្ឆេទិយានុលោម ។

ចប់ សម្បយុត្តិកៈ ។

អត្ថ របស់សម្បយុត្តសព្ទ ដែលប្រែថា ប្រកប ដូចគ្នានឹងអត្ថ
របស់សំសង្ខសព្ទ ដែលប្រែថា ច្រឡំ ទាំងអត្ថរបស់សំសង្ខសព្ទ
ដែលប្រែថា ច្រឡំ ក៏ដូចគ្នានឹងសម្បយុត្តសព្ទ ដែលប្រែថា
ប្រកបដែរ ។

បញ្ញាវារៈ

[៤៨៤] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ
គឺ ពួកកុសលហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។
កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសល-
ហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសល-
ធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ និងអព្យាកតធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ពួកកុសលហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

[២៨៥] អកុសលោ ឆម្មោ អកុសលស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អកុសលា ហេតុ
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។
 អកុសលោ ឆម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេ-
 តុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អកុសលា ហេតុ ចិត្តស-
 មុដ្ឋាធានំ រូចានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ អកុ-
 សលោ ឆម្មោ អកុសលស្ស ច អព្យាកតស្ស ច
 ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អកុសលា ហេតុ
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាធានញ្ច រូចានំ
 ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[២៨៦] អព្យាកតោ ឆម្មោ អព្យាកតស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វិចាកាព្យាកតា
 កំរិយាព្យាកតា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋាធានញ្ច រូចានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 បដិសន្ធិក្ខណោ វិចាកាព្យាកតា ហេតុ សម្បយុត្ត-
 កានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បជ្ឈាន

(២៨៥) អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយហេតុ-

ប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន ដោយ

ហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយហេតុ-

ប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយ

ហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ និងអព្យាកត-

ធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួក

សម្បយុត្តកក្កន និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(២៨៦) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយហេតុ-

ប្បច្ច័យ គឺ ពួកវិបាកាព្យាកតហេតុ (ក្ដី) ពួកកិរិយាព្យាកតហេតុ (ក្ដី) ជា

បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយហេតុ-

ប្បច្ច័យ ពួកវិបាកាព្យាកតហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន និង

ពួកកដត្តារូប ដោយហេតុប្បច្ច័យ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

កុសលគ្គិកេ បញ្ញាវិហា

[២៨៧] ឥន្ទ្រសលោ នឃ្លោ ឥន្ទ្រសលស្ស នឃ្លស្ស
 អារម្មណាច្ឆន្ទយេន បច្ឆយោ នាទំ ទត្វា សីលំ សមា-
 ធម៌ត្វា ឧបោសថកម្មំ ភត្វា តំ បច្ឆវេត្តតិ បុព្វេ
 សុចីណ្ណានិ បច្ឆវេត្តតិ ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ណាទំ បច្ឆ-
 វេត្តតិ សេត្វា តោត្រកុំ បច្ឆវេត្តន្តិ វេនាទំ បច្ឆវេ-
 ត្តន្តិ សេត្វា បត្តា វុដ្ឋហិត្វា បក្កំ បច្ឆវេត្តន្តិ សេត្វា
 វា បុទ្ធគ្រិយា វា ឥន្ទ្រសលំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្ត-
 តោ វិបស្សន្តិ ចេតោបរិយញ្ញាណោន ឥន្ទ្រសលចិត្តស-
 មន្តិស្ស ចិត្តំ ជានន្តិ អាភាសានញ្ញាយតនឥន្ទ្រសលំ
 វិញ្ញាណញ្ញាយតនឥន្ទ្រសលស្ស អារម្មណាច្ឆន្ទយេន
 បច្ឆយោ អាតិញ្ញាញាយតនឥន្ទ្រសលំ ធម៌សញ្ញាណា-
 សញ្ញាយតនឥន្ទ្រសលស្ស អារម្មណាច្ឆន្ទយេន បច្ឆយោ
 ឥន្ទ្រសលា ខន្ធា វេទ្ធិវិជញ្ញាណស្ស ចេតោបរិយញ្ញា-
 ណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាឥត្តប-
 តញ្ញាណស្ស អនាតតិសញ្ញាណស្ស អារម្មណាច្ឆន្ទ-
 យេន បច្ឆហោ ។

កុសលត្ថិតៈ បញ្ញាវារៈ

(៤៨៧) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយការម្មណៈ-
 ប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបាសថកម្ម ហើយពិចារណា
 កុសលនោះ ពិចារណាពួកកុសល ដែលខ្លួនធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាល
 មុន ចេញចាកលាង ហើយពិចារណាលាង ពួកសេក្ខបុគ្គល ពិចារ-
 ណាគោត្រភូញាណ ពិចារណាវេទានៈ (សេចក្តីផ្សេងៗ) ពួកសេក្ខ-
 បុគ្គល ចេញចាកមគ្គ ហើយពិចារណាមគ្គ ពួកសេក្ខបុគ្គលក្តី ពួកបុ-
 ថុជនក្តី ឃើញច្បាស់ នូវកុសល ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន
 ដឹងនូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកព្រមព្រៀងដោយកុសលចិត្ត ដោយចេតោបរិ-
 យញ្ញាណ អាកាសានញ្ញាយតនកុសល ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណញ្ញាយត-
 នកុសល ដោយការម្មណៈប្បច្ច័យ អាកាសញ្ញាយតនកុសល ជាបច្ច័យ
 នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកុសល ដោយការម្មណៈប្បច្ច័យ ពួកកុស-
 លក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃឥន្ទ្រិដញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វនិវេសា-
 និស្សតិញ្ញាណ យថាភម្មបគញ្ញាណ និងវេទានតំសញ្ញាណ ដោយ
 ការម្មណៈប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(២៨៨) កុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ នាទំ ទត្វា សីលំ សហ-
 ទយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ អស្សាទេតិ អភិ-
 នន្ទតិ តំ អារត្ត វាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តា
 ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ បុព្វ-
 សុចិណ្ឌានិ អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ តំ អារត្ត វាគោ
 ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ
 ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ
 អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ តំ អារត្ត វាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ឈានេ
 បរិហ័នេ វិប្បដិសារិស្ស ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។

(២៨៩) កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ អហា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា
 មត្តំ បច្ចវេក្ខតិ បុព្វ សុចិណ្ឌានិ បច្ចវេក្ខតិ កុសលំ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ ចេតោបរិ-
 យញ្ញាលោន កុសលចិត្តសមដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជាធាតិ
 សេត្វា វា បុដ្ឋជ្ជនា វា កុសលំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

(៤៨៨) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបាសថកម្ម ហើយត្រេកអរ រីករាយ នឹងកុសលនោះ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធកុសលនោះ ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្រិច្ឆា កើតឡើង ទុទ្ធច្នៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង (បុគ្គលនោះ) ត្រេកអរ រីករាយ នឹងពួកកុសល ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន រាគៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធអំពើនោះ ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្រិច្ឆា កើតឡើង ទុទ្ធច្នៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង (បុគ្គលនោះ) ចេញចាកឈាន ហើយត្រេកអរ រីករាយ នឹងឈាន រាគៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធកុសលនោះ ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្រិច្ឆា កើតឡើង ទុទ្ធច្នៈ កើតឡើង កាលដែលឈាន សាបសូន្យហើយ ទោមនស្ស របស់បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីស្តាយ ក្រោយ ក៏កើតឡើង ។

(៤៨៩) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ព្រះអរហន្ត ចេញចាកមគ្គ ហើយពិចារណាមគ្គ ពិចារណាពួកកុសល ដែលខ្លួនធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ឃើញច្បាស់ នូវកុសល ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ដឹងនូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយកុសលចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ពួកសេដ្ឋកុសលក៏ ពួកបដ្ឋនក៏ ឃើញច្បាស់ នូវកុសល ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ

កុសលគ្គិកេ បញ្ញាវិជ្ជា

អនត្តរតា វិបស្សន្តិ កុសលេ ជំរុទ្ធេ វិចារកោ តនា-
 រម្មណតា ឧប្បជ្ជតិ កុសលំ អស្សាទេតិ អភិនន្តតិ តំ
 អារត្ត វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តិច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ
 ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ខោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ អកុសលេ ជំរុទ្ធេ
 វិចារកោ តនារម្មណតា ឧប្បជ្ជតិ អាតា ហានញ្ញាយត-
 នកុសលំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនវិចារកស្ស ច កំរិយស្ស
 ច អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាតិញ្ញាយតន-
 កុសលំ នេវេសតាណាសញ្ញាយតនវិចារកស្ស ច កំរិ-
 យស្ស ច អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលា
 ទទ្ធា ចេតាបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសនុស្សតិញ្ញា-
 ណស្ស យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតសញ្ញា-
 ណស្ស អារជ្ជនាយ អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧០] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ វតំ អស្សាទេតិ
 អភិនន្តតិ តំ អារត្ត វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 វិចិត្តិច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ខោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ អស្សា ទេតិ អភិនន្តតិ តំ អារត្ត
 វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តិច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ

កុសលត្ថិតៈ បញ្ញាវារៈ

មិនមែនខ្លួន កាលដែលកុសល រលត់ហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង
 ព្រោះមានកម្មនោះជាអារម្មណ៍ (បុគ្គល) ត្រេកអរ រីករាយ នឹងកុសល
 រាគៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធកុសលនោះ ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្រា
 កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង កាលអកុសល
 រលត់ហើយ វិបាក កើតឡើង ព្រោះមានកម្មនោះជាអារម្មណ៍ អាកា-
 សានញ្ចាយតនកុសល ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណញ្ចាយតនវិបាក នឹងកិរិយា
 ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ អាកិញ្ចញ្ចាយតនកុសល ជាបច្ច័យ នៃនេវសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយតនវិបាក នឹងកិរិយា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ពួកកុសលខ្ពង់
 ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវចេតោចរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្ស-
 តិញ្ញាណ យថាភម្មបគ្គញ្ញាណ នឹងអនាគតសញ្ញាណ ដោយអារម្ម-
 ណប្បច្ច័យ ។

(២៩០) អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយអារម្មណ-
 ប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) ត្រេកអរ រីករាយ នឹងរាគៈ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះ
 ប្រារព្ធនោះនោះ ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្រា កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង
 ទោមនស្ស កើតឡើង (បុគ្គលនោះ) ត្រេកអរ រីករាយ នឹងទិដ្ឋិ (នោះ)
 រាគៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធទិដ្ឋិនោះ ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្រា កើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវត្តនំ

ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តំ អារត្ត
 វិចិត្តា ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ
 ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ អារត្ត ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ
 ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តា ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
 ទោមនស្សំ អារត្ត ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 វិចិត្តា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ។

(២៩០) អកុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សេក្ខា បហំនក្កិលេ-
 សេ បច្ចវេក្ខន្តិ វិក្ខមិតក្កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ បុព្វ
 សមុទាចិណ្ណោ កិលេសេ ជាទន្តិ សេក្ខា វា បុគ្គជ្ជនា
 វា អកុសលំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ
 ចេតោបរិយញ្ញាណោន អកុសលចិត្តសមដ្ឋីស្ស ចិត្ត
 ជាទន្តិ អកុសលា ទទ្ធា ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វ-
 និវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាភក្កបកញ្ញាណស្ស
 អនាគតសញ្ញាណស្ស អាវជ្ជនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(២៩២) អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរហា បហំនក្កិលេសេ
 បច្ចវេក្ខន្តិ បុព្វ សមុទាចិណ្ណោ កិលេសេ ជាតាតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង វិចិត្រា កើតឡើង ព្រោះ
 ប្រារព្ធវិចិត្រា ទិដ្ឋិ កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើត
 ឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធផ្ទុច្ចៈ ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិ-
 ត្រា កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង
 ព្រោះប្រារព្ធទោមនស្ស ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្រា កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ
 កើតឡើង ។

[៤៩១] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយការម្ម-
 ណាប្បច្ច័យ គឺ ពួកសេក្ខបុគ្គល ពិចារណាពួកកិលេស ដែលលះបង់បាន
 ហើយ ពិចារណាពួកកិលេស ដែលសន្តត្តសន្តិបានហើយ ដឹងពួកកិ-
 លេស ដែលខ្លួនធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ពួកសេក្ខបុគ្គលក្តី ពួក
 បច្ចុជ្ជនក្តី ឃើញច្បាស់ នូវអកុសល ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែន
 ខ្លួន ដឹងនូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអកុសលចិត្ត ដោយ
 ចេតោបរិយញ្ញាណ ពួកអកុសលខ្លួន ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវ
 ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនវសានុស្សតិញ្ញាណ យថាភម្មបគញ្ញាណ និង
 អនាគតិសញ្ញាណ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ។

[៤៩២] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយការ-
 ម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ព្រះអរហន្ត ពិចារណាពួកកិលេស ដែលលះបង់
 បានហើយ ដឹងពួកកិលេស ដែលខ្លួនធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវិហ

អភ័យសំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ
 ចេតោបរិយញ្ញាណោ អភ័យសលចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្ត
 លាភាតិ សេក្ខា វា បុព្វជ្ជនា វា អភ័យសំ អនិច្ចតោ
 ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ អភ័យសលេ ធិរុទ្ធេ វិចា-
 កោ ឥន្ទារម្មណតា ឧប្បជ្ជនិ អភ័យសំ អស្សាទេតិ
 អភិទន្ធិតិ តំ អារហ្ម វាតោ ឧប្បជ្ជនិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជនិ
 វិចិត្តិច្ឆា ឧប្បជ្ជនិ ទុទ្ធា ឧប្បជ្ជនិ មោមនស្សំ ឧប្បជ្ជនិ
 អភ័យសលេ ធិរុទ្ធេ វិចាកោ ឥន្ទារម្មណតា ឧប្បជ្ជនិ
 អភ័យសលា ខត្វា ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វជ្ជនា-
 ណា ឧប្បជ្ជនិញ្ញាណស្ស យថា ឥប្បបកញ្ញាណស្ស អ-
 នាគតិសញ្ញាណស្ស អារជ្ជនាយ អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២៧១] អព្យាកតោ ឆប្បោ អព្យាកតស្ស ឆប្បស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរហា ដលំ បច្ចវេត្តនិ
 ធិញ្ញាណំ បច្ចវេត្តនិ ធិញ្ញាណំ ដលស្ស អារជ្ជនាយ
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរហា ចត្តំ អនិច្ចតោ
 ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ សោតំ . . . យានំ ជីវ្ហំ
 កាយំ រូបេ សន្តោ កន្ធូ វសេ ដោដ្ឋព្វេ វត្ថុំ . . .

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ឃើញច្បាស់ នូវអកុសល ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ដឹងនូវ
 ចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអកុសលចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ
 ពួកសេក្ខបគ្គលក្តី ពួកបុព្វជនក្តី ឃើញច្បាស់ នូវអកុសល ថាមិនទៀង
 ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន កាលដែលអកុសល រលត់ហើយ វិបាក ក៏កើត
 ឡើង ព្រោះមានអកុសលនោះជាអារម្មណ៍ (បុគ្គល) ត្រេកអរ រីករាយ
 នឹងអកុសល រាគៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធអកុសលនោះ ទិដ្ឋ កើត
 ឡើង វិចិត្រា កើតឡើង ទទួលៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង
 កាលដែលអកុសល រលត់ហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង ព្រោះមានអកុ-
 សលនោះជាអារម្មណ៍ ពួកអកុសលទុក្ខ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវ
 ចេតោបរិយញ្ញាណ ឬពូរិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាភម្មបគ្គញ្ញាណ និង
 អនាគតសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៤៩៣] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយអារម្ម-
 ណប្បច្ច័យ គឺ ព្រះអរហន្ត ពិចារណាដល់ ពិចារណាព្រះនិព្វាន ព្រះ
 និព្វាន ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណានូវផល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រះ
 អរហន្ត ឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន
 សោតៈ . . . ឃានៈ ជីវ្ហ កាយ រូបទាំងឡាយ សំឡេងទាំង-
 ឡាយ ក្លិនទាំងឡាយ រសទាំងឡាយ ដោងព្វៈទាំងឡាយ វត្ថុ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

វិហាកាព្យកតេ កិរិយាព្យកតេ ខន្ធ អនិច្ចតោ
 ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ ទិព្វេន ចក្កេន រូបំ
 បស្សនិ ទិព្វាយ សោតនាតុយា សន្និ សុណានិ
 ចេតោបរិយញ្ញាលោន វិហាកាព្យកតកិរិយាព្យក-
 តចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ដាធានិ អាតាសានឡាយតន-
 កិរិយំ វិញ្ញាណឡាយតនកិរិយស្ស អារម្មណប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អាតិញ្ញាណឡាយតនកិរិយំ នេវសញ្ញា-
 សញ្ញាយតនកិរិយស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សន្តាយតនំ សោតវិញ្ញាណស្ស កន្ធាយតនំ
 យានវិញ្ញាណស្ស រសាយតនំ ជីវិតវិញ្ញាណស្ស ដោ-
 ជ្ជញ្ញាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អព្យកតា ខន្ធ ឥន្ទ្រិធឯញ្ញាណស្ស ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សនិញ្ញាណស្ស យ-
 ថាកម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារម្ម-
 នាយ អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ឃើញច្បាស់ នូវពួកវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ថាមិន
 ទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮសំឡេង ដោយ
 ទិព្វសោតធាតុ ដឹងនូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយវិបាកាព្យាកតកិ-
 រិយាព្យាកតចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អាកាសានញ្ញាយតនកិរិយា ជា
 បច្ច័យ នៃវិញ្ញាណញ្ញាយតនកិរិយា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ អាកិញ្ញញ្ញាយ-
 តនកិរិយា ជាបច្ច័យ នៃទេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកិរិយា ដោយអារម្ម-
 ណប្បច្ច័យ រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
 សព្វាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃសោតវិញ្ញាណ ឥន្ទាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃ
 ឃានវិញ្ញាណ រសាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃជីវវិញ្ញាណ ផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ
 ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ពួកអព្យាកតក្ខន្ធ ជា
 បច្ច័យ នៃការតំហរណ នូវឥន្ទ្រិវិញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុរោនិវា-
 សានុស្សតិញ្ញាណ យថាភម្មបគញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ ដោយ
 អារម្មណប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិព បញ្ញាវិព

[២៧២] អព្យាករតោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បដូយេន បដូយោ សេត្វា ផលំ បដូវេត្តន្តិ
 និព្វានំ បដូវេត្តន្តិ និព្វានំ តោត្រកុស្ស វេរោទស្ស
 មគ្គស្ស អារម្មណប្បដូយេន បដូយោ សេត្វា វា
 បុត្តជ្ជនា វា ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ
 សោតំ ... យានំ ជីវ្ហំ កាយំ រូបេ សន្នេ កន្ធូ រសេ
 ដោដ្ឋព្វេ វត្ថុំ ... វិចាកាព្យាករតោ តិរិយាព្យាករតោ
 ខន្ធើ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ និព្វេន
 ចក្កនា រូបំ បស្សន្តិ និព្វាយ សោតដាតុយា សង្កំ
 សុណន្តិ ចេតោបរិយញ្ញាណោន វិចាកាព្យាករតតិរិ-
 យាព្យាករតចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ វាទន្តិ អព្យាករតា
 ខន្ធើ ឥន្ទ្រិធខណ្ឌាស្ស ចេតោបរិយញ្ញាណាស្ស បុព្វេ-
 និវាសនុស្សតិញ្ញាណាស្ស អនាគតំសញ្ញាណាស្ស អា-
 រម្មណប្បដូយេន បដូយោ ។

[២៧២] អព្យាករតោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បដូយេន បដូយោ ចក្កំ អស្សាទេតិ អភិ-
 នន្តតិ តំ អារក្ខ វាកោ ឧប្បជ្ជតិ និដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិ-
 តិច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ នោបទស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
 សោតំ ... យានំ ជីវ្ហំ កាយំ រូបេ សន្នេ កន្ធូ

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវិវរៈ

(២៩៤) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ ពួកសេតុបុគ្គល ពិចារណាផល ពិចារណាព្រះនិព្វាន ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ វេទានៈ និងមគ្គ ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ ពួកសេតុបុគ្គលក្តី ពួកបុគ្គលក្តី ឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន សោតៈ . . . យានៈ ជីវា កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ . . . ឃើញច្បាស់ នូវពួកវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ ដឹងនូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយវិបាកាព្យាកតចិត្ត និងកិរិយាព្យាកតចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ពួកអព្យាកតក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃឥន្ទ្រិវិញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ ។

(២៩៥) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) ត្រេកអរ រីករាយ និងចក្ខុ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធចក្ខុនោះ ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិច្ចា កើតឡើង ទុទ្ធចៈ កើតឡើង ចោមនស្ស កើតឡើង (បុគ្គល) ត្រេកអរ រីករាយ និងសោតៈ . . . យានៈ ជីវា កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

រសេ ដោដ្ឋត្វេ វត្ថុ... វិចិត្រាព្យាករេត តិវិយាព្យាក-
រេត ខន្ធ អស្សាទេតិ អភិទន្ធនំ តំ អារត្ត រកោ
ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្រា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ
ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។

(២៩៦) កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជា-
តាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ ទានំ ទត្វា សីលំ សមា-
ទយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ
បុព្វេ សុចិណ្ឌាជិ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ ឈានា វុដ្ឋ-
ហិត្វា ឈានំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ សេក្ខា កោត្រកុំ
កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ វោទានំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ
សេក្ខា មក្កា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ ។
សហជាតាធិបតិ កុសលាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ
ខន្ធទំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៩៧) កុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ ទានំ ទត្វា
សីលំ សមាទយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ កុំ កត្វា
អស្សាទេតិ អភិទន្ធនំ តំ កុំ កត្វា រកោ ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋាន

ពួកវេស ពួកផោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ ... ពួកវិបាកាព្យាគតក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាគ-
តក្ខន្ធ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធវត្ថុនោះ វិជ្ជ កើតឡើង វិចិត្រចា
កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង ។

[៤៩៦] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយអធិប-
តិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណា-
ធិបតិ គឺ បុគ្គល ឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើកុសល
នោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ធ្វើពួកកុសល ដែលខ្លួនធ្លាប់
សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ចេញចាក
ឈាន ធ្វើឈាន ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ពួកសេក្ខបុគ្គល
ធ្វើគោត្រកូ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ធ្វើវេទនាៈ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុង
ចិត្ត) ហើយពិចារណា ពួកសេក្ខបុគ្គល ចេញចាកមគ្គ ធ្វើមគ្គ ឲ្យធ្ងន់
(ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ កុសលាធិ-
បតិធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៤៩៧] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយអធិ-
បតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន រក្សាសីល
ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើកុសលនោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយគ្រេកអរ
រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើកុសលនោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត)

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវិហារ

ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ បុរោ សុចំណានំ កុំ កត្វា អស្សា-
 ទេតិ អភិទន្ធិតិ តំ កុំ កត្វា វាតោ ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ឈតិ ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ កុំ កត្វា អស្សា-
 ទេតិ អភិទន្ធិតិ តំ កុំ កត្វា វាតោ ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ឈតិ ។

[២៧៨] កុសលោ ឆម្មោ អក្កសលស្ស ឆម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជា-
 តាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ អហា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា
 មត្តំ កុំ កត្វា បច្ចវេត្តតិ ។ សហជាតាធិបតិ កុស-
 លាធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ វូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ កុសលោ ឆម្មោ កុសលស្ស ច អក្ក-
 កតស្ស ច ឆម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតាធិបតិ កុសលាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខត្វានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច វូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៩] អកុសលោ ឆម្មោ អកុសលស្ស
 ឆម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ វាតំ កុំ កត្វា
 អស្សាទេតិ អភិទន្ធិតិ តំ កុំ កត្វា វាតោ ឧប្បជ្ឈតិ

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

ទិដ្ឋិ កើតឡើង (បុគ្គល) ធ្វើពួកកុសល ដែលខ្លួនធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុង
កាលមុន ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយគ្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង
ព្រោះធ្វើកុសលនោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ទិដ្ឋិ កើតឡើង (បុគ្គល) ចេញ
ចាកឈាន ធ្វើឈាន ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយគ្រេកអរ រីករាយ រាគៈ
កើតឡើង ព្រោះធ្វើឈាននោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

(២៩៨) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយអធិប-
តិប្បច្ច័យ បានដល់ការមូណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ ការមូ-
ណាធិបតិ គឺ ព្រះអរហន្ត ចេញចាកមគ្គ ធ្វើមគ្គ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត)
ហើយពិចារណា ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ កុសលាធិបតិធម៌ ជាបច្ច័យ
នៃពួកចិត្តសមុជ្ឈានុរូប ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ
នៃកុសលធម៌ និងអព្យាកតធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហ-
ជាតាធិបតិ គឺ កុសលាធិបតិធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ និង
ពួកចិត្តសមុជ្ឈានុរូប ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(២៩៩) អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការមូណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ ការមូ-
ណាធិបតិ គឺ (បុគ្គល) ធ្វើរាគៈ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយគ្រេក-
អរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើរាគៈនោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត)

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ កុំ កត្វា អស្សនេតិ អភិទន្ធតិ
 តំ កុំ កត្វា វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហ-
 ជាតាធិបតិ អកុសលាធិបតិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥០០) អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ
 អកុសលាធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋាធានំ រូបាទំ អធិបតិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

(៥០១) អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ច
 អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតាធិបតិ អកុសលាធិបតិ សម្មយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាធានព្វា រូបាទំ អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(៥០២) អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជា-
 តាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ អរហា ដលំ កុំ
 កត្វា បច្ចវេក្ខតិ ទិព្វាទំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ទិដ្ឋិ កើតឡើង (បុគ្គល) ធ្វើទិដ្ឋិ ឲ្យជូន (ក្នុងចិត្ត) ហើយត្រេកអរ
រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើទិដ្ឋិនោះ ឲ្យជូន (ក្នុងចិត្ត) ទិដ្ឋិ
កើតឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អកុសលធិបតិធម៌ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកសម្បយុត្តកក្កន ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៥០០] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយអធិប-
តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អកុសលធិបតិធម៌ ជាបច្ច័យ
នៃពួកចិត្តសមុជ្ជានុប ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៥០១] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ និងអព្យាកតធម៌
ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អកុសលធិបតិធម៌
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន និងពួកចិត្តសមុជ្ជានុប ដោយអធិប-
តិប្បច្ច័យ ។

[៥០២] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។
អារម្មណាធិបតិ គឺ ព្រះអរហន្ត ធ្វើដល់ ឲ្យជូន (ក្នុងចិត្ត) ហើយ
ពិចារណា ធ្វើព្រះនិព្វាន ឲ្យជូន (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា

កុសលគ្គិកេ បញ្ញាវិព

និព្វានំ ជលស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 សេហជាតាធិបតិ វិចាកាព្យាកតា តិរិយាព្យាកតា
 អធិបតិ សឡយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វ
 រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៣] អព្យាកតោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សេក្ខា
 ដលំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ កុំ កត្វា
 បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ តោត្រគុស្ស វេទានស្ស មគ្គស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៤] អព្យាកតោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ ចក្កំ កុំ
 កត្វា អស្សនេតិ អភិនន្តតិ តំ កុំ កត្វា រកោ
 ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សោតំ ... យានំ ជីវ្គំ កាយំ
 រូបេ សន្តេ កន្ធព សេ ដោដ្ឋព្វេ វត្ថុំ ... វិចាកាព្យាក-
 តោ តិរិយាព្យាកតោ ខន្ធព កុំ កត្វា អស្សនេតិ អភិ-
 នន្តតិ តំ កុំ កត្វា រកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

[៥០៥] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា កុសលា
 ខន្ធព បដ្ឋិមានំ បដ្ឋិមានំ កុសលានំ ខន្ធព

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃផល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ឯសហជាតាធិ-
បតិ គឺ វិបាកាព្យាកតាធិបតិក្កំ កិរិយាព្យាកតាធិបតិក្កំ ជាបច្ច័យ នៃពួក
សម្បយុត្តកក្ខន្ធ និងពួកចិត្តសមុដានរូប ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(៥០៣) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយអធិប-
តិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកសេក្ខបុគ្គល ធ្វើផល ឲ្យធូរ
(ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ធ្វើព្រះនិព្វាន ឲ្យធូរ (ក្នុងចិត្ត) ហើយ
ពិចារណា ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រភូ វេទានៈ និងមគ្គ
ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(៥០៤) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយអធិប-
តិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើចក្ខុ ឲ្យធូរ (ក្នុង
ចិត្ត) ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើចក្ខុនោះ ឲ្យ
ធូរ (ក្នុងចិត្ត) ទិដ្ឋិ កើតឡើង (បុគ្គល ធ្វើ) សោតៈ . . . ឃានៈ ជីវា
កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ . . . ធ្វើ
នូវវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ និងកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធាងឡាយ ឲ្យធូរ (ក្នុងចិត្ត)
ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើវត្ថុនោះ ឲ្យធូរ
(ក្នុងចិត្ត) ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

(៥០៥) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយអនន្តរប្ប-
ច្ច័យ គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ក្រោយៗ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ តោត្រកុស្ស
 អនុលោមំ វេទានស្ស តោត្រកុ មគ្គស្ស វេទានំ
 មគ្គស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៦] កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលំ វុដ្ឋានស្ស មត្តោ
 ជលស្ស សេត្វានំ អនុលោមំ ជលសមាបត្តិយា និ-
 រោទា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនកុសលំ
 ជលសមាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៧] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អកុសលា
 ឡា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ អកុសលានំ ឡានំ អនន្ត-
 រប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៨] អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
 ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលំ វុដ្ឋា-
 នស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៩] អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
 ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា
 បុរិមា វិទាកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា ឡា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ដោយអនន្តរឫក្ខ័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រក្ខ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវេទានៈ គោត្រក្ខ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ វេទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយអនន្តរឫក្ខ័យ ។

[៥០៦] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយអនន្តរឫក្ខ័យ គឺ កុសល^(១) (ជាបច្ច័យ) នៃវដ្តានៈ^(២) មគ្គ (ជាបច្ច័យ) នៃផល អនុលោម របស់ពួកសេក្ខបុគ្គល (ជាបច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ^(៣) នៅសញ្ញានាសញ្ញាយតនកុសល របស់បុគ្គល កាលចេញ ចាកនិរោធ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ^(៤) ដោយអនន្តរឫក្ខ័យ ។

[៥០៧] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយអនន្តរឫក្ខ័យ គឺ ពួកអកុសលក្ខន្ធ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុសលក្ខន្ធ ក្រោយៗ ដោយអនន្តរឫក្ខ័យ ។

[៥០៨] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយអនន្តរឫក្ខ័យ គឺ អកុសល ជាបច្ច័យ នៃវដ្តានៈ ដោយអនន្តរឫក្ខ័យ ។

[៥០៩] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយអនន្តរឫក្ខ័យ គឺ ពួកវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធក៏ ពួកកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធក៏ មុនៗ

១- បានដល់កុសល ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ ៣ ។ ២- បានដល់វិបាក ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ ៣ ។ ៣- បានដល់ការសម្រេចសោតាបត្តិផល សកទាធម៌ផល អនាធម៌ផល ។ ៤- បានដល់ការសម្រេចអនាធម៌ផល ។ អន្តិកថា ។

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវារោ

បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ វិចាគាព្យាគតាទំ តិរិយាព្យាគតា-
 ទំ ខន្ធាទំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាវជ្ជោ អាវជ្ជនាយ
 តិរិយំ វុដ្ឋានស្ស អហោតោ អនុលោមំ ផលសមាបត្តិ-
 យា និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនតិ-
 រិយំ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០០] អព្យាគតោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាវជ្ជោ កុសលាទំ ខន្ធាទំ
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០១] អព្យាគតោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាវជ្ជោ អកុសលាទំ
 ខន្ធាទំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០២] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា កុសលា
 ខន្ធា បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ កុសលាទំ ខន្ធាទំ សម-
 នន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ កោត្រកុស្ស
 អនុលោមំ វេទានស្ស កោត្រកុ មត្តស្ស វេទានំ
 មត្តស្ស សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

កុសលគ្គិរៈ បញ្ញាវរៈ

ជាបច្ច័យ នៃពួកកិរិយាភាព្យាភត្តក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាភាព្យាភត្តក្ខន្ធ ក្រោយ ។
 ដោយអនន្តរឫក្ខបច្ច័យ ភវជ្ជៈ (ជាបច្ច័យ) នៃអាវជ្ជនា កិរិយា (ជាបច្ច័យ)
 នៃវជ្ជនៈ អនុលោម របស់ព្រះអរហន្ត (ជាបច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ
 នៅសញ្ញានាសញ្ញាយតនកិរិយា របស់បុគ្គល កាលចេញ ចាកនិរោធិ
 ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរឫក្ខបច្ច័យ ។

[៥១០] អព្យាភត្តធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយអនន្តរ-
 ឫក្ខបច្ច័យ គឺ អាវជ្ជនា ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ដោយអនន្តរឫក្ខបច្ច័យ ។

[៥១១] អព្យាភត្តធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយអនន្តរ-
 រឫក្ខបច្ច័យ គឺ អាវជ្ជនា ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុសលក្ខន្ធ ដោយអនន្តរ-
 រឫក្ខបច្ច័យ ។

[៥១២] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយសមនន្តរ-
 ឫក្ខបច្ច័យ គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ក្រោយ ។
 ដោយសមនន្តរឫក្ខបច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រភូ អនុលោម
 (ជាបច្ច័យ) នៃវេទនាៈ គោត្រភូ (ជាបច្ច័យ) នៃបគ្គ វេទនាៈ ជាបច្ច័យ
 នៃបគ្គ ដោយសមនន្តរឫក្ខបច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមភិក្ខុប្បដ្ឋានំ

[៥០៣] កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
សមនន្តវច្ឆយេន បច្ឆយោ កុសលំ វុដ្ឋានស្ស មត្តោ
ដលស្ស សេក្ខានំ អនុលោមំ ដលសមាបត្តិយា និ-
រោតា វុដ្ឋហន្តស្ស នេសញ្ញាសញ្ញាយតនកុសលំ
ដលសមាបត្តិយា សមនន្តវច្ឆយេន បច្ឆយោ ។

[៥០៤] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
សមនន្តវច្ឆយេន បច្ឆយោ បុរិមា បុរិមា អកុសលា
ឡា បន្តិមា បន្តិមា អកុសលានំ ឡានំ សម-
នន្តវច្ឆយេន បច្ឆយោ ។

[៥០៥] អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
សមនន្តវច្ឆយេន បច្ឆយោ អកុសលំ វុដ្ឋានស្ស
សមនន្តវច្ឆយេន បច្ឆយោ ។

[៥០៦] អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
សមនន្តវច្ឆយេន បច្ឆយោ បុរិមា បុរិមា វិហាកា-
ព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា ឡា បន្តិមា បន្តិមា
វិហាកាព្យាកតានំ កិរិយាព្យាកតានំ ឡានំ សម-
នន្តវច្ឆយេន បច្ឆយោ កវ្ពំ អាវុដ្ឋនាយ កិរិយំ
វុដ្ឋានស្ស អរហតោ អនុលោមំ ដលសមាបត្តិយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បជ្ឈាន

[៥១៣] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយសម-
នន្តរប្បច្ច័យ គឺ កុសល (ជាបច្ច័យ) នៃវេជ្ជានៈ មគ្គ (ជាបច្ច័យ) នៃផល
អនុលោម របស់ពួកសេដ្ឋកុសល (ជាបច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ នៅសញ្ញា-
នាសញ្ញាយតនកុសល របស់មគ្គកុសល កាលចេញ ចាកនិរោធជាបច្ច័យ
នៃផលសមាបត្តិ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៥១៤] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយសម-
នន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលក្ខន្ធ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុស-
លក្ខន្ធ ក្រោយៗ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៥១៥] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយសម-
នន្តរប្បច្ច័យ គឺ អកុសល ជាបច្ច័យ នៃវេជ្ជានៈ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៥១៦] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយសម-
នន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធគឺ ពួកកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធគឺ មុនៗ ជា
បច្ច័យ នៃពួកវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ក្រោយៗ ដោយ
សមនន្តរប្បច្ច័យ ភវីន្តៈ (ជាបច្ច័យ) នៃអាវជ្ជនា កិរិយា (ជាបច្ច័យ)
នៃវេជ្ជានៈ អនុលោម របស់ព្រះអរហន្ត (ជាបច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ

កុសលត្ថិកេ បញ្ចវារិកេ

និរោធា វិជ្ជហន្តិស្ស លោសនាណាសនា យតនកិរិយំ
សមនន្តរវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៧] អព្យាកតោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
សមនន្តរវប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារដ្ឋេនា កុសលានំ
ខន្ធានំ សមនន្តរវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៨] អព្យាកតោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
សមនន្តរវប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារដ្ឋេនា កុសលានំ
ខន្ធានំ សមនន្តរវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៩] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
សហជាតវប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលោ ឯកោ
ខន្ធា តិណ្ឌន្នំ ខន្ធានំ សហជាតវប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តយោ ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធស្ស សហជាតវប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ សហជាតវប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៥១០] កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
សហជាតវប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលោ ខន្ធា បិត្ត-
សមុដ្ឋានានំ រូបានំ សហជាតវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកិរិយា របស់បុគ្គល កាលចេញ ចាកនិរោធ
ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ។

(៥១៧) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយសម-
នន្តរប្បច្ច័យ គឺ អារ័ជ្ជនា ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ដោយសម-
នន្តរប្បច្ច័យ ។

(៥១៨) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយសម-
នន្តរប្បច្ច័យ គឺ អារ័ជ្ជនា ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ដោយសមនន្ត-
រប្បច្ច័យ ។

(៥១៩) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយសហជា-
តប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធ ២ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(៥២០) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយសហជា-
តប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជ្ជានុប ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៥២១] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ច អព្យាក-
កតស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
កុសលោ ឯកោ ខន្ធនា តិល្លាន្នំ ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
នានញ្ច រូទានំ សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តយោ
ខន្ធនា ឯកស្ស ខន្ធស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូទានំ ស-
ហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ទ្វេ ខន្ធនា ទ្វិន្នំ ខន្ធនំ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានញ្ច រូទានំ សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥២២] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អកុសលោ ឯកោ ខន្ធនា
តិល្លាន្នំ ខន្ធនំ សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តយោ
ខន្ធនា ឯកស្ស ខន្ធស្ស សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
ទ្វេ ខន្ធនា ទ្វិន្នំ ខន្ធនំ សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥២៣] អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកកតស្ស ធម្មស្ស
សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អកុសលោ ខន្ធនា ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានំ រូទានំ សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥២៤] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ច
អព្យាកកតស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋ-
យោ អកុសលោ ឯកោ ខន្ធនា តិល្លាន្នំ ខន្ធនំ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានញ្ច រូទានំ សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៥២១) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ និងអព្យាកតធម៌
 ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ៣ និងពួក
 ចិត្តសមុជ្ឈានុរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ១ និង
 ពួកចិត្តសមុជ្ឈានុរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ២
 និងពួកចិត្តសមុជ្ឈានុរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(៥២២) អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយសហ-
 ជាតប្បច្ច័យ គឺ អកុសលក្ខន្ធ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ៣ ដោយសហជា-
 តប្បច្ច័យ ខន្ធ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ១ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ២
 ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ២ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(៥២៣) អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយ
 សហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជ្ឈានុរូប
 ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(៥២៤) អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ និង
 អព្យាកតធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ អកុសលក្ខន្ធ ១ ជា
 បច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ និងពួកចិត្តសមុជ្ឈានុរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវិហារ

តយោ ខន្ធោ ឯកស្ស ខន្ធស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច
 រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធោ ទ្ធិន្នំ
 ខន្ធោនំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ។

(៤២៥) អព្យាកតោ ឆម្មោ អព្យាកតស្ស ឆប្បស្ស
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចាកាព្យាកតោ កំរិ-
 យាព្យាកតោ ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ណាន្នំ ខន្ធោនំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តយោ ខន្ធោ ឯកស្ស ខន្ធស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច
 រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធោ ទ្ធិន្នំ
 ខន្ធោនំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិកុណោ វិចាកាព្យាកតោ ឯកោ
 ខន្ធោ តិណ្ណាន្នំ ខន្ធោនំ កដត្តា ច រូចានំ សហជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ ខន្ធោ ឯកស្ស ខន្ធស្ស
 កដត្តា ច រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធោ
 ទ្ធិន្នំ ខន្ធោនំ កដត្តា ច រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ខន្ធោ វត្ថុស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វត្ថុ ខន្ធោនំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯកំ មហាក្ខតំ
 តិណ្ណាន្នំ មហាក្ខតានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវិរៈ

ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ និងពួកចិត្តសមុជ្ជានុរូប ដោយសហជាត-
 តប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ និងពួកចិត្តសមុជ្ជានុរូប ដោយ
 សហជាតប្បច្ច័យ ។

(៥២៥) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយសហ-
 ជាតប្បច្ច័យ គឺ វិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទ្វក្កំ កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទ្វក្កំ ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធ ៣ និងពួកចិត្តសមុជ្ជានុរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣
 ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ និងពួកចិត្តសមុជ្ជានុរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
 ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ និងពួកចិត្តសមុជ្ជានុរូប ដោយសហជាត-
 ប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទ្វក្កំ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
 និងពួកកដត្តានុរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១
 និងពួកកដត្តានុរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
 និងពួកកដត្តានុរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ
 ដោយសហជាតប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដោយសហជាតប្ប-
 ច្ច័យ មហាក្ខត ១ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត ៣ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

តយោ មហាក្ខតា ឯកស្ស មហាក្ខតស្ស សហ-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ មហាក្ខតា ទ្ធិន្នំ
មហាក្ខតានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ មហាក្ខតា
ឱតុសម្មដ្ឋានំ រូបានំ កងតារូបានំ ឧបាទារូបានំ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ពាហិរំ ឯកំ មហាក្ខតំ
តិណ្ណាន្នំ មហាក្ខតានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តយោ មហាក្ខតា ឯកស្ស មហាក្ខតស្ស សហជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ មហាក្ខតា ទ្ធិន្នំ មហាក្ខតានំ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ មហាក្ខតា ឧបាទារូបានំ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារសម្មដ្ឋានំ ឯកំ
មហាក្ខតំ តិណ្ណាន្នំ មហាក្ខតានំ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តយោ មហាក្ខតា ឯកស្ស មហាក្ខតស្ស
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ មហាក្ខតា ទ្ធិន្នំ
មហាក្ខតានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ មហា-
ក្ខតា ឧបាទារូបានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឱតុសម្មដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្ខតំ តិណ្ណាន្នំ មហាក្ខតានំ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ មហាក្ខតា
ឯកស្ស មហាក្ខតស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បជ្ឈាន

មហាក្ខត្ត ៣ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ១ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហា-
 ក្ខត្ត ២ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ២ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ពួកមហា-
 ក្ខត្ត ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពួកកដត្តារូប និងពួកឧបាទា-
 រូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាក្ខត្ត ១ ជាខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃ
 មហាក្ខត្ត ៣ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាក្ខត្ត ៣ ជាបច្ច័យ នៃ
 មហាក្ខត្ត ១ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាក្ខត្ត ២ ជាបច្ច័យ នៃ
 មហាក្ខត្ត ២ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ពួកមហាក្ខត្ត ជាបច្ច័យ នៃ
 ពួកឧបាទារូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាក្ខត្ត ១ ដែលជាអា-
 ហារសមុដ្ឋាន ជាបច្ច័យ នៃពួកមហាក្ខត្ត ៣ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
 មហាក្ខត្ត ៣ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ១ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហា-
 ក្ខត្ត ២ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ២ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ពួកមហាក្ខត្ត
 ជាបច្ច័យ នៃពួកឧបាទារូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាក្ខត្ត ១ ដែល
 ជាឧត្តសមុដ្ឋាន ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ៣ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
 មហាក្ខត្ត ៣ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ១ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវិព

ទ្វេ មហាក្ខតា ទ្ធិន្នំ មហាក្ខតានំ សហជាតប្បដូយេន
 បដូយោ មហាក្ខតា ឧបាទារូចានំ សហជាតប្បដូយេន
 បដូយោ អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ តិណ្ឌន្នំ
 មហាក្ខតានំ សហជាតប្បដូយេន បដូយោ តយោ
 មហាក្ខតា ឯកស្សំ មហាក្ខតស្សំ សហជាតប្បដូយេន
 បដូយោ ទ្វេ មហាក្ខតា ទ្ធិន្នំ មហាក្ខតានំ សហ-
 ជាតប្បដូយេន បដូយោ មហាក្ខតា កេដត្តារូចានំ
 ឧបាទារូចានំ សហជាតប្បដូយេន បដូយោ ។

(៥២៦) កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា
 អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បដូយេន បដូយោ
 កុសលា ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
 រូចានំ សហជាតប្បដូយេន បដូយោ ។

(៥២៧) អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា
 អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បដូយេន បដូយោ
 អកុសលា ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
 រូចានំ សហជាតប្បដូយេន បដូយោ ។

(៥២៨) កុសលោ ធម្មា កុសលស្ស ធម្មស្ស
 អញ្ញមញ្ញប្បដូយេន បដូយោ កុសលោ ឯកោ
 ខន្ធា តិណ្ឌន្នំ ខន្ធានំ អញ្ញមញ្ញប្បដូយេន បដូយោ

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវិរៈ

មហាក្ខត្ត ២ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ២ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ពួក
 មហាក្ខត្ត ជាបច្ច័យ នៃពួកឧបាទារូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហា-
 ក្ខត្ត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ៣ ដោយសហ-
 ជាតប្បច្ច័យ មហាក្ខត្ត ៣ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ១ ដោយសហ-
 ជាតប្បច្ច័យ មហាក្ខត្ត ២ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ២ ដោយសហជា-
 តប្បច្ច័យ ពួកមហាក្ខត្ត ជាបច្ច័យ នៃពួកកង្ការូប និងពួកឧបាទារូប
 ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(៥២៦) កុសលធម៌ក្ខី អព្យាកតធម៌ក្ខី ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកត-
 ធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធក្ខី ពួកមហាក្ខត្តក្ខី ជា
 បច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(៥២៧) អកុសលធម៌ក្ខី អព្យាកតធម៌ក្ខី ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកត-
 ធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលក្ខន្ធក្ខី ពួកមហាក្ខត្តក្ខី ជា
 បច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(៥២៨) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយអនាមញ្ញា
 ប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ដោយអនាមញ្ញាប្បច្ច័យ
 ញ ញ

អភិធម្មបដិកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

តយោ ខន្ធោ ឯកស្សំ ខន្ធស្សំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ ទ្វេ ខន្ធោ ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ ។

[២២៩] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អកុសលោ ឯកោ ខន្ធោ
 តិល្លាន្នំ ខន្ធនំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តយោ
 ខន្ធោ ឯកស្សំ ខន្ធស្សំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 ទ្វេ ខន្ធោ ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[២៣០] អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វិចាកាព្យាកតោ តិរិ-
 យាព្យាកតោ ឯកោ ខន្ធោ តិល្លាន្នំ ខន្ធនំ អញ្ញមញ្ញ-
 ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តយោ ខន្ធោ ឯកស្សំ ខន្ធស្សំ អញ្ញ-
 មញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ទ្វេ ខន្ធោ ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ អញ្ញ-
 មញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បដិសន្ធិកុលោ វិចាកាព្យា-
 កតោ ឯកោ ខន្ធោ តិល្លាន្នំ ខន្ធនំ វត្ថុស្សំ ច អញ្ញ-
 មញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តយោ ខន្ធោ ឯកស្សំ ខន្ធស្សំ
 វត្ថុស្សំ ច អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ទ្វេ ខន្ធោ
 ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ វត្ថុស្សំ ច អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធ ២ ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ ។

[៥២៩] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយអតោ-
មតាប្បច្ច័យ គឺ អកុសលក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអតោមតា-
ប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ ។

[៥៣០] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយអតោ-
មតាប្បច្ច័យ គឺ វិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្តី កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ក្តី ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធ ៣ ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយ
អតោមតាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ
កងខណៈនៃបដិសន្ធិ វិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ និវេតន្ត
ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ និវេតន្ត ដោយអតោ-
មតាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ និវេតន្ត ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ

កុសលគ្គិព បញ្ចវារីព

ខន្ធ វត្ថុស្ស អញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វត្ថុ ខន្ធនំ
 អញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ឯកំ មហាក្កតំ តិល្លាន្នំ
 មហាក្កតានំ អញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តយោ
 មហាក្កតា ឯកស្ស មហាក្កតស្ស អញមញ្ញប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ ទ្វេ មហាក្កតា ទ្ធិន្នំ មហាក្កតានំ អញមញ្ញប្ប-
 ដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ពាហិរំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ...
 ឧត្ថុសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ
 តិល្លាន្នំ មហាក្កតានំ អញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 តយោ មហាក្កតា ឯកស្ស មហាក្កតស្ស អញមញ្ញ-
 ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ទ្វេ មហាក្កតា ទ្ធិន្នំ មហាក្ក-
 តានំ អញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥៣០] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 និស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ កុសលោ ឯកោ ខន្ធន្ធោ
 តិល្លាន្នំ ខន្ធនំ និស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តយោ
 ខន្ធន្ធោ ឯកស្ស ខន្ធន្ធោ និស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 ទ្វេ ខន្ធន្ធោ ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ និស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

ពួកខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃ

ពួកខន្ធ ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ មហាក្ខត្ត ១ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ៣

ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ មហាក្ខត្ត ៣ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ១ ដោយ

អតោមតាប្បច្ច័យ មហាក្ខត្ត ២ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ២ ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ

តាហិរ . . . អាហារសមុជ្ជាន . . . ឧត្តសមុជ្ជាន . . . មហា-

ក្ខត្ត ១ របស់ពួកអសត្តាសត្វ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ៣ ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ

មហាក្ខត្ត ៣ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ១ ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ

មហាក្ខត្ត ២ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ២ ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ ។

[២៣១] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយនិស្សយ-

ប្បច្ច័យ គឺ កុសលខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ

ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ

នៃខន្ធ ២ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៥៣២] កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលា ខន្ធោ ចិត្តស-
មុដ្ឋានានំ រូចានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៣៣] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ប
អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
កុសលោ ឯកោ ខន្ធោ តិល្លានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
នានញ្ច រូចានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ ខន្ធោ
ឯកស្ស ខន្ធស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ និស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធោ ទ្ធិនំ ខន្ធានំ ចិត្តស-
មុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៣៤] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលោ ឯកោ ខន្ធោ
តិល្លានំ ខន្ធានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ
ខន្ធោ ឯកស្ស ខន្ធស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ទ្វេ ខន្ធោ ទ្ធិនំ ខន្ធានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៣៥] អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលា ខន្ធោ^(១)
ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

១ ឧ. អកុសលោ ឯកោ ខន្ធោ តិល្លានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិវប្បដ្ឋាន

[៥៣២] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជ្ឈានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៣៣] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ នឹងអព្យាកតធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ នឹងពួកចិត្តសមុជ្ឈានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ នឹងពួកចិត្តសមុជ្ឈានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ នឹងពួកចិត្តសមុជ្ឈានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៣៤] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ អកុសលក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៣៥] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជ្ឈានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៣៦] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ច
 អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អកុសលោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានត្វា រូចានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តយោ ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានានត្វា
 រូចានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ
 ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានត្វា រូចានំ និស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៥៣៧] អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចាកាព្យាកតោ តិវិយា-
 ព្យាកតោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នានត្វា រូចានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ
 ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានានត្វា រូចានំ និស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានានត្វា រូចានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិ-
 សទ្ធិត្តលោ វិចាកាព្យាកតោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណន្នំ
 ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តយោ ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធស្ស កដត្តា ច រូចានំ
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវិជ្ជា:

[៥៣៦] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ និងអព្យា-
 កតធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ អកុសលក្ខន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
 និងពួកចិត្តសមុជ្ឈានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃ
 ខន្ធ ១ និងពួកចិត្តសមុជ្ឈានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធ ២ និងពួកចិត្តសមុជ្ឈានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៣៧] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយ
 និស្សយប្បច្ច័យ គឺ វិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទ ក្តី កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធទ ក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ និងពួកចិត្តសមុជ្ឈានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣
 ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ និងពួកចិត្តសមុជ្ឈានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ
 ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ និងពួកចិត្តសមុជ្ឈានរូប ដោយនិស្សយ-
 ប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វិបាកាព្យាកតក្ខន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
 និងពួកកដត្តារូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១
 និងពួកកដត្តារូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

កដត្តា ច រូបាទំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ខន្ធ
 វត្ថុស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ ខន្ធជាទំ និស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯកំ មហាក្ខតំ តិល្លាន្នំ មហា-
 ក្ខតាទំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ មហាក្ខតា
 ឯកស្ស មហាក្ខតស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទ្វេ មហាក្ខតា ទ្ធិន្នំ មហាក្ខតាទំ និស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ មហាក្ខតា ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបាទំ កដត្តា-
 រូបាទំ ឧបាទារូបាទំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្ថសមុដ្ឋានំ . . .
 អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ តិល្លាន្នំ មហាក្ខតាទំ
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ មហាក្ខតា
 ឯកស្ស មហាក្ខតស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទ្វេ មហាក្ខតា ទ្ធិន្នំ មហាក្ខតាទំ និស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ មហាក្ខតា កដត្តារូបាទំ ឧបាទារូបាទំ និស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ គោតាយតនំ . . .
 យានាយតនំ . . . ជីវ្ហាយតនំ . . . កាយាយតនំ
 កាយវិញ្ញាណស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

និងពួកកងត្ថាវច ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ
 ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដោយនិស្សយ-
 ប្បច្ច័យ មហាក្ខត១ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត៣ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ
 មហាក្ខត៣ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត១ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ មហា-
 ក្ខត២ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត២ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ពួកមហាក្ខត
 ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពួកកងត្ថាវច និងពួកឧបាទារូប ដោយ
 និស្សយប្បច្ច័យ ពាហិរ . . . ភាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧត្តសមុដ្ឋាន . . .
 មហាក្ខត១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត៣ ដោយ
 និស្សយប្បច្ច័យ មហាក្ខត៣ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត១ ដោយនិស្សយ-
 ប្បច្ច័យ មហាក្ខត២ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត២ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ
 ពួកមហាក្ខត ជាបច្ច័យ នៃពួកកងត្ថាវច និងពួកឧបាទារូប ដោយ
 និស្សយប្បច្ច័យ ចក្ខុយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ សោតាយតនៈ . . . យានាយតនៈ . . . ជ្រៀយតនៈ
 . . . កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវិហា

វត្ថុ វិចារកាព្យាកតានំ តិវិយាព្យាកតានំ ខន្ធានំ
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៣៨] អព្យាកតោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ កុសលានំ ខន្ធានំ
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៣៩] អព្យាកតោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ អកុសលានំ ខន្ធានំ
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៤០] កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ កុស-
លស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលោ
ឯកោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច តិណ្ឌន្នំ ខន្ធានំ និស្សយប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ តាយោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច ឯកស្ស
ខន្ធស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុ
ច ទ្វិន្នំ ខន្ធានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៤១] កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មោ
អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
កុសលា ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកព្យាកត្តក្នុង និងពួកកិរិយាព្យាកត្តក្នុង ដោយ
និស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥៣៨) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្នុង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥៣៩) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយ
និស្សយប្បច្ច័យ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុសលក្នុង ដោយនិស្ស-
យប្បច្ច័យ ។

(៥៤០) កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌
ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្នុង១ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយ
និស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយនិស្ស-
យប្បច្ច័យ ។

(៥៤១) កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌
ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលក្នុងក្តី ពួកមហាក្ខត្តក្តី ជាបច្ច័យ
នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(៥៤២) អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា
អកុសលស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អកុសលោ ឯកោ ខន្ធទា ច វត្ថុ ច តិណ្ឌន្នំ ខន្ធទានំ
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ ខន្ធទា ច វត្ថុ ច
ឯកស្ស ខន្ធស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធទា
ច វត្ថុ ច ទ្ធិន្នំ ខន្ធទានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៤៣) អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា
អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អកុសលា ខន្ធទា ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
រូចានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៤៤) កុសលោ ធម្មា កុសលស្ស ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្យបនិស្សយោ
អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។ អារម្មណ្យប-
និស្សយោ នានំ នត្វា សីលំ សមាទយិត្វា ទោសាថ-
កម្មំ កត្វា តំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ សុចីណានិ
កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ កុំ
កត្វា បច្ចវេក្ខតិ សេក្ខា កោត្រកុំ កុំ កត្វា បច្ច-
វេក្ខន្តិ វេទានំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ សេក្ខា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បជ្ជាន

[៥៤២] អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអកុសល-
 ធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ អកុសលខន្ធ ១ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
 ខន្ធ ៣ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១
 ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយ
 និស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៤៣] អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអព្យាក-
 តធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលខន្ធក្តី ពួកមហាក្សត្រក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជានុរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៤៤] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ បានដល់ ការម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថប-
 និស្ស័យ ។ ការម្មណ្ឌបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន រក្សាសីល
 ធ្វើទេវោសថកម្ម ធ្វើកុសលនោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារ-
 ណា ធ្វើពួកកុសល ដែលខ្លួនធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ហើយ
 ពិចារណា ចេញចាកឈាន ធ្វើឈាន ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយ
 ពិចារណា ពួកសេក្ខបុគ្គល ធ្វើតោត្រកូ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចា-
 រណា ធ្វើវេទានៈ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ពួកសេក្ខបុគ្គល

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវិហ

មក្កា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ កុំ កត្វា បច្ឆវេក្ខន្តិ ។ អនន្តរុប-
 និស្សយោ បុរិមា បុរិមា កុសលា ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិ-
 មានំ កុសលានំ ខន្ធានំ ឧបនិស្សយប្បច្ឆយេន បច្ឆ-
 យោ អនុលោមំ តោត្រកុស្ស អនុលោមំ វេទានស្ស
 តោត្រកុ មគ្គស្ស វេទានំ មគ្គស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ឆ-
 យេន បច្ឆយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ សុទ្ធំ ឧបនិ-
 ស្សាយ នានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧទោសថកម្មំ
 ករោតិ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ ឧប្បាទេតិ មក្កំ
 ឧប្បាទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ
 សីលំ . . . សុតំ . . . ចាតំ . . . បញ្ញា ឧបនិស្សាយ
 នានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧទោសថកម្មំ
 ករោតិ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ ឧប្បាទេតិ មក្កំ
 ឧប្បាទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ
 សទ្ធា . . . សីលំ សុតំ ចាកោ . . . បញ្ញា សទ្ធាយ
 សីលស្ស សុតស្ស ចាកស្ស បញ្ញាយ ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ឆយេន បច្ឆយោ បឋមស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ
 បឋមស្ស ឈានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ឆយេន បច្ឆយោ

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

ចេញចាកមគ្គ ធ្វើមគ្គ ឲ្យឆ្លង (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ។ អនន្ត-
 រូបនិស្ស័យ គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ
 ក្រោយៗ ដោយឧបនិស្ស័យប្បច្ច័យ អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ
 អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃវេទានៈ គោត្រកូ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ វេ-
 ទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយឧបនិស្ស័យប្បច្ច័យ ។ ឯបកតូបនិស្ស័យ
 គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសទ្ធា ហើយឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបាសថកម្ម
 ធ្វើឈាន ឲ្យកើត ធ្វើវិបស្សនា ឲ្យកើត ធ្វើមគ្គ ឲ្យកើត ធ្វើអភិញ្ញា
 ឲ្យកើត ធ្វើសមាបត្តិ ឲ្យកើត សីល . . . សុតៈ . . . ចាតៈ . . .
 អាស្រ័យបញ្ញា ហើយឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបាសថកម្ម ធ្វើឈាន
 ឲ្យកើត ធ្វើវិបស្សនា ឲ្យកើត ធ្វើមគ្គ ឲ្យកើត ធ្វើអភិញ្ញា ឲ្យកើត ធ្វើ
 សមាបត្តិ ឲ្យកើត សទ្ធា . . . សីល សុតៈ ចាតៈ . . . បញ្ញា ជា
 បច្ច័យ នៃសទ្ធា សីលៈ សុតៈ ចាតៈ និងបញ្ញា ដោយឧបនិស្ស័យប្បច្ច័យ
 បរិកម្ម នៃបឋមជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃបឋមជ្ឈាន ដោយឧបនិស្ស័យប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

ទុតិយស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ ទុតិយស្ស ឈានស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តតិយស្ស ឈានស្ស
 បរិកម្មំ តតិយស្ស ឈានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ ចតុត្ថស្ស
 ឈានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាគាសា-
 នញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ អាគាសានញ្ញាយតនស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស
 បរិកម្មំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អាតីញ្ញញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ អាតីញ្ញញ្ញា-
 យតនស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ នេវសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយ-
 តនស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បឋមំ ឈានំ
 ទុតិយស្ស ឈានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ អាគាសានញ្ញាយតនស្ស អា-
 គាសានញ្ញាយតនំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស វិញ្ញាណ-
 ញ្ញាយតនំ អាតីញ្ញញ្ញាយតនស្ស អាតីញ្ញញ្ញាយតនំ
 នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទិព្វស្ស ចក្កស្ស បរិកម្មំ ទិព្វស្ស ចក្កស្ស

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

បរិកម្ម នៃទុតិយជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃទុតិយជ្ឈាន ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃតតិយជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃតតិយជ្ឈាន ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃចតុត្ថជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃចតុត្ថជ្ឈាន
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃអាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន ជា
បច្ច័យ នៃអាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិ-
កម្ម នៃវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃអាកាសញ្ចាយតនជ្ឈាន ជាបច្ច័យ
នៃអាកាសញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃនេវ-
សញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បឋមជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃទុតិយជ្ឈាន ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន (ជាបច្ច័យ) នៃអាកាសានញ្ចា-
យតនជ្ឈាន អាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន (ជាបច្ច័យ) នៃវិញ្ញាណញ្ចា-
យតនជ្ឈាន វិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន (ជាបច្ច័យ) នៃអាកាសញ្ចាយ-
តនជ្ឈាន អាកាសញ្ចាយតនជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយត-
នជ្ឈាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃទិព្វចក្ខុ ជាបច្ច័យ នៃទិព្វចក្ខុ

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវិព

ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ និព្វាយ សោតនាតុ-
 យា បរិកម្មំ និព្វាយ សោតនាតុយា ឧបនិស្សយប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយញ្ញាណស្ស បរិកម្មំ ឥន្ទ្រិ-
 យញ្ញាណស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណស្ស បរិកម្មំ ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញា-
 ណស្ស បរិកម្មំ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស
 បរិកម្មំ យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អនាគតំសញ្ញាណស្ស បរិកម្មំ អនា-
 គតំសញ្ញាណស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 និព្វំ ឆក្កំ និព្វាយ សោតនាតុយា ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ និព្វា សោតនាតុ ឥន្ទ្រិយញ្ញាណស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយញ្ញាណំ ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ចេតោបរិយញ្ញាណំ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃទិព្វសោតនាគុ ជាបច្ច័យ នៃទិព្វ-
 សោតនាគុ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃឥន្ទ្រិធិញ្ញាណ ជា
 បច្ច័យ នៃឥន្ទ្រិធិញ្ញាណ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃចេតោ-
 បរិយញ្ញាណ ជាបច្ច័យ នៃចេតោបរិយញ្ញាណ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 បរិកម្ម នៃបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ ជាបច្ច័យ នៃបុព្វេនិវាសានុស្ស-
 តិញ្ញាណ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃយថាកម្មបគញ្ញាណ ជា
 បច្ច័យ នៃយថាកម្មបគញ្ញាណ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃ
 អនាគតំសញ្ញាណ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតំសញ្ញាណ ដោយឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ច័យ ទិព្វចក្ខុ ជាបច្ច័យ នៃទិព្វសោតនាគុ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 ទិព្វសោតនាគុ ជាបច្ច័យ នៃឥន្ទ្រិធិញ្ញាណ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 ឥន្ទ្រិធិញ្ញាណ ជាបច្ច័យ នៃចេតោបរិយញ្ញាណ ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ ចេតោបរិយញ្ញាណ ជាបច្ច័យ នៃបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុត្រនិវាសានុស្សតិញ្ញា-
 ណំ យថាកម្មបកត្តាណាស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ យថាកម្មបកត្តាណំ អនាគតំសញ្ញាណាស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បឋមស្ស មគ្គស្ស
 បរិកម្មំ បឋមស្ស មគ្គស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទុតិយស្ស មគ្គស្ស បរិកម្មំ ទុតិយស្ស មគ្គ-
 ស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តតិយស្ស មគ្គ-
 ស្ស បរិកម្មំ តតិយស្ស មគ្គស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ចតុត្ថស្ស មគ្គស្ស បរិកម្មំ ចតុត្ថស្ស មគ្គស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បឋមោ មគ្គោ ទុតិ-
 យស្ស មគ្គស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទុតិយោ
 មគ្គោ តតិយស្ស មគ្គស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ តតិយោ មគ្គោ ចតុត្ថស្ស មគ្គស្ស ឧបនិស្សយប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ សេក្ខា មគ្គំ ឧបនិស្សយ អនុប្បដ្ឋំ
 សមាបត្តិ ឧប្បាទេន្តិ ឧប្បដ្ឋំ សមាបដ្ឋន្តិ សម្ពាទេ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ មគ្គោ សេក្ខានំ
 អត្ថប្បដិសម្ពិទាយ ធម្មប្បដិសម្ពិទាយ ជីវិតប្បដិ-
 សម្ពិទាយ វេទិកាណាប្បដិសម្ពិទាយ ហំនាហំនតោ-
 សល្លស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ ជាបច្ច័យ នៃយថា-
 កម្មបគ្គញ្ញាណ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ យថាកម្មបគ្គញ្ញាណ ជាបច្ច័យ
 នៃអនាគតិសញ្ញាណ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃបឋមមគ្គ ជា
 បច្ច័យ នៃបឋមមគ្គ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃទុតិយមគ្គ ជា
 បច្ច័យ នៃទុតិយមគ្គ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃតតិយមគ្គ
 ជាបច្ច័យ នៃតតិយមគ្គ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃចតុត្ថមគ្គ
 ជាបច្ច័យ នៃចតុត្ថមគ្គ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បឋមមគ្គ ជាបច្ច័យ
 នៃទុតិយមគ្គ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ទុតិយមគ្គ ជាបច្ច័យ នៃតតិយ-
 មគ្គ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ តតិយមគ្គ ជាបច្ច័យ នៃចតុត្ថមគ្គ
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ពួកសេក្ខបគ្គល អាស្រ័យមគ្គ ធ្វើសមាបត្តិ
 ដែលមិនទាន់កើត ឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់សមាបត្តិ ដែលកើតឡើង
 ហើយ ពិចារណាឃើញច្បាស់ ឲ្យវាក្យសង្ខារ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិន
 មែនខ្លួន មគ្គ របស់ពួកសេក្ខបគ្គល ជាបច្ច័យ នៃអត្ថប្បជិសម្ពិទ្ធ
 ធម្មប្បជិសម្ពិទ្ធ និរុត្តិប្បជិសម្ពិទ្ធ បដិកាណប្បជិសម្ពិទ្ធ និងវាណាវាន-
 កោសល្យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវិហ

(៥៤៥) កុសលោ ធម្មោ អគុសលស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ
 បកត្វបនិស្សយោ ។ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ នាមំ ទត្វា
 សីលំ សមាធិត្វា ឧទោសថកម្មំ កត្វា តំ កុំ កត្វា
 អស្សាទេតិ អភិទន្ធិតិ តំ កុំ កត្វា វាគោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ បុព្វេ សុចិណ្ឌាទិ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ
 អភិទន្ធិតិ តំ កុំ កត្វា វាគោ ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ
 ឈាទា វុដ្ឋហិត្វា ឈាទំ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិ-
 ទន្ធិតិ តំ កុំ កត្វា វាគោ ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ។
 បកត្វបនិស្សយោ សទ្ធំ ឧបនិស្សយ មាទំ ជេច្ឆតិ
 ទិដ្ឋិ កណ្ណាទិ សីលំ . . . សុតំ . . . ចាតំ . . . បញ្ញា
 ឧបនិស្សយ មាទំ ជេច្ឆតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាទិ សទ្ធា . . .
 សីលំ សុតំ ចាគោ . . . បញ្ញា វាគស្ស ទោសស្ស
 មោហស្ស ហនស្ស ទិដ្ឋិយា បត្តនាយ ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៤៦) កុសលោ ធម្មោ អត្យាកតស្ស ធម្មស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្ត-
 រូបនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។ អារម្មណ្ឌបនិស្ស-
 យោ អរហា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ ។

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៥៤៥) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ្ឌបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។
 ការម្មណ្ឌបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបោសថក្នុង
 ធ្វើកុសលនោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើត
 ឡើង ព្រោះធ្វើកុសលនោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ទិដ្ឋិ កើតឡើង ធ្វើភ័ក្ត្រ
 កុសល ដែលខ្លួនធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត)
 ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើកុសលនោះ
 ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ទិដ្ឋិ កើតឡើង (បុគ្គល) ចេញចាកឈាន ធ្វើ
 ឈាន ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយ ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង
 ព្រោះធ្វើឈាននោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។ ឯបកត្ថ-
 បនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសទ្ធា ហើយដំឡើងមានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ
 សីល . . . សុតៈ . . . ចាតៈ . . . អាស្រ័យបញ្ញា ហើយដំឡើងមានៈ
 ប្រកាន់ទិដ្ឋិ សទ្ធា . . . សីល សុតៈ ចាតៈ . . . បញ្ញា ជាបច្ច័យ
 នៃរាគៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥៤៦) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឥព្វកតធម៌ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ
 និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ ការម្មណ្ឌបនិស្ស័យ គឺ ព្រះអរហន្ត
 ចេញចាកមគ្គ ធ្វើមគ្គ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អនុន្តរបដិស្សយោ កុសលំ វុដ្ឋានស្ស មត្តោ វេលស្ស
 សេត្តានំ អនុលោមំ វេលសមាបត្តិយា និរោតា
 វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនកុសលំ វេល-
 សមាបត្តិយា ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បកត្ថបទិស្សយោ សទ្ធិំ ឧបទិស្សយ អត្តានំ អតា-
 បេតិ បរិតាបេតិ បរិយដ្ឋិម្ភលកំ ទុក្ខំ បច្ចនុកោតិ
 សីលំ ... សុតំ ... ចានំ ... បញ្ចំ ឧបទិស្សយ
 អត្តានំ អាតាបេតិ បរិតាបេតិ បរិយដ្ឋិម្ភលកំ ទុក្ខំ
 បច្ចនុកោតិ សទ្ធា ... សីលំ សុតំ ចាកោ ...
 បញ្ចា កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស
 វេលសមាបត្តិយា ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 កុសលំ កម្មំ វិបាកស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អរហា មក្ខំ ឧបទិស្សយ អនុប្បដ្ឋំ កិរិ-
 យសមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ឧប្បដ្ឋំ សមាបដ្ឋតិ សន្តារេ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ មត្តោ អរ-
 ហតោ អត្ថប្បដិសម្ពិទាយ ធម្មប្បដិសម្ពិទាយ និរុត្តិប្ប-
 ដិសម្ពិទាយ បដិកាលាប្បដិសម្ពិទាយ ហំនា ហំនកោ-
 សល្លស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន ប្បច្ចយោ មត្តោ
 វេលសមាបត្តិយា ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បជ្ឈាន

អនន្តរបុរិស្សយ៍ គឺ កុសល ជាបច្ច័យ នៃវដ្តានៈ មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃ
 ផល អនុលោម របស់ពួកសេដ្ឋកុបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ
 នៃវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកុសល របស់បុគ្គល កាលចេញ ចាកនិរោធ
 ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ឯបកត្ថប-
 និស្សយ៍ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសទ្ធា ហើយធ្វើខ្លួនឯង ឲ្យក្តៅ ឲ្យក្តៅ-
 សព្វ ទទួលទុក្ខ ដែលមានការស្វែងរកជាមូល សីល ... សុតៈ ...
 ចាតៈ ... អាស្រ័យបញ្ញា ហើយធ្វើខ្លួនឯង ឲ្យក្តៅ ឲ្យក្តៅសព្វ ទទួល
 ទុក្ខ ដែលមានការស្វែងរកជាមូល សទ្ធា ... សីល សុតៈ ចាតៈ ...
 បញ្ញា ជាបច្ច័យ នៃកាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ និងផលសមាបត្តិ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ កុសលកម្ម ជាបច្ច័យ នៃវិបាក ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ ព្រះអរហន្ត អាស្រ័យមគ្គ ធ្វើកិរិយាសមាបត្តិ ដែលមិនទាន់
 កើត ឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់កិរិយាសមាបត្តិ ដែលកើតឡើងហើយ
 ឃើញច្បាស់ នូវពួកសង្ខារ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន មគ្គ របស់
 ព្រះអរហន្ត ជាបច្ច័យ នៃអត្ថប្បដិសម្ពិទ្ធា ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធា និវត្តិប្បដិ-
 សម្ពិទ្ធា បដិកាណប្បដិសម្ពិទ្ធា និងឋានាឋានកោសល្យ ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥៤៧) អកុសលោ ឆន្ទោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ
 អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វូបនិស្សយោ ។ អារម្មណ្ឌ-
 បនិស្សយោ វាតំ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិនន្តតិ តំ
 កុំ កត្វា វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ កុំ កត្វា
 អស្សាទេតិ អភិនន្តតិ តំ កុំ កត្វា វាតោ ឧប្បជ្ជតិ
 ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ អនន្តរូបនិស្សយោ បុរិមា បុរិមា
 អកុសលា ខន្ធា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ អកុសលាធំ
 ខន្ធាធំ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បកត្វូប-
 និស្សយោ វាតំ ឧបនិស្សយ ចាណំ ហនតិ អទិន្នំ អា-
 ទិយតិ មុសា ភណាតិ បិសុណំ ភណាតិ ជុសំ ភណាតិ
 សម្ពំ បលបតិ សន្និ ភិន្នតិ ជិល្លាបំ ហរតិ ឯកាតា-
 វិកំ កកោតិ បរិបន្តេ តិដ្ឋតិ បរទារំ កច្ឆតិ តាម-
 យាតំ កកោតិ ជិកមយាតំ កកោតិ ហតំ ជីវិតា វោ-
 រោចេតិ បិតំ ជីវិតា វោរោចេតិ អរហន្តំ ជីវិតា វោរោ-
 ចេតិ ធុដ្ឋេន ចិត្តេន តថាគតស្ស លោហិតំ ឧប្បាទេតិ
 សង្ឃំ ភិន្នតិ ទោសំ ឧបនិស្សយ ... ហោហំ ឧប-
 និស្សយ មាធំ ឧបនិស្សយ ទិដ្ឋិ ឧបនិស្សយ ...
 បត្តធំ ឧបនិស្សយ ចាណំ ហនតិ ។ បេ ។ សង្ឃំ ភិន្នតិ

កុសលត្តិកៈ បញ្ចករៈ

[៥៤៧] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សោយនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ
 នឺបកត្ថបនិស្ស័យ ។ ការម្សោយនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) ធ្វើរាគៈ ឲ្យ
 ធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើ
 រាគៈនោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ទិដ្ឋិ កើតឡើង (បុគ្គល) ធ្វើទិដ្ឋិ ឲ្យធ្ងន់
 (ក្នុងចិត្ត) ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើទិដ្ឋិនោះ
 ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។ អនន្តរូបនិស្ស័យ គឺ ពួកអកុ-
 សលក្ខន្ធ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុសលក្ខន្ធ ក្រោយៗ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យរាគៈ
 ហើយសម្លាប់សត្វ យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ និយាយកុហក
 និយាយញុះញង់ និយាយពាក្យអាក្រក់ និយាយពាក្យរោយរាយ កាត់
 ទី-ត លបឆក់ទ្រព្យគេ ឬនយកទ្រព្យក្នុងផ្ទះ ១ ឈរចាំដណ្តើមទ្រព្យ
 គេក្បែរផ្ទះ លួចករិយាបុគ្គលដទៃ សម្លាប់អ្នកស្រុក សម្លាប់អ្នកនិគម
 ផ្តាច់បង្គំជីវិតមាតា ផ្តាច់បង្គំជីវិតបិតា ផ្តាច់បង្គំជីវិតព្រះអរហន្ត ធ្វើព្រះ
 លោហិត នៃព្រះតថាគត ឲ្យពុរពង្ស ដោយទោសចិត្ត បំបែកសង្ឃ
 អាស្រ័យទោសៈ... អាស្រ័យមោហៈ អាស្រ័យមានៈ អាស្រ័យទិដ្ឋិ...
 អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយសម្លាប់សត្វ ។ បេ ។ បំបែកសង្ឃ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ភតោ ... ទោសោ មោហោ មាដោ ទិដ្ឋិ ... បត្តនា
 ភកស្ស ទោសស្ស មោហស្ស មាទស្ស ទិដ្ឋិយា
 បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៤៨) ចាណាតិចាតោ ចាណាតិចាតស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចាណាតិចាតោ អទិន្នា-
 ទានស្ស ... កាមេសុ មិន្នាចារស្ស មុសាវាទស្ស
 បិសុណាវាចាយ ជុសាវាចាយ សម្មប្បលាបស្ស
 អភិជ្ឈាយ ព្យាចានស្ស ... មិន្នាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អទិន្នាទានំ អទិន្នាទានស្ស
 កាមេសុ មិន្នាចារស្ស មុសាវាទស្ស ។ សុទ្ធិតំ ។
 មិន្នាទិដ្ឋិយា ចាណាតិចាតស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ ចក្កំ ពន្ធិតតំ ។

(៥៤៩) កាមេសុ មិន្នាចារោ មុសាវាទោ បិសុណា-
 វាចា ជុសាវាចា សម្មប្បលាចោ អភិជ្ឈា ព្យាចានោ ។
 មិន្នាទិដ្ឋិ មិន្នាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ មិន្នាទិដ្ឋិ ចាណាតិចាតស្ស ... អទិន្នាទានស្ស
 កាមេសុ មិន្នាចារស្ស មុសាវាទស្ស បិសុណាវាចាយ

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

ភគៈ ... ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ

នៃភគៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ នឹងសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧប-

និស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥៤៨) បាណាតិបាត ជាបច្ច័យ នៃបាណាតិបាត ដោយឧប-

និស្សយប្បច្ច័យ បាណាតិបាត (ជាបច្ច័យ) នៃអទិន្នាទានៈ ... កាមេ-

សុមិច្ឆាចារៈ មុសាវតៈ បិសុណាវតា ផុសាវតា សម្ពប្បលាបៈ អភិជ្ឈា

ព្យាបាទៈ ... ជាបច្ច័យ នៃមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អទិន្នាទាន (ជាបច្ច័យ) នៃអទិន្នាទានៈ កាមេសុមិច្ឆាចារៈ មុសាវតៈ ។

សេចក្តីបំប្រញា ។ (ជាបច្ច័យ នៃមិច្ឆាទិដ្ឋិ) នឹងបាណាតិបាតៈ ដោយ

ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិត គប្បីចង់ជាចក្កៈផងចុះ ។

(៥៤៩) កាមេសុមិច្ឆាចារៈ មុសាវតៈ បិសុណាវតា ផុសា-

វតា សម្ពប្បលាបៈ អភិជ្ឈា ព្យាបាទៈ ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាបច្ច័យ នៃមិច្ឆា

ទិដ្ឋិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាបច្ច័យ នៃបាណាតិបាត ...

ជាបច្ច័យ នៃអទិន្នាទានៈ កាមេសុមិច្ឆាចារៈ មុសាវតៈ បិសុណាវតា

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវិបាក

ធម្មសភាវិចារយ សម្មប្បណាបស្ស អភិជ្ឈាយ ព្យាបាទស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៥០] មាតុយាតកកម្មំ មាតុយាតកកម្មស្ស ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ មាតុយាតកកម្មំ មាតុយាត-
កកម្មស្ស . . . អរហន្តយាតកកម្មស្ស វហិវប្បនកកម្មស្ស
សង្ឃកេនកកម្មស្ស . . . និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មាតុយាតកកម្មំ មាតុយាត-
កកម្មស្ស . . . អរហន្តយាតកកម្មស្ស វហិវប្បនកកម្មស្ស
សង្ឃកេនកកម្មស្ស និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា . . . មាតុយាត-
កកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អរហន្ត-
យាតកកម្មំ . . . វហិវប្បនកកម្មំ . . . សង្ឃកេនកកម្មំ . . .
និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ . . . និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ មាតុយាតកកម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ មាតុយាតកកម្មស្ស . . .
អរហន្តយាតកកម្មស្ស . . . វហិវប្បនកកម្មស្ស . . .
សង្ឃកេនកកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
ចក្កំ កាតតំ ។

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

ជនុស្សវតា សម្មប្បលាបៈ អភិជ្ឈា ព្យាបាទៈ ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ ។

[៥៥០] មាតុយាតកម្ម ជាបច្ច័យ នៃមាតុយាតកម្ម ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ បិតុយាតកម្ម (ជាបច្ច័យ) នៃបិតុយាតកម្ម . . . នៃ
អរហន្តយាតកម្ម រុហិរុប្បាទកម្ម និងសង្ឃភេទកម្ម . . . ជាបច្ច័យ នៃ
និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ បិតុយាតកម្ម (ជាបច្ច័យ)
នៃបិតុយាតកម្ម . . . នៃអរហន្តយាតកម្ម រុហិរុប្បាទកម្ម សង្ឃភេទកម្ម
និងនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ . . . ជាបច្ច័យ នៃមាតុយាតកម្ម ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ ។ អរហន្តយាតកម្ម . . . រុហិរុប្បាទកម្ម . . . សង្ឃភេ-
ទកម្ម . . . និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ . . . ជាបច្ច័យ នៃនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាបច្ច័យ នៃមាតុយាតកម្ម ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ នៃបិតុយាតកម្ម . . . អរហន្តយាតកម្ម . . .
រុហិរុប្បាទកម្ម . . . ជាបច្ច័យ នៃសង្ឃភេទកម្ម ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើជាចក្កៈផងចុះ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បជ្ជានំ

[៥៥០] អកុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បកត្វបនិស្សយោ
 រាគំ ឧបនិស្សយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ
 ឧបោសថកម្មំ ករោតិ ឈានំ ឧប្បទេតិ វិបស្សនំ
 ឧប្បទេតិ មក្កំ ឧប្បទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បទេតិ សមា-
 បត្តិ ឧប្បទេតិ ទោសំ . . . មោហំ មាណំ ទិដ្ឋិ . . .
 បត្តនំ ឧបនិស្សយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ
 ឧបោសថកម្មំ ករោតិ ឈានំ ឧប្បទេតិ វិបស្សនំ
 ឧប្បទេតិ មក្កំ ឧប្បទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បទេតិ សមា-
 បត្តិ ឧប្បទេតិ ។ រាគោ . . . ទោសោ មោហោ
 មាណោ ទិដ្ឋិ . . . បត្តនា សទ្ធាយ សីលស្ស សុតស្ស
 ចាកស្ស បញ្ញាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 ចាលាំ ហន្ត្វា តស្ស បដិយាតត្ថាយ ទានំ ទេតិ សីលំ
 សមាទិយតិ ឧបោសថកម្មំ ករោតិ ឈានំ ឧប្ប-
 ទេតិ វិបស្សនំ ឧប្បទេតិ មក្កំ ឧប្បទេតិ អភិញ្ញំ
 ឧប្បទេតិ សមាបត្តិ ឧប្បទេតិ ។ អទិន្នំ អាទិយិត្វា
 . . . មុសា កណ៌ត្វា បិសុណំ កណ៌ត្វា ដុសំ កណ៌ត្វា
 សម្មំ បលបិត្វា សន្ធិំ ធិន្ធិត្វា ធិល្លោបំ ហរិត្វា
 ឯកាការិកំ ករិត្វា បរិបន្នេ បត្វា បរទារំ តត្វា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៥៥១] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យរាគៈ ហើយឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបាសថកម្ម ធ្វើឈាន ឲ្យកើតឡើង ធ្វើវិបស្សនា ឲ្យកើតឡើង ធ្វើមគ្គ ឲ្យកើតឡើង ធ្វើអភិញ្ញា ឲ្យកើតឡើង ធ្វើសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ទោសៈ . . . មោហាៈ មានៈ ទិដ្ឋិ . . . អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបាសថកម្ម ធ្វើឈាន ឲ្យកើតឡើង ធ្វើវិបស្សនា ឲ្យកើតឡើង ធ្វើមគ្គ ឲ្យកើតឡើង ធ្វើអភិញ្ញា ឲ្យកើតឡើង ធ្វើសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ។ រាគៈ . . . ទោសៈ មោហាៈ មានៈ ទិដ្ឋិ . . . សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសុទ្ធសីលៈ សុតៈ ចាតៈ និងបញ្ញា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ (បុគ្គល) សម្លាប់សត្វ ហើយឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបាសថកម្ម ធ្វើឈាន ឲ្យកើតឡើង ធ្វើវិបស្សនា ឲ្យកើតឡើង ធ្វើមគ្គ ឲ្យកើតឡើង ធ្វើអភិញ្ញា ឲ្យកើតឡើង ធ្វើសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការយាត់ នូវផលនៃកម្មនោះ ។ (បុគ្គល) យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ . . . និយាយកុហក និយាយញុះញង់ និយាយពាក្យអាក្រក់ និយាយពាក្យរោយរាយ កាត់ទី-ត លបឆក់ទ្រព្យគេ ប្លន់យកទ្រព្យគេ កងផ្ទុះ១ ឈរចាំដណ្តើមយកទ្រព្យគេក្បែរផ្ទះ លួចកិរិយាអ្នកដទៃ

កុសលគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

តាមហេតុ ករិត្យា ... និកមយាតំ ករិត្យា តស្ស បដិយា-
 តត្ថាយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមាធិយតិ ឧបោសថកម្មំ
 ករោតិ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ ឧប្បាទេតិ មគ្គំ
 ឧប្បាទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ។
 មាតរំ ជីវិតា វេរោបេត្វា តស្ស បដិយាតត្ថាយ ទានំ
 ទេតិ សីលំ សមាធិយតិ ឧបោសថកម្មំ ករោតិ ។
 បីតរំ ជីវិតា វេរោបេត្វា ... អរហន្តំ ជីវិតា វេរោ-
 បេត្វា ... ធុដ្ឋេន ចិត្តេន តថាគតស្ស លោហិតំ ឧប្បា-
 ទេត្វា ... សង្ឃំ ភិក្ខុត្វា តស្ស បដិយាតត្ថាយ ទានំ
 ទេតិ សីលំ សមាធិយតិ ឧបោសថកម្មំ ករោតិ ។

[៥៥២] អតុសលោ ធម្មោ អព្យាគតស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ
 បកត្ថបនិស្សយោ ។ អនន្តរូបនិស្សយោ អតុសលំ
 វុដ្ឋានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បកត្ថ-
 បនិស្សយោ វាតំ ឧបនិស្សយ អត្តានំ អាតាបេតិ
 បរិតាបេតិ បរិយដ្ឋិម្ភលកំ ទុក្ខំ បច្ចនុកោតិ ទោសំ ...
 មោហំ មាណំ ទិដ្ឋិ ... បន្តំ ឧបនិស្សយ អត្តានំ អា-
 តាបេតិ បរិតាបេតិ បរិយដ្ឋិម្ភលកំ ទុក្ខំ បច្ចនុកោតិ ។
 វាតោ ... ទោសោ មោហោ មាណោ ទិដ្ឋិ ...

កុសលត្ថិតៈ បញ្ញាវារៈ

សម្លាប់អ្នកស្រុក . . . សម្លាប់អ្នកនិគម ហើយឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើ
 ឧបោសថកម្ម ធ្វើឈាន ឲ្យកើតឡើង ធ្វើវិបស្សនា ឲ្យកើតឡើង
 ធ្វើមគ្គ ឲ្យកើតឡើង ធ្វើអភិញ្ញា ឲ្យកើតឡើង ធ្វើសមាបត្តិ ឲ្យកើត
 ឡើង ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់ការយាត់ នូវផលនៃកម្មនោះ ។ (បុគ្គល)
 ផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា ហើយឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ ដល់ការយាត់ នូវផលនៃកម្មនោះ ។ (បុគ្គល) ផ្តាច់បង់ជីវិត
 បិតា . . . ផ្តាច់បង់ជីវិត ព្រះអរហន្ត . . . ធ្វើព្រះលោហិត របស់ព្រះ
 តថាគត ឲ្យពុរាតន៍ឡើង ដោយទោសចិត្ត . . . បំបែកសង្ឃ ហើយ
 ឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់ការយាត់
 នូវផលនៃកម្មនោះ ។

[៥៥២] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថូបនិស្ស័យ ។
 អនន្តរូបនិស្ស័យ គឺ អកុសល ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ ។ ឯបកត្ថូបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យរាគៈ ហើយ
 ធ្វើខ្លួនឯង ឲ្យក្តៅ ឲ្យក្តៅសព្វ ទទួលទឹក ដែលមានការស្វែងរកជាមូល
 ទោសៈ . . . មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ . . . អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា
 ហើយធ្វើខ្លួនឯង ឲ្យក្តៅ ឲ្យក្តៅសព្វ ទទួលទឹក ដែលមានការ
 ស្វែងរកជាមូល ។ រាគៈ . . . ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

បត្តនា កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស
 ដលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អតុសលំ កម្មំ វិចាកស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៥៥៣] អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ
 អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ អារម្មណ្ឌ-
 បនិស្សយោ អរហា ដលំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ
 និព្វានំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ និព្វានំ ដលស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនន្តរូបនិស្សយោ
 បុរិមា បុរិមា វិចាកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធា
 បន្តិមានំ បន្តិមានំ វិចាកាព្យាកតានំ កិរិយាព្យាក-
 តានំ ខន្ធានំ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កវន្តំ
 អារម្មណយ កិរិយំ វុដ្ឋានស្ស អរហតោ អនុលោមំ
 ដលសមាបត្តិយា និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញា-
 សញ្ញាយតនកិរិយំ ដលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ កាយិកំ
 សុខំ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស
 ដលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃកាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ និងផលសមា-
បត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ អកុសលកម្ម ជាបច្ច័យ នៃវិបាក
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥៥៣) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សោយបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និង
បកត្ថបនិស្ស័យ ។ ការម្សោយបនិស្ស័យ គឺ ព្រះអរហន្ត ធ្វើផល
ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ធ្វើព្រះនិព្វាន ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត)
ហើយពិចារណា ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃផល ដោយឧបនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ ។ អនន្តរូបនិស្ស័យ គឺ ពួកវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាក-
តក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ
ក្រោយ ។ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ កវណ្ណ ជាបច្ច័យ នៃការជួនា
កិរិយា ជាបច្ច័យ នៃវដ្តានៈ អនុលោម របស់ព្រះអរហន្ត ជាបច្ច័យ
នៃផលសមាបត្តិ នៅសញ្ញានាសញ្ញាយតនកិរិយា របស់បុគ្គល កាល
ចេញ ចាកនិរោធន ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ កាយិកសុខ ជាបច្ច័យ នៃ
កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ

កុសលគ្គិហេ បញ្ញាវិហេ

កាយិកំ ធុត្តំ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស
 ធុត្តស្ស ដលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ធុតុ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស
 ធុត្តស្ស ដលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កោដលំ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស
 ធុត្តស្ស ដលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សេនាសនំ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិ-
 កស្ស ធុត្តស្ស ដលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ កាយិកំ សុខំ . . . កាយិកំ ធុត្តំ
 ធុតុ កោដលំ . . . សេនាសនំ កាយិកស្ស សុខស្ស
 កាយិកស្ស ធុត្តស្ស ដលសមាបត្តិយា ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ដលសមាបត្តិ កាយិកស្ស
 សុខស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរហា
 កាយិកំ សុខំ ឧបនិស្សយ អនុប្បន្នំ តិរិយសមាបត្តិ
 ឧប្បាទេតិ ឧប្បន្នំ សមាបជ្ជតិ សង្ខារ អនិច្ចតា
 ធុត្តតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ កាយិកំ ធុត្តំ . . .
 ធុតុ កោដលំ . . . សេនាសនំ ឧបនិស្សយ អនុប្បន្នំ
 តិរិយសមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ឧប្បន្នំ សមាបជ្ជតិ សង្ខារ
 អនិច្ចតា ធុត្តតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ ។

កុសលត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

កាយិកទុក្ខ ជាបច្ច័យ នៃកាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ នឹងផលសមាបត្តិ
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ រដូវ ជាបច្ច័យ នៃកាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ
 នឹងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ភោជន ជាបច្ច័យ នៃ
 កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ នឹងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ នឹងផលសមាបត្តិ
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ កាយិកសុខ . . . កាយិកទុក្ខ រដូវ ភោជន
 . . . សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ នឹងផល-
 សមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ផលសមាបត្តិ ជាបច្ច័យ នៃ
 កាយិកសុខ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ព្រះអរហន្ត អាស្រ័យកាយិក-
 សុខ ហើយធ្វើកិរិយាសមាបត្តិ ដែលមិនទាន់កើត ឲ្យកើតឡើង ចូល
 កាន់កិរិយាសមាបត្តិ ដែលកើតឡើងហើយ ឃើញច្បាស់ នូវពួកសង្ខារ
 ថាមិនឡើង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន កាយិកទុក្ខ . . . រដូវ ភោជន
 . . . ព្រះអរហន្ត អាស្រ័យសេនាសនៈ ធ្វើកិរិយាសមាបត្តិ ដែលមិន
 ទាន់កើតឡើង ឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់កិរិយាសមាបត្តិ ដែលកើតឡើង
 ហើយ ឃើញច្បាស់ នូវពួកសង្ខារ ថាមិនឡើង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៥៥៤] អព្យាករតោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ
 អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ អារម្មណ្ឌប-
 និស្សយោ សេត្វា ដលំ កុំ កេត្វា បច្ចវេក្ខន្តំ និព្វានំ
 កុំ កេត្វា បច្ចវេក្ខន្តំ និព្វានំ កោត្រកុស្ស វេទានស្ស
 មគ្គស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនន្តរូប-
 និស្សយោ អាវដ្ឋនា កុសលានំ ខន្ធានំ ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ កាយិកំ
 សុខំ ឧបនិស្សយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមា-
 ទិយតិ ឧបាសថកម្មំ ករោតិ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ
 ឧប្បាទេតិ មគ្គំ ឧប្បាទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិ
 ឧប្បាទេតិ កាយិកំ ទុក្ខំ ... ទុតំ ... កោដនំ ...
 សេនាសនំ ឧបនិស្សយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមា-
 ទិយតិ ឧបាសថកម្មំ ករោតិ ឈានំ ឧប្បាទេតិ
 វិបស្សនំ ឧប្បាទេតិ មគ្គំ ឧប្បាទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ
 សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ កាយិកំ សុខំ ... កាយិកំ
 ទុក្ខំ ទុតំ កោដនំ .. សេនាសនំ សន្ធាយ សីលស្ស
 សុតស្ស បាគស្ស បញ្ញាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

[៥៥៤] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយឧបនិស្ស័យប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្វបនិស្ស័យ ។ អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ គឺ ពួកសេក្ខបុគ្គល ធ្វើផល ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ធ្វើព្រះនិព្វាន ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រក្ស វេទានៈ និងមគ្គ ដោយឧបនិស្ស័យប្បច្ច័យ ។ អនន្តរូបនិស្ស័យ គឺ អារាជ្ជនា ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ដោយឧបនិស្ស័យប្បច្ច័យ ។ ឯបកត្វបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យកាយិកសុខ ហើយឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើឈាន ឲ្យកើតឡើង ធ្វើវិបស្សនា ឲ្យកើតឡើង ធ្វើមគ្គ ឲ្យកើតឡើង ធ្វើអភិញ្ញា ឲ្យកើតឡើង ធ្វើសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង កាយិកទុក្ខ . . . វដ្តវ . . . កោដន . . . (បុគ្គល) អាស្រ័យសេនាសនៈ ហើយឲ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើឈាន ឲ្យកើតឡើង ធ្វើវិបស្សនា ឲ្យកើតឡើង ធ្វើមគ្គ ឲ្យកើតឡើង ធ្វើអភិញ្ញា ឲ្យកើតឡើង ធ្វើសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង កាយិកសុខ . . . កាយិកទុក្ខ វដ្តវ កោដន . . . សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា សីល សុត្តៈ ចាតៈ និងបញ្ញា ដោយឧបនិស្ស័យប្បច្ច័យ ។

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវាពេ

[២៥៥] អព្យាកតោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ
 អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។ អារម្មណ្ឌប-
 និស្សយោ ចក្កំ ក្កំ កក្កា អស្សាទេតិ អភិនន្តតិ
 តំ ក្កំ កក្កា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 សោតំ ... យានំ ជីវ្ហំ កាយំ រូបេ សន្នេ កន្ធូ
 រសេ ដោជ្ជេ ... វត្ថុំ វិចារកាព្យាកតេ កិរិយាព្យា-
 កតេ ខន្ធក្កំ កក្កា អស្សាទេតិ អភិនន្តតិ តំ ក្កំ
 កក្កា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ អនន្តរូបនិស្ស-
 យោ អាវជ្ជោ អកុសលានំ ខន្ធានំ ឧបនិស្សយប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។ បកត្វបនិស្សយោ កាយិកំ
 សុខំ ឧបនិស្សយ មាណំ ហនតិ អធិន្នំ អាធិយតិ
 មុសា ភណតិ បិសុណំ ភណតិ ជុសំ ភណតិ
 សម្មំ បលបតិ សន្ធិំ និទ្ទតិ និល្លាបំ ហរតិ ឯកាតា-
 វិកំ ករោតិ បរិបន្តេ តិជ្ជតិ បរទារំ កច្ចតិ តាមយាតំ
 ករោតិ និគមយាតំ ករោតិ មាតរំ ជីវិតា វេរោបេតិ
 បិតរំ ជីវិតា វេរោបេតិ អរហន្តំ ជីវិតា វេរោបេតិ
 ធុដ្ឋន បិត្តេន តថាគតស្ស លោហិតំ ឧប្បាទេតិ
 សង្ឃំ ភិន្នតិ កាយិកំ ធុត្វំ ... ធុត្វំ ... កោដនំ ...

កុសលត្ថិតៈ បញ្ញាវារៈ

(៥៥៥) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សឈូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និង
បកត្ថបនិស្ស័យ ។ ការម្សឈូបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) ធ្វើចក្ខុ ឲ្យធ្ងន់
(ក្នុងចិត្ត) ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើចក្ខុនោះ
ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ទិដ្ឋិ កើតឡើង សោតៈ ... ឃានៈ ជីវ្ហា កាយ
ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋព្វៈ ... វត្ថុ ធ្វើពួកវាបា-
កាព្យាកតក្នុង និងពួកកិរិយាព្យាកតក្នុង ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយត្រេក-
អរ រីករាយ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះធ្វើខន្ធនោះ ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត)
ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។ អនន្តរូបនិស្ស័យ គឺ អាវជ្ជនា ជាបច្ច័យ នៃពួក
អកុសលក្នុង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល)
អាស្រ័យកាយិកសុខ ហើយសម្លាប់សត្វ យកទ្រព្យ ដែលរតេមិនបាន
ឲ្យ និយាយកុហក និយាយញុះញង់ និយាយពាក្យអាក្រក់ និយាយ
ពាក្យរោយរាយ កាត់ទី-ត លបឆក់ទ្រព្យគេ ឬនយកទ្រព្យគេក្នុងផ្ទះ
មួយ ឈរចាំដណ្តើមទ្រព្យគេក្បែរផ្ទះ លួចកិរិយាអ្នកដទៃ សម្លាប់អ្នក
ស្រុក សម្លាប់អ្នកនិគម ផ្តាច់បង្គំជីវិតមាតា ផ្តាច់បង្គំជីវិតបិតា ផ្តាច់បង្គំ
ជីវិតព្រះអរហន្ត ធ្វើព្រះលោហិត នៃព្រះតថាគត ឲ្យពុរាង ដោយ
ទោសចិត្ត បំបែកសង្ឃ កាយិកទុក្ខ ... រដូវ ... កោដន ...

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ ចាណំ ហនតិ ។ សង្ខតំ ។
 សង្ខំ ភិន្តតិ ។ កាយិកំ សុខំ . . . កាយិកំ ទុក្ខំ
 ឧត្ត ភោជនំ . . . សេនាសនំ ពកស្ស ទោសស្ស
 មោហស្ស មាទស្ស ទិដ្ឋិយា បត្តនាយ ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៥៦) អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេជាតំ វត្ថុបុ-
 រេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ អរហា ចក្កំ អនិច្ចតោ
 ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនី សោតំ . . . យានំ ជីវិតំ
 កាយំ រូបេ សន្និ កន្ធោ រសេ ដោដ្ឋព្វេ . . . វត្ថុ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនី ទិព្វេន បក្កុនា
 រូបំ បស្សនី ទិព្វាយ សោតនាតុយា សង្ខំ សុណាតិ ។
 រូបាយននំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សន្នាយននំ សោតវិញ្ញាណស្ស កន្ធាយននំ យាន-
 វិញ្ញាណស្ស រសាយននំ ជីវិតវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋញ្ញាយ-
 ននំ កាយវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 វត្ថុបុរេជាតំ ចក្កាយននំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស បុរេជាត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សោតាយននំ សោតវិញ្ញាណស្ស

អភិធម្មបដិក អនុណមត្តិកប្បវដ្ឋាន

អាស្រ័យសេនាសនៈ ហើយសម្លាប់សត្វ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ បំបែក
សង្ឃ ។ កាយិកសុខ ... កាយិកទុក្ខ រដូវ កោដន ... សេនា-
សនៈ ជាបច្ច័យ នៃរាគៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ និងសេចក្តី
ប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៥៦] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយបុរេ-
ជាតប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ ការម្ម-
ណបុរេជាត គឺ ព្រះអរហន្ត ឃើញច្បាស់ ទូរវត្ថុ ថាបិនទៀង ជា
ទុក្ខ មិនមែនខ្លួន សោតៈ ... ឃានៈ ដីក្រ កាយ ពួករូប ពួក
សំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋព្វៈ ... ឃើញច្បាស់ ទូរវត្ថុ ថា
មិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮសំឡេង
ដោយទិព្វសោតធាតុ ។ រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយ
បុរេជាតប្បច្ច័យ សទ្ធាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃសោតវិញ្ញាណ គន្ធា-
យតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃឃានវិញ្ញាណ រសាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃ
ដីវិញ្ញាណ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេជា-
តប្បច្ច័យ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ ចក្ខុយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ សោតាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃសោតវិញ្ញាណ

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវិហ

យា នាយតនំ យា នវិញ្ញាណស្ស ជីវ្ហាយតនំ ជីវ្ហវិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ វិចាកាព្យាកតានំ កិរិយា-
ព្យាកតានំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៥៧) អព្យាកតោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេជាតំ វត្ថុបុរេ-
ជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ សេត្វា វា បុគ្គជ្ជនា វា
ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ
សោតំ . . . យានំ ជីវ្ហំ កាយំ រូបេ សន្នេ កន្ធូ រសេ
ដោជ្ជេ . . . វត្ថុំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ
ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ បស្សន្តិ ទិព្វាយ សោតនាតុយា
សន្នំ សុណន្តិ ។ វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ កុសលានំ ខន្ធានំ
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៥៨) អព្យាកតោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេជាតំ វត្ថុ-
បុរេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ ចក្កំ អស្សាទេតិ
អភិទន្ធាតំ តំ អាត្ម រាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
វិចិត្តិច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ ទុក្ខច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ
ឧប្បជ្ជតិ សោតំ . . . យានំ ជីវ្ហំ កាយំ រូបេ

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

ឃាទាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃឃានវិញ្ញាណ ដ៏ក្លាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃដ៏វិញ្ញាណ កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេ-ជាតប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាក-តក្ខន្ធ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(៥៥៧) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយបុរេ-ជាតប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ ការម្ស-ណបុរេជាត គឺ ពួកសេក្ខបុគ្គលក្តី ពួកបឋជនក្តី ឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន សោតៈ . . . ឃានៈ . . . ដ៏ក្លាយ កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋព្វៈ . . . ឃើញច្បាស់ នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(៥៥៨) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយបុរេ-ជាតប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ ការម្សណ-បុរេជាត គឺ (បុគ្គល) គ្រេកអរ រីករាយ នឹងចក្ខុ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះ ប្រាសាទចក្ខុនោះ ទិដ្ឋ កើតឡើង វិចិត្រិយា កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង សោតៈ . . . ឃានៈ ដ៏ក្លាយ កាយ ពួករូប

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

សន្តោ កន្តោ រសេ ដោជ្ជត្វេ . . . វត្ថុំ អស្សាទេតិ
 អភិទន្ធិតិ តំ អារត្ត រាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 វិចិត្តា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធចំ ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ អកុសលានំ ខន្ធានំ
 បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៥៩] កុសលោ ឆន្ទោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បន្ទាជាតា កុសលា
 ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស បន្ទាជាតប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៦០] អកុសលោ ឆន្ទោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បន្ទាជាតា អកុសលា
 ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស បន្ទាជាតប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៦១] អព្យាកតោ ឆន្ទោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បន្ទាជាតា វិហាកាព្យា-
 កតា កិរិយាព្យាកតា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស
 កាយស្ស បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋពៈ . . . (បុគ្គល) ត្រេកអរ
 រីករាយ នឹងវត្ថុ ពគៈ កើតឡើង ព្រោះប្រាសវត្ថុនោះ ទិដ្ឋិ កើត
 ឡើង វិចិត្រច្ឆាយ កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើត
 ឡើង ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុសលក្ខន្ធ ដោយ
 បុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៥៥៩] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយបច្ឆាជា-
 តប្បច្ច័យ បានដល់បច្ឆាជាត គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃកាយ
 នេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។

[៥៦០] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយបច្ឆា-
 ជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ឆាជាត គឺ ពួកអកុសលក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃ
 កាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។

[៥៦១] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយ
 បច្ឆាជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ឆាជាត គឺ ពួកវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ និងពួក
 កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយ
 បច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវិពេ

[៥៦២] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 អាសេវនប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បុរិមា បុរិមា កុសលា
 ខន្ធោ បដ្ឋិមាណំ បដ្ឋិមាណំ កុសលាណំ ខន្ធោណំ អាសេ-
 វនប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អនុលោមំ តោត្រកុស្ស អនុ-
 លោមំ វេទានស្ស តោត្រកុ មត្តស្ស វេទានំ មត្តស្ស
 អាសេវនប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥៦៣] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 អាសេវនប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បុរិមា បុរិមា អកុសលា
 ខន្ធោ បដ្ឋិមាណំ បដ្ឋិមាណំ អកុសលាណំ ខន្ធោណំ អាសេ-
 វនប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥៦៤] អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 អាសេវនប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បុរិមា បុរិមា កិរិយា-
 ព្យាកតា ខន្ធោ បដ្ឋិមាណំ បដ្ឋិមាណំ កិរិយាព្យាក-
 តាណំ ខន្ធោណំ អាសេវនប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥៦៥] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ កុសលា ចេតនា សម្ម-
 យុត្តកានំ ខន្ធោណំ កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

កុសលធម៌ៈ បញ្ញាវារៈ

[៥៦២] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយអាសេវន-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ក្រោយៗ
ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រក្ខ អនុលោម
(ជាបច្ច័យ) នៃវេទានៈ គោត្រក្ខ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ វេទានៈ ជា
បច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៥៦៣] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយ
អាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលក្ខន្ធ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុស-
លក្ខន្ធ ក្រោយៗ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៥៦៤] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយ
អាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ពួកកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួក
កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ក្រោយៗ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៥៦៥] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយកម្ម-
ប្បច្ច័យ គឺ កុសលចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បជ្ជាដំ

[៥៦៦] កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សហជាតា នាណខណីកា ។
 សហជាតា កុសលោ ចេតនា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបាណំ
 កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ នាណខណីកា កុសលោ
 ចេតនា វិចារកាណំ ខន្ធាណំ កដត្តា ច រូបាណំ កម្មប្ប-
 ដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥៦៧] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ច អព្យា-
 កតស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ កុសលោ
 ចេតនា សម្បយុត្តកាណំ ខន្ធាណំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូ-
 បាណំ កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥៦៨] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អកុសលោ ចេតនា សម្ប-
 យុត្តកាណំ ខន្ធាណំ កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥៦៩] អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សហជាតា នាណខណីកា ។
 សហជាតា អកុសលោ ចេតនា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបាណំ កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ នាណខណីកា
 អកុសលោ ចេតនា វិចារកាណំ ខន្ធាណំ កដត្តា ច
 រូបាណំ កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៥៦៦] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយកម្ម-
ប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងនានាខណ៌កៈ ។ សហជាត គឺ
កុសលចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជ្ជានុរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។
ឯនានាខណ៌កៈ គឺ កុសលចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ នឹងពួក
កដត្តារូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៦៧] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ នឹងអព្យាកតធម៌
ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ កុសលចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
នឹងពួកចិត្តសមុជ្ជានុរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៦៨] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយកម្ម-
ប្បច្ច័យ គឺ អកុសលចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៦៩] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយកម្ម-
ប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងនានាខណ៌កៈ ។ សហជាត គឺ
អកុសលចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជ្ជានុរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។
ឯនានាខណ៌កៈ គឺ អកុសលចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ នឹង
ពួកកដត្តារូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិកេ បញ្ញាវិហ

[៥៧០] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ច
អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អកុសលា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តស-
មុដ្ឋាធានញ្ច រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៧១] អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចាកាព្យាកតា
កិរិយាព្យាកតា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
ចិត្តសមុដ្ឋាធានញ្ច រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិក្ខណោ វិចាកាព្យាកតា ចេតនា សម្បយុត្ត-
កានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ចេតនា វត្ថុស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៧២] អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចាកាព្យាកតោ ឯកោ
ខន្ធា តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាធានញ្ច រូបាទំ
វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ ខន្ធា ឯកស្ស
ខន្ធស្ស ចិត្តសមុដ្ឋាធានញ្ច រូបាទំ វិចាកប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្វិន្នំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាធានញ្ច
រូបាទំ វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ

កុសលត្ថិតៈ បញ្ញាវារៈ

[៥៧០] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ និងអព្យាកតធម៌
ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ អកុសលចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
និងពួកចិត្តសមុជ្ឈនរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៧១] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយកម្ម-
ប្បច្ច័យ គឺ វិបាកាព្យាកតចេតនា និងកិរិយាព្យាកតចេតនា ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ និងពួកចិត្តសមុជ្ឈនរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈ
នៃបដិសន្ធិ វិបាកាព្យាកតចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ និង
ពួកកដតារូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៧២] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយវិបា-
កប្បច្ច័យ គឺ វិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ និងពួក
ចិត្តសមុជ្ឈនរូប ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១
និងពួកចិត្តសមុជ្ឈនរូប ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធ ២ និងពួកចិត្តសមុជ្ឈនរូប ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

វិចារកាព្យាករោតោ ឯកោ ខន្ធនោ តិណ្ណន្នំ ខន្ធនំ
 កដត្តា ច រូចានំ វិចារកប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តយោ
 ខន្ធនោ ឯកស្ស ខន្ធស្ស កដត្តា ច រូចានំ វិចារក.
 ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ទ្វេ ខន្ធនោ ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ កដត្តា
 ច រូចានំ វិចារកប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ខន្ធនោ វត្ថុស្ស
 វិចារកប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥៧៣] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ កុសលា អាហារា សម្ម-
 យុត្តកានំ ខន្ធនំ អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥៧៤] កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ កុសលា អាហារា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានំ រូចានំ អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥៧៥] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ច អព្យា-
 កតស្ស ច ធម្មស្ស អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 កុសលា អាហារា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធនំ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥៧៦] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អកុសលា អាហារា
 សម្មយុត្តកានំ ខន្ធនំ អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

វិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ និងពួកកងត្តារូប ដោយ
 វិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ និងពួកកងត្តារូប ដោយ
 វិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ និងពួកកងត្តារូប ដោយ
 វិបាកប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

(៥៧៣) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយអាហារ-
 ប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលាហារ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយ
 អាហារប្បច្ច័យ ។

(៥៧៤) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយអាហារ-
 ប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលាហារ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយ
 អាហារប្បច្ច័យ ។

(៥៧៥) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ និងអព្យាកតធម៌
 ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលាហារ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្ត-
 កក្ខន្ធ និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៥៧៦) អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយអាហារ-
 ប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលាហារ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយ
 អាហារប្បច្ច័យ ។

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវិហា

[៥៧៧] អតុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អតុសលា អាហារា ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានំ វូចានំ អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥៧៨] អតុសលោ ធម្មោ អតុសលស្ស ច
អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
អតុសលា អាហារា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានំ វូចានំ អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥៧៩] អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
ធម្មស្ស អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វិចាកាព្យាកតា
កិរិយាព្យាកតា អាហារា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ
ចិត្តសមុដ្ឋានានំ វូចានំ អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
បដិសន្ធិកូលោ វិចាកាព្យាកតា អាហារា សម្មយុត្ត-
កានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច វូចានំ អាហារប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ កតធិការោ អាហារោ ឥមស្ស កាយស្ស
អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៥៨០] តុសលោ ធម្មោ តុសលស្ស ធម្មស្ស
ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តុសលា ឥន្ទ្រិយា សម្ម-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

កុសលត្ថិតៈ បញ្ញាវារៈ

[៥៧៧] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលាហារ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប
ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[៥៧៨] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ និងអព្យា-
កតធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលាហារ ជាបច្ច័យ នៃពួក
សម្បយុត្តកក្កន្ធ និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[៥៧៩] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកវិបាកាព្យាកតាហារ និងពួកភិរិយាព្យាកតាហារ
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអាហា-
រប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកវិបាកាព្យាកតាហារ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ និងពួកកដត្តារូប ដោយអាហារប្បច្ច័យ កតឡីកា-
រាហារ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[៥៨០] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយ-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលឥន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ ដោយ
ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

អវិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បវត្តនំ

[៥៨០] កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលា ឥន្ទ្រិយា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានំ រូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៨២] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ច
 អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 កុសលា ឥន្ទ្រិយា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៨៣] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលា ឥន្ទ្រិយា សម្ប-
 យុត្តកានំ ខន្ធានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៨៤] អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលា ឥន្ទ្រិយា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានំ រូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៨៥] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ច
 អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អកុសលា ឥន្ទ្រិយា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បជ្ឈាន

[៥៨១] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយ-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលិទ្ធិន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយ
ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[៥៨២] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ និងអព្យាកតធម៌
ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលិទ្ធិន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្ត-
កក្ខន្ធ និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[៥៨៣] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយ
ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលិទ្ធិន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[៥៨៤] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយឥន្ទ្រិ-
យប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលិទ្ធិន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប
ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[៥៨៥] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ និងអព្យា-
កតធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពួកអកុសលិទ្ធិន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវិព

[៥៨៦] អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចាកាព្យាកតា កិរិយា-
 ព្យាកតា ឥន្ទ្រិយា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តស-
 មុដ្ឋាធានញ្ច រូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិ-
 សន្និក្ខុណោ វិចាកាព្យាកតា ឥន្ទ្រិយា សម្មយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ចក្ខុន្ទ្រិយំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សោតិន្ទ្រិយំ សោតវិញ្ញាណស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ យានិន្ទ្រិយំ យានិវិញ្ញាណស្ស ឥន្ទ្រិ-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ជិន្និន្ទ្រិយំ ជិន្និវិញ្ញាណស្ស
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កាយិន្ទ្រិយំ កាយិវិញ្ញា-
 ណស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ រូបដីតិន្ទ្រិយំ
 កដត្តារូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៨៧] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលានិ ឈានម្ពានិ
 សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៨៨] កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលានិ ឈានម្ពានិ
 ចិត្តសមុដ្ឋាធានំ រូចានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

កុសលត្ថិតៈ បញ្ញាវិវាទៈ

[៥៨៦] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយ-
 បច្ច័យ គឺ ពួកវិបាកាព្យាកតឥន្ទ្រិយ និងពួកវិបាកាព្យាកតឥន្ទ្រិយ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយឥន្ទ្រិយ-
 បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកវិបាកាព្យាកតឥន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធ និងពួកកដត្តារូប ដោយឥន្ទ្រិយបច្ច័យ ចក្ខុន្ទ្រិយ ជា
 បច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយឥន្ទ្រិយបច្ច័យ សោតិឥន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ
 នៃសោតវិញ្ញាណ ដោយឥន្ទ្រិយបច្ច័យ ឃានិឥន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃហា-
 នវិញ្ញាណ ដោយឥន្ទ្រិយបច្ច័យ ជីវិឥន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃជីវវិញ្ញាណ
 ដោយឥន្ទ្រិយបច្ច័យ កាយិឥន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយ
 ឥន្ទ្រិយបច្ច័យ រូបជីវិតិឥន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយឥន្ទ្រិ-
 យបច្ច័យ ។

[៥៨៧] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយឈាន-
 បច្ច័យ គឺ ពួកអន្តរឈាន ដែលជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្ប-
 យុត្តកក្ខន្ធ ដោយឈានបច្ច័យ ។

[៥៨៨] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយឈាន-
 បច្ច័យ គឺ ពួកអន្តរឈាន ដែលជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តស-
 មុដ្ឋានរូប ដោយឈានបច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទ្ធិកប្បដ្ឋានំ

[៥៨៩] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ច អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលានិ ឈានន្តានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានេត្ថ រូចានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៩០] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលានិ ឈានន្តានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៩១] អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលានិ ឈានន្តានិ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៩២] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ច អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលានិ ឈានន្តានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានេត្ថ រូចានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៩៣] អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចាកាព្យាកតានិ តិរិយាព្យាកតានិ ឈានន្តានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានេត្ថ រូចានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៥៨៩] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ និងអព្យាកតធម៌
ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ ពួកអង្គឈាន ដែលជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

[៥៩០] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយឈាន-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកអង្គឈាន ដែលជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្ប-
យុត្តកក្កន្ធ ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

[៥៩១] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយឈាន-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកអង្គឈាន ដែលជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តស-
មុដ្ឋានរូប ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

[៥៩២] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ និងអព្យាកត-
ធម៌ ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ ពួកអង្គឈាន ដែលជាអកុសល ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

[៥៩៣] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយឈា-
នប្បច្ច័យ គឺ ពួកអង្គឈាន ដែលជាវិបាកាព្យាកតៈ និងកិរិយាព្យាកតៈ ជា
បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយឈានប្បច្ច័យ

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវិព

បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកាព្យាកតានិ ឈានផ្កានិ សម្ប-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ ឈានប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៥៧៤] កុសលោ ឆន្នោ កុសលស្ស ឆប្បស្ស
មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលានិ មគ្គផ្កានិ សម្ប-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៧៥] កុសលោ ឆន្នោ អព្យាកតស្ស ឆប្បស្ស
មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលានិ មគ្គានិ ចិត្តស-
មុដ្ឋានានំ រូចានំ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលានិ
មគ្គផ្កានិ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ មគ្គប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៥៧៦] កុសលោ ឆន្នោ កុសលស្ស ច អព្យា-
កតស្ស ច ឆប្បស្ស មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុស-
លានិ មគ្គផ្កានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
នានញ្ច រូចានំ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៧៧] អកុសលោ ឆន្នោ អកុសលស្ស ឆប្បស្ស
មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលានិ មគ្គផ្កានិ សម្ប-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

កុសលត្ថិតៈ បញ្ញាវារៈ

កង្ខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកអង្គឈាន ដែលជាវិបាកាព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ និងពួកកងតារូប ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

(៥៩៤) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ
គឺ ពួកអង្គមគ្គ ដែលជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ
ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

(៥៩៥) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយមគ្គ-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកមគ្គ ដែលជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប
ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ពួកអង្គមគ្គ ដែលជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តស-
មុដ្ឋានរូប ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

(៥៩៦) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ និងអព្យាកតធម៌
ដោយមគ្គប្បច្ច័យ គឺ ពួកអង្គមគ្គ ដែលជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃពួក
សម្បយុត្តកក្កន្ធ និងពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

(៥៩៧) អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយមគ្គ-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកអង្គមគ្គ ដែលជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្ត-
កក្កន្ធ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

(៥៧៨) អតុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
មក្ខប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ អតុសលានំ មក្ខវ្តានំ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានំ វូចានំ មក្ខប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

(៥៧៩) អតុសលោ ធម្មោ អតុសលស្ស ច
អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស មក្ខប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
អតុសលានំ មក្ខវ្តានំ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានញ្ច វូចានំ មក្ខប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

(៦០០) អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
មក្ខប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ វិចាកាព្យាកតានំ កិរិយា-
ព្យាកតានំ មក្ខវ្តានំ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានញ្ច វូចានំ មក្ខប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បដិ-
សន្ធិក្ខណោ វិចាកាព្យាកតានំ មក្ខវ្តានំ សម្បយុត្ត-
កានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច វូចានំ មក្ខប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ ។

(៦០១) តុសលោ ធម្មោ តុសលស្ស ធម្មស្ស
សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ តុសលោ ឯកោ ខន្ធា-
នីល្លានំ ខន្ធានំ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ តយោ
ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធស្ស សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៥៩៨] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយមគ្គ-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកអធិមគ្គ ដែលជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជ្ឈាន-
រូប ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

[៥៩៩] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ នឹងអព្យា-
កតធម៌ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ គឺ ពួកអធិមគ្គ ដែលជាអកុសល ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ នឹងពួកចិត្តសមុជ្ឈានរូប ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

[៦០០] ពព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយមគ្គ-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកអធិមគ្គ ដែលជាវិបាកាព្យាកតៈ នឹងកិរិយាព្យាកតៈ ជា
បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ នឹងពួកចិត្តសមុជ្ឈានរូប ដោយមគ្គប្បច្ច័យ
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកអធិមគ្គ ដែលជាវិបាកាព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ នឹងពួកកដ្ឋតារូប ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

[៦០១] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជា ច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ

ទ្វេ ខន្ធ ទ្វិន្ទ ខន្ធ ខន្ធ ខន្ធ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(៦០២) អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស
 ធម្មស្ស សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អកុសលោ
 ឯកោ ខន្ធ ខន្ធ ខន្ធ ខន្ធ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ តយោ ខន្ធ ឯកស្ស ខន្ធស្ស សម្បយុត្តប្ប-
 ដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ទ្វេ ខន្ធ ទ្វិន្ទ ខន្ធ ខន្ធ សម្បយុត្តប្ប-
 ដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(៦០៣) អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វិចាកាព្យាកតោ
 កិរិយាព្យាកតោ ឯកោ ខន្ធ ខន្ធ ខន្ធ ខន្ធ
 សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តយោ ខន្ធ ឯកស្ស
 ខន្ធស្ស សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ទ្វេ ខន្ធ ទ្វិន្ទ
 ខន្ធ ខន្ធ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្កលោ
 វិចាកាព្យាកតោ ឯកោ ខន្ធ ខន្ធ ខន្ធ ខន្ធ
 សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ តយោ ខន្ធ ឯកស្ស
 ខន្ធស្ស សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ទ្វេ ខន្ធ
 ទ្វិន្ទ ខន្ធ ខន្ធ សម្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវិវរៈ

ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៦០២) អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ គឺ អកុសលក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៦០៣) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលជាវិបាកាព្យាកតៈ នឹងកិរិយាព្យាកតៈ
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធ ១ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយ
សម្បយុត្តប្បច្ច័យ កង្ខណៈនៃបដិសន្ធិ វិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធ ៣ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១
ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២០៤] តុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។
សហជាតា តុសលោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូចានំ
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា តុសលោ
ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋ-
យេន បច្ចយោ ។

[២០៥] អតុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។
សហជាតា អតុសលោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូចានំ
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អតុសលោ
ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋ-
យេន បច្ចយោ ។

[២០៦] អព្យាកតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ
បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា វិហាកាព្យាកតា កិរិយា-
ព្យាកតា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូចានំ វិប្បយុត្តប្ប-
ដ្ឋយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិហាកាព្យាកតា
ខន្ធា កដត្តារូចានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ខន្ធា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(៦០៤) កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងបច្ចាជាត ។ សហជាត គឺ ពួក
កុសលខ្លួន ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។
ឯបច្ចាជាត គឺ ពួកកុសលខ្លួន ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន
ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៦០៥) អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងបច្ចាជាត ។ សហជាត គឺ ពួក
អកុសលខ្លួន ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។
ឯបច្ចាជាត គឺ ពួកអកុសលខ្លួន ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើត
មុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៦០៦) អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត នឹងបច្ចាជាត ។ សហជាត
គឺ ពួកវិបាកាព្យាកតខ្លួន នឹងពួកកិរិយាព្យាកតខ្លួន ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកវិបាកា-
ព្យាកតខ្លួន ជាបច្ច័យ នៃពួកកដតារូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវិភាគ

វត្ថុស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ វត្ថុ ខន្ធនំ វិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ បុរេជានំ តត្ថោយតនំ
 បក្ខវិញ្ញាណស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សោ-
 តាយតនំ សោតវិញ្ញាណស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ច-
 យោ យាធាយតនំ យាធិវិញ្ញាណស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋ-
 យេន បច្ចយោ ជីវ្ហយតនំ ជីវ្ហវិញ្ញាណស្ស វិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ វត្ថុ វិចាគាព្យាក-
 តានំ តតិរិយាព្យាកតានំ ខន្ធនំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ ។ បច្ឆាជានា វិចាគាព្យាកតា តតិរិយាព្យា-
 កតា ខន្ធា បុរេជានស្ស វេបស្ស កាយស្ស វិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[៥០៧] អព្យាកតោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បុរេជានំ វត្ថុ កុសលានំ
 ខន្ធនំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[៦០៨] អព្យាកតោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បុរេជានំ វត្ថុ អកុស-
 លានំ ខន្ធនំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ
 ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ បុរេជាត គឺ ចក្ខុយានៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ សោតាយានៈ ជាបច្ច័យ នៃសោ-
 តវិញ្ញាណ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ឃោនាយានៈ ជាបច្ច័យ នៃឃា-
 វិញ្ញាណ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ជីវ្ហាយានៈ ជាបច្ច័យ នៃជីវ្ហវិញ្ញាណ
 ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ កាយាយានៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ
 ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ និងពួក
 កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ ពួកវិបាកា-
 ព្យាកតក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើត
 មុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៦០៧) ឥព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ
 ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៦០៨) ឥព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកអកុសលក្ខន្ធ
 ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៦០៩] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលោ ឋានោ ខន្ធនា
តិណ្ណន្នំ ខន្ធនំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ ខន្ធនា
ឋិតស្ស ខន្ធន្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធនា
ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦១០] កុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។
សហជាតា កុសលា ខន្ធនា ចិត្តសមុដ្ឋាធានំ រូបាធានំ
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា កុសលា
ខន្ធនា បុរេជាតស្ស នីមស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៦១១] កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ច អព្យា-
កតស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុ-
សលោ ឋានោ ខន្ធនា តិណ្ណន្នំ ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
ធានញ្ច រូបាធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ ខន្ធនា
ឋិតស្ស ខន្ធន្ស ចិត្តសមុដ្ឋាធានញ្ច រូបាធានំ អត្ថិប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធនា ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
ធានញ្ច រូបាធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៦០៩] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយអត្ថិ-
ប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ
ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធ ២ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៦១០] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយអត្ថិ-
ប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងបច្ចាជាត ។ សហជាត គឺ ពួក
កុសលក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។
ឯបច្ចាជាត គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន
ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៦១១] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ នឹងអព្យាកតធម៌
ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ នឹងពួកចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ នឹងពួក
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ នឹងពួក
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវិបាកោ

[៦០២] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលោ ឯកោ ខន្ធន្ត
តិណ្ណន្តំ ខន្ធន្តំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ ខន្ធន្ត
ឯកស្ស ខន្ធន្ត អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធន្ត
ទ្ធិន្តំ ខន្ធន្តំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦០៣] អកុសលោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បន្តាជាតំ ។
សហជាតា អកុសលោ ខន្ធន្ត ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បន្តាជាតា អកុសលោ
ខន្ធន្ត បុរេជាតស្ស ភមស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៦០៤] អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ច
អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អកុសលោ ឯកោ ខន្ធន្ត តិណ្ណន្តំ ខន្ធន្ត ចិត្តស-
មុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ
ខន្ធន្ត ឯកស្ស ខន្ធន្ត ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធន្ត ទ្ធិន្តំ ខន្ធន្ត ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៦១២] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយអត្ថិ-
ប្បច្ច័យ គឺ អកុសលក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ
ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធ ២ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៦១៣] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយ
អត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងបច្ច័យជាត ។ សហជាត គឺ ពួក
អកុសលក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជ្ឈានុរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។
ឯបច្ច័យជាត គឺ ពួកអកុសលក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើត
មុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៦១៤] អកុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ នឹងអព្យា-
កតធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ គឺ អកុសលក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
នឹងពួកចិត្តសមុជ្ឈានុរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១
នឹងពួកចិត្តសមុជ្ឈានុរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
នឹងពួកចិត្តសមុជ្ឈានុរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៦០៥) អព្យាកតោ ឆន្ទោ អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ
អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតោ វិចាកាព្យាកតោ
កិរិយាព្យាកតោ ឯកោ ខន្ធនា តិណ្ឌន្នំ ខន្ធនំ
ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វ រូចានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តយោ ខន្ធនា ឯកស្ស ខន្ធស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វ
រូចានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធនា ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ
ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វ រូចានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិក្ខណោ វិចាកាព្យាកតោ ឯកោ ខន្ធនា
តិណ្ឌន្នំ ខន្ធនំ កដត្តា ច រូចានំ អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តយោ ខន្ធនា ឯកស្ស ខន្ធស្ស កដត្តា ច
រូចានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធនា ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ
កដត្តា ច រូចានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ខន្ធនា
វត្ថុស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ ខន្ធនំ អត្ថិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ឯកំ មហាក្ខតំ តិណ្ឌន្នំ មហា-
ក្ខតានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ មហាក្ខតា
ឯកស្ស មហាក្ខតស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
មហាក្ខតា ទ្ធិន្នំ មហាក្ខតានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

[៦១៥] វេទកកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដោយអត្ថិ-
 ប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត បច្ចុប្បជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។
 សហជាត គឺ វិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ និងកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធ ៣ និងពួកចិត្តសមុជ្ជានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធ ១ និងពួកចិត្តសមុជ្ជានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធ ២ និងពួកចិត្តសមុជ្ជានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 វិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ និងពួកកដត្តារូប ដោយ
 អត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ និងពួកកដត្តារូប ដោយ
 អត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ និងពួកកដត្តារូប ដោយ
 អត្ថិប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
 នៃពួកខន្ធ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ មហាក្ខត ១ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត ៣
 ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ មហាក្ខត ៣ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត ១ ដោយ
 អត្ថិប្បច្ច័យ មហាក្ខត ២ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត ២ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ

កុរុលត្ថិកេ បញ្ញាវិពេ

មហាក្ខតា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូចានំ កដត្តារូចានំ ឧទា-
 នារូចានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ពាហិរំ . . . អាហារ-
 សមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯតំ
 មហាក្ខតំ តិណ្ណំ មហាក្ខតានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តយោ មហាក្ខតា ឯតស្ស មហាក្ខតស្ស អត្ថិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ទ្វេ មហាក្ខតា ម្ភំ មហាក្ខតានំ អត្ថិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ មហាក្ខតា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូចានំ
 កដត្តារូចានំ ឧទានារូចានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 ចុរោតំ អហា ចត្តំ អនិច្ចតោ ធុត្តតោ អនត្តតោ
 វិបស្សតិ សោតំ . . . យានំ ជ្ជំ កាយំ រូបេ សន្តេ
 កន្ធិ រសេ ដោដ្ឋព្វេ . . . វត្ថំ អនិច្ចតោ ធុត្តតោ អ-
 នត្តតោ វិបស្សតិ ទិព្វេន ចត្តុចា រូបំ បស្សតិ ទិញាយ
 សោតតាតុយា សន្នំ សុណាតិ រូចាយតនំ ចត្តវិញា-
 ណស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សន្នាយតនំ ។ បេ ។
 គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋញាយតនំ កាយវិញា-
 ណស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្ខាយតនំ ចត្ត-
 វិញាណស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សោតាយតនំ
 សោតវិញាណស្ស យាណាយតនំ យានវិញាណស្ស

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវិវរៈ

ពួកមហាក្សត្រ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពួកកដ្ឋតារូប និងពួក
ឧបាទារូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ពាហិរ . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . .
ឧតុសមុដ្ឋាន . . . មហាក្សត្រ ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ជាបច្ច័យ នៃ
មហាក្សត្រ ៣ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ មហាក្សត្រ ៣ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្សត្រ ១
ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ មហាក្សត្រ ២ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្សត្រ ២ ដោយអត្ថិប្ប-
ច្ច័យ ពួកមហាក្សត្រ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពួកកដ្ឋតារូប និង
ពួកឧបាទារូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ បុរេជាន គឺ ព្រះអរហន្ត ឃើញ
ច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន សោតៈ . . . យានៈ
ជីវិត កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋព្វៈ . . .
ឃើញច្បាស់ នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ឃើញរូប ដោយ
ទិព្វចក្ខុ ពួកសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុ-
វិញ្ញាណ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ សទ្ធាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ រសា-
យតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ
ចក្ខុយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ សោតាយតនៈ
(ជាបច្ច័យ) នៃសោតវិញ្ញាណ យានាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃយានវិញ្ញាណ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បជ្ជានំ

ដឹងយូរតំ ដឹងវិញ ណាស្ស កាយាយតំ កាយវិញ
 ណាស្ស អត្ថប្បដូយេន បដូយោ វត្ថុ វិចារកាព្យាក-
 តានំ តិរិយាព្យាកតានំ ខន្ធានំ អត្ថប្បដូយេន បដូ-
 យោ ។ បច្ឆាជាតា វិចារកាព្យាកតា តិរិយាព្យាកតា
 ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថប្បដូយេន
 បដូយោ ។ កតធឿកាហោ អាហារោ ឥមស្ស កា-
 យស្ស អត្ថប្បដូយេន បដូយោ ។ រូបដីវិត្ត្រ័យំ
 កដត្តារូបានំ អត្ថប្បដូយេន បដូយោ ។

[៦០៦] អព្យាកតោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថប្បដូយេន បដូយោ បុរេជាតំ សេត្វោ វា បុត្តជ្ឈនា
 វា ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ
 សោតំ ... យានំ ដឹង កាយំ រូបេ សន្នេ កន្ធូ
 រសេ ដោជ្ឈេ ... វត្ថុ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
 វិបស្សន្តិ ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ បស្សន្តិ ទិព្វាយ សោត-
 ជាតុយា សន្និ សុណន្តិ ។ វត្ថុ កុសលានំ ខន្ធានំ
 អត្ថប្បដូយេន បដូយោ ។

[៦០៧] អព្យាកតោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថប្បដូយេន បដូយោ បុរេជាតំ ចក្កំ អស្សាទេតិ
 អភិនន្តតិ តំ អារក្ខ រកោ ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

ជីវ្ហាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃជីវ្ហាវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 កាយវិញ្ញាណ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកាព្យាក-
 តក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ចច្ចាជាត គឺ
 ពួកវិបាកាព្យាកតក្ខន្ធ និងពួកកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ
 ដែលកើតមុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ កតទ្បីភាវហារ ជាបច្ច័យ នៃ
 កាយនេះ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ រូបជីវិត្រ្យន្ទិយ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 កងតារូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៦១៦] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយអត្ថិ-
 ប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ ពួកសេក្ខបុគ្គលក្តី ពួកបុប្ផនក្តី ឃើញ
 ច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន សោតៈ . . .
 យានៈ ជីវ្ហា កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋព្វៈ
 . . . ឃើញច្បាស់ នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ឃើញ
 រូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ ។ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
 នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៦១៧] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ដោយ
 អត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ (បុគ្គល) ព្រេតកអរ រីករាយ និង
 ចក្ខុ រាគៈ កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធចក្ខុនោះ ទិដ្ឋិ កើតឡើង

កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវិហារ

វិចីតិច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ សោតំ . . . យានំ ជ្ឈីវំ កាយំ រូបេ សន្តេ
 កន្លេ រសេ ជាដដេ . . . វត្ថុំ អស្សនេតិ អភិទន្ធិតិ
 តំ អារក្ខ វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ វត្ថុំ អនុសលានំ ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៦០៨] កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា កុ-
 សលស្ស្គំ ធម្មស្ស្គំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ
 បុរជាតំ ។ សហជាតោ កុសលោ ឯកោ ខន្ធា
 ច វត្ថុ ច តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុ ច ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

[៦០៩] កុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា
 អព្យាកតស្ស្គំ ធម្មស្ស្គំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ វេទ្រិយំ ។ សហជាតា កុ-
 សលា ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូកានំ
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា កុសលា ខន្ធា
 ច កតត្ថិកាវេ អាហារវេ ច វេទស្ស កាយស្ស

កុសលត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

វិចិត្រា កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង
 សោតៈ . . . យានៈ ជីវ្ហា កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួក
 រស ពួកផោដ្ឋពៈ . . . ត្រេកអរ រីករាយ នឹងវត្ថុ រាគៈ កើតឡើង
 ព្រោះប្រាសព្រះវត្ថុនោះ ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង ។ វត្ថុ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកអកុសលក្ខន្ធ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

(៦១៨) កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌
 ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ
 កុសលក្ខន្ធ ១ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ បេ ។
 ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

(៦១៩) កុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអព្យា-
 កតធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បច្ច័យជាត អាហារ
 នឹងឥន្ទ្រិយ ។ សហជាត គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធក្តី ពួកមហាក្ខតក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ បច្ច័យជាត
 គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធក្តី កតឡើយអាហារក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា កុសលា
 ខន្ធោ ច រូបដីវិត្តិយញ្ច កដត្តារូបាធំ អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២២០] អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា
 អកុសលស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ អកុសលោ ឯកោ
 ខន្ធោ ច វត្ថុ ច វិញ្ញាណំ ខន្ធជំ អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ តយោ ខន្ធោ ច វត្ថុ ច ឯកស្ស ខន្ធស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធោ ច វត្ថុ ច ទ្វីន្ទ
 ខន្ធជំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២១] អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច ធម្មា
 អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ វត្ថុយំ ។ សហជាតា
 អកុសលា ខន្ធោ ច មហាភ្នតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានាធំ
 រូបាធំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អកុ-
 សលា ខន្ធោ ច កតឡីការោ អាហារោ ច វេទស្ស
 កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា
 អកុសលា ខន្ធោ ច រូបដីវិត្តិយញ្ច កដត្តារូបាធំ
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបដិក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាត គឺ ពួកកុសលទ្ធនក្តី រូបជីវិតន្ទ្រិយក្តី
ជាបច្ច័យ នៃពួកកដតារូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(៦២០) អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអកុសល-
ធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និវបុរេជាត ។ សហ
ជាត គឺ អកុសលទ្ធន ១ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយ
អត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ
ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(៦២១) អកុសលធម៌ក្តី អព្យាកតធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកត-
ធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បច្ឆាជាត អាហារ និវ
ស្រ្ទិយ ។ សហជាត គឺ ពួកអកុសលទ្ធនក្តី ពួកមហាក្ខតក្តី
ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជ្ជារូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាត គឺ
ពួកអកុសលទ្ធនក្តី ភពទ្រីកាការក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដោយ
អត្ថប្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាត គឺ ពួកអកុសលទ្ធនក្តី រូបជីវិតន្ទ្រិយក្តី
ជាបច្ច័យ នៃពួកកដតារូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

កុសលភិកេ បញ្ញាវារោ

(៦២២) កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
នត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា កុសលា ខន្ធា
បដ្ឋិមាទំ បដ្ឋិមាទំ កុសលាទំ ខន្ធាទំ នត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ សង្ខតំ ។ យថា អនន្តរប្បច្ចយំ វរំ
វិត្តារេតតំ ។

(៦២៣) កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
វិភតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា កុសលា ខន្ធា
បដ្ឋិមាទំ បដ្ឋិមាទំ កុសលាទំ ខន្ធាទំ វិភតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ សង្ខតំ ។ យថា អនន្តរប្បច្ចយំ វរំ
វិត្តារេតតំ ។

(៦២៤) កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស
អវិភតប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលោ វិភោ ខន្ធា
តិណ្ឌន្នំ ខន្ធាទំ អវិភតប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ
ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធស្ស អវិភតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
ទ្វេ ខន្ធា ទ្វិន្នំ ខន្ធាទំ អវិភតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
សង្ខតំ ។ យថា អត្ថប្បច្ចយំ វរំ វិត្តារេតតំ ។

បញ្ញាវិស្ស វិរាដោ និដ្ឋិតោ ។

កុសលតិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៦២២] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយនត្តិប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយនត្តិប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ អនន្តរប្បច្ច័យ យ៉ាងណា (នត្តិប្បច្ច័យ) បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

[៦២៣] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយវិតត- ប្បច្ច័យ គឺ ពួកកុសលក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកកុសលក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយវិតតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ អនន្តរប្បច្ច័យ យ៉ាងណា (វិតតប្បច្ច័យ) បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

[៦២៤] កុសលធម៌ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដោយអវិតត- ប្បច្ច័យ គឺ កុសលក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអវិតតប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយអវិតតប្បច្ច័យ ។ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអវិតតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ អត្ថប្បច្ច័យ យ៉ាងណា (អវិតតប្បច្ច័យ) បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ការចែកបញ្ញាវារៈ (តែប៉ុណ្ណោះ) ។

អភិធម្មបិដកេ
បដ្ឋានស្ស បឋមោ ភាគោ
—•—
អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ បរិមំ
មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា	អង្កែ
មាតិកានិក្ខេបវារោ	១
បច្ចយវិភង្គវារោ	”

អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ
កុសលតិកំ

បដិច្ចវារោ	១៧
ឧទេសា	”
អនុលោមំ	”
បច្ចនីយំ	៣០
អនុលោមប្បច្ចនីយំ	៣១
បច្ចនីយានុលោមំ	៣៤
និទេសា	៣៦
អនុលោមំ	”
បច្ចនីយំ	៥៨
អនុលោមប្បច្ចនីយំ	៨១

អភិធម្មបិដក
បដ្ឋាន បឋមភាគ

អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន ខាងដើម
សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
មាតិកានិក្ខេបវរៈ	១
បច្ចយវិគង្គវរៈ	”

អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន
កុសលតិកៈ

បដិច្ចវរៈ	១៧
ឧទេស	”
អនុលោម	”
បច្ចនីយៈ	៣០
អនុលោមប្បច្ចនីយៈ	៣១
បច្ចនីយានុលោម	៣៤
និទេស	៣៦
អនុលោម	”
បច្ចនីយៈ	៥៨
អនុលោមប្បច្ចនីយៈ	៨១

មាតិកា

អង្កែ

បច្ចុនីយានុវលាម៍	១០០
សហជាតវារោ	១១៨
អនុវលាម៍	”
បច្ចុនីយ៍	១២២
អនុវលាមប្បបច្ចុនីយ៍	១២៣
បច្ចុនីយានុវលាម៍	១២៤
បច្ចុយវារោ	១២៥
អនុវលាម៍	”
បច្ចុនីយ៍	១៤៨
អនុវលាមប្បបច្ចុនីយ៍	១៦២
បច្ចុនីយានុវលាម៍	១៧៤
និស្សយវារោ	១៨៨
អនុវលាម៍	”
បច្ចុនីយ៍	១៩២
អនុវលាមប្បបច្ចុនីយ៍	១៩៤
បច្ចុនីយានុវលាម៍	១៩៥
សំសដ្ឋវារោ	១៩៦
អនុវលាម៍	”

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

២៧៨

មាតិកា

ទំព័រ

បច្ច័ន្នយានុលាម	១០០
សហជាតិវរៈ	១១៨
អនុលាម , , . ,	
បច្ច័ន្នយៈ	១២២
អនុលាមប្បច្ច័ន្នយៈ	១២៣
បច្ច័ន្នយានុលាម	១២៤
បច្ច័ន្នយវរៈ	១២៥
អនុលាម , ,	
បច្ច័ន្នយៈ	១២៨
អនុលាមប្បច្ច័ន្នយៈ	១២៩
បច្ច័ន្នយានុលាម	១៣៤
និស្សយវរៈ	១៤៨
អនុលាម , ,	
បច្ច័ន្នយៈ	១៥២
អនុលាមប្បច្ច័ន្នយៈ	១៥៤
បច្ច័ន្នយានុលាម	១៥៥
សសដ្ឋវរៈ	១៥៦
អនុលាម , ,	

មាតិកាបញ្ជី

មាតិកា

អង្កេត

បច្ច័ន្នយំ	. ២០១
អនុលោមបច្ច័ន្នយំ	. ២០៧
បច្ច័ន្នយានុលោម	. ២១៧
សម្បយុត្តវារោ	. ២២៥
អនុលោម	”
បច្ច័ន្នយំ	. ២២៧
អនុលោមបច្ច័ន្នយំ	. ២២៨
បច្ច័ន្នយានុលោម	”
បញ្ចវារោ	. ២២៩
វិភង្គា	”

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

បច្ច័ន្តិយៈ	. ២០១
អនុលោមបច្ច័ន្តិយៈ	. ២០៧
បច្ច័ន្តិយានុលោម	. ២១៧
សម្បយុត្តវរៈ	. ២២៥
អនុលោម	”
បច្ច័ន្តិយៈ	. ២២៧
អនុលោមបច្ច័ន្តិយៈ	. ២២៨
បច្ច័ន្តិយានុលោម	”
បញ្ញាវរៈ	. ២២៧
វិក័ត្ត	”

វិវិទាវិវិបត្តិ

វិវិទាវិវិបត្តិ	អវិវិទាវិវិបត្តិ	អង្គ	រដ្ឋលេខាយ័
ឯកោ ខន្ធ	ឯកោ ខន្ធ	៤៧	១០
បច្ចុយាទ្ធ	បច្ចុយា ទ្ធ	១៤០	១៧
នម គ	នម គ	១៧២	៧
បញ្ច	បញ្ច	១៧៤	១៧

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាប់
នៃជីវិតវិញ ធាតុ	នៃជីវិតវិញ ណា ធាតុ	២	៨
មិនមែន	ជាបច្ច័យ	៨	១២
ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតិប្បច្ច័យទេ ដោយនសហជាតិប្បច្ច័យ ។			១៣
មិនមែនជាបច្ច័យ ដោយ-	ជាបច្ច័យ ដោយនបុរេ-		
បុរេជាតិប្បច្ច័យ	ជាតិប្បច្ច័យ	១២	១០
និងកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ	និងកិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ ១	៣៧	៥
ពាហិរូប	ពាហិរូប ។	៤៤	១០
អកុសល	អកុសល	៥៣	១៧
មារវៈ ៣	មានវៈ ៣	៥៥	១២
កងនមត្ថប្បច្ច័យ	កងនមត្ថប្បច្ច័យ	៨៨	១២
"	"	៧២	១៣
អកុសលធម៌ក្តី	អព្យាកតធម៌ក្តី	១១៧	៤
កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ១	កិរិយាព្យាកតក្ខន្ធ១	១៣៦	១៦
ព្រោះ	ព្រោះ	១៧៧	៦
កងនិប្បយត្ថប្បច្ច័យ	កងនិប្បយត្ថប្បច្ច័យ	២០៧	១៨
កងនិប្បយត្ថប្បច្ច័យ	កងនិប្បយត្ថប្បច្ច័យ	២២៨	៥

